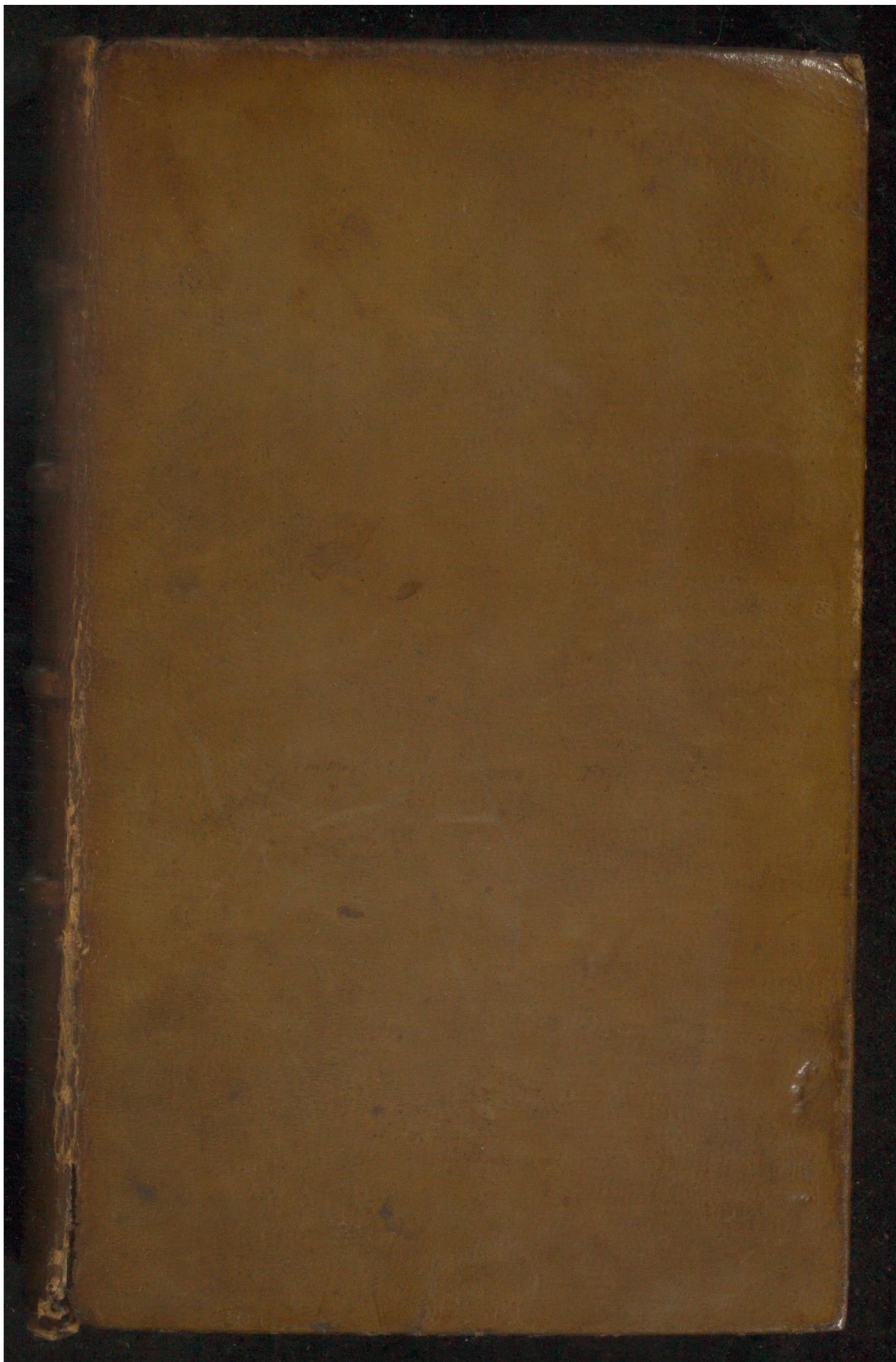
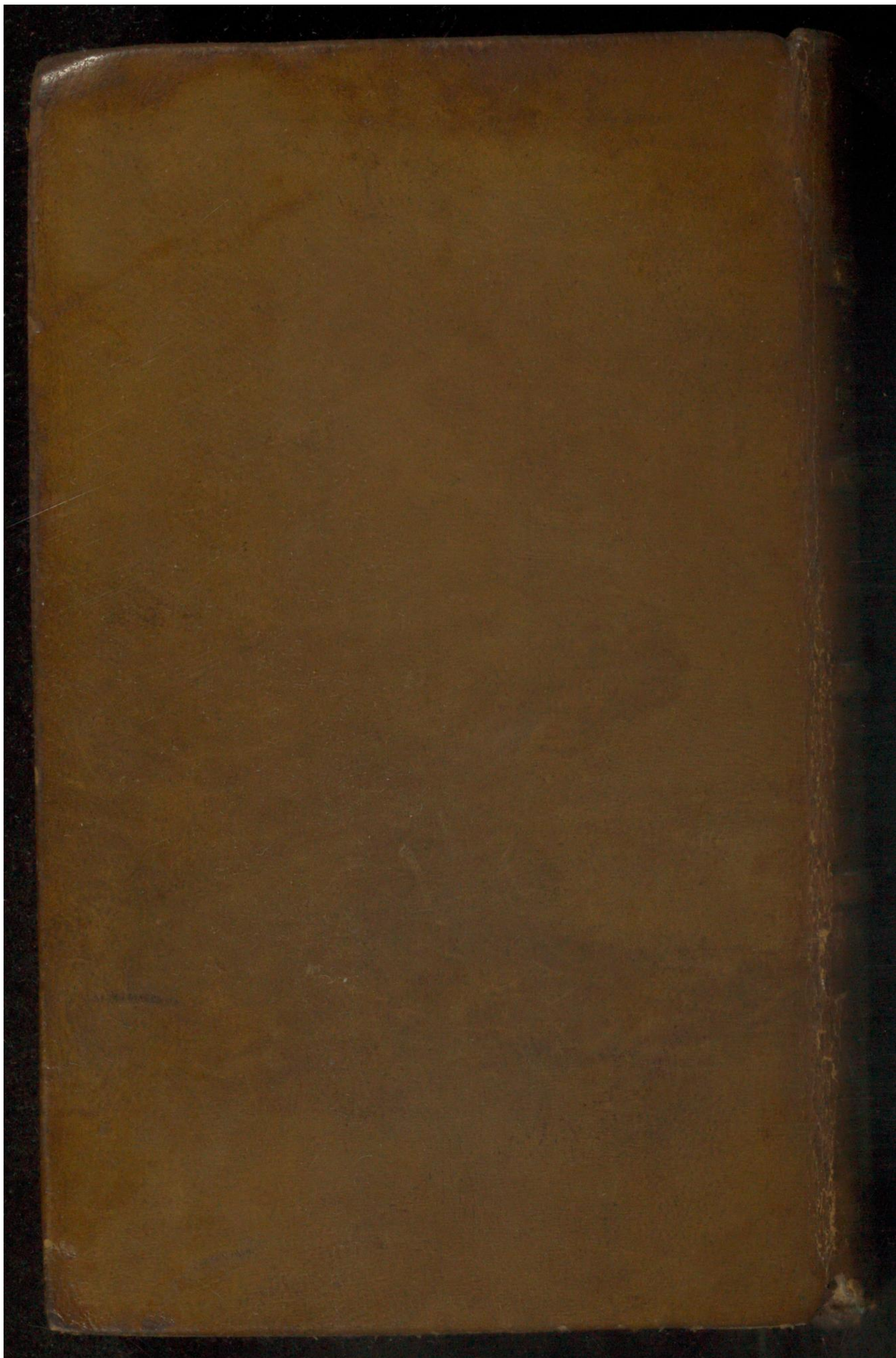

DE
MORBORVM
INTERNORVM
CVRATIONE
1558

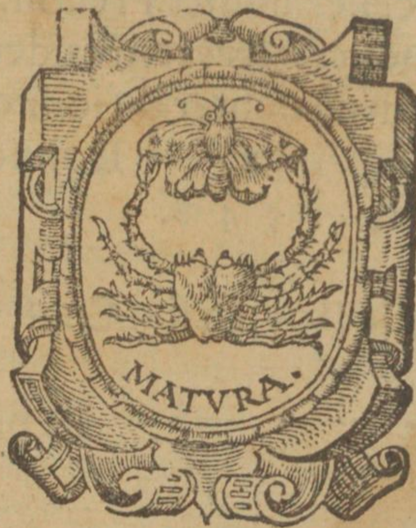

DE MORBORVM INTERNORVM CVRATIONE LIBRI QVATVOR,

DIONYSIO FONTANONO Doctore Medico Mompessulensi Authore.

Adiectis ab Ioanne Rænerio Medico in singulis Capitum initiis morborum causis,& signis,ex Galeno,Paulo Aegineta,atque Aetio desumptis.

LVGDVNI,
Apud Ioannem Frellonium,
1553.
Cum Priuilegio Regio.

Par lettres patentes du Roy eſt permis à Iehan Frellon imprimeur à Lyon, d'imprimer, & vẽdre la practique de Dionyſius Fontanonus, & deffendu à tous libraires, & Imprimeurs, de non imprimer, ne diſtribuer aultres que celles dudict Frellon, ſur les peines contenues eſdictes lettres, deuant le terme de cinq ans, à conter du iour quelle à eſtè acheuée d'imprimer. Donné à Lyon le xxii. d'Aouſt, 1548.

Par le Roy, en ſon Conſeil.

Le picard.

IOANNES RAENE-
RIVS MEDICVS PHILI-
*berto Girineto apud Lugdunen-
ſem diui Ioannis ædem equiti*
γνωριμωτάτῳ S.

NNO ſuperiore proximo Dionyſii Fontanoni,mei in re medica præceptoris, apud Mompeſſulum quondam celeberrimi, omníque laude digniſſimi,practicam Græcanico vocabulo appellatam imprimendam curaui. Quam quidem ad rem obeundam,Ioannem Frellonium bibliopolam, & typographum ſolertiſſimum delegi, quòd eius ea ſit laus, vt ſtudioſorũ vtilitati magis, quàm ſuo quæſtui ſtudeat. Vt enim quæ ex ſua officina chalcographica prodeunt,quàm emẽdatiſſima ſint, eorũ hanc ad rem literatorũ, nulli parcens ſumptui,operã cõducit,qui οὐ μόνον ἔμπροσθεν, ἀλλὰ καὶ ὄπισθεν ὄμματα ἔχουσι. In liminari autem prioris editionis epiſtola lectorem monui, excellentiſſimum illum virum,cuius ſapientiæ claritas, & incomparabilis doctrinæ fama innumeros à remotiſſimis regionibus Mompeſſulum perducebat, morborum internorum curandi rationẽ ſin-

gulis propè annis, iis qui ipsi operá dabant, dictare solitum fuisse, cùm aliis abeuntibus alii succederent, se illi in medicam disciplinam tradentes. Cuius rei testis est numerosa medicorũ caterua, qui ex eius ludo arte medica instructissimi prodiere, nunc per varia orbis loca sparsi, dispalatíque languentibus salutem restituentes, penéq; mortuos ab interitu vindicantes. Porrò hæc Frellonii typis excusa, omniũ postrema fuit, vt quæ vno aut altero anno priùs, quàm rebus humanis excederet, ab eo dictata est. In qua sanè se ipse superauit, suauiùs morti vicinus canens, olorem imitatus, qui, vt ait poeta,

Dulcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator cygnus funeris ipse sui.

Hæc autem dictare homo laudis minimè cupidus, vt in lucem emissum iri alíquando speraret, nunquam est aggressus, satis illi erat eos ad praxim formare, atq; instituere, quos erudiendos susceperat. At sanè iniquũ erat tantum virum merita gloria, & tot artis medicæ studiosorum millia tanta commoditate fraudari. Hoc enim authore, longissimo medicorum operum vsu exercitatissimo, remediorum syluam, curandíque ordinem nemo feliciùs tradidit. Morborũ autem causas, eorúmque notas non vnà cum remediis dictabat,

bat, diſcipulos excipientes ad Galenũ, quem per idem tempus magna cum gloria profitebatur, vt hac in re ipſis abundè ſatiſfacturum, allegabat. Ego verò ne quid ſtudioſus lector in practico mei præceptoris opere deſideraret, eas ex Galeno, Paulo Aegineta, Aetio, aliíſque homotechnis viris deſumptas, quàm potui maximè in compendium redactas, adieci. Indoctis enim nihil ſatis eſt longũ, doctis verò ζία ἔπεα διαρκεῖ. At verò quoniã noſtra ætate medicinæ plurimum priſtini ſui nitoris acceſſit, ac multum antiqui ſplendoris recuperauit, rudiórque dictio faſtidiri cœpta eſt, orationem paulò cultiorem reddidi, barbaras officinarum voces ſuſtuli, earúmq; in locum à Dioſcoride, Galeno, aliíſq; eiuſdem claſſis viris vſurpatas ſuffeci. Porrò vbi prior editio euulgata fuit, eam ἐκ παρόδου, καὶ ἀρχῆς ἄχρι κορωνίδος relegi, & vt dicitur, ἀτενὲς ἑώρακα: mutata multa deprehendi, multa prætermiſſa. Id quod cùm in aliis operibus, quando primùm typis excuduntur, quod malè picta ſunt, vt ferè ſunt, euenire eſt facile, tum in opere medico, cuius vocabula, & notæ, quibus & pondera, & menſuræ deſignantur, non omnibus nota ſunt. Totum itaque hoc opus incudi reddidi, mendis emaculaui, mutata reſtitui, quæ prætermiſſa deerant, ſuis locis repoſui.

Ipſum autem in libros quatuor partitus ſum, habita ratione capitis, thoracis, ventris imi, & generis venoſi, de quarũ partium morbis ſeparatim libris illis adamuſſim diſſerit. Nũc igitur nitidum, numeríſq; omnibus abſolutum publicum accipit. Verùm cùm anno ſuperiore in lucem ἄνευ ὑπερασπιστοῦ exiſſet, multorum imperitorum calumniis impetitum fuit, quibus quiduis facilius carpere, quàm aut imitari, aut facere. Quod hominũ genus Deorum gaudia tum demum ſe aſſecutum putat, ſi doctiores re vel minima reprehendere poſſit, ex aliena obſcuratione clarius ſibi nomẽ proferre exiſtimans. Hæc apud illiteratos agũt, apud quos illis eſt αἰσχρὸν σιωπᾶν, ne ineruditi videantur. Sine cuiuſquam igitur patrocinio rurſum in lucem prodire recuſabat, illos reformidans, atque eos, qui etiam ἐν θεῶν ἀγορᾷ malè ominata loquuntur. Multis autem illi oblatis, qui ipſum à calumniantium ſannis inconcuſſum tueri poſſent, te, humaniſſime Girinete, cunctis prætulit, noménque tuum ſibi inſcribi efflagitauit, quo & fieret honeſtior, & aduerſus maledicos inſtructior. Neque id temere, cùm fide, & obſeruantia, ac incredibili ſtudio in amicos, præcipua in cunctos beneficentia, omnium ſis & beneuolentia & amore digniſſimus.

Bene

Bene mediusfidius ſibi conſuluit ſub cui nominis auſpicio in publicum prodire volens, cùm vir ſis impigro, ac acri ingenio, multiplici eruditione exculto, qui ſi quempiam oppugnare aggrederis, nunquàm niſi eo expugnato quieſcis: pro his autē, quos tibi in animo tueri eſt, ſtrenuiſsimè depugnas, nec vnquam quiſquā, quem protegendum ſuſcepiſti, tuum aut conſilium, aut inceptum fruſtra eſſe ſenſit. At verò iſta tua ingenii dexteritate, atq; ſolertia, indefeſſóq; in rebus obeūdis labore, ac vigilanti cura, haud vulgari cū doctrina coniuncta, in tantam claritudinē peruenisti, vt nō modò excellentibus illis domi nis in diui Ioannis æde apud Lugdunū comitibus, ſed & Reuerēdiſsimo D. cardinali Ferrarienſi, Lugdunenſi archiepiſcopo vehemēter carus ſis, téq; omnes magis ac magis in dies amplectantur. Tantum quoq; tuæ prudenti induſtriæ tribuunt, vt per te res omneis & arduas, & aſperas agāt: quippe qui ὡς ἰάνος ἄλλος εἰδεις τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσόμενα, πρό τ' ἐόντα. His accedit ingenita quædam tibi morum ſuauitas, & elegantia, ac animi munificentia, quæ cùm aliis quidem eſt cognita, tum mihi in primis perſpecta, quem multis, & ὡς ἀληθῶς magnis beneficiis cumulaſti, quorum memoriam immortalem fore percupio.

Noſtrum igitur hunc tibi laborem qualemcunque nuncupo, non quòd tuis in me meritis parem eſſe putem, ſed quòd noſtri amoris monumentũ, ac pignus aliquod extare exoptem. Etenim tuis in me meritis parem referre gratiam haud poſſum, aliquam tamen pro virili parte bene & ſentiendo, & loquẽdo, interdum & ſcribendo, λαβῆς ζηθείσης, referam. Interea noſtrum hunc tibi dicatum laborem, qua me ſoles frontis ſerenitate ſuſcipe. Deus Optimus Maximus, te diuitiſſime incolumem, & florentem ſeruet. Vale.

INDEX

INDEX ALPHABETICVS EORVM QVAE IN HIS QVATVOR Libris cõtinentur, Morbos internos, & eorũ antidota cõplectens.

Colici

freq

mit

R

S

FINIS.

DIONYSII FONTANONI DOCTORIS MEDICI MOMPESSVLENSIS,

DE MORBORVM INTERNORVM CVRATIONE LIBER PRIMVS.

Cephalalgiæ sanguineæ Curatio. Caput I.

DOLOREM *hunc facere possunt, quæcunque plenitudinẽ in corpore procreant: ut sunt cibi & potus huberiùs sumpti, & ij præsertim, qui boni sunt succi, cum sudoris, balneorum, & exercitiorum, aliarúmq; uacuationum & naturalium, & artificialium neglectu.* *Causæ.*

Oculi hoc morbo laborantis cum facie rubent, uenæ tenduntur adeò, ut non solùm maiores, sed etiam minores, & quæ anteà ob paruitatem latebant, uisúmque effugiebant, appareant. Pulsus magnus redditur, ac uehemens. Venæ temporum pulsant. Vrina flaua & crassa. Qui sentitur dolor, grauatiuus est. *Signa.*

Victus ratio sit refrigerans, & siccans. Versetur igitur in aere frigido & sicco: aer igitur cubiculi Aquilonem spectet, non Solem. Quòd si talis naturâ non sit, arte paretur, aere frigidiore per euripos immisso, & floribus & folijs *Victus ratio.*

nymphex, salicis, uitis, arundinum, & iuncorum sparsis per cubiculi aream. Arceatur inde hominum turba, ne suo halitu, & transpiratu aerem calefaciat. Vitet copiosè nutrientia, qualia sunt oua sorbilia, & carnes. Vescatur piscibus carne friabili præditis, ptisana hordeacea, oleribus frigidis, utroque intybo satiuo, portulaca, lactuca, cucumere, cucurbita. Vinum fugiat, aquam pluuiam bibat, aut aquam cum hordeo coctam. Quòd si aut consuetudo, aut uirium imbecillitas aliter suadeat, aut morbi paruitas, uinum non negetur, sit tamen imbecillum, oligophorum, ac etiã aqua multa dilutum. Condimentum ex omphacio, aceto, aranciorum succo, aut citreorum, aut oxalidis utile est. Et nisi frigida uentriculi intemperies repugnet, sint hæc omnia actu frigida: aut si opus fuerit, calefiant, deinde refrigerentur. Motus & corporis & animi sint remißi, somnus mediocris, & solito parcior. Venus nulla, gaudeat, omnísque animi perturbatio absit.

Curatio. *Curandi ratio statim à uenæ sectione (re quidem nulla repugnante) auspicanda. Incidatur igitur primùm (si magna quidem plenitudo fuerit) uena interna brachij, matutino tempore, ieiuno uentriculo, postridiè uerò humeralis eiusdem brachij: aut media, si per humeralem malignè fluxerit sanguis. Si pars una capitis altera magis doleat, incidendæ erunt uenæ iam dictæ brachij eiusdem partis: si uerò totum caput æquè doleat, dextri. Quantitas autem sanguinis mittendi sit pro ratione uirium & plenitudinis. Porrò prius quàm uena secetur, corporis excrementa deijcienda sunt, quòd si sua sponte non contigerit, hoc enemate, aut decocto subducatur aluus.*

ENEMA.

Recipe Maluæ, altheæ, uiolariæ, betæ, hordei. ana. Manipul. j. pruna damascena. x. quatuor seminum frigidorum maiorum,

maiorum, ana.ʒ.j.oxyphœnicωn, ℥.j.decoquantur in ſ.q. aquæ ad tertias. Déin accipe iuris decocti per colum transfusi lib.j.ß.caſ. recens extractæ, ſacch.rub.ana.unc.j.olei uiolacei, unc.iij.omnibus commistis fiat enema, quod mane ante pastum infundatur.

DECOCTVM.

Recipe Trium florum communium, ana.pugil.j.quatuor ſeminum frigidorum maiorum ana.ʒ.j.pruna damaſcena. viij.oxyphœnicωn.℥.ß.Coquantur in ſ.q.aquæ fontanæ donec dimidium abſumatur, posteà manibus exprimãtur & colentur, deinde accipe decocti huius ℥.iiij.ß.caſ. recens extractæ, ℥.j.ſerapij uiol.℥.ß.commistis omnibus, fiat potio, quæ detur diluculò, prandeat horis pòst quatuor ad ſummum, non expectata operatione potionis: uertetur enim in alimentum ſi diutiùs inediam ſustinuerit. Poterit loco unc.j. caſ.poni.unc.j.ß.mannæ.

AVT IN FORMA BOLI.

Recipe, caſ.recens extractæ ℥.j.baccas oxyacanthæ.iiij. cum ſacch.q.ſ.fiat bolus, quem capiat diluculò, prandeat hora non inſolenti, ad ſummũ quarta à bolo ſumpto. Cùm utetur enemate, eodem die fiat uenæ ſectio, enemate eiecto statim: cùm uerò utetur decocto, aut bolo, postridie circiter ſeptimam horam incidatur uena. Poterit & bolus dari hora una ante cœnam, & postridie ieiuno uentriculo uena incidi. Si uerò aut ætas, aut uirtus imbecilla, uenæ ſecandæ conſilium interpellet, affigantur cucurbitæ non quidem capiti, ſed partibus capiti continuatis, & coniunctis. Quòd ſi dolor his perfectis intra diem quartum aut quintum non ſedetur, appareátque adhuc in oculis, fronte, & facie rubor, ſanguinis fluxus è naribus excitetur, immiſsis ſetis porcinis. Vel aperiantur uenæ frontis, præcipuè ſi dolor ſit in posteriore capitis parte, aliâs aperiantur uenæ temporum. Déinde

purgetur, humore priùs concocto in hunc modum. Recipe Serap. nympheæ, serap. acetati simp. ana. ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum, oxalidis, cichorij, buglosßi, ana. unc. iij. Misceantur omnia, & quatuor unc. appetente diluculo à ieiuno bibantur per triduum. Recipe trium santal. ℥. ß. utatur cum serapijs.

SOLVTIVVM.

Recipe pruna damascena. xij. florum nympheæ, trium florum communium. ana P. j. quatuor seminum frigidorum maiorum. ana. drach. v. coquantur in. s. q. aquæ donec dimidium absumatur, accipe decocti huius. ℥. iiij. ß. in quibus macerentur corticum myrobalan. flauarum, confricatarũ oleo amygdal. dulc. ʒ. iij. manè lento igni fricentur, & colentur, adiectis caß. recens extractæ. ℥. ß. antidoti è succo rosa. ʒ. ij. serapij uiolacei, ℥. ß. commistis omnibus fiat potio purgans.

Sumat hora quarta, prandeat decima, sed horæ dimidio antè quàm prandeat utatur hoc lotorio. Recipe pul. sacch. rub. ℥. ß. aquæ hor. unc. vj. aut iuris pulli salis expertis tantundem, misceat, & bibat. Postridiè diluculò edat conser. rosa. ℥. ß. Si uerò ægrotus opulentus fuerit, mutabis antidotum è succo rosato in rhabar. selecti unciam unam semis, spicæ grana quinque, quæ minutatim concisa singula macerabis in stillatitij liquoris intybi satiui latioris, & uini albi. q. s. superet autem stillatitius liquor uinum. Ad hæc reuulsio fiat fricationibus crurum & brachiorum, cucurbitulis sine scarificatu affixis scapulis, & lotione brachiorum, & crurum facta ut infrà. Recipe foliorum salicis, florum & foliorum nympheæ, foliorum uitis albæ satiuæ. ana. M. ij. coquantur in sufficienti aqua, qua calida lauentur crura, & brachia ante pastum. Alteranda prætereà est intemperies calida à calidis humoribus relicta, frigidis. Idq; potest fieri statim post uenæ sectiones dictas. Recipe olei rosac. unc. iij.

unc.iij.ol.nymph.℥.j.ß.aceti. unc.j.commista applicentur fronti frigida actu, æstate: hyeme, tepida.

AVT SIC FIAT.

Recipe, succi lactucæ, succi foliorum salicis, stillatitij liquoris rosarum, ana. unc. iij. aceti.℥.j.his commistis immergatur pannus lineus, qui fronti applicetur. Quód si magna sit caliditas, addatur caphur.℈.j. Prætereà lauetur facies stillatitijs liquoribus rosar. & plantag. Ista etiam quæ fronti applicantur, non diu retineantur ad frontem, ne fiat reflexio caloris ad caput. Meminerit ægrotus frequenter olfacere stillatitium liquorem rosar. cum pauco caphuræ.

Cephalalgiæ biliosæ simplicis Curatio. Caput II.

INedia, ira, dolor, labor, uigiliæ, exercitatio nimia, uictus ratio ex biliosis cibis, ut allijs, porris, & similibus, & quæcunque uniuersum corpus, atque adeò caput calefaciunt, & exiccant, unde flaua bilis procreatur, hoc genus doloris capitis efficiunt. Huc accedit hominis tēperatura calidior, anni tempus, ætas uigens, uitáq; sollicita, quæ omnia faciunt ad flauæ bilis coaceruationem. Qui sic dolent, facie pallent, oris adest amaritudo, cum linguæ, narium, & oris siccitate. Deligendus aer, in quo moretur ægrotus, qui naturâ sit frigidus, & humidus, aut qui nostra industria sic præparatus sit, sparsis floribus, ac germinibus frigida facultate præditis per solum cubiculi, quales sunt rosæ, uiolæ, nymphe æ flores, uitium capreoli, & id genus alia. Aer quoque refrigeretur aqua frigida de uase in uas súbinde transfusa. Sit ægrotans hilaris, omnes animi perturbationes declinans. Somno longiore, quietéque utatur. Cibi quibus uescetur, sint humidi, boníq; succi, qualis lactuca, portulaca, intybus, oxalis, spinacium. Conueniunt fructus etiam crudi,

Causæ.

Signa.

Victus ratio.

poma, pyra acida, & saxatiles pisces. Vino prorsus absti- nendum, potus sit aqua. Sectio uenæ in hoc affectu non inutilis, præsertim si bilis à sanguine nō multùm distet. Deinde utemur bilis impetum obtundentibus, eiúsq; furorem reprimentibus in hunc modum. Recipe serapij acetati simpl. serap. nympheæ, serap. uiolacei. ana unc. j. ß. stillatitiorum liquorum, intybi satiui latioris, bugloss. cichorij. ana. unc. iij. Misceantur omnia, & appetente diluculo ab ægrotante ieiuno, unc. iiij. bibantur. Recipe trium santalo. unc. ß. utatur cum serap.

Curatio.

POTIO PVRGANS.

Recipe Rhabar. selecti. ʒ. j. spice gran. v. oxiphœnicωn, unc. j. macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris & pauco uino albo per noctem minutatim priùs concisa, déinde ualidè exprimantur & colentur, adiectis serap. rosa. purgatorij unc. ij. fiat potio purgans, quæ circiter crepusculum sumatur, horis quinque ante quemuis pastum.

VEL FIAT SIC.

Recipe cas. recèns extractæ drachm. v j. antidoti è succo rosa. drachm. iij. serapij rosati solut. unc. j. cum decocto prunorum, trium florum communium, & hordei fiat potio purgans, quæ sumatur ut dictum est.

VEL IN FORMA BOLI.

Recipe cas. recèns extractæ. unciam unam. rhabar. selecti drachm. j. antidoti succo rosa. drachm. j. ß. cum saccharo fiat bolus: capiatur ut dictum est.

VEL IN FORMA PILVLARVM.

Recipe pil. aggreg. scrupul. iij. ß. cum stillatitio liquore intybi satiui latioris fingantur pil. vij. quæ sumantur circiter mediam noctem finitis serapijs. Postridie uerò appetente diluculo edat conseruæ rosa. unc. ß. Localia remedia adhibeantur ut dictū est in Cephalalgia sanguinea, uerùm maior

refrigeratio in hoc affectu requiritur, fiat igitur in hunc modum. Recipe ole.uiolacei, ole.nympheæ, ole.de salicibus, ana. unc.j ß. Cõmistis omnibus liniantur frons & tempora frigidè manè & uesperi, & inijciantur in nares & aures. Prætereà olfaciat sæpè caphuram dissolutam in stillatitio liquore rosarum. Fiant quoque lotiones crurum & brachiorum, ut dictum est capite proximo superiore. Quòd si dolor intensus sit, nec prædictis præsidijs cedat, dissoluantur gran. ij. opij in stillatitio liquore rosa. quæ in nares & aures inijciantur: cæterùm istud rarenter fiat: frequens enim huius præsidij usus magis obesset, quàm prodesset.

Cephalalgiæ biliosæ compositæ Curatio. Caput III.

FIt autem hic affectus, ubi flaua bilis cum pituita miscetur. Causæ. Curandi ratio auspicanda statim à materiarũ communium uacuatione. Curatio. Vacuabuntur autem & educentur aut hoc, aut simili enemate. Recipe maluæ, altheæ, betæ, uiolarum. ana. M. j. florũ chamæmeli, P. j. ß. oxyphœnicωn. unc. ß. coquantur in. s. q. aquæ fontanæ ad tertias, & colo transfundantur. déin accipe iuris decocti, & colati libr. j. ß. cas. recẽns extractæ, saccha. semel dúntaxat cocti. ana drach. j. ß. mel. ros. col. unc. ij. ole. uiola. & chamæmeli. ana unc. j. ß. commistis omnibus fiat enema: detur ante pastum. Quòd si in ægroto plenitudo apparuerit, humórq; morbi causa non multùm à sanguine recesserit, fiat sectio uenæ humeralis. Déinde concoquatur humor, hoc est alteretur, & edometur, naturæq; obsequens reddatur, ut per loca euacuationi conuenientia sine molestia purgante medicamento trahatur. Id quòd ad hunc, aut similem modum fiet.

Recipe Serapij acetati simpl. uncias ij. mel. ros. colati unc. j. ß. serapij è succo intybi satiui latioris unc. j. Stilla-

titiorum liquorum, betonicæ, cichorij, buglosſi. ana.℥.iij. Miſceantur omnia, & appetente diluculo bibantur à ieiuno ℥.iiij.per triduum. Si bilis non fuerit (ut loquuntur) citrina, ſed uitellina, pro melle roſaceo ſubſtituatur oxymeli ſimplex, uel ſcilliticum. Recipe Diarrhod. abb. unc.ß.utatur cum ſerapijs.

POTIO PVRGANS.

Recipe Rhabar. ſelecti. ℈. iiij.agar.in paſtillorum formam redacti, ſcrup.ij.cinnamomi optimi gra.v.Infundantur ſtillatitijs liquoribus beton. & intybi ſatiui latioris, ac pauco uino albo horis xij.deinde exprimantur, & colentur, adiectis ſerapij roſa. purgatorij unc. ij. fiat potio purgans. Poteſt aliquando addi ſcrupul.j.rhabar.pulverati ad partes debiles roborandas.

VEL SIC.

Recipe Cathol. ℥.ß.diaphœnici ʒ.ij.ß.antidoti è ſucco roſa.drach.j.ſerapij adianti.℥.ß.excipiantur communi medicinæ decocto, fiátque potio. Sumatur ad crepuſculam finitis ſerapijs concoquentibus.

AVT IN FORMA BOLI.

Recipe Cathol.℥. j.antidotorum è ſucco roſar. & diaphœnici.ana.ʒ.j.ß.cum ſaccharo, fingatur bolus, qui ſumatur hora quarta à media nocte.

AVT IN FORMA PILVLARVM.

Recipe pilul.aggr.ſcrup.iiij.cum ſtillatitio liquore beton. fingantur pilul. vij. quæ ſumantur ad mediam noctem. Recipe, conſer. roſa. & buglo. ana.ʒ.j.ß.pulu.diamoſchi dul.ſcrupul.j.miſceantur, & ſumantur poſtridie manè.

VEL SIC.

Reci.Theria.ueter.ſcrup.ij.cõſer.roſa.& bugl.ana.ʒ.j. miſceantur, & ſumantur ſex horis ante paſtũ. Deinde utendũ apophlegmatiſmis, errhinis, & ſternutamentum cientibus.

APOPH

APOPHLEGMATISMI.

Recipe Mastich. unc. ß. fingantur pastilli mansiles lupinorum forma, quorũ unus à ieiuno horæ dimidium mandatur.

ERRHINA.

Recipe iuris decocti sampsuch. ℥. j. ß. mannæ granulosæ ʒ. vj. misceantur, & per nares attrahantur à ieiuno.

AVT SIC.

Recipe succorum betæ & sampsuch. ana. unc. j. mel. com. unc. ß. misceantur, & fiant errhina. Sternutamentum cient pul. pip. aut zinzib. in nares immissus. Vti licebit tam apophlegmatismis, quàm errhinis, ac sternutamentum cientibus dies quatuor, aut ad summum quinque post purgationem. Deinde adhibenda erunt localia præsidia. Recipe Alo. unc. ß. farinæ fabarum, uncias duas. ole. ros. q. s. aceti parum, misceantur, & temporibus, & fronti admoueantur. Recipe Ole. chamæmeli. ole. rosa. ole. aneth. ana unciam unam, aceti. ℥. ß. misceantur, & inijciantur intra nares, & aures.

Cephalalgiæ pituitosæ Curatio. Caput IIII.

OLera, pisces, fructus, otium, somnus, curis, & solicitudine uacans uita, satietas, aliáque item id genus, quæ pituitam in uniuerso corpore, atque adeò in capite procreare sunt nata, ut in aere frigido, & humido uersari, & ijs denique cibis uti, qui ea sunt facultate præditi, sunt hæc omnia in huius doloris causa. Somnolentia, pigritia, sensuum inertia, excrementorum capitis copia, capitis grauitate, faciei albore, humiditatéque depræhenditur hic morbus. *Causæ.* *Signa.*

Victus ratio calefaciens sit, & siccans. Versetur itaque ægrotus in aere calido, & sicco, qui si talis naturâ non est, industria fiat, luculento igne, suffitibus aromatum, ut caryo- *Victus ratio.*

phyllorum, cinnamomi, thuris, ligni aloes, & similium, quæ uidelicet calida sint, & sicca. Inedia huic affectui salubris est, quare alimenta pauca sint, & rara, eáque sinapi, aut alio similibus uiribus condimento prædito condita. Inter olera, saluiam, hyssopum, satureiam, apium, thymum, maioranam, sibi esse usui norit ægrotus. Carnes, quibus uescetur, natura excrementosæ parum sint. Magna autem ex parte sint assæ, odoramentorum (ut dictum est) accessione conditæ. Vino in potu utatur tenui: purgato tamen corpore, uti uino generoso poterit, etiam aromatibus medicato, sed parcè. Panis sit fermentatus, salsus, ualde coctus, habens anisum, aut melanthium, aut aromata, aut saccharum admistum. Motu totius corporis celeri, uehementíque, in aere, præsertim calido, sicóque poterit ægrotus ieiunus exerceri. Vigiliæ, uehementésque animi curæ ad hunc affectum curandum conducunt.

Curatio. Curandi ratio initium sumet ab eductione materiarum communium. Recipe Maluæ, altheæ, brassicarum rub. ana. manipul. j. chamæmeli, meliloti, stœchados Arab. ana. P. ij. Coquantur in. s. q. aquæ ad tertias, & colo transfundantur. Déinde accipe iuris decocti & colati l. b. j. ß. casiæ recèns extractæ, sacchar. semel duntaxat cocti. ana unc. j. mell. anthosati unc. j. ß. diaphœnici, uel hieræ picræ unc. ß. ole. com. unc. iij. salis. drachm. j. fiat enema, detur ante pastum. Quòd si displicuerit enema, aut circa uentriculum grauitas apparet, medicamento hoc, aut simili sumpto educantur.

Recipe Vuarum pass. detractis uinaceis, glycyrrhizæ. ana. unc. ß hyssopi, bugloss. ana. M. ß. stœchados Ara. P. j. coquantur in. s. q. aquæ fontanæ usque ad dimidij consumptionem, quod supererit coletur. Deinde accipe decocti huius unc. iiij. cas. recèns extractæ unc. j. mel rosa. col. unc. ß. fiat potio, quæ horis quatuor ante prandium sumatur. Quòd si ægrotus sit iuuenis, appareátque in eo plenitudo, mittatur

sang

ſanguis ex humerali uena dextri brachij ad unc. quinque. Quoniam autem materia phlegmatica plerunque multa eſt, minuatur ſumpto medicamento priuſquàm concoquatur.

Recipe Pilul. aſaier. agar. in paſtillorum formam redactí, ana. ʒ. ß. cum ſerap. ſtœchad. fiant pilul. v. quæ capiantur poſt primum ſomnum. Deinde concoquatur humor, ſi craſſius quidem fuerit, in hunc modum. Recipe Mel. roſacei col. unc. ij. ß. oxymel. ſcillitici, unc. ij. Stillatitiorum liquorũ betonicæ, ſampſuchi, florum ſambuci. ana. ℥. iij. Miſceantur, & ubi diluxerit, à ieiuno bibantur. ℥. iiij. per triduum. Altero ſtatim triduo rurſum idem fiat: non enim facilè hic humor concoquitur. Recipe Diamoſchi dulc. ℥. j. utatur cum ſerapijs. Si uerò materia non ita craſſa ſit, concoquetur ut ſequitur. Recipe oxymel. ſimpl. ſerapij, ſtœchad. ſerapij adianti. ana. unc. j. ß. Stillatitiorum liquorum, betonicæ, meliſſophylli, ſampſuchi. ana. ℥. iij. Miſceantur, & triduo. ℥. iiij. à ieiuno bibantur diluculò. Altero item triduo repetantur.

Recipe Diamoſchi dulc. unc. j. utatur cum ſerapijs.

AVT FIAT APOZEMA VT SEQVITVR.

Recipe Radicis acori, quinque rad. com: maceratarum in aceto. ana. unc. ß. meliſſophylli, betonicæ, ſampſuchi. ana. manipul. j. thymi, caſſuthæ. ana. tertiam partem manipuli unius, uuarum paſſarum detractis uinaceis. unc. ß. ſeminum apij, aniſi, fœniculi, ana. unc. ij. florũ ſtœchados, helichryſi, & roriſmarini, ana. pugil. j. ß. Coquantur in. ſ. q. aquæ, donec dimidiũ abſumatur, colo poſt tranſfundantur. Dein accipe decocti illius lib. unam ß. & adiecto melle. q. ſ. ſuaue reddatur, fiátque ſerapium mediocris conſiſtentiæ depuratum. Adijciantur drach. una nucis moſchatæ, & . ʒ. ij. cinnamomi ſelecti iucundioris & odoris, & ſaporis gratia. Vtetur autem ſex diebus appetente diluculo, ieiunus. Solemus enim

decoctis

decoctis uti cùm herbarum est copia, quarum cùm est penuria serapijs utimur.

POTIO PVRGANS.

Recipe Vuarum passarum detractis uinaceis, glycyrrhizæ, ana. ℥. ß. hyssopi, manip. ß. florum stœchados Arabi. pugil. unum. Decoquantur in s. q. aquæ donec dimidiū relinquatur, quod colo transfundetur: accipiantur autem illius decocti unc. iiij. cas. recens extractæ. ℥. j. diaphœni. unc. ß. serapij stœchados unc. ß. fiat potio purgans, quæ sumatur more aliarum medicinarum.

AVT IN FORMA PILVLARVM.

Recipe Pil. coci. ʒ. j. cum stillatitio liquore beton. fingantur pil. v. sumantur ab ægroto ubi primùm à somno excitatus fuerit. Recipe Theria. ueter. scrup. ij. conser. florum stœchados, conser. bugloss. ana. drachm. j. ß. misceantur, & sumantur postridie sex horis ante pastum.

AVT IN FORMA BOLI.

Recipe Diaphœnici unc. ß. cum sacchar. fingatur bolus, qui sumatur hora quinta manè.

AVT POTERIT VTI HOC PVLVERE.

Recipe Turpeti selecti. ʒ. j. zinzib. ʒ. ß. pul. stœchados, pul. seminis pæoniæ, ana, ℈. j. sacchari ad pondus omnium, fiat puluis, qui detur diluculò cum iure cicerum rub. uel cum iure pulli. Postridiè uerò detur theriaca ut suprà. Corpore purgato utatur errhinis, sternutamentum cientibus, & gargarismis, ac postremò cerebrum corroborantibus.

ERRHINA.

Recipe Nigellæ torrefactæ. ʒ. j. cum succo maioranæ fiant errhina, quibus utetur tepidis ieiunus.

VEL SIC.

Recipe Succi rutæ. ℥. ij. hieræ picræ, uel benedictæ, au-

reæ

reæ Alexandrinæ.ana.ʒ.ij.fiant errhina, quibus tepidis ieiunus utetur.

VEL SIC.

Recipe Succi maioranæ, ſucci betæ, ana.℥.j.ß.uini albi.℥.j.zinziberis,pyrethri.ana.℈.j.miſceantur, & fiant errhina,ut dictum eſt. Poſſunt etiam fieri è ſucco iridis, cum ſucco helenij.

STERNVTAMENTVM CIENTIA.

Recipe Piperis,pyrethri.ana.ʒ.ij.fiat puluis,qui in nares immittatur. Poteſt etiam fieri de puluere radicis ellebori albi pulueratæ.

GARGARISMVS.

Recipe Hyſſo.M.j.ſaluiæ, thymi.ana.M.ß.Decoquantur in ſ.q.aquæ ad tertias.Déinde accipe iuris decocti lib.j. oxymel.ſcilliitici.℥.iij.miſceantur,& fiat gargariſmus,quo utatur ægrotus manè uentriculo uacuo.

CEREBRVM HAEC ROBORANT SVMPTA.

Recipe Electa.diamoſchi dul.aut pliris cum moſcho,aut diamb.℥.ij.fingantur orbiculi, aut morſuli in rhombi formam pro ægrotantis arbitrio, de quibus unum ſumat tribus horis ante paſtum quater per hebdomadam, quo deglutito, bibat parum ſcillatitij liquoris, aut ſucci meliſſophylli. Tempore uerò calido, ſemel in hebdomada ſumat. ʒ. j. theria.ueteris, manè ſex horis ante paſtum.Nec temerè dictum eſt ſumenda eſſe ſupradicta electaria quater in hebdomada: nam ſi quotidie ſumerentur, parum prodeſſent, ut quæ fierent nutrimentum potiùs, quàm medicamentum, propter aſſuefactionem.

CEREBRVM HAEC ROBORANT ADMOTA.

Recipe Milij torrefacti partes tres, ſalis communis torrefacti

refacti partem unam, de panno lineo raro fiant duo sacculi, in quibus illa concludantur, & calidè capiti applicentur manè ante pastum alter post alterum, idque fiat per horam. Aut fiat sacculus in modum pileoli, ubi hæc quæ sequuntur insuantur. Recipe Melissoph. beton. sampsuchi, uerbenæ, pulegij. ana. manipul. ß. cocci infectorij, drach. ij. maceros, drachm. j. absinthij sicci, manipul. ß. florum stœchados, florum rorismarini, ana P. j ß. radicis cappar. drachm. ij. hæc diligenter trita in panno sericeo, rubro, & raro insuantur, fiátque in modum pileoli, qui nocte diéq; duos aut tres menses feratur. Perseuerante autem dolore cum intemperie frigida, irrigetur pileolus stillatitio uini liquore. Potest & epithema ex solo stillatitio liquore uini fronti admoueri.

Cephalalgiæ uentriculi uitio ortæ Curatio. Caput V.

Causæ. Coaceruatur nonnunquam acris quidam humor, & tenuis in ore uentriculi, à quo uapores praui excitantur, sursúmq; ad caput feruntur, unde fit hic dolor. Sunt plerunque humores hi biliosi, quòd bilis flaua sua leuitate promptè

Signa. efferatur. Dolor mordax cum nausea in ore uentriculi sentitur, simul cum capitis dolore. Quòd si diutius inediam tulerint, augetur illius humoris malitia, prauitásque, túncque magis dolent: sumpto autem cibo mitigatur dolor, plerunque

Curatio. etiam sedatur. Curandi ratio auspicanda ab humoris concoctione. Recipe Serapij rosa. de rosis siccis, serapij de omphacio, serapij de succo intybi satiui latioris, ana. ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum, oxalidis, absinthij, cichorij, ana. unc. iij. Misceantur, & à ieiuno unc. iiij. diluculò bibantur per triduum. Recipe Electa. trium santalo. ℥. ß. utatur cum serapijs. Recipe Myrobal. flauarũ. ℥. ij. rhabar. selecti. scrup. iiij. oxiphœnicωn. un. ß. macerentur in stillatitijs liquori

bus

bus intybi ſatiui latioris horis .xij. dein ualidè exprimantur, & colentur, & adiectis ſerapij roſac. purgatorij unc. ij. fiat potio purgans, quæ ſumatur finitis ſerapijs hora quarta à media nocte. Recipe Conſer. roſ. unc. ß. ſumat poſtridie manè. Infeſtante dolore, uentriculo per inediam uacuo, ſumatur fruſtulum panis intinctũ in citranguli ſucco, aut in omphacio. Idem præſtabit malorum granatorum ſuccus, ſi de eo quantum uulgare cochlear capit, hauſerit. Curatur etiam hic dolor uomitu, præſertim ſi ægrotus ad uomitum procliuis ſit, cui tunc ſolus aquæ tepidæ potus ad uomitum prouocandum eſt ſatis: ſi uerò ægrè uomat, ualidioribus uomitum laceſſentibus opus erit, Oritur autem hic dolor nonnunquam non à calidis, de quibus dictum eſt, ſed à frigidis humoribus, pituitoſis, aut acidis, aut ſalſis, ſed hi magis in uentriculi amplitudine, quàm in ore continentur. Porrò hic dolor omnium facillimè curatur, quòd hi humores facilè ad inteſtina detrudantur. Recipe Pil. de hiera ſimpl. pil. aſaieret. ana. ʒ. j. ß. agar. in paſtillorum formã redacti. ʒ. j. Cum mel. roſaceo q. ſ. fingantur pil. vj. de quibus ſumantur tres, bis in hebdomada, hora una ante cœnã. Pro pil. de hiera ſumi poſſunt pil. alephang. atque hæ ac illæ interdum ſumantur à laborante, cùm lectum ingredi uolet, duabus non minus horis à cœna. Prohibendi ſunt etiam uapores ne à uentriculo ad cerebrum attollantur, quod ſic commodè fieri poterit.

Recipe Coriandi præparati unc. iiij. aniſi, fœniculi, cinnamomi optimi. ana. unc. iiij. pul. diacydonites ſine ſpeciebus. ʒ. iij. ß. maceros. ℈. ij. ſacchari ad pondus omnium, fiat puluis, qui ſumatur ſtatim à paſtu, potúſque ſumpto puluere in longum tempus differatur. Præterea os uentriculi roborandum, firmandáq; ipſius uentriculi concoctrix facultas.

Recipe Pul. aromat. roſ. maiore ex deſcriptione Gabrielis, pul. diamoſchi dul. ana. drach. j. ß. corticis citri ſaccharo

cond

conditi, conſer. roſ. ana.ʒ.ij.ſacchari diſſoluti in ſtillatitijs liquoribus abſinthij & meliſſophylli.q.ſ.fingantur morſuli in rhombi formam, ſint autem ſinguli ponderis. ʒ. ij. ß. Sumatur unus diluculò horis quatuor ante paſtum quater per hebdomadam. Negligenda quoq; non ſunt localia præſidia.

Recipe Cerati Gal. emendantis uitia ſtomachi, olei nardini. ana.℥.ij. Miſce, inungatur regio uentriculi calidè manè & ueſperi ante paſtum.

Cephalalgiæ à pituita per proprietatem cerebri Curatio. Caput VI.

FIt etiam, nonnunquam dolor capitis à pituita per proprietatem cerebri, qui curatur iniectione oleorum, quæ mox dicentur, in nares & aures. Recipe Iaſmelæi, olei nardini, ana unc. ij. Inijciantur guttæ duæ tepidæ in nares, & aures. Quòd ſi dolor ualde diuturnus fuerit, nec prædictis curetur: excitentur ueſicæ poſt aures in parte inferiore.

Recipe Cantharid. abſciſsis capitibus & alis. iiij. redigantur in puluerem, miſceantur cum fermento, & aceto forti, fiátq; in conſperſionis modum, quæ applicetur poſt aures in parte inferiore, ibíque maneat per diem & noctem, donec ueſiculæ exiſtant. Si autem ualidius id efficere uolueris, miſce iam dicta cum melle anacardino. Vbi autem ueſicæ extiterint, rumpantur, illíſque ſuperponatur folium braßicæ, ibíque hæreat, donec quicquid eſt aquei humoris expulſum fuerit. Cùm autem ueſicæ locum curare, exiccaréque uolueris, ungatur unguẽto albo Raſis caphurato. Poſſumus etiam uti, ſi res poſtulet, cauterio hoc, quod accipit calcis uiuæ.q. v. miſceatur cum ſapone, melle, & ſucco aſphodelorum. Applicentur autem loco dicto.

Ceph

Cephalalgiæ Melancholicæ Curatio. Caput VII.

HVius doloris & causæ, & signa posteriùs dicentur in capite de melancholia. Curandi ratio initium sumat ab euacuatione excrementorum communium. Recipe Maluæ, altheæ, uiolar. linozostidos, stœchados Arabi. maioranæ, ana manipul. unum. Coquantur in s. q. aquæ ad tertias, déinde exprimantur, & colentur, accipiantúrque iuris illius decocti lib. j. ß. cas. recens extractæ, sacchar. semel duntaxat cocti ana unc. j. cathol. ʒ. vj. mel. uiolacei. ℥. j. ß. olei commun. unc. iij. fiat enema, quod ante pastum immittatur. Quòd si enema displicuerit, sumat potionem sequentem. Curatio.

Recipe Pruna damasc. x. uuarum passarum detractis uinaceis. ℥. ß. stœchados Arab. trium florum communium ana pug. unum. ß. polyp. quer. folliculorum sennæ ana unc. ß. oxyphœnicωn. ʒ. vj. Coquantur in sufficienti q. aquæ usque ad dimidij absumptionem, dein accipe huius decocti unc. iiij. cas. recens extractæ unc. j. serapij uiol. serapij stœchad. ana unc. ß. Commistis omnibus, fiat potio, quæ sumatur diluculò horis quatuor ad summum ante pastum: nec in longius tempus differatur sumptio cibi. Quo die enema immissum fuit, aut postridie quàm potionē sumpsit, si ægrotus iuuenis fuerit, colore subnigro, apparueritque plenitudo uel mediocris, incidatur uena interna brachij dextri, sanguísque mittatur ad unc. iiij. præsertim si fluens sanguis niger sit. Déinde concoquatur humor melancholicus in hunc modum. Recipe serapij uiolacei, serapij stœchados, oxymel. scillitici ana unc. j. ß. Stillatitiorum liquorum melissophylli, buglossi, lupi salictarij ana unc. iij. pul. diamoschi dul. drach. j. misceantur, & ab ægrotante ieiuno bibantur triduo unc. iiij. circa diluculum. Id quod altero triduo repetetur.

AVT VTATVR APOZEMATE SEQVENTI.

Recipe corticis rad.cap.v.rad.com.maceratarũ in aceto,ana unc.ß.melissophylli,sampsuchi,buglossi integri, extremitatum lupi salictarij, ana M.j.v.herbarum capillarium, ana M.ß. uuarum passarum detractis uinaceis unc.j. florum stœchados Arab. trium florum com. ana P.j. thymi M.sem.folliculorum sennæ unc.sem. polyd.quer.unc.j.sem. Concoquantur in.s.q.aquæ,donec dimidium absumatur, déinde exprimantur, & colentur, iuris decocti accipiantur libr.ij.& sacccharo semel duntaxat cocto.q.s.adiecto, dulce reddatur. depuretur, & adiectis scrupul.iiij.pul. diamoschi dul.& drachm.j.nucis moschatæ, sapore suauiore,odoréque gratiore fiat.Bibat ægrotus diluculò unc.iiij.diebus sex.

POTIO PVRGANS.

Recipe Cathol.ʒ.vj.antidoti hamech. ʒ.iij.serapij uiolacei,serapij stœchados,ana unc.sem.cas.unc.ß.Excipiantur uncijs quatuor apozematis suprascripti, fiátque potio purgans, quæ sumatur ad auroram. Toto uerò eo die domi se contineat. Hora autem quinta à potione sumpta, sequens lotorium bibat. Recipe Saccha.semel duntaxat cocti unc. sem. cum iure cicerum rub.misceatur. Recipe Mitrid.ʒ.j. conser.buglos.drach.ij.misceantur. & sumantur postridie manè.Quòd si Mitrid.displicuerit,fiat in hunc modum.

Recipe Conser.buglos.unc.ß.pul.damoschi dulc.scrup. ß.sumat ut dictum est.

AVT IN FORMA PILVLARVM.

Recipe Pil.ind.drachm.j.pil.cocci scrup.j.cum stillatitio liquore melissophylli, fingantur pil.v.sumantur ad dimidium noctis, obseruentúrque omnia supradicta.

AVT IN FORMA BOLI.

Recipe Cas.recens extractæ,cathol.ana unc.ß.antidoti

ham

hamech ℨ.iiij.cum ſaccharo fiat bolus, ſumatur hora quarta à media nocte, cæteráque obſeruentur ut ſuprà. Præterea apophlegmatiſmis, gargariſmis, ſternutamentum cientibus, & ſacculis utendum: ut in Capite Cephalalgiæ pituitoſæ dictum. Porrò apophlegmatiſmi magis ex uſu erunt, ſi de ſucco maioranæ, aut eius decocto fiant. Fricationes quoque ad reuellendum faciendæ, & affigendæ cucurbitulæ, ut ſuprà eſt dictum. Sumendæ præterea quotidie, cùm aliud non ſumitur, electarij ſolidi diamoſchi dulc. drachm. ij.

Cephalalgiæ à Gallico morbo Curatio. Cap. VIII.

INfeſtat hic dolor magna ex parte anteriorē capitis partem, & tempora, nonnunquam etiam poſteriorem. Signa.

Curandi ratio ſtatim auſpicanda ab enemate molliter reuellente, ne tanta & uaporũ, & humorũ copia ad caput efferatur. Curatio. Recipe Malu. mercurialis, betæ, ana M. j. furfuris frumenti, chamæmeli, ana M. ß. calaminthæ, maioranæ, ana tertiam partem M. j. Decoquãtur in ſ. q. aquæ uſq; ad ſextæ partis conſumptionem. Exprimantur, & colentur. Déinde accipiatur iuris decocti libr. j. ß. caſiæ. ℥. j. ß. ſacchari ſemel duntaxat cocti, mellis à ſpuma purgati, ana unc. ß. benedictæ laxat. hieræ Archigenis, ana. ℨ. ij. olei antiqui unc. ij. butiri ueteris. ℥. j. ſalis foßilis. ℨ. j. Miſceãtur omnia, fiátq; enema, quod immittatur ante paſtum. Déinde concoquatur humor.

Recipe Serap. conſeruat. acori, ſerapij, fumariæ, ſerapij bugloſ. ana unc. ij. Stillatitiorum liquorum chamæpityos, melyſſophylli, lupi ſalictarij, bugloßi, ana unc. iij. miſceantur, & à ieiuno diluculò bibantur per quatriduum.

Recipe electar. diamoſchi dulc. unc. ß. utatur cum ſerapijs. Vbi herbarum copia fuerit, præſtiterit hoc apozemate uti.

Recipe radicis acori, glycyrrhizæ ana unc. j. quinque radi.com.maceratarum in aceto,& uino albo ana unc.sem. melissophylli, betonicæ, summitatum lupi salictarij, fumariæ, buglossi integri, cirsij ana manipul.unum, hermodactylorum unc.sem. uuarum passarum detractis uinaceis unc. j. trium florum com. florum rorismarini ana pugil.unum, thymi drach.tres, foliorum sennæ unc.sem. polypodij quer. unc. j.ß. Decoquantur in.s.q. aquæ donec dimidium absumatur, déin exprimantur,& colo transfundantur. Accipiantur iuris decocti colati unc.uiginti, quæ sacharo dulces reddantur, adiectísque cinnamomi selecti drach.duab.& pul. diarrhodi abb. drach.una, reddantur iucundioris & saporis, & odoris. Sumantur à ieiuno unc.iiij.diluculò diebus quinque.

POTIO PVRGANS.

Recipe pruna damascen. xij. glycyrrhizæ, expurgatæ, oxyphœnicωn, uuarum passarum detractis uinaceis, uiolarum ana unc.ß.hordei pugil.j.seminum anisi, & fœniculi ana drach.duas, polypodij quer.unc.ß.foliorum sennæ, unc. j.ß.hermodactylorum drachm. duas. Decoquantur in.s.q. aquæ fluuialis, aut fontanæ usq; ad dimidij consumptionem. Déin accipe huius decocti unc.iiij.cathol.drachm.sex, compositionis hamech, diaphœnici ana drach.duas, serapij bugloss. unc. j. ß. Commistis omnibus fiat potio purgans, quæ detur hora quarta à media nocte. Eo die domi se contineat, & post horam nonam bibat lotorium sequens.

Recipe Sacchari semel duntaxat cocti, unc.sem.cum iure cicerum rub.fiat lotorium.

Recipe Theria.ueteris, drachmam unam, conser. buglos. drachmas duas, misceantur,& sumantur postridie, sex horis ante pastum.

AVT PVRGETVR PILVLIS.

Recipe Pil. fœtidarum, pil. indarum ana drachm. sem. excip

excipiantur ſtillatitio liquore meliſſophylli, fiántque pilul. v. quæ ſumantur circiter noctis dimidium, aut cùm primùm experrectus fuerit. Cætera déinde ut ſuprà fiant. Vbi autem quieuerit tres aut quatuor dies, utatur decocto ſequenti.

Recipe Scobis tenuiſsimæ ligni ſancti libr. j. decoquatur in libr. quatuor aquæ fontanæ, uſque ad dimidiæ partis conſumptionem. Cùm autem ad decoctionis terminum propè acceſſerit, addatur melyſſophylli, betonicæ, chamæpityos, bugloſsi integri, fumariæ, lupi ſalictarij ſummitatum ana manipulum unum. Iuris huius decocti, unc. vj. bibat dies quatuor, hora quinta matutina, & prouocetur ſudor (ut humores, qui hulcera plerunq; cicatrice obduci prohibent, qui in totius corporis ambitu ſunt, nedum capitis, diſcutiantur) qui quidem accuratè abſtergatur. Quòd ſi ægroto poſt epotum hoc decoctum ſomnus obrepat, dormire licebit. Herbæ autem illæ, quæ decocto ligni ſancti admiſcentur, ligentur, ne ſe ſcobi commiſceant, ab eáque ut facilè ſegregari queant. Rurſúmque ſcobs illa, detractis herbis, decoquatur in ſex libris aquæ fontanæ, uſque ad tertiæ partis abſumptionem. Et hoc ſecundo decocto utatur reliquo tempore quoties ſitiet: cui poterit adijci modicum uini, ſi quidem debilis ualde fuerit ægrotus. His perfectis, topicis præſidijs utendum.

Recipe Emplaſtri nobilis ab Ioanne de Vigo compoſiti libr. ß. emplaſtri filij Zachariæ, emplaſtri de meliloto, emplaſtri diuini, emplaſtri ceronei, emplaſtri diachyli, cui iris adiecta ſit, ana unc. iij. farinæ ſeminis lini, farinæ fœnogræci ana unc. ß. bdellij, ammoniaci diſſolutorum in oleo de lil. ana drach. iij. croci drachm. ſem. adiecta terebinthina. q. ſ. commiſceantur, & ex omnibus fingatur maſſa emplaſtri, magdaleonem appellant, de qua ſumatur. q. ſ. ut ſuper alutam extendendo fingatur pileolus, qui capiti ſuperponatur, nec

inde auellatur, nisi ſedato dolore. Nec tantùm id capiti fiat, ſed & alijs corporis partibus, ſi qua ſit, quæ ob hunc morbum dolore infeſtetur. Intereà ſingulis hebdomadis utetur catapotijs ſequentibus. Recipe Pil. aſaieret, agarici in paſtillorum formã redacti, ana ʒ.ij. pil. fumariæ, pil. ſine quibus, ana ʒ.j. hermodactylorum. ℈.iiij. maſtich. ℈.j. myrobalanorum flauarum, myrobalanorũ cærulearũ confricatarum ol. amygd. dul. ana ʒ.j. cum ſerapio cõſeruationis acori fingatur globus, qui diuidatur in drach. & ſingulæ drachmæ, in pil. vj. de quibus tres ſumet ſingulis menſibus ter, horis quatuor poſt cœnam frugalem, & tenuem. Tempore quoque frigido proderit ægroto nõ mediocriter ſumpſiſſe drachm. unam, theriacæ ueteris cum. ʒ.j.ß. conſer. bugloſ. ſex horis ante paſtum, ſingulis hebdomadibus ſemel. Conducet etiam plurimùm, ſi quid aliud, ſequenti uti enemate ſingulis menſibus quater, uſq; ad perfectam huius affectus curationẽ, quod & humores, & uapores, qui ſurſum efferuntur, & iam elati ſunt, qui ſanè doloris ſunt in cauſa, reuellet: & pharmaci ſolutiui uicem deplebit. Recipe Maluarum, linozoſtidos, helxines, origani, calaminthæ, betonicæ, rutæ, meliſſophylli, ſaluiæ, ana manipul. unum, hyſſopi, pulegij, ana manipul. ſem. ſeminum aniſi, fœniculi, cumini, ammeos, ana drachm. duas, centaurij minoris manipul. j. polypodij quer. drachm. vj. agarici, medullæ colocyntid. ana ʒ.ij. foliorum ſennæ ſcrup. iij. florum ſtœchados, florum roriſmarini, florum chamæmeli, ana P. j. Decoquantur in ſ.q. aquæ, donec dimidium abſumatur, déinde colentur, & recipiantur iuris decocti unc. xvj. hieræ picræ, benedictæ laxatiuæ, ana unc. ß. compoſitionis indi maioris, drachm. iij. diaphœnici. ʒ.j. ſucci betæ. ℥.j. mellis roſacei colo tranſſuſi. ℥.j.ß. olei chamæmeli, ol. rutæ, ol. anethi, ana. ℥.j. ſalis foßilis. ʒ.j.ß. Commiſtis omnibus fiat enema, quod ante paſtum immittatur,

cæter

cæterisq; enematibus diutiùs ab ægrotante retineatur. Vtetur præthereà ægrotus sequenti compositione quotidie, uno tamen aut altero die per hebdomadam prætermisso.

Recipe conseruæ acori, conseruæ radicis bugl. ana unc. ij.ß. pul. diamoschi dulc. ʒ.ij. pul. diarrhodi abb. pul. rosatæ nouellæ, ana drachm. j.ß. pul. diamargar. frigidi drachmam unam, excipiantur serapio conseruatiuo acori, fiátque electarium molle. Magnæ autem auellanæ magnitudo indicabit quantum de hoc electar. sumpturus sit ægrotus, duabus aut tribus horis ante pastum matutinum.

Scotomatis Curatio.
Caput IX.

Est autem Scotoma, morbus, quo hebescunt ægrotantis oculi, ipsisq; tenebræ obuersantur. Fit autem interdum cerebro primogenia affectione laborante, interdum quia ori uentriculi consentit. Vtriusque & causas, & notas qui fusiùs scire uolet, legat Galenum in Tertio de locorum affectorum notitia. Quod ad uictus rationem attinet, ægrotus aerem deuitet nebulosum, & crassum, in puro, lucidóque commoretur: paroxysmo tamen ingruente, præstabit ipsum in aere obscuro, & quieto collocari, ubi spiritus & uapores moti faciliùs ad quietem deducuntur. Boni succi cibis, & concoctu facilibus utatur, qui flatus (quod faciunt herbæ, & legumina) minimè gignant, quales sunt caporum, perdicum, phasianorum, uitulorum, piscium saxatilium carnes, oua quoque sorbilia, & alia id genus multa. Cane peius & angue ea oderit omnia, à quibus uapores sursum feruntur, ut sunt species, allia, cepæ, porri, sinapi, acetum, & quæ simili sunt facultate prædita. Vinum bibat album, tenue, & oligophoron. Animi perturbationibus prorsus uacuus sit. Res non intueatur, quæ in gyrum Victus ratio.

rotantur, aut celeriter mouentur. Hæc enim malum hoc exasperant. non in præcipitijs ambulet, neque in profunda conijciat oculos. Exercitiū mediocre utile, per horæ dimidium ante cibum. Interdiu à cibo ne dormiat, noctu lectum dormiturus non accedat, ante horam à cœna secundam.

Curandi ratio. Si hic affectus à plenitudine fuerit, curatur ut Cephalalgia sanguinea. Si à bile, ut Cephalalgia biliosa. Si à pituita, ut Cephalalgia pituitosa, nisi quòd subtiliantia à principio non sunt exhibenda. Fiet igitur in hunc modum.

Recipe Oxymel. simplic. unc. ij. mel. rosacei colati unc. j. ß. Stillatitiorum liquorum betonicæ, buglosi, melissophylli ana uncias tres: misceantur omnia, fiátq; in zulapij modum, quod depuretur, & adiecta drach. una nucis moschatæ suauiore reddatur & odore, & sapore. Cùm serapijs aut apozematibus aromata ad saporem iucundiorem efficiendum adijcimus, electaria solida non exhibemus: sin minus, contrà. Si tollatur igitur de præcedenti serapio nux moschata, cum eo sumatur unc. ß. elect. solidi, diamoschi dulcis, quod in rhombi fingere solent figuram. Cætera omnia fiant, quæ dicta sunt in Cephalalgia pituitosa demptis errhinis, quæ in hæc mutabuntur. Recipe Succi maioranæ unc. iij. aut tantundem iuris decocti eiusdem, quod tepidè ieiuno uentriculo naribus attrahetur.

Phrenitidis non ueræ Curatio.

Caput X.

[C]ausæ. PHrenitis non uera nō propriè morbus est, sed morbi alterius symptoma, puta febris sanguineæ, aut biliosæ, aut quorundam abscessuum, quos grauißimæ febres comitantur: Fitque à uaporibus putridis, ab humoribus calidis resolutis.

[Si]gna. Cognoscitur hic affectus febre, uigilijs, mentis alienatione. Et nisi accuratè illi succurratur, ueram phrenitidem

plerunque

plerunque parit. Frequens est in febribus paulò antè dictis hora crisis. Crisim tamen interdum præuenit, & cum ipso morbo ingrauescit. Vehementior itaq; est in febris augmento, & statu, quàm in principio, & die exacerbationis, quàm quietis. Cæterùm tutius ei est quietis hora mederi, quàm paroxysmi. Curandi ratio in primis respicit morbi depulsionem, unde originem trahit. Interea tamen & illi occurrendum, & primùm materiæ communes educantur. Curandi ratio.

Recipe Cas. recens extractæ, sacchari semel duntaxat cocti ana unc. j. olei uiolacei unc. iij. cum libr. j. & semisse decocti herbarum, quas remollitiuas appellant, addendo foliorum lactucæ, & cucurbitæ, ana manipuli semissem, fiat enema, quod immittendum ante pastum, eóque utetur quoties sua sponte excrementa aluus non deiecerit. Capiti admouenda sunt in ipso statim principio uapores repellentia.

Recipe Olei rosacei uncias tres, aceti unc. j. Misceantur, & fronti tepida applicentur.

AVT SIC.

Recipe Stillatitij liquoris rosar. uncias iij. olei omphac. rosacei unc. j. ß. aceti unc. unam. Misceantur, & fronti tepida admoueantur. Ad conciliandum autem somnum, ubi insomnis permaneret, ungatur unguento populeo. Quod ubi non satis esset, addatur unc. j. unguenti populei scrupul. j. ß. opij, & ungatur. Proderit etiam plurimùm & brachiorum, & crurum lotio in hunc modum.

Recipe foliorum salicis, foliorum uitis, foliorũ lactucæ, florum nymphеæ, ana M. ij. ros. rub. P. iij. Decoquantur in aqua, & decocto lauentur brachia & crura. Quòd si hæc somnum non conciliauerint, utatur potione sequenti.

Recipe, serapij de papauere ℥. j. ß. stillatitij liquoris lactucæ, uel nymphеæ unc. iij. diamargariti frigidi. ℈. j. Misceantur, & bibantur cùm lectum dormiturus ingreditur.

Perseuerante phrenitide hac non uera, ubi uapores iam fluxerint, resoluentia cum repellentibus admista admoueantur in hunc modum. Recipe Ol. rosacei, ol. chamæmeli, ana unc. j.ß. aceti unc. j. Misceantur, & tepida fronti applicentur. Horũ loco, cùm certè phrenitis hæc remittitur, catulus per tergum incisus, detractis intestinis, calidus uertici admoueatur, ad partem anteriorem declinando. Quem ubi refrixisse senseris, aquæ calidæ immerge, sicque calefactum rursum admoue. Idem præstat arietinus pulmo calidus, ut pullus, pulláue, itidem à tergo incisa. Et ad somnum conciliandum, si hoc quoque tempore uigiliæ molestæ sint, aspergatur puluis seminis papaueris albi super ægroti caput, & per catuli exenterati interiora, deinde admoueatur, ut dictum est. Præterea reuulsiones fiant fricationibus brachiorum, & crurum, & cucurbitulis sine scarificatu affixis spatulis, & natibus. Potißima autem cura sit in curando morbo, qui huius phrenitidis causa est. In hoc affectu, illud memoriæ mandandum, topica nulla adhibenda esse remedia capiti, si sit rheuma, uel humorum multitudo deorsum fluentium.

Phrenitidis ueræ Curatio.

Caput XI.

TRes phrenitidis species Libro quarto de Affectorũ locorum notitia à Galeno scribũtur, quæ magis ad phrenitidem non ueram pertinent. Est alia phrenitis cerebro ipso propria, primariáque affectione laborante, quæ est morbus acutißimus, symptomata grauißima inuehens, quæ, ut ait Galenus Libro de Symptom. Causis, est cerebri, aut eius meningum inflammatio. Oritur autem aut ex sanguine exuperante, aut ex humore bilioso cerebrũ, aut eius meningas occupante: Quibus sanguis morbi in causa est, hi cum risu insaniunt: quibus uerò bilis mali huius author est, immaniter insaniunt,

saniunt, sæuiúntq;, ut eos uinculis cohibere sit necesse: præsertim si bilis perusta fuerit. Priusquàm autē inualescat, hæc signa præcedere solent. Quæ dicūt, quéue faciunt nō meminerunt, abolita memoria. Febris cōtinua cum amentia comitatur, præterea uigiliæ, somni difficiles, & interdum turbulenti, ut exurgāt ægroti exilientes, & furibundè uociferantes, uerba nullo ordine, nullóque sensu loquētes. Interrogati nihil appositè respōdent, & qui sani mansuetißimi fuerant, nūc furibundo quodā tumultu uerba effundunt. Quum uerò proximè ad phrenitidem accedunt, oculos sæpe perfricant, cruentos, & squallidos, quos tamē nonnunquā habēt aridos, nonnunquam lacrymantes. Lingua tactu aspera percipitur, atq; è naribus aliquādo destillat sanguis. Floccos auellere, & festucas è uicinis stragulis carpere uidentur. Pulsus illis exiguus, & languidus, sed quodā modo durus. Spiratio magna, & ex longis interuallis. Phrenitis nō uera magna ex parte uerā antecedit, hoc est, in principio mitis adhuc est, paulatim enim per cerebri affectū phrenitis euenire solet, cùm morbi pars iam genita est, pars adhuc gignenda. Quo quidē tempore danda opera ut genita materia resoluēdo & uacuādo curetur, gignenda sublata causa prohibeatur. Accedendū igitur ipso statim principio ad hunc morbum curandum, ne absoluta inflammatio fiat, quæ si iam est, in ancipiti est salus. Augeri autem materia primùm uictus ratione prohibeatur.

Sit igitur uictus tenuis, qui refrigeret, & astringat. Cibus itaq; erit ptisanæ cremor. hîc tamē ubi largiore cibo assueuimus, ne ægrotū fame enecuisse medicus insimuletur, hord. farina aqua cocta concedetur, addito aut omphacio, aut citreorū, aut granatorū succo, aut simili, qui humores densare, ac cogere poßit, ut ægrius ad caput ferri ualeāt. Olera quoque quæ refrigerare, atq; humectare sunt idonea, ut intybus lactuca, maluæ, & quæ simili sunt facultate prædita, cōcedātur. Victus ratio.

tur. Potus sit hordei decoctum cum serapio nymph. aut uio-lac. aut rosaceo, qui per interualla tamen, nõ confertim ex-hibendus est. Viribus autem debilibus, uentriculóque natu-ra imbecillo, ac frigido, ubi quidem se febris uehementia re-miserit, uinum oligophoron, aqua dilutum, non negandum: præsertim si sani uinũ bibere consueuerint. Quiescat ægro-tus, neque huc, atque illhuc moueatur, nam sic fatigatur, ui-résque atteruntur. Si igitur diues est, famulorum & dome-sticorum adminiculo retineatur: si pauper, uinculis. Cor-pore uacuato, eóque arido, ac squallido existente, aquæ dul-cis tepidum balneum conferet, quòd non ariditatem solùm, sed etiam immodicas uigilias, mentísque alienationem, unà cum febre profligare potest. Animi perturbationes summo-perè uitandæ: quare quæ aut mœrorem, aut bilem concitare possunt, prorsus auertenda. Gratißimi itaque amici ipsum adeant, leniter, blandéque alloquantur, non tamen intem-pestiuè interpellent, licebit tamen ubi opus erit, acerbiùs in-

Curatio. *crepare. Quantum ad curandi rationem attinet, si nihil ob-stiterit, nullum salubrius, aut præsentius remedium, quàm sanguinem mittere. Incidenda igitur uena statim, nulla ha-bita ratione aut temporis, aut horarum diei, etiam uentricu-lo pleno: priùs tamen materiæ communes educendæ immisso enemate. Recipe Maluarum, helxines, linozostidos, betæ. ana Manipul. j. foliorum lactucæ, foliorum cucurbitæ. ana manipul. ß. hordei manipul. j. quatuor seminum frig. maio-rum. ana drachm. j. pruna. xij. Decoquantur in. s. q. aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti. lib. j. ß. cas. recens extra-ctæ, sacchari semel duntaxat cocti ana drachm. j. ol. uiola-cei unc. iij. fiat enema, quo immisso, & emisso, quæcunque il-lius operatio fuerit, incidatur uena cubiti exterior. Si tamen plenitudo magna fuerit, uena cubiti interna prior incida-tur: sex aut septem horis pòst, aut postridie manè, externa.*

Tant

Tantum autem ſanguinis educendum, quantum uires ferre poterunt, non tamen uſque ad animi deliquium: & hoc in affectibus ſanguineis, nam in bilioſis, cùm ſanguis bilem cohibeat, & contemperet, multa ſanguinis eductio bilem feruere, & furere permittit: paucus igitur in hoc affectu cùm bilioſus eſt, ſanguis uacuetur, auerſionis duntaxat, & trãſpirationis cauſa. Si verò aut ætas, aut uires, aut aliud quidpiam uenæ ſectioni obſtiterit, tunc cucurbitulæ ceruici & omoplatis cum ſcarificatione admouendæ, nam ad cerebrum humorum defluxum in contrarium auertent. Poterunt etiam affigi his, quibus uena ſecta fuit. ſed ſine ſcarificatione. Non abſurdum erit poſtridie quàm uena ſecta fuerit, pharmacum ſolutiuum ſumere, quòd ſoleat ſanguis in bilem mutari.

Recipe Caſ. recèns extractæ unc. j. ſerapij uiolacei unc. ß. cum aqua fructuum Meſuæ fiat potio, quæ ſumatur horis quatuor ante prandium.

AVT SIC.

Recipe Rhabar. ſelecti drachm. j. ß. macerentur conciſa minutatim in ſtillatitio liquore intybi ſatiui latioris, per noctem, dein exprimãtur, & colentur, & adiectis ſerapij roſacei laxatiui de infuſione roſarum unc. ij. fiat potio purgans, quæ ſumatur matutino tempore horis quinque ante paſtum. Proderit ægroto ſequenti electario uti, quod mirè confert ad partium internarum calorem mitigandum.

Recipe Conſer. roſarum, conſer. nymphe æ, conſer. buglоſſ. ana drachm. vj. diamargariti frig. drachm. ß. coral. rubri. drach. j. fragmentorũ com. precioſorum ana ſcrup. ij. ſeminis portulacæ, ſeminis oxalidis, ſeminis intybi ſatiui latioris ana drachm. ß. bracteas auri, vj. ſacchari. q. ſ. fiat electuarium auro coopertum, quo utetur ſæpe cum aqua cocta, aut cum aqua hordei, & ſine aqua cùm uolet. Sitis in hoc affectu perquàm moleſta eſſe ſolet, cui ſic occurrendum.

Recipe

Recipe Serapij de ſucco citri, uel de ribes unc. v. utatur cum aqua cocta cùm ſitiet. Et cùm calor magnus eſt, ipſum à corde arcere oportet, epithemate infrà poſito.

Recipe Stillatitij liquoris roſa. libr. ß. ſtillatitij liquoris nymphea. ſtillatitij liquoris bugloßi, ana unc. iij. omniũ ſantalorum, coral. rubri, ana drachm. j. caphuræ, gran. ij. aceti (quod in pauca quantitate admiſceri debet, quoniam uigilijs infeſtantur) ℥. ij. croci ℈. ß. Miſceantur, & fiat epithema, quo tepido regio cordis liniatur ante paſtũ. Conferet etiam epithemate teſticulos refrigerare. Recipe ſtillatitij liquoris roſa. ℥. viij. uini albi ℥. ij. omniũ ſantalorum, ana unc. j. fiat epithema, quo teſticuli liniãtur. Eandem ob cauſam lauentur crura, & brachia in hunc modum. Recipe foliorum ſalicis, foliorum arundinum, foliorũ uitis albæ uiniferæ, roſarum rubrarum, ana. q. v. Decoquantur in aqua, & decocto lauentur brachia, & crura. Si uigiliæ ualde infeſtent, addatur cortex papaueris albi cum eiuſdẽ ſemine. Vt à capite quoque humores auertantur, non parum conferunt uincula extremis corporis partibus iniecta, pedum item & brachiorum fricationes cum ſale, & aceto. Quoniã autem perpetuis penè uigilijs infeſtantur, ſomnũ hunc in modum prouocabimus. Recipe Syrup. de papauere, unc. j. ß. ſtillatitij liquoris lactucæ, uel nymphea, unc. iij. pulueris diamargariti frigidi, ℈. j. Miſceantur, & bibantur ab ægroto ad horam ſomni. Quòd ad remedia topica attinet, primo quidem die repellentia admouenda ſunt. Recipe Olei roſacei, unc. iij. aceti unc. j. Miſceantur, & tepida fronti & temporibus applicẽtur: & propter uigilias ſi nimiæ fuerint, adijcere licebit ℈. ß. opij. Recipe Vnguenti populei, uncias quatuor. applicentur fronti, & temporibus. Quòd ſi rheuma ſit, aut humorum multitudo déorſum fluentium, non ſunt adhibenda topica remedia capiti.

Lethar

Lethargi Curatio. Cap. XII.

HIc affectus Phrenitidi contrarius est. Nam in Phrenitide ægroti insomnes permanent, in lethargo uerò inexpugnabilis est dormiendi necessitas. Fit ab humore pituitoso, præter naturam sua frigiditate, & humiditate cerebrum, & maximè partem eius posteriorem imbuente, & in somnum impellente. Morbum hunc comitatur febris continua lenta, quoniam est à pituita, lento humore, putrescente. Causæ.

Pulsus lethargicorum rarus, magnus, & undosus. Spiratio rara, & imbecilla. Ad uociferationem oculos quandoque aperiunt, & mox claudunt, ad somnúmque redeunt. Si quis uocem attollens eos interroget, respõdent quidem nonnunquam, sed uix & tardè. Oscitant frequenter, & hiante ore, tanquam id claudere obliti, persistunt. Qui huic morbo obnoxij sunt, somnolenti, inertes, desidiosi, obliuiosi, dementésque sunt. In cubiculo lucido, & tepido decumbant. Signa.

Vtatur cibis attenuantibus, exiccantibus, & incidentibus, apio, aniso, cumino, cinnamomo, pipere, caryophyllis, & similibus odoramentis, conditis. Vescatur auiculis montanis, pullis gallinaceis, perdicibus, turdis, aliísque id genus. Inter olera, porris uti licebit, asparagis, fœniculo, & ijs quæ sunt eiusdem facultatis. Hydromeli bibat, aut uinum album, tenue, & oligophoron: sit tamen subastringens. Victus ratio.

Celeriter huic morbo medendum, non propter aut necessitatem, aut difficultatem, sed propter partis, quæ laborat præstantiam. Si uires permiserint, nihilque aliud obstiterit, initio statim sanguinem mittere conducit, priùs tamen enemate fæcibus eductis. Curandi ratio.

Recipe Maluarum, betæ, linozostidos, chamæmeli, furfuris, ana manipul. j. Decoquantur in quantitate sufficienti

aquæ ad tertias, deinde colentur. Accipiantur iuris decocti sesquilibra, cas. sacchari semel duntaxat cocti, ana unc. j. mellis rosacei col. sesquiuncia, olei commun. unciæ tres, salis communis drachm. ij. Commistis omnibus fiat enema, quod mox immittatur, & eo emisso, incidatur cubiti uena humeralis, aut media, sanguisque ad unc. iiij. educatur. Postridie ante pastum enema sequens paretur, & immittatur. Recipe Maluarum, origani, calaminthæ, chamæmeli, centaurij minoris, ana manipul. j. agarici albi ʒ. iij. colocynth. ʒ. ij. Decoquantur in s. q. aquæ, ad tertias. Accipiantur iuris decocti lib. j. ß. elect. indi maioris ʒ. iiij. diaphœnici ʒ. ij. (Et si ualde somnolentus fuerit, addatur hieræ Archigenis, aut hieræ Logadij, unc. ß.) mel. anthosati unc. j. ß. ole. comm. & rutæ, ana unc. j. ß. salis foßilis. ʒ. ij. Commistis omnibus fiat enema, ut dictum est. Si fortè immitti non posset, balani fingantur in hunc modum. Recipe Mel. comm. q. s. decoquatur perfectè, adiecta hieræ picræ, aut benedictæ laxa unc. j. cum salis foßilis ʒ. ij. balani magnæ fingantur, quæ filo ligatæ, & ole. rosa. irrigatæ immittantur in anum, & agitentur ad irritandam facultatē expultricem. Et hæ balani, aut enemata repetantur. Non enim est satis illis semel uti. Post hæc eliciatur uomitus in hunc modum. Recipe seminis atriplicis, seminis anethi, seminis raphani, uel radicis eius, ana unc. semissem. Decoquantur in s. q. aquæ, donec dimidiū absumatur, accipiantur iuris decocti unc. quatuor, oxymelitis scillitici unc. ij. Misceantur, & tepida bibantur ab ægroto. Si non sponte propter somnolentiam, sumpta ea potione uomat, penna intincta in oxymelite scillitico, cui sinapi admistum sit, in os immittatur, & circa palatum & fauces agitetur. Postridie exercitata natura, si salutis spes fuerit, ad noctis dimidium sumat pilul. cocc. ʒ. j. Aut utatur potione sequenti. Recipe Diaphœnici drach. iij. elect. indi maioris

scrup.

ſcrup.iiij.agarici in paſtillorum formam redacti, infuſi in oxymelite ſimpl.& ſtillatitijs liquoribus betonicæ,& meliſſophylli per noctem,& ualidè expreßi, drach. j. ſerapij ſtœchados, unc.ſem.cum iure communis decocti medicinarum, cui additus ſit ſampſuchi M.ſemis,ſtœchad.Arab.P.j. fiat potio purgans, quæ hora quarta matutina ſumatur.

Recipe theriacæ ueter.ʒ.j.conſeru.bugloſſ.ʒ.j.ß. Miſceantur, & ſumantur poſtridie manè, ſex horis ante paſtum. His peractis, non antè, exhibeantur errhina, gargariſmi, & ſternutamentum cientia, ut dictum ſuprà in Cephalalgia pituitoſa. Remedia quoque topica non prætermittenda. Recipe radicem ſcillæ ſub prunis coctam, uel cæpe, déinde ſubigatur cum oleo irino, & pauco euforbij, fiat cataplaſma, quod occipiti applicetur. Ab ipſo ſtatim principio reuulſiones fieri debent, uinculis in partes inferiores iniectis, ipſarúmque, fricationibus, & cucurbitulis primæ & ſecundæ uertebræ affixis, déinde natibus, & partibus inferioribus. Probat Gal. oxyrrhodinon in ipſo principio occipiti admotum, ad depellendos à capite humores, quicunque fuerint, quod poſterioribus parum placet, niſi aliquid caſtorei admiſceatur, quoniam materia frigida eſt, primóque die tranſacto, ab oxyrrhodino abſtinendum.

Cari pituitoſi Curatio. Caput XIII.

CAros, ſomnus eſt profundus, præter naturã, obſtructis meatibus ſupremi uentriculi cerebri, aut ab humoribus, aut craßis ſpiritibus, unde ſenſuum, & uniuerſarũ motionum ſequitur priuatio, ſpirãdi facultate illæſa manente. Cauſæ.

Differt in hoc ab apoplexia caros, quòd in apoplexia ſpiratio læditur, in caro nequaquam. Prætereà apoplexiæ ſuccedere ſolet paralyſis, finito ſopore, bona ualetudo ma- Signa.

gna ex parte ſubſequitur. Hoc quoque diſcriminis inter carum & lethargum, quòd caro laborantes tanta ſomni profunditate occupantur, ut quamuis ſtimulentur, & ſentiant, neque tamen oculos aperiunt, neque loquuntur: contrà in lethargo. Præterea caros morbis comitialibus ſuperuenit, & cerebri compreßionibus, cerebro aut à cranio uentriculos anteriores comprimente, maximéque medium coartato, aut meninge ambiente anteriores ipſos cerebri uentriculos compreſſa. Subſequitur etiam caros uehementiores febres, earúmq; potißimùm acceßiones, quòd propter uehementes dolores concidat robur ſpiritus animalis. Lethargus autem morbus eſt, propriam quandam ſemper conſiſtentiam obtinens: febríſque lethargum comitatur. Caros interdum proprius eſt, & primarius cerebri affectus, interdum eſt per conſenſum aut totius corporis, aut uentriculi, aut matricis: interdum ab intemperie frigida, aut humida, ſine materia. Cùm eſt cerebri proprius affectus, aut eſt à larga ſanguinis copia in capite, & tunc curatur ut Cephalalgia ſanguinea, iiſdémque notis cognoſcitur. Aut eſt à pituita, id quod ferè eſt, & tunc ut Cephalalgia pituitoſa curabitur, aut ut Apoplexia. Præcedit autem capitis dolor, & grauitas. Curabitur etiam commodè ſequentibus præſidijs. In primis, ſi aluus aſtricta fuerit, hoc enemate laxetur.

Recipe maluarum, altheæ, betæ, linozoſtidos, furfuris, ana M. j. florum chamæmelli. P. j. & dimidiatum. Decoquantur in. ſ. q. aquæ ad tertias. Recipiantur iuris decocti libr. j. & dimidiata. caſ. ſacchari ſemel duntaxat cocti, ana ℥. j. mel. roſacei colati. ℥. j. & dimidiata, olei comm. ℥. iij. ſalis triti. ʒ. ij. Commiſtis omnibus fiat enema, quo immiſſo, & emiſſo, non multò pòſt inijciatur ſequens acrius.

Recipe helxines, hyſſopi, maluarum ana M. j. & dimidiatum,

diatum, origani, calamintæ, centaurij minoris, ſampſuchi, ana Manip. j. agarici albi, ſeminis cartami, ana unc. j. polypodij quer. unciæ dimidium, ſtœchados Arab. P. ij. Decoquantur in. ſ. q. aquæ donec dimidium tantùm relinquatur. Recipiantur iuris decocti libra una & dimidiata, diaphœnici ʒ. vj. hieræ picræ Galeni ℥. j. olei rutæ ℥. iij. ſalis foßilis unc. dimidium. Commiſtis omnibus fiat enema, quod immittatur priore emiſſo, ut dictum eſt. hoc enemate utetur tribus prioribus diebus. At intereà irritetur uentriculus ad uomendum, in hunc modum.

Recipe ſeminis anethi, ſeminis atriplicis, ſeminis raphani, ana unc. dimidium. Decoquantur: accipiantur iuris decocti unc. v. oxymelitos ſcillitici unc. ij. Miſceantur, & ab ægroto bibantur, qui nares pòſt claudat, & dentes constringat. Déinde mox, ſi quidem experrectus uideatur, hieræ picræ unc. j. in uino diſſolutam bibat, aut pilul. coccia drachm. j. ſumat. Poſtridiè uerò drachm. j. theriacæ ueter. conſeruæ bugloſſ. drachm. j. ß. ſumat ante diluculum, ſex certè horis ante quemuis paſtum. In ipſius morbi principio ſtatim & brachiorum, & crurum fricationes fiant duræ & ualidæ. cucurbitulæq; & ſcapulis, & natibus ſine ſcarificatione affigantur. Olfaciat iugiter ægrotus acetum forte. Purgato uniuerſo corpore, errhina, gargariſmi, & alia, quæ in capite de Cephalalgia pituitoſa dicta ſunt, exhibeantur, non anté. Magno quoque poſtremò uſui erunt topica præſidia. Radatur igitur caput ablutum iure decocti ſequentis.

Recipe ſampſuchi, betæ, melliſſophylli, foliorum lauri, florum chamæmeli, ſtœchados, helychryſi, pſeudonardi, ana. q. ſ. Decoquantur in lixiuio, quo caput irrigetur, déinde radantur capilli. Fricetur déinde capitis pars & anterior, & poſterior caſtor. unc. j. cum oleo rutæ miſta.

Nec hoc prætermittatur, quod plurimum quoque conferet. Recipe Capillorum hominis.q.ſ.comburantur, de quorum puluere recipiantur unc.ij.caſtor. unc. dimidium. miſceantur cum ſucco rutæ, in linimentíque formam redigantur, quo caput, ubi ipſius partem & anteriorem & poſteriorem ualidè fricueris, lines. Denique olfaciat humanos capillos ſuper prunas poſitos, qui antè aceto madefacti fuerint.

Cari per conſenſum totius corporis Curatio.

HOc plerunque cõtingit in pituitoſis febribus, & tertianis nothis, in paraxyſmorum principijs. Fiant reuulſiones uinculis partibus extremis iniectis, quæ antè non ſegniter fricentur. Detur ſæpe olfaciendum acetum. Robur cerebro addatur oleo roſaceo, & aceto, an.q.v. ſiue oxyrrhodino, fronti tepidè admoto.

Cari per conſenſum ventriculi Curatio.

COgnoſcitur ex præcedente uentriculi dolore. Irritetur uentriculus ad uomitum, ut ſuprà dictum eſt: aut hiera picra cum oleo epota. Quam ſi nolit ſorbere, penna in ea intincta fricentur fauces, & palatum. Quòd ſi non uomuerit, aut nihil uomitus profuerit, ſumat hieræ picræ unc.ſem. cum iure decocti hyſſopi, Si uiderimus unico uomitu materiam totam non fuiſſe uacuatam, repetatur. Cerebrum deinde roboretur applicando fronti tepidè olei roſ. & aceti, an. q. v. Poſtremò prohibebimus uapores ad cerebrum efferri acribus enematibus, fricationibus, & affixis cucurbitulis, ut ſuprà dictum eſt.

Cari per consensum uteri, Curatio.

COgnoscitur quoq; ex præcedente uteri dolore. Vtendum reuulsionibus, & balneis, euocandi menses. Proderit & sanguinem è sophena mittere.

Cari à frigida, aut humida intemperie cerebri, sine materia Curatio.

COmpositionibus calefacientibus hîc uti expediet, tam sumptis, ut conserua acori, diamoscho dulci, theriaca, compositione anacardina, & alijs eadem facultate præditis: quàm admotis, ut oleis castor. spicæ, costino, rutaceo, nardino, irino, chamæmelino, quibus pars anterior capitis linatur.

Ephialtæ Curatio. Cap. XIIII.

DIcitur hoc morbi genus Latinis Incubus, ab incubando, quòd qui eo laborat, noctu graue pondus sibi incumbere, supráq; se stare putat, respirationem opprimens, & uocem impediens, ab alióq; se inuadi arbitratur. Quòd si quam tunc uocem emittat, indiscreta, incertáque est. Ex assidua cruditate uentriculi, & crapula nascitur hoc mali: cùm præsertim ex hoc genita pituita crassa, & lenta, aut etiam ipsi cibi concoctu admodum difficiles os uentriculi opprimunt, resupino iacente corpore. Inde enim uapores frigidi, & crassi sursum feruntur, posteriorésque cerebri uentriculos replent, unde prohibetur animalis facultas per neruos diffundi. Partes autem extremæ primæ hoc incommodi sentiunt, spiritibus priuatæ torpent, Causæ & signa.

uixque mouentur: repit autem paulatim sursum, destituuntúrq; déinceps cæteræ partes animali spiritu: tandem constringitur septum transuersum, pectus, pulmo, cor, ad iustum modum non dilatantur, hinc suffocationis, & ueluti cuiuspiam ingruentis imaginatio. Anxij admodum, attenuatis tandem spiritibus, & discußis, meatibúsque apertis repenté excitantur. Paruam esse epilepsiam inquit Galenus, cui non subscribo, quòd materia Epilepsiæ causa uenenata sit, in Incubo ueneni nihil est. Prætereà Epilepsia non sine conuulsione fit, quæ in Incubo nulla est. Morbus hic pueris frequens, & ijs, qui cibis multis, ac pituitosis uictitant. Fit tamen nonnunquam à sanguine crasso, interdum à melancholico humore: à bile etiam craßiore, quam uitellinam appellant. Huic malo quamprimùm occurrendum, nam si perseuerarit, grauius aliquod malum prænuntiat, ut Maniam, aut Epilepsiam, aut Apoplexiam: quòd crassus humor in cerebri uentriculis sensim colligatur.

Victus ratio. Victus ratione tenui utantur, & cibis, qui flatus haudquaquam generent. Vino abstineant: si permittere fuerit necesse, sit oligophoron. Interdiu ne dormiant. Sit duarum horarum intercapedo inter cœnam & somnum nocturnum. In summa, nihil intersit inter ratione͂ uictus horum, & eorum qui Comitiali morbo laborant, de quibus posteriùs.

Curandi ratio. Si sit hic affectus à sanguine crasso, & multo, primùm educantur materiæ, ut loquuntur, communes aut hoc, aut simili enemate. Recipe casiæ recèns extractæ, sacchari semel dúntaxat cocti, ana unc. j. olei uiolacei, olei chamæmeli, ana unc. j. ß. Cum iure communis enematum decocti fiat enema, quod ante pastum immittatur: quo emisso, sanguis de sophena ad uncias tres mittatur, postridie hora matutina opportuna ex humerali mittantur unciæ quinque, & hoc quidem fiat, si neque uires, neque ætas, neque aliud

quidp

quidpiam obstiterit. Affigantur & cucurbitulæ crurum suris. His uerò accuratè perfectis, si nihilo secius hoc uitij perseueret, secetur uena aut frontis, aut temporum, aut sub lingua. Post hæc prohibendi uapores, ne post pastum à uentriculo sursum efferantur. id quod fiet sumptis uncijs duabus carnium cotoneorum saccharo conditarum sine odoramentis. Si uires permiserint, nec uino, nec carnibus utatur ægrotus, solo hordei cremore contentus. Nec satis sit hæc semel fecisse, sed iterum, atque iterum, si quidem perrexerit Incubus, repetantur, ne aut Epilepsiam, aut aliud quidpiam longè grauius inducat. Cæterùm si ab humore pituitoso, id quod ferè fit, oriatur, principiò minuatur humor, morbi causa, antequàm ipsius concoctionē adiuuemus.

Recipe Pil. de agar. pilul. cocci ana drach. ß. cum stillatitio liquore betonicæ fingantur pil. v. quæ ad dimidium noctis sumantur, aut ubi à somno excitatus ægrotus fuerit: eo die ne prodeat foras.

Recipe iuris decocti cicerum rub. unc. sex, sacchari semel dúntaxat cocti, unc. ß. Fiat lotorium, quo utetur hora quinta & dimidiata à sumptione pilularum.

Recipe theriacæ ueteris ℨ. j. cōser. buglos. ℨ. j. ß. misceantur, & postridie diluculò ab ægroto sumātur, prandiúmq; in sex horas differat. Déinde concoquatur humor.

Recipe oxymel. simpl. ℥. iij. serapij stœchados, ℥. j. ß. Stillatitiorū liquorum betonicæ, absinthij, buglossi, ana ℥. iij. seminis uel radicis pæoniæ ℨ. ß. Et adiecta ℨ. j. nucis moschatæ iucundiore & sapore, & odore reddantur. Per triduum à ieiuno appetente diluculo bibantur. Idem altero triduo faciendum suadeo, si humor nondum satis coctus appareat. Non sunt in hoc affectu stillatitij liquores nimiū incidentes, attenuantes, & meatus dilatantes exhibendi, ne materia nimiùm attenuata, uapores excitentur. Concoctis

humoribus purgetur in hunc modum. Recipe pilul. cocci drach. j. cum stillatitio liquore melissophylli fiant pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Postridie uerò theriacam sumat, ut suprà dictum. Humore multo existente, qui non unica purgatione uacuetur, unius aut alterius diei interuallo, rursum eo concocto purgetur ægrotus. Vtetur quoque enematibus acribus, quorum formulæ ex superioribus petendæ sunt, ubi de Cephalalgia pituitosa egimus. Corpore recens uacuato, utatur errhinis, apophlegmatismis, sternutamentum cientibus, gargarismis, quorum formulas suprà posuimus, singulis autem per dies quatuor.

Cerebrum deinde roborandum sumpta ʒ. j. theriacæ ueteris semel in hebdomada. Cæteris diebus, quibus nihil aliud sumet, tribus horis ante cibum quater in hebdomada sumat conseruæ acori tantum, quanta est castanea. Curet præterea electar. diamoschi dulcis unc. ij. in rhomborū formam fingendas, de quibus unum sumat horis duabus à cœna, lectum ingressurus. Eodem quoque tempore sequenti puluere caput aspergat. Recipe corticis citri sicci, drachm. tres, cyperi, caryophyllorum, ana drachm. ij. cocci infectorij, scrupul. iiij. coriandri præparati, drachm. ij. ß. sampsuchi sicci, betonicæ siccæ, ana drachm. sem. stœchados Arabi. rosarum rub. ana scrupul. ij. fiat puluis. Hic autem puluis mirificè confert cerebro à materia frigida affecto.

Epilepsiæ Curatio. Cap. XV.

Est autem Epilepsia, uniuersarum corporis partiū conuulsio, non quidem perpetua, sed quæ ex temporum interuallis accidit, cum mentis & sensuum oblæsione. Tripliciter hic morbus gignitur, aut enim cerebrum primogenia affectione laborat, aut gignitur propter cōsensum oris

uentr

uentriculi malè affecti, aut propter consensum cuiuspiam alterius partis. Fit à cerebro primaria paßione laborante, crasso, frigido, & pituitoso humore, aut etiam crasso humore melancholico in cerebri uentriculis spiritus meatum obstruente: túncque cerebrum neruorum principium, seipsum quatit, ut quod noxium est excutiat. Hunc morbum antecedere solet tristitia, corporis animíque inconstantia, cum motu minimè uoluntario, obliuio, turbulenta somnia, càpitis dolor, faciei pallor: lingua quoque inordinatè mouetur, quam etiam nonnulli mordent. Qui hoc malo corripiuntur, statim concidunt, conuelluntúrq;, plerunque stertunt, interdum uociferantur, tremunt alij, & circumaguntur, ex oréque spuma emergit. Si cui hic morbus acutißimus fuerit, crebris acceßionibus, & symptomatũ magnitudine breui ipsum tempore iugulabit. Huic morbo pueri, quòd humidiore sunt cerebro præ cæteris sunt obnoxij, deinde adolescentes, hoc est, qui annum uigesimum quintũ nondum attigerunt, post hos ætate consistentes, minimè omniũ senes. Morbus Comitialis qui ante pubertatem fuerit, si nõ adueniente pubertate curetur, aut mensium initio, aut dum uterũ ferunt, ferè adusque uitæ extremum producitur, nisi idoneis fuerit à medico curatus præsidijs. Primùm uictus rationem congruam constituere expedit, quæ calfaciat & siccet, siquidem morbus fuerit ab humore pituitoso. Cubiculum in quo morabitur ægrotus, si tale naturâ non fuerit, alteretur igne luculento, suffitibus, cum caryophyllis, cortice citri, roremarino, sampsuco, saluia, stœchade, & alijs id genus. Cauendum tamen ne uaporum multitudo caput repleat, aut materiam exagitet. Cibus, quo uescetur, uaporosus ne sit, paucus sit, itidem & potus, præsertim in cœna, quòd ciborum copia uapores multi efferantur, acceßionem epilepticam, aliáque capitis uitia irritantes. Legumina, & pisces

Causæ.

Signa.

Victus ratio.

uitentur, carnes quoque, demptis montanis auibus, & quæ eiusdem facultatis sunt. In primis uitentur capraru grandium carnes, quòd excitandi, & detergendi Epilepsiã, uim habeant, uti gagates lapis, bituminis odor, olus atrum, iecoris caprini, aut hircini assi odor: id quod multò magis efficiet, si edatur. Lactuca, portulaca, & alijs herbis quæ frigido sunt & humido temperamento, abstinendum. Non reijciendæ uerò calidæ, ut saluia, sampsuchus, & præter cæteras hyssopus. Capparis esus mirum in modum confert. Vinum aromaticum, aut aliter calidum permittatur, sed paucum: aliâs tenue sit, & aquosum, atque etiam dilutum. Præstabit autem, si eo ægrotus carere poßit, mulsa uti. Vinum aromaticum in exigua etiam quãtitate omnino negandum, cùm aeris intemperies calida uiget, aut cùm citra capitis, aut uentriculi noxam, ægrotus eo uti non potest. Exerceatur ante cibum, fricetur quoque, post cæteras autem partes, capiti fricationes adhibeantur. Coitu uti licebit, sed moderato. Nocturnus somnus sit mediocris, diurnus impensè uitetur. Curandi ratio in hac Epilepsia ab humore frigido, & pituitoso, statim auspicanda ab eductione materiarum communium, quod aut hoc, aut simili enemate commodè fiet. Recipe maluarum, betæ, linozostidos, ana Manipulum unum, furfuris Manipulum unum & dimidiatum. Decoquantur in sufficienti quantitate aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti libr. j. ß. caß. recèns extractæ, sacchari semel dúntaxat cocti, ana ℥. j. mellis despumati, ℥. j. ß. olei commun. ℥. iij. salis ʒ. j. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum immittatur. Deinde concoquatur humor in hunc modum. Recipe serapij de hyssopo (in hoc affectu ualde probatur) serapij stœchados, oxymelitos scillitici à Democrito traditi, ana ℥. ij. Stillatitiorum liquorum, betonicæ, primulæ ueris, melissophylli,

ana

ana unc.iiij.misceãtur, & per quatriduum in quatuor partes partita à ieiuno appetente diluculo bibantur.

AVT VTATVR APOZEMATE SEQVENTI.

Recipe hyssopi, sampsuchi, betonicæ, melissophylli, saluiæ, ana Manipulum unum, primulæ ueris Manipul. unum ß. radicis pæoniæ Luna decrescente collectæ, unc. ß. seminis eiusdem simili quoque tempore collecti, drach. ij. florum helichrysi, stœchados, cirsij, buglos. ana P. j ß. agarici recens in pastillorum formam redacti, unc. j. medullæ cnici, drach. vj. Coquantur in s.q. aquæ donec dimidium absumatur. Recipiatur iuris decocti libra una ß. melléque adiecto q.s. fiat in serapij mediocris consistentiæ formã, quod depuretur, & adiectis nucis moschatæ, & cinnamomi selecti, ana ʒ.j.ß. iucũdiore & sapore, & odore reddatur. Postremo toti apozemati misceãtur scrup.ij. seminis pæoniæ puluerati. Quinque ad meatus aperiẽdos idoneæ radices in hoc affectu minimè cõueniunt, humores enim nimiùm attenuãt, & uapores excitant. Purgetur deinde in hunc modum.

Recipe pilul. cocci, drach. j. cum stillatitio liquore hyssopi, fingantur pilul. v. quæ ad dimidium noctis sumantur.

Recipe theriacæ ueter. drachmam unam, conseruæ bugloss. drachm. j. ß. misceantur, & postridie sumantur sex horis ante pastum. Purgato corpore, utetur sequentibus errhinis, apophlegmatismis, & gargarismis: singulis autem per dies quatuor.

ERRHINA.

Recipe succi sampsuchi, ℥. j. ß. succi rutæ, ℥. j. mellis unc. ß. misceantur, & tepida à ieiuno naribus attrahantur.

AVT ALITER.

Recipe succi sampsuch. unc. iij. radic. pæoniæ pulueratæ ʒ. ß. mumiæ, ʒ. ij. misceantur, & utatur ægrotus ut dictũ est.

APOPH

APOPHLEGMATISMI.

Recipe Pyrethri, mastich. ana unc. j. adiecta cera fingantur morsuli auellanarum magnitudine, qui mandantur, semper expuendo, horæ dimidio, ieiuno uentriculo, per dies quatuor.

GARGARISMI.

Recipe Sampsuchi, hyssopi, stœcados Arab. calaminthæ, ana manip. unum, sinapi ℥. ß. Decoquantur ad dimidij consumptionem aquæ. Recipiantur iuris decocti unciæ sex, adiectis oxymelitos scillitici uncijs duab. fiat gargarismus, quo utatur manè, ante pastum. Hæc autem fiant ab ægrotante bis quotannis, Vere quidem Martij principio, autumno uerò ad dimidium Septembris. Post hæc cerebro robur addet, sumpta drach. j. theriacæ ueter. semel in hebdomada, sex horis ante pastum. Aut cùm lectum dormiturus ingreditur, sumat diamoschi dulcis, aut pliris cum moscho morsulum unum, qui in rhombi figuram fingi solet, quater in hebdomada. Et hæc quidem uere & autumno fiant, reliquo uero tempore, hoc est æstate, & hyeme, utatur pil. sequentibus. Recipe Pil. asaieret, agarici in pastillorum formam redacti, ana ʒ. ij. seminis pæoniæ, ʒ. ß. excipiantur serapio, stœchad. fingantúrq; pil. vj ponderis ʒ. j. de quibus sumet tres lectum ingrediens, semel, aut bis in hebdomada. Aestatis uerò tempore præstabit eas cum oxyphœnicωn pulpa fingere. Hyberno tempore sequenti compositione molli utetur. Recipe Conseruæ florum stœchados, conser. acori col. conser. rorismarini, ana unc. j. ß. corticis citri saccharo conditi unc. j. cineris cuculli, cineris hirundinum, cineris ungulæ asini, cineris cranij masculi (pro masculo) fœminini (pro fœmina) coral. rubri, ana ʒ. ij. seminis uiticis, seminis pæoniæ, seminis satyrij basilici, ana drach. iij. radicis pæoniæ collectæ luna decrescente unc. ß.

Cum ſerapio de hyſſopo fiat compoſitio mollis, de qua ſumat ad caſtaneæ amplitudinem, tribus horis ante paſtum, quater in hebdomada: qua ſumpta, mox bibat ℥. iij. iuris hyſſopi decocti. Aeſtate uerò utetur compoſitione ſequenti.

Recipe Pul. diarrhodi abb. pul. diamoſchi dul. ana ʒ. ij. conſeruæ florum ſtœchados, conſeruæ roriſmarini, ana ʒ. j. ß. ſacchari diſſoluti in ſtillatitijs liquoribus roſ. & hyſſopi. q. ſ. fiat compoſitio ſolida, quæ in rhombi figurã fingatur. Sint autem ſinguli rhombi ponderis ʒ. ij. ß. E quibus ſumat unũ matutinis horis, ante paſtũ, quater in hebdomada. Eóque ſumpto, mox bibat ℥. ij. iuris decocti hyſſopi, & cichorij. Radicem quoq; pæoniæ collo appenſam, luna decreſcente collectã, aßiduè geſtet. Quòd ſi his non curatus fuerit, fiat cauterium ferro ſuprà cõmiſſuram capitis anteriorem, ubi coniungitur cõmiſſura ſagittalis cum coronali. Si uerò cauteriũ ferro factum, durius ægroto uideatur, ea admoueantur, quæ ſua facultate idem præſtant, quæ dicta ſunt ſuperiùs in Cephalalgia pituitoſa per proprietatẽ cerebri

Epilepſiæ propter conſenſum oris ventriculi Curatio.

ORe uentriculi malè affeſto, ab ipſo ad cerebrũ feruntur uapores, quos cerebrum ut noxios excutere nititur. Prouidendum ut æger probè concoquat. Et niſi ægrotus ægrè admodum uomat, uomitu primùm tentandum uentriculum expurgare, in principio quidẽ leuiore irritamento, hunc in modum. Recipe Aquæ tepidæ ℥. vj. oxymelitis ſimpl. ℥. j. ß. miſceantur, & bibantur. Poſt horæ dimidium, ſi non uomat, penna in oleo de lilio intincta palatum & fauces fricare expedit, ut ſic uomitus irritetur. Rurſum irritamento fortiore eliciendus uomitus. Recipe Seminis atriplicis, radicis raphani, ſeminis anethi, ana ℥. ß. Decoquantur

quantur in aqua. Accipiantur iuris deco. unc. vj. oxymel. scillini à Democrito traditi, unc. ij. misceantur, & tepida bibantur, fiátque ut dictum est. Deinde euacuandus humor, qui uentriculi superficiei infixus est. Recipe hieræ picræ Gal. unc. ß. uel drach. vj. sumantur appetente aurora, cum cinnamomo. Aut sumatur pil. hieræ picræ Gal. ʒ. j. ß. manè cum iure cicerum rubr. aut cum absynthij liquore stillatitio. Aut pilul. euacuetur. Recipe pilul. de hiera simpl. Gal. aut alephangi, agar. in pastillorum formã redacti, ana drach. j. ß. Cum melle rosa. fingantur è pondere drach. j. pil. vj. de quibus bis per hebdomadam horis duabus ante cœnam tres sumantur. Confert etiam eas interdum sumere, cùm lectum dormiturus ægrotus ingredietur. Vtatur etiã electario molli, scripto Capite proximo superiore, addendo aromatici rosacei à Gabriele in literas relati ℥. ß. Topica deinde adhibenda præsidia. Recipe emplastri mastich. emplastri stomachici, ana unc. j. coral. rubr. drachm. ij. galangæ, drach. j. ß. adiecto oleo nard. q. s. misceantur, & fingatur emplastrum idoneum ad uentriculi regionẽ tegendam: applicetur uentriculo aut in parte anteriore, aut in parte posteriore. Hoc quoque unguentum plurimùm conferet.

Recipe olei absinthij, olei nardini, olei mastich. olei ex cotoneis, ana ℥. j. ß. mentæ siccæ, cardamomi, caryophyllo. coral. rubr. ana ʒ. ij. coriandri præparati sesquidrachmam, ceræ parum. Fiat unguentum, quo ungatur regio uentriculi, manè, & uesperi ante pastum. Vtatur & hoc puluere à pastu, qui uapores ad cerebrum ferri prohibet.

Recipe coriandri præparati, unc. iiij. pul. diacydonitæ sine speciebus, drach. iij. seminis pæoniæ collecti Luna decrescente, maceris, ana drachm. j. cinnamomi selecti, anisi, fœniculi, ana ʒ. iij. sacchari ad pondus omnium, Fiat puluis, quo post pastum utetur: quo sumpto, ne bibat. Diarrhodum

dum à pastu ne sumatur, nam penetrat, & quæ ea sunt facultate à cibo sumpta, succos crudos in uenas deferunt.

Epilepsiæ per consensum cum parte aliqua subiecta Curatio.

INterdum hoc mali ex parte quapiam subiecta inuadere percipitur, elato inde prauo quodam, & uenenoso uapore, ad cerebrum. Si spiritalis illa substãtia uenenata ex aliquo membro, quod supra poßit uinculum excipere, putà ex pede aut manu, ascendat, ubi cõmoueri incipit, pars superposita fortiter deligetur: ut uia uapori illi præcludatur. Déinde post acceßionem illam, uacuandum corpus uniuersum, quo expurgato, ad particulã à qua aura illa frigida, & uenenosa emergit curandam accedendũ. Primùm cõcoquantur humores. Recipe mel. rosacei col. serapij cõseruationis acori, serapij stœchados, ana ℥. j. ß. Stillatitiorũ liquorum, chamæpityos, betonicæ, hyssopi, ana ℥. iij. misceantur, & à ieiuno partita in tres partes, per triduum diluculò bibantur. Recipe pil. de agar. pil. fœtid. ana ʒ. ß. Cum stillatitio liquore hyssopi fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Recipe theriacæ ueter. ℈. ij. conseruæ acori, cõseruæ bugl. ana ʒ. j. ß. misceãtur. & postridie manè sumantur. Vtatur præterea & cõpositione illa molli cerebrum roborãte, scripta paulò antè in Capite de Epilepsia ab humore pituitoso frigido. Corpore itaq; inanito, lues illa déinde topicis præsidijs à parte unde ascendit uacuanda: partẽ etiã cauterijs hulcerando. Recipe Cantarid. abiectis capitibus & alis, ʒ. j. ß. misceãtur cũ fermẽto, & melle anacard. subigãtur in cõspersionis modũ, applicentúrq; parti illi, unde uenenosus uapor exurgere solet, ibiq; tantisper persistant, dum uesicæ existant, quæ pòst rumpantur, & humore inde manante expulso, tegantur, aut ficubus, aut

brasicæ

braßicæ folijs. Postquam autem exiccatæ fuerint, & abolitæ, inibi cucurbitulæ affigantur, nec sine scarificatione. Non leue quoque adiumentum sentiet, si semel aut bis in hebdomada pilul. sequentibus usus fuerit. Recipe pilul. asaieret, agar. in pastillorum formam redacti, ana drachm. ij. cum melle ros. fingantur è pondere drachm. j. pilul. vj. de quibus sumat tres, lectum ingrediens, ut dictum est.

Epilepsiæ & à sanguine, & à bilioso humore Curatio.

SI sanguinis copia uentriculos cerebri occupauerit, spirituúmq; meatus obstruxerit, quæ huius morbi accessionem procreet, in primis mittatur sanguis (præimmißis enematibus emollientibus, quorũ formulæ multæ superiùs multis in locis sunt traditæ) è sophena, deinde (si sanguis affluxerit) de humerali: sin minus, de humerali tantùm, aut de uena frõtis mittetur. Capiti deinde oxyrrhodinũ apponatur. Cætera omnia fiant ut in eo affectu, quem multa bilis, sanguini mista, procreauerit. Perraró tamen usu uenit, ut à bile hoc mali oriatur. Si quando tamen cõtigerit, sic curetur. Primum humor, hunc in modum concoquatur. Recipe sera. de succo intybi satiui latioris, ℥. iij. oxymel. scillini ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum, bugl. cichorij, oxalidis, ana ℥. iij. misceantur, & à ieiuno per triduũ diluculò bibantur.

Recipe electarij trium santalorum ℥. ß. utatur cum serapijs. Recipe pil. aggreg. ʒ. j. cum stillatitio liquore intybi satiui latioris, fingantur pil. v. quæ sumãtur ab ægroto, ubi experrectus fuerit, circiter noctis dimidium.

AVT FIAT POTIO PVRGANS.

Recipe rhabar. selecti ʒ. j. ß. cinnamomi gra. iiij. macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, horis xij. deinde exprimãtur, et colẽtur, adiectis cas. recens extractæ unc. j.

unc.j.serap.ros.purgatorij,unc.ß.cum iure communis medicinarum decocti, fiat potio purgans, quæ hora quarta à noctis dimidio sumatur. Recipe conser.rosarum, conser. bugl.ana ʒ.j.ß.conseru.acori, ʒ.j.misceantur,& postridie manè sumantur. Epilepsia interdum oritur à retentione spermatis,curetur coitu. Epilepsia cùm fit ab humore melancholico,curetur remedijs in Capite de Melancholia dicendis,seruata tamẽ methodo pituitosæ Epilepsiæ curandæ.

Apoplexiæ Curatio. Cap. XVI.

APoplexia est omnium corporis partiũ motus, & sensus priuatio , subitò superueniens , patiente cerebro, còmmuni neruorum principio. Ab hoc morbo perpauci liberantur. Quòd si quempiam effugere hoc mali contigerit, in paralysim incidit,manétque plerunq; uiolata ratio. Senes temperamento pituitosiores, quique sua uictus ratione, temperamentum hoc aluerunt,huic morbo obnoxij sunt.

Huius mali magnitudo cognoscitur ex noxæ,quam spirationi infert,uehemẽtia. Vbi enim spiratio multùm egreditur naturalem ordinem,magnam in cerebro noxam conijcimus,si uerò parum,paruam. Spiratio illa omniũ est pessima,quæ intermittitur, & magna cum uiolentia trahitur. Signa.

Hoc malo correpti,ut dormientes,oculis clausis,decumbunt,& nonnunquã stertunt. Spiratio in illis nonnunquam tam est exigua,& debilis,ut sensum effugiat,iacentq; mortuis persimiles,ij præsertim,qui corde sunt minus calido. Lana igitur carpta,aut accensa candela horum naribus,& ori admoueatur : aut poculum aqua plenum pectori, quæ si moueantur , respirationis & uitæ sunt indicia. Speculum quoque naribus & ori admotum, si maculetur, aut caligine obducatur. Et quanquam nullum uitæ indicium appareat,

ante tertium diem exactum ſepeliendi non ſunt, nam multi ſunt reuixiſſe uiſi. Præcedit plerunq; hoc mali capitis dolor uehemens, tumor quoque uenarum iuguli, refrigerantur nulla ratione partes extremæ, palpitat uniuerſum corpus, difficultérq; mouetur: urina quoq; pauca eſt, & nigreſcens, cum farinaceo ſedimento. Oritur interdum hæc paßio ob aerem admodùm frigidum ambientē, cerebri humiditates, & excrementa conſtringentem. Interdum ob caſum, aut ictus, qui cerebrum concutientes efficiunt ut ad ipſum humores confluant. Frequentißima eſt, aut à pituita craſſa, frigida, & lenta, à cruditatibus, & crebris ebrietatibus procreata, præcipuos cerebri uentriculos cumulatim implente, cerebri etiam ſubſtantia læſa: aut fit à ſanguine, & huius curandi rationem priùs exequemur, illius poſteriùs.

Cauſæ.

Curandi ratio.

Principiò, ſi os clauſum, dentéſq; conſtricti fuerint, ponatur inter dentes ligni fruſtum, óſque teneatur apertum. Déinde fiat uenæ ſectio, ob magnam ſpirituum obſtructionem, ne ſuffocentur. Fiat autem lata inciſio: ut ſanguis qui ueluti congelatus craßior eſt, faciliùs exeat. Et ſi magnæ plenitudinis ſanguinis indicia adfuerint, primùm mittatur ſanguis à ſophena, ad reuellendum, & euacuandum: déinde è uena externa cubiti. Si uerò plenitudinis ſigna non adſint, ſatis erit è uena externa, aut è uenis naſi, aut frontis mittere. Si uehemens non fuerit Apoplexia, ante uenæ ſectionem immittatur enema eductiuum materiarum communium, non acutū, ne magis inflammes, periculúmq; ſit præfocationis ægroti. Si uerò uehemens fuerit, priùs incidatur uena, & miſſo ſanguine immittatur enema ſequens.

Recipe betæ, linozoſtidos, maluarū, furfuris, ana M. j. Decoquātur in ſ.q. aquæ, ad tertias. Accipiātur iuris decocti lib. j. ß. caſ. recens extractæ, ſacchari rub. ana ℥. j. mel. roſacei col. ℥. j. ß. ol. cōmunis ℥. iij. ſalis triti. ʒ. j. ß. fiat enema,

ma, quod immittatur ut dictum est. Si in principio sanguinis fluxus ad caput appareat, inhibeatur in hunc modum.

Recipe ol. rosacei, aceti, ana ℥. ij. Misceãtur, & admoueantur fronti tepida, post uenæ sectionem, & immissionem enematis. Multis immissis enematibus, sternutamenta ciere expediet.

Recipe pulueris piperis, pulueris pyrethri, ana ʒ. j. ß. insufflentur in nares. Cæterùm si enemata immitti nõ possent, fingantur balani ex sapone duro, in felle bubulo infusæ, in quo sal dissolutus fuerit, longitudinis viij. digitorum, quæ filo alligatæ, in anum immittantur, & agitentur ad irritandum facultatem expultricem.

Apoplexia si à pituita fuerit lenta, crassa, & frigida, plethoráq; appareat, hoc est, si sit ægrotus succulentus, & corpulentus, reuulsionis gratia incidatur uena humeralis, minus tamẽ sanguinis mittatur, quàm in Apoplexia à sanguine. Déinde immittatur sequens enema.

Recip. origani, calaminthæ, saluiæ, stœchad. Arab. chamæmeli, ana M. j. agarici albi ℥. j. medullæ cnici. ℥. ß. centaurij minoris. M. ß. colocynthidos ʒ. ij. Decoquantur in s. q. aquæ tãtisper dum pars dimidia absumatur. Recipiãtur iuris decocti libr. j. ß. hieræ picræ ℥. ij. hieræ Logadij ℥. ß. mel. anthosati ℥. j. ß. olei rutæ, olei chamæm. ana ℥. j. ß. salis fossilis ʒ. ij. fiat enema, quod immittatur statim à uenæ sectione, sæpéq; immittatur, deplet enim uicẽ solutiui pharmaci, quod per os assumi non potest: eo igitur utendũ, donec bona materiæ pars euacuata fuerit. Quod ubi perfectũ uidebitur, utendũ apophlegmatismis, sternutamẽtũ ciẽtibus, & gargarismis dictis in Cephal. pituit. Si ore quidpiã deglutire poterit, sumat cõpositionis anacardinæ ʒ. ij. cũ hydromelite aut mithridat. ʒ. ij. aut ther. uet. Lamina quoq; ferrea uel adeò calefacta ut capillos urere uideatur, superponatur capiti.

Embrocha deinde utendum, quæ sic paretur.

Recipe saluiæ, rorismarini, foliorum lauri, stœchados, helychrysi, origani, calaminthæ, ana.q.s. Decoquantur in aqua, iure decocti irrigetur caput, quo irrorato, & loto, radatur: rasum sequentibus linatur.

Recipe castor.℥.ß. sinapi ℥.j.ß. pulueretur, & adiecto aceto forti fiat linimentũ, quo caput rasum calidè linatur.

AVT SIC.

Recipe ol. de euphorb. olei rutæ, olei nard. ana unc. ij. pyrethri, piperis, sinapi, nucis moschatæ pulueratorũ, ana ʒ.ij. succi rutæ sesquiunciam. Adiecta cera fiat unguentum, quo unguatur caput rasum. Immittatur etiam in nares, & aures oleum rutæ. Cùm autem expergefactus fuerit, & loqui incipiet, tertio quidem aut quarto die à morbi principio, si per os aliquid sumere queat, sumat sequentes pilul.

Recipe pilul. cocci. Almansoris. pil. de euphor. ana ʒ.ß. cum stillatitio liquore betonicæ, fingantur pillu. v. quæ sumantur circiter dimidium noctis.

AVT SVMAT POTIONEM SEQVENTEM.

Recipe diaphœnici, bdelli, elect. indi. maioris, ana ʒ.ij. ß. serapij stœchad. ℥.ß. excipiantur iure communis medicinarum decocti, adiectis polypod. quer. ℥.ß. agar. albi ʒ.ij. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recip. theriacæ ueter. ʒ. j. sumatur postridie sex horis ante pastum. Vomitus magis in morbi processu, quàm in initio laudatur.

Maniæ Curatio. Cap. XVII.

FIt hic morbus patiẽte cerebro aut per seipsum, aut per compatiendi rationem. Et à sola cerebri nonnunquam calidiore intemperatura sine humore uitioso, & hæc similis est illi, quæ ex ebrietate contingit. Oritur interdum ab

humoribus mordacibus & calidis, qualis est flaua bilis, cerebrum occupantibus, ipsúmque cum membranis suis stimulantibus. Nascitur etiam interdum à sanguine incorrupto, etiam temperato, sed multitudine tantùm cerebrum lædente. Et hæc quidem mania minùs periculosa est: comitantur Signa. *eam frequentes risus, ridiculis quibusdam uisis ob oculos obuersantibus. Quòd si sanguini flaua bilis admiscetur multa, iracundi, temerariíque euadunt. Si uerò etiam superassa fuerit, craßiórque effecta, ferinus erit furor. Estq́; hæc Mania omnium periculosißima. A phrenitide autem differt Mania, quòd hæc citra febrem sit, illa uerò cum febre. Antecedere plerunque solet hanc insaniam capitis imbecillitas, ipsiúsque uibratio, & grauitas, cum aurium tinnitu, rarus somnus, & is perbreuis, oculis quoque splendores quidam apparent. Progressu temporis augentur hæc omnia, atque increbrescunt, oculi excauantur, ac minimè nutant. Excitantur rabidi quidam appetitus, & maximè ad uenerem. Victus sit tenuis, cibi sint liquidi & sorbi-* Victus ratio. *les, aluum ad excretionem procliuem reddentes, & qui nullius, aut certè perquàm pauci sanguinis generatiui sint. Vitetur satietas. A uino prorsus abstinendum. Curandi* Curandi ratio. *ratio statim à sanguinis mißione auspicãda, siue fuerit plenitudo, siue mensium, aut hæmorrhoidum, aut alicuius consuetæ euacuationis sanguinis suppreßio, enemate tamẽ priùs iniecto. Recipe maluarum, altheæ, uiolar. ana M. j. lactucæ, foliorum cucurbitæ, ana M. semissem, pruna. x. quatuor seminum frig. maiorum, ana ʒ. j. Decoquantur in s. q. aquæ, ad tertias. Recipiantur iuris decocti lib. j ß. cas. recens extractæ, sacchari semel duntaxat cocti, ana ℥. j. olei uiolacei ℥. iij. fiat enema, quod ante pastũ inijciatur, cui sal addi non debet, quoniam desiccat. Enemate eiecto incidatur sophena, postridie uerò mediana dextri brachij, aut illius partis, in*

qua grauitatis sensus apparet. Fiat autem incisio lata. His peractis si plenitudo non satis imminuta uidetur, secetur humeralis, déinde uena frõtis, aut irritetur sanguinis fluor è naribus. Si uerò hoc mali à bile flaua nascatur, è uena media duntaxat mittatur sanguis, qui si niger, crassúsque uideatur, permittatur effluere: sin tenuis, sistatur. Materia déinde, siue fuerit Mania sanguinea, siue biliosa, & cõcoquatur, & euacuetur in hunc modum.

Recipe serapij acetati simpl. ℥. iij. serapij uiolacei ℥. j. ß. Stillatitiorum liquorũ nymphee, buglośi, lupi salictarij, ana ℥. ij. Misceãtur, & per triduum in tres æquas portiones diuisa à ieiuno appetente diluculo bibantur.

Recipe elect. trium santalo. unc. ß. utatur cum serapijs. Præstabit cùm herbarum erit copia, hoc apozemate uti.

Recipe foliorũ circij, buglośi integri, extremitatũ lupi salictarij, & fumariæ, intybi satiui latioris non loti, cichorij, ana. M. j. hemionitidis, adianti recentis, ana. M. ß. quatuor seminũ frig. maio. ana sesquidrachmã, pruna xij. trium florum com. florum nymphee, ana. P. j. ß. foliorum sennæ, polypod. quer. ana ʒ. vj. epithymi (cæteris plenè decoctis addatur) M. ß. Decoquãtur in s. q. aquæ fontanæ, tantisper dum pars dimidia tantùm relinquatur. Accipiatur iuris decocti libr. j. ß. & adiectis serapij simpl. de pomis redolentibus, serapij de buglos. ana ℥. ij. & sacchare, fiat serapium mediocris consistentiæ, quod depuretur, dein addendæ ʒ. ij. pul. diamargar. frig. cum. ʒ. j. agallochi, ut suauiore reddatur & sapore, & odore. Et ipsum in quinque partes æquas diuisum, diebus quinque ieiunus ægrotus diluculò bibat. Vacuetur déinde idoneo solutiuo, quod in forma liquida magis cõuenit quàm solida (nisi potio ægrotanti displiceat) cùm in hoc affectu humectare summopere expediat, utetur igitur potione sequẽti. Recipe cathol. ℥. ß. compositionis

hamech ʒ.ij.serapij uiolacei ℥.ß.excipiantur iure decoctorum prunorũ,uuarum passarũ,glycyrrhizæ & trium florum com.adiectis decoctione pene absoluta epithymi,ʒ.tribus,fiat potio purgans,quæ sumatur hora quarta matutina.

AVT HAC.

Recipe foliorum sennæ à stipitibus purgatorũ,polypo. quer. ana ℥.ß.rhabar. selecti ℈.iiij.oxyphœnicωn.ʒ.vj. macerentur in sero caprino horis xij.deinde exprimãtur, & colẽtur:ac adiectis serapij rosacei de infusione rosarum siue diagrid.℥.ij.fiat potio,quæ sumatur ut suprà dictũ est. Si potio displicuerit,utatur pil.sequentibus. Recipe pil. indarũ pil.de lapide Armen.ana ℥.ß.cũ stillatitio liquore buglosi fingantur pil.v.quæ sumãtur ad noctis dimidium.

AVT HOC PVLVERE LAXATIVO.

Recipe lapidis Armenij quinquagies loti in stillatitio liquore buglosi ℈.ij.croci ℈.ß.epithymi ℈.j.sacchari ad pondus omnium,fiat puluis,quem sumat exceptum stillatitio liquore intybi satiui latioris,aut iure pulli, aut sero caprino. Robur deinde & cerebro, & cordi addendum, ad quod,si quid aliud,conferet hæc mollis compositio.

Recipe conseruæ rad.buglosi,cõseruæ rosarũ, conseruæ nymphea, ana ℥.j.ß.conseruæ adian.ʒ.vj.pul.diamargar.frig.coral.rub.ana ʒ.ij.fragmentorũ preciosorũ com. ana ℥.ß.compositionis alchermes,cõpositionis de hyacintho,ana ℈.iiij.doronici Romani ʒ.j.excipiãtur serapio de pomis redolentibus, fiatq; electariũ molle, de quo sumetur instar castaneæ circiter aurorã tribus horis ante pastũ,mox deinde bibat stillatitiorum liquorũ intybi satiui latioris & buglosi ℥.j.Poterit & fieri electariũ solidũ,si eo ægrotus magis delectetur. Recip.pul.diamarg.frig.ʒ.ij.pul.elect. de gemmis ʒ.j.doronici,serici puluerati,ana ʒ.ß.conseruæ

rosarum, conseruæ bugloss. ana ℥. j. ß. sacchari. q. ß. dissoluatur in stillatitijs liquoribus rosa. & buglos. fingatúrque electarium solidum in rhomborum figuram, quorum singuli sint ponderis ʒ. ij. Sumet unum quotidie manè duabus horis ante pastum, bibendo pòst stillatitios liquores ut suprà.

Adhibeatur deinde cordis regioni epithema sequens.

Recipe stillatitij liquoris rosarum, unc. viij. stillatitij liquoris bugloss. unc. v. stillatitij liquoris nympheæ, unc. iij. pul. diamarga. frigidi, coral. rub. ana drachm. j. ß. pastillorum de caphura, ʒ. ß. croci ℈. j. aceti, ℥. semissem. Misceantur, fiátq; epithema cordi tepidè manè & uesperi ante pastum. Hepar quoque non negligendum, quod & sequenti epithemate iuuabitur. Recipe stillatitij liquoris intybi satiui latioris libr. j. stillatitij liquoris rosarum, lib. semissem, omnium santalorum, ana sesquidrachmã, seminis oxalidis, seminis portulacæ, seminis intybi satiui latioris, ana scrup. ij. caphuræ gran. ij. spicæ nardi, ℈. j. aceti, unc. semissem, Misceantur, & fiat epithema hepati manè & uesperi ante pastum tepidè. Declinante morbo supra modum conferet ægrotum balneo in hunc modum parato uti.

Recipe maluarum, foliorum salicis, foliorum uitis albæ uiniferæ, foliorum lactucæ, foliorum nympheæ, ana M. iij. florum uiolarum, florum cirsij, florũ bugloss. ana P. ij. florum chamæmeli, florum meliloti, ana M. ß. Decoquantur in aqua, in qua tepida collocatus ægrotus aliquantisper lauetur ante pastũ, deinde lectum ingrediatur, nec multis, aut densis stragulis opertus sudorem eliciat. Sudor enim exiccat. Embrocha tamen è iure decocti balnei antè, quàm balneum ingrediatur, caput irrigatum & lotum radatur, & in egressu balnei, rursum eodem decocti iure caput lauetur. Deinde spinalis medulla, & pectus, unguento sequenti moderatè calido ungantur, statim scilicet ab egressu balnei.

Recipe

Recipe olei uiolacei, olei amygdalarum dulcium, olei nymphee, pinguedinis recentis porci, ana unc. iij. ceræ albæ parum, fiat unguentum, quo ungatur, ut dictum est. Quòd si his peractis curatus non fuerit, cauterijs utendum, aut è ferro candenti, aut ex his compositis, quæ corrodendi hulcerandíque facultate sunt prædita, quæ superiùs crebrò tradita sunt. Et his potiùs utemur, donec tanta corrosio facta sit, ut os nudum appareat. Admoueatur autem ubi coronalis commissura cum sagittali coniungitur. Osse uerò denudato, de eo particula integrè auferatur, maneátque locus ille apertus per mensem. Vehemens admodum erit Mania illa, quæ his curari non poterit.

Melancholiæ Curatio. Cap. XVIII.

Hic morbus, desipientia quædam est, & mentis alienatio sine febre, ex humore melancholico cerebrum occupante, & mentem immutante orta. Cuius tres sunt differentiæ. Vna cùm uniuersus in uenis sanguis melancholicus est effectus, óbque id commune uitium, ipsum quoque cerebrum læditur. Quod ut cognoscatur, uniuersi corporis habitus est considerandus. Si enim ægrotus macilentus fuerit, niger, hirsutus, uenas habens latas: aut rufus, aut flauus multis laboribus qui se fatiget, uigilijs, & solicitudine, tenui quoq; uictu educetur: ad hæc cibísne hic melancholicum sanguinem suapte natura parientibus sit usus, inquirendum est: quærendum quoque an hæmorrhois aliqua restricta sit, aut alia quæpiam sanguinis consueta uacuatio, ut in mulieribus menses. Notæ enim hæ sunt uniuersi in uenis sanguinis melancholici effecti. Altera Melancholiæ species est, cùm reliqui corporis sanguis prorsus syncerus, & innocuus, solus uerò is qui in cerebro continetur, melancholicus Causæ.

est: atque id bifariam fit. Aut enim aliunde in cerebrum deriuatur, aut in ipsomet humor melancholicus genitus est, cùm uidelicet internus calor flauam bilem, aut crassum atrúmque sanguinem superassauit. Internoscere autem an solum cerebrum sanguis melancholicus occupet, an uniuersum corpus, magni est ad curationē momenti. Siquidem ubi uniuersum corpus sanguinem melancholicum continet, à uenæ sectione curationem incipere oportet, ubi uerò solum cerebrum, sanguinis detractione non indiget. Tertia Melancholiæ species hypochōdriaca nominatur, de qua posterius dicetur.

Signa. Harum autem trium differentiarū notæ communes sunt mœstitia, uitæ, & hominum odium. Et quanquam uitam damnant, non tamen omnes mori cupiunt. Alij mortem pertimescunt, & tamen mortem sibi consciscunt. Timent omnes, & facilè terrentur. Etenim quemadmodum externæ tenebræ omnibus ferè hominibus pauorem inducunt, sic atræ bilis color mentis sedem tenebris persimilem reddens, timoris causa est. Varia illis sunt uisa. Alij enim bruta se esse animalia credunt, ipsorúmque uoces & gestus imitantur. Alij se uasa fictilia factos esse putāt, ob id occurrentibus cedunt, ne collidantur. Sunt alia infinita huiusmodi eorum uisa, quæ singula percenseri non possunt. Cæterùm quoniam non in promptu est interdum discernere, utrum in solo cerebro, an in uniuerso corpore humor melancholicus contineatur, alijs quidem signis consentientibus, alijs pugnantibus, quò certior habeatur notitia, cubiti uena secanda media. Quòd si sanguis fluens melancholicus appareat, sperabis reliquū similem in uniuersi corporis uenis, uacuabísq; ut paulò pòst dicetur. Si uerò talis nō uideatur, statim supprimatur, quòd solo cerebro humorem illum cōtinente, sanguinis detractione nō sit opus, nisi forte præseruationis gratia, aut nisi plenitudo aliud suadeat.

Victus ratio eiusmodi sit, quæ melancholicum humorem minimè generet. Cibi boni sint succi, humidi, & temperati: quales sunt phasiani, capi, gallinæ, perdices, pisces saxatiles, & alij id genus. Elixis utantur cibis, nō aßis, nec frixis. Vinum album, & tenue bibant. Equitent, ambulent, nauigent per loca amœna, & uiridia. Somnus plurimùm confert, qui si non sponte obrepat, cōciliandus modis superiùs locis aliquot traditis. Confert & coitus, modum non excedens. Amici, & ij imprimis quos ægrotus charos habet, ipsum frequenter uisant, iucundísq; sermonibus exhilarent. Cantus audiat, & musica instrumēta hilaritatē excitantia. Victus ratio.

Curandi ratio statim à uenæ sectione auspicanda: si quidem uniuersus uenarū sanguis melancholicus fuerit, priùs tamen enemate iniecto. Recipe maluarum, uiolar. betæ, ana. M. j. florum chamæmeli, florum meliloti, ana. P. j. Decoquantur in s. q. aquæ, ad tertias. Accipiātur iuris decocti libr. j. ß. cas. recèns extractæ, sacchari semel dúntaxat cocti, ana unc. j mellis uiolacei, ℥. j. ß. olei comm. ℥. iij. fiat enema, inijciatur matutinis horis, ante pastū. Quo emisso, Galeni sentētia, ut paulò antè dictum est, mittendus sanguis è media uena. Arabibus autem & posterioribus consultius uisum humerariam incidi, partis quidem illius in qua maior grauitas percipitur. Quòd si (affectu, ut dictū est, dubio) sanguis crassus, nigérq; fluxerit, fluere permittendus pro laborantis corporis habitu. Si uerò dilutior, tenuiórq; fuerit, supprimendus. Postridie autē, si plenitudo multa erat, mediā incidere licebit. Si hæmorrhoidū, aut mensium suppreßio fuerit, euocētur. Melancholicus humor déinde concoquatur, & uacuetur. Recipe oxymelitos simpl. ℥. iij. serapij uiol. ℥. ij. serapij de pomis dulc. simp. ℥. j. Stillatitiorū liquorū bugl. fumariæ, lupi salictarij, ana ℥. iij. Misceātur, & adiectis ℈. ij. pul. diamoschi dulcis, & ʒ. j. cinnamomi Curandi ratio.

selecti reddatur iucundiore & sapore, & odore. In ipso principio hæc satis sint, in progressu poterūt alia ad concoquendum humorem exhiberi, quæ ipsum magis attenuabunt, corporísque meatus magis patefacient.

HAC DEINDE POTIONE VACVETVR.

Recipe cas. recens extractæ, catholici, ana ℥.ß. compositionis hamech. ʒ.ij.ß. serapij uiolacei. ℥.j. excipiantur sero caprino, aut iure communis medicinarum decocti, adiectis epithymi ʒ.ij. folior. sennæ ʒ.iij. fiat potio, quæ post serapia sumatur hora quarta matutina.

Recipe conseruæ radicis buglossi unc. semissem, sumat postridie mané. Vacuatus utetur molli electario sequenti.

Recipe conseruæ radicis buglossi, conseruæ cirsij, ana sesquiunciam, pul. diamoschi dulcis, pul. elect. de gemmis, ana sesquidrachmam, compositionis alchermes drachm. j. utriusq; behen, seminis ocymi, ana ℈.ij. pul. diamargar. frig. coral. rub. ana ʒ.j. adiecto serapio de pomis redolentibus fiat electarium molle, de quo sumat magnæ auellanæ instar, mané, horis tribus ante pastum, quo sumpto, mox bibat parum stillatitij liquoris buglossi, aut parū uini eodem liquore diluti. Deinde cor epithemate roboretur.

Recipe stillatitij liquoris buglossi ℥.iij. stillatitij liquoris melissophylli, stillatitij liquoris florum uiolarū, stillatitij liquoris florum nymphеæ, ana ℥.j. behen albi, & rubri, seminis ocymi, serici crudi, ana ℥.ß. seminis oxalidis, coral. rubri. ana ℈.j. ambari. gra. iij. uini odoriferi ℥.ß. fiat epithema cordi tepidé ante pastum. Non prætermittatur balnei usus in hoc affectu perquā necessarius, qui sic paretur.

Recipe chamæmeli, meliloti, M. iij. seminis lini, seminis fœnogr. ana unc. iiij. capitum ueruecum, q. v. Decoquantur in sufficienti quātitate aquæ, in qua butyri recentis, q. s.

dissolu

dissoluatur. Hoc *balneo irrigetur, & lauetur ægrotus manè ante pastũ, & uesperi, horis sex à prandio.* Cùm *autem balneum egreditur, inungatur spina dorsi his oleis tepidis.*

Recipe *olei amygdal. dulcium, olei uiolacei, axungiæ recentis pullæ, ana unc. iij.* Misceantur, *& fiat ut dictum est in exitu balnei.* Embrocha *quoque tepida utendum è uerucecum capitibus, chamæmelo, artemisia tenuifolia (matricariam appellant) & althea in aqua decoctis parata, matutino quidem tempore per multos dies.* Confert *etiam plurimùm pulmo arietinus calidus, è calenti adhuc corpore recèns extractus, & sic capiti admotus.* Aut *in aqua calida calefiat, dein leniter exprimatur, sicque capiti applicetur.* Idem *præstabit agnus per dorsum diuisus, & exenteratus, adhuc calens capiti superpositus.* Pulli *accipitris, & noctuæ comesti hìc quoque commendantur.*

Melancholiæ hypochondriacæ Curatio.

OB *hypochondriorũ, & uentriculi offensionem, paßio hæc constat.* Nam *inflammatis hypochondrijs, partibúsque uentriculo uicinis, & ob id ipso quoque uentriculo plus caloris quàm decet habente, sanguis qui illis in partibus continetur, fit craßior, & atræ bili conformis.* Et *quemadmodum uidemus elatis ex uentriculo ad oculos fuliginosis, & fumosis quibusdam exhalationibus, ac crassis uaporibus, qualia in suffusione accidentia contingunt, ita à partibus illis, crassoq; sanguine in ipsis contento elata ad cerebrum euaporatione, melancholica symptomata circa mentem eueniunt.* Quos *hic affectus habet, æstum in præcordijs sentiunt, cibísque refrigerantibus iuuari uidentur.* Ructus *illis frequentes acidi, uentriculi cruditas, & flatus.* Sumpto *cibo coctu difficili, humido sputo abundant.* Causa. Signa.

dant. Ventriculus illis interdum uehementer dolet, dolórq́; nonnullis ad dorsum usq; procedit. Euomunt nonnunquam crudos cibos, & pituitam uel subamaram, uel acidam, adeò ut dentes plerunque torpedine afficiantur. Ventres desiccantur, somnus perbreuis est, cum turbulentis somnijs. Venæ, quæ circunstant oculos, à uaporibus, & flatibus elatis intumescunt: qui in auribus sonitum quoque efficiunt. Vertigine crebro infestãtur. Curationis initiũ à uenæ sectione sumetur, priùs tamẽ sequẽti enemate aluo subducta.

Curandi ratio.

Recipe betæ, braßicarum, artemisiæ leptophylli, chamæmeli, ana M. j. polypodij, seminis cnici, ana unc. ß. cassuthæ, epithymi, ana quartam partem M. j. Decoquantur in s. q. aquæ, ad tertias. Accipiantur iuris decocti libr. j. ß. cas. recens extractæ, sacchari rub. ana unc. j. mellis uiolac. unc. ij. olei cõmunis, olei de lilio, ana unc. j. ß. hieræ picræ Gal. ℥. ij. Fiat enema, quod ante pastum immittatur, eóque semel in hebdomada utatur. Emisso enemate, si ægrotus iuuenis sit, in eóque sit plenitudo, incidatur uena iecoraria dextri brachij, aut saluatella sinistri. Si uerò totius corporis plenitudo non adsit, sed tantùm circa lienem, aut renes affluere uideatur sanguis, saluatella tantùm incidenda est. Humor deinde in hunc modum concoquatur.

Recipe serapij byzantini sine aceto (propter exiccationem) ℥. ij. serapij de epithymo, ℥. j. serapij simpl. de pomis redolentibus, ℥. ß. Stillatitiorum liquorũ hemionitidos, buglosi, lupi salictarij, ana ℥. ij. misceantur, & à ieiuno manè per biduum bibantur, repetendo alijs post octo diebus.

Recipe diamoschi dulcis, unciam unam, utatur cum serapijs. Concoctis humoribus sic uacuetur.

Recipe catholici ʒ. vj. compositionis hamech, ʒ. ij. uel iij. pro ægrotantis uiribus, serapij de buglos. ℥. ß. excipiantur iure communis medicinarum decocti, adiectis foliorum

sennæ,

sennæ, polypodij quer. ana ℥. iij. epithymi (quod cæteris penè decoctis admisceri debet) ℥. ij. fiat potio purgans, quæ sumatur hora quarta matutina.

Recipe conseruæ rad. bugl. ℥. ß. sumatur postridie mané. Si autem ægrotus extenuatus sit, & uiribus imbecillis, omissa compositione hamech, sumat dúntaxat ℥. j. catholici cum iure dicti decocti. Vbi dies aliquot quieuerit, rursum humor concoquatur, & purgetur. Intereà uerò enemate paulò antè tradito utetur. Rursum igitur in hunc modum concoquatur humor.

Recipe serapij de pomis redolentibus, compositi, ℥. j. ß. serapij byzantini, ℥. j. serapij de epithymo, ℥. ß. Stillatitiorum liquorum buglossi, fumariæ, lupi salictarij, ana unc. ij. Misceantur, & ab ægroto ieiuno diluculò bibantur per biduum: idémq; facere pergat alijs octo proximis diebus, uacuetur iterũ potione purgante supra proximè tradita, sumpta, fiat déinde fotus super uentrem ex his quæ sequuntur.

Recip. chamæmeli, meliloti, artemisiæ leptophylli, abrotani, ana M. j. ß. polypodij quer. sennæ, epithymi, ana ℥. ß. Decoquãtur in aqua, & uino albo, cũ pauco aceti scillini, & in huius decocti iure immersis spõgijs foueatur uenter manè & uesperi ante pastũ. Deinde ungatur unguento sequenti.

Recipe ol. de lilio, unc. ij. olei amygdal. dulcium, olei de capparibus, olei rutæ, ana ℥. j. ß. olei chamæmeli, unc. ij. ß. cinnamomi, nigellæ, seminis anethi, seminis braßicarum, hemionitidos pulueratæ, florũ genistæ pulueratorum, ana sesquidrachmã, croci, ℈. j. ammoniaci dissoluti in aceto scillino, ℥. ß. Commistis omnibus fiat unguentũ, quo calido ungatur regio uentriculi, partésque uicinæ, manè & uesperi, post fotũ. Vtendum embrocha, balneo, cum unctionibus in exitu balnei, ut Cap. proximo superiore traditum est. Fiant duntaxat cordi epithemata, quæ ibidem sunt demonstrata.

Hîc

Hic postremò admonendus Medicus, ne in hoc morbo uolens uentriculi cruditatibus consulere, ea exhibeat, quæ uehementer & calefaciunt, & siccant.

Catalepseos Curatio.
Cap. XIX.

Catalepsis est subita deprehensio, & occupatio tum mentis, tum corporis motu, sensúq; priuati. Qui hoc malo corripitur eam retinet partiũ corporis figuram, qua erat cùm correptus fuit, rigidis uidelicet neruis, à frigido, & sicco concretis. Si enim sedebat, sedens permanet: si genua flexerat, flexa manent. Oculi autem manẽt aperti, quòd musculus palpebram superiorem aperiens, rigidus manet, sensu & motu priuatus, ut cæteræ corporis partes, quoniam non solum cerebrum, sed etiam spiritus animalis in singulis corporis partibus concretus manet ab intemperie frigida & sicca, aut humore frigido, & sicco, & ad permeandum neruosa corpora, ac mouendum ineptus. Oritur enim hic morbus non solùm ab intemperie frigida & sicca, sed etiã ab humore melancholico frigido, & sicco, cerebri posteriora potißimùm infestante. Differt hic morbus à Catoche, quòd fiat à frigida, & sicca intemperie, aut à frigido, & sicco humore: Catoche uerò à bile flaua largiore, cũ largiore etiam pituita in cerebro permista, ex quibus hæc frigida, & humida, somnũ: illa calida, & sicca, uigilias inducit, magis tamen, & minus, pro uincentis humoris quantitate & qualitate. Ab Apoplexia quoque differt, quòd spiritus habeat affectos, & à frigido & sicco ueluti cõcretos, & propter id inepti redduntur ad uim & mouendi, & sentiendi in neruosa corpora transuehendam: sed quibus locis intercepti fuerint, quieti manent, fiúntq; partes illæ rigidæ: in Apoplexia uerò spiritus sunt integri, sed per

Signa.

Causæ.

obstr

obstructionem uentriculorum cerebri prohibentur in neruos sentiendi & mouendi facultatem conuehere. Manent itaq; partes laxæ, & resolutæ, corporísq; situm, & priorem partium figuram cõmutare potest. Et à Lethargo differt, quòd in Lethargo refrigeratio immista sit humiditati, in Catalepsi uerò, siccitati. Respiratio in hoc morbo manet, sed exigua, illæsis adhuc quibusdam spiritibus manentibus, qui ob uitæ necessitatem respirationi potissimùm seruiunt.

Victus ratio pro causarũ uarietate mutetur. Sit admodum tenuis, alatur ægrotus ptisanæ cremore, bibat mulsam, ad ignem accuratè coctam. Nutriatur aliâs singulis diebus, aliâs uno interposito die, pro medici prudentia. Quod ad curandi rationem attinet, si fuerit hic morbus ab intemperie frigida, & sicca, sine humore, fiat in hunc modum. Victus ratio. Curandi ratio.

Recipe dialtheæ ℥. ij. olei costini, unguenti Martiati, ana ℥. j. ß. misceantur, & inungatur pars posterior capitis calidè, & linteum superponatur calidum. Cùm uerò à paroxysmo liberatur, utatur electario solido, in rhomborum figuram ficto, quem diamoschum dulcem nominant. Sumat rhombum unum manè, lectum egrediens: & uesperi, lectum ingrediens. Quando uerò hoc mali ab humore frigido & sicco originem traxerit, curationis gratia primùm hoc enemate utendum. Recipe betæ, linozostidos, thymi, epithymi, stœchados Arab. ana M. j. polypodij quer. sennæ, ana ℥. ß. Decoquantur in s. q. aquæ, ad tertias. Recipiatur iuris decocti lib. j. ß. catholici, sacchari rub. ana ℥. j. mellis anthosati ℥. j. ß. olei chamæmeli, olei de lilio, ana ℥. j. ß. Commistis omnibus fiat enema, quod quacunque hora immittatur. Post hæc inungatur unguento superiùs proximè tradito pars capitis posterior. Vbi uerò à paroxysmo liberatus ad se redisse uidebitur, concoquatur humor, déinde uacuetur. Recipe serapij de buglosso, serapij de epi-

thymo, ſerapij de ſtœchade, ana unc. j. ß. Stillatitiorum liquorũ meliſſophylli, fumariæ, bugloßi, ana ℥. iij. Miſceantur, & à ieiuno per triduũ appetente diluculo in tres æquas partes diuiſa bibantur. Recipe diamoſchi dulc. aut pliris cum moſcho. aut diambræ ℥. ß. utatur cum ſerapijs. Deinde uacuetur. Recipe catholici ʒ. vj. compoſitionis hamech. ʒ. ij. ß. ſerapij de bugloſſo ℥. ß. Excipiantur iure communis medicinarum decocti, adiectis polypodij quer. ℥. ß. folior. ſennæ ʒ. iij. ſtœchados Arab. P. j. fiat potio purgans, quæ ſumatur hora quarta matutina. Recipe theriacæ ueter. ℈. ij. cõſeruæ bugloſ. ʒ. ij. ſumantur poſtridie manè ſex horis ante paſtum. Magno quoq; uſui erit ſequens electarium ſolidum, in rhomborum figuram, ut ſolet, formatum.

Recip. pul. pliris cum moſcho, pul. lætitiæ Gal. pul. diamoſchi dulc. ana ʒ. ij. conſeruæ rad. bugloſ. ʒ. ij. ß. ſacchari diſſoluti in ſtillatitio liquore meliſſophylli. q. ſ. fiat electarium, ut dictum eſt, ſumat rhombum unum quotidie, & manè cùm lecto egreditur, & ueſperi cùm lectum ingreditur.

Paralyſeos Curatio.
Caput XX.

PAralyſis affectus eſt neruorum totius corporis, aut partis, dempto capite. Nam cùm caput, & reliquæ omnes corporis partes & mouendi, & ſentiendi uim amiſerunt, hæc affectio non paralyſis, ſed Apoplexia appellatur. Cum uerò omnes corporis partes ſub facie conſtitutæ motum & ſenſum, amiſerunt: aut ubi alteri laterũ dextro, aut ſiniſtro id accidit, Paralyſis nominatur. Quòd ſi alicui membrorum id euenerit, illius membri Paralyſis eſſe dicetur, etiam ſi motum tantùm amiſerit, non ſenſum. Nam ubi partium aliquarum ſenſus tantùm perijt, non reſolutæ, ſed ſenſus expertes dicuntur: cùm Paralyſis hoc eſt, reſolutio,

lutio, potißimum dicatur, ubi motus deperditus est.

Tunc autem uniuersæ corporis partes sub capite cõsti- Causæ.
tutæ, faciei partibus illæsis, sensu & motu priuantur, cùm spinæ initium afficitur, ibi facta aliqua dispositione, per quam cerebri facultas ad ipsam peruenire prohibetur. Si uerò pars tantùm dimidia eius primi spinæ processus affecta fuerit, aut dextra, aut sinistra, omnes suppositæ partes resoluẽtur, dextræ quidem dextra affecta, sinistræ sinistra. Pars autem aliqua tũc resoluitur, cùm neruus, qui eius motioni deputatus est, aut musculus affectus est. Hæ omnes resolutiones magna ex parte fiũt à multis humoribus craßis, & lentis, aut neruos, aut neruorum principia obstruentibus, & prohibentibus animalem facultatem, quæ sensum præbet & motũ, ad membra transmitti. Frigus ingens, fortis quoq; neruosorum corporum compreßio, ut propter casum, Paralysim efficere possunt. Multis indicijs ad huius affectus cognitionem nihil opus: partem enim eam, quæ motu priuata est, Paralysi laborare nemo nescit. A qua uerò causa, cùm ex ægri sermone, tum ex his quæ dicta sunt, facile erit deprehendere. Victus ratio in uniuersum cal- Victus
faciens, siccans, atque attenuans esse debet, quæ pituitæ ratio.
generationem prohibeat. Moretur igitur ægrotus in aere calido, & sicco, qui si talis natura loci non habeatur, paretur industria, ignibus luculentis, suffitibus ex caryophyllis, & alijs id genus. Principiò, primis saltem tribus diebus, tenuißimo utendum uictu. Sustineat itaque ægrotus inediam, solius melicrati contentus usu, aut pauco ptisanæ succo. Cibis posteà boni succi, & concoctu facilibus, natura calidis, & siccis uescatur, ut auiculis, perdicibus, ouis sorbilibus, amygdalis, & alijs id genus. Iidem quoque cibi arte calidi & sicci reddantur, id quod fiet, si aut frixi, aut aßi fuerint. Panis sit biscoctus, aniso, aut me-

lanthio cum ſaccharo admiſto. Ex oleribus, fœniculum, hyſſopus, ſampſuchus, ſaluia, ſatureia conducunt. Humida, & frigida uitentur, ut fructus, & piſces. Sitis quanta maxima poteſt ferenda, ſitque exiguus potus. Vino prorſus abſtinẽdum, donec morbus deſierit. Bibatur mulſa, cui ſaluia incocta ſit, aut cinnamomũ. Quòd ſi à uino ægrotus ob conſuetudinem ægrè arceri poteſt, aut uirium imbecillitas uini uſum ſuadeat, permittatur quidem, ſed modicum, atque oligophorum, in morbi declinatione præcipuè, & minore periculo. Interdiu non dormiendum. Nocturnus uerò ſomnus ſit mediocris. Exercitium, ſi eo ægrotus uti poterit, in primis utile. Omnes animi perturbationes uitet, lætúſq; uiuat. In ſumma, omnia tam ſumenda, quàm admouenda, facultate quadam naturali & calfaciendi, & ſiccandi prædita eſſe debent. Principiò tamen multùm calfacientia cauenda ſunt, ſiquidem hic morbus à cauſa interna fuerit, ne fluens initiò materia magis colliquetur, & fuſa calore per uias ab ipſo calore latiores redditas ad fluendũ magis prouocetur. Curandi ratio à ſanguinis miſsione auſpicanda, ſiquidem plenitudinis adfuerint indicia, atq; ætas, corporis habitus, & ſimilia permiſerint. Sanguis autem à latere incolumiore mittendus, & moderatè, ne corpus refrigeretur. Cæterùm antè quàm uena incidatur, aut hoc, aut ſimili enemate molliatur aluus. Recipe catholici, ſacchari rub. ana unc. j. mellis roſa. col. ℥. ij. olei chamæmeli ℥. iij. ſalis com. ʒ. j. Excipiantur iure cõmunis enematũ decocti, adiecto, florum chamæmeli, meliloti, ſtœchados Arab. ana P. j. ante paſtum inijciatur. Eductis fæcibus ſi omnia (ut dictum eſt) conſentiant, mittatur ſanguis. Humores déinde concoquantur, & uacuentur. Recipe mel. roſacei col. ℥. v. Stillatitiorum liquorum ſaluiæ, meliſſophylli, primulæ ueris, ana unc. v. Miſceantur, & à ieiuno bibantur diluculò per

Curandi ratio.

dies

dies quinque. Recipe diarrhodi abb.℥.j.utatur cum serapijs. In hoc affectu oxymelite non utendum, quòd neruis propter acetum noceat: nec diamoscho, quòd sit calidior. Déinde uacuetur. Recipe agar. in pastillorum formam redacti, & in melle rosa. col. stillatitiisq; liquoribus betonicæ, & melissophylli infusi.ʒ.j. déinde exprimatur, fiátq; potio purgans, quæ sumatur hora quarta matutina.

AVT VTATVR CATAPOTIIS.

Recipe Pil. asaieret, agarici in pastillorũ formam redacti, ana drach.ß. cum stillatitio liquore saluiæ fiant pil.v. Sumantur in introitu lecti. Has pilulas non admodum efficaces sentiet ægrotus, cuius etiam rei admoneri poterit.

Recipe conseruæ acori col.ʒ.ij. sumantur postridie manè. Post hanc purgationẽ ungatur origo neruorũ oleo chamæmelino, eóq; solo. Quiescet ægrotus dies aliquot, alia nõ sumens pharmaca: sed intereà utetur enemate sequenti.

Recipe betæ, helxines, linozostidos, saluiæ, hyssopi, origani, calaminthæ, ana M.j. centaurij minoris. M.ß. agarici albi unc.j. stœchados Arabi. florum chamæmeli, florum meliloti, ana. P.j. Decoquantur in s.q. aquæ, donec dimidiũ absumatur. Accipiãtur iuris decocti lib.j.ß. hieræ Galeni unc.j. mellis anthosati ℥.ij. olei de lilio unc.iij. salis foßilis ʒ.ij. Commistis omnibus fiat enema, quod reliquo omni pòst tempore, quoad sanus sit, bis in hebdomada inijciatur ante pastũ, fæcibus prius eductis, altero enemate suprà proximè dicto iniecto. Diebus aliquot à prima uacuatione transactis, humores pituitosos rursum extenuabimus, & expulsioni idoneos reddemus diebus sex, in hunc modum.

Recipe mel rosacei col. uncias duas, serapij stœchados, unc.j. stillatitiorum liquorum primulæ ueris, saluiæ, betonicæ, ana unc.ij. misceantur, & à ieiuno ad diluculum

per duos dies bibantur. Repetantur alijs pòst quatuor diebus. Recipe rosatæ nouellæ unc. j. utatur cum serapijs. Deinde uacuetur. Recipe pil. asaieret, pil. de agarico, ana ℈. ij. cum stillatitio liquore primulæ ueris fingãtur pil. vij. sumantur ab ægroto cùm primùm experrectus fuerit.

Recipe cõseruæ acori col. ʒ. ij. pul. diamoschi dulc. ℈. ß. misceantur, & postridie manè sumantur. Post hanc secundam purgationem inungatur origo neruorũ oleo chamæmelino, cui tertia pars olei de lilio immista sit. Quiescat iterum dies aliquot, nulla sumens pharmaca, sed tantùm utens enemate paulò antè tradito, ut dictum est. Tertiò, ubi dies aliquot quieuerit, concoquentur humores, in hunc modum. Recipe serapij stœchados, serapij conseruationis acori, oxymelitos scillini à Democrito traditi, ana ℥. iiij. stillatitiorũ liquorum, saluiæ, primulæ ueris, betonicæ, sampsuchi, ana ℥. v. Misceantur, & à ieiuno per dies quatuor diluculo bibantur, & uesperi ante cœnã horis tribus, ut uis eorum feratur ad cerebrum. Repetantur alijs quatuor diebus si expedire uideatur. Recipe diamoschi dulc. ℥. j. ß. utatur cum serapijs, Deinde purgetur. Recipe pil. fœtidarum Mesuæ, pil. cocci. pil. de agarico, ana ℈. j. Excipiantur stillatitio liquore betonicæ fingãtur pil. v. sumantur ad noctis dimidium. Recipe puluer. sacchari semel dúntaxat cocti unc. ß. cum iure cicerum rub. fiat lotorium. Bibatur horis septem à sumptione pil. abstergendi uentriculi gratia. Recipe theriacæ ueter. ℥. j. conseruæ florum rorismarini ʒ. j. ß. misceantur, & postridie manè sumantur, sex horis ante pastum. Confert plurimùm, his peractis, huic malo febrem ephemeram accessere, id quod efficient theria. mithridat. anacardina compositio. Hæc quoq; compositio mollis, huic morbo est admodum utilis. Recipe conseruæ acori col. ℥. iij. conseruæ anthos, conseruæ florum

stœch

stœchados, ana ℥.j pul. diamoschi dul. pul. pliris cum moscho, ana ʒ.ij. seminis pæoniæ ʒ.j. chamæpit. recentis. M.ß. (si desit recens, substituatur siccæ. M.j.) cum serapio conseruationis acori, fiat compositio mollis, de qua sumatur instar paruæ castaneæ alternis diebus, manè, & uesperi, cùm lectum ingreditur. Theriacæ quoque sumpta ʒ.j. cum stillatitio liquore uini, sex horis ante pastum, semel in hebdomada, iuuabit eximiè. Anacardinæ quoque compositionis ʒ.j. sumpta manè & uesperi ab ægroto lectum ingrediente, uicem deplebit cõpositionis mollis prædictæ. Vbi ter, ut dictum est, ægrotus uacuatus fuerit, utatur errhinis, apophlegmatismis, gargarismis, sternutamentum cientibus, dictis in Cephalalgia pituitosa. Déinde laconico, aut hypocausto in hunc modum utatur. In uas idoneũ immittantur lapides igniti, uino calido irrigati, aut huius decocti iure.

Recipe saluiæ, hyssopi, chamæpityos, sampsuchi, foliorum lauri, pseudonardi, florũ rorismarini, stœchados Arabicæ, florum chamæmeli, florum meliloti, an. q. v. Decoquantur in uino, & huius decocti iure lapides illi irrigentur. Ingrediatur uas illud ægrotus, in éoq; moretur, quàm poterit diutißimè mane, & uesperi. Poterit horum loco ægrotus balnea naturalia adire sulphurea, & aliquãtulum aluminosa. Egressurus autem aut laconicum, aut balnea, sumat ʒ.j.ß. compositionis mollis paulò antè traditæ, aut ueteris theriacæ: sic se déinde in lecto componat ut sudet. Vbi sudauerit, sudórque abstersus fuerit, ungatur origo neruorum aut oleis, aut unguento paulò mox dicendo.

OLEA.

Recipe olei costini, olei terebinth. olei de lateribus, ana unc.ij. Misceantur, & fiat ut dictum est.

VNGVENTVM.

Recipe unguenti Martiati, unguenti Agrippæ, ana

unc.j.ß.olei costini, olei nardini, olei de piperibus, ana unc.j.sagapeni, opopanacis dissolutorũ in uino, ana drach. ij.ceræ parum, fiat unguentum, quo neruorum origo ungatur calidè, ut dictum est. Potest & ex his commistis destillatio per ascensum fieri, & stillatitio liquore inde manante neruorum origo ungi. Vnctio quoque inibi facta ex axungia uulpis, aut taxonis, aut anseris, aut anatis plurimùm confert. Postremò cucurbitæ affigantur circa ipsam neruorum originem, déinde cæteris partibus, sensim ad membrum resolutum descendendo.

Paralyseos linguæ Curatio.

PRincipiò utendum enematibus, serapijs concoquentibus, & pharmacis uacuantibus uniuersalibus & particularibus, dictis Capite proximo superiore, quibus peractis, pars capitis posterior & ceruix & tempora ungantur oleis sequentibus.

Recipe olei costini, olei nardini, olei de lilio, ana ℥.j.ß. Misceantur, & ungantur partes suprà dictæ tepidè, déinde pelle aut uulpina, aut leporina calefacta tegãtur. Postremò uesicæ in ceruice excitẽtur, admotis cantharidibus (ablatis antè capitibus & alis) cum fermento, aut axungia. Rumpantur déinde, & ficus fructus, aut braßicæ folia superponantur, & inde uacuata aqua mox loqui incipiet. Vtetur quoque ægrotus mollibus cõpositionibus corroborantibus neruos, Capite proximò superiore traditis, & sequenti.

Recipe nucis moschatæ ʒ. j. castor. ʒ. ij. cum succo saluiæ fingantur orbiculi lupini similes, quos in ore sæpe habeat, aut nucis moschatæ frustum. Corpore quoque, ut dictum est, uacuato, uenas, quæ sub lingua sunt, incidere conferet, & mento cucurbitulam admouere. Aegrotus autem loqui perpetuò nitatur, linguámq; non segniter exerceat.

Vesi

Vesicæ resolutæ Curatio.

CVrabitur purgantibus medicamẽtis superiùs traditis, & unguentis, & oleis. Conferent & hæc plurimúm.

Recipe olei nardini, olei costini, olei mastichini, ana ℥. j. ß. Misceantur, & his ungantur imus uenter, & inter fœmineum manè & uesperi calidè.

Ani paralyseos Curatio.

PVrgetur ægrotus, utatur roborantibus compositionibus, ungatur, ut proximè dictum est. Cæterùm & unctiones circa dorsum fiant.

Paralyseos à casu, aut percussione Curatio.

PAralysis, quæ casum, aut ictum repentè subsequitur, desperata est. Si uerò paulatim, curari potest. Ipso igitur statim principio uena secanda, aluo tamen priùs mollita, fæcibúsque eductis.

Recipe cathol. sacchari semel dúntaxat cocti, ana ℥. j. mellis à spuma purgati ℥. j. ß. olei comm. ℥. iij. Fiat enema cũ iure cõmunis enematũ decocti, quod nulla mora inijciatur. Ipsóq; eiecto incidatur uena media, etiam si plenitudo non adsit, modò tamen ætas, & uires non repugnent. Tantum autẽ mittatur sanguinis, quantũ exercitato Medico uidebitur expedire. Vtetur deinde ægrotus uacuãtibus medicamentis, & cõpositionibus mollibus neruos roborantibus superiùs traditis. Postremò origini neruorũ partis resolutæ, ipsi quoque parti admouebitur sequens emplastrum.

Recipe farinæ fœnogræci libr. ß. ammoniaci unc. ij. bdellij unc. j. ß. axungiæ anseris unc. ij. (facta iam paralysi, non antè) axungiæ uulpis unc. j. ceræ, q. s. fingatur emplastrum, quod locis antè dictis admouebitur.

Paralyseos, à sanguine Curatio.

INcidenda statim uena, aluo tamē priùs enemate mollita. Recipe cathol. ℥. j. mel. uiolacei ℥. ij. olei chamæmeli, olei uiolacei, ana ℥. j. ß. cum iure communis enematum decocti fiat enema, quod ante pastum immittatur, eóque emisso, incidatur manè iecoraria uena primùm, déinde uesperi humeraria, postridie incidantur uenæ sub lingua. Si alius quoque humor exuperare uideatur, uacuetur, habita ratione & humoris ipsius, & uirium ægrotantis. Vtatur déinde compositionibus mollibus temperatis, in hunc modum.

Recipe conseruæ acori col. conseruæ rosarum, conseruæ buglossi, ana unc. j. ß. pul. diamoschi dul. pul. pliris cum moscho, ana ʒ. ij. pul. diarrhod. abb. pul. electar. triū santalo. ana ʒ. j. ß. Excipiantur serapio conseruationis acori, fiátq; compositio mollis, de qua sumat instar castaneæ matutinis horis, ante pastum, & uesperi cùm lectum ingreditur. Vngatur quoque sequentibus oleis.

Recipe olei chamæmelini ℥. iij. olei de lilio unc. ij. olei costini ℥. j. Misceātur, & illis calidis neruorum origo ungatur. A flaua, & atra bile rarenter Paralysis oritur.

Spasmi Curatio. Cap. XXI.

SPasmus est, inquit Gal. qui neruos, musculósq; in eum cogit affectū, in quem ab animali facultate, cùm naturalem habitum seruarent, ducebantur. In hoc enim malo nerui & musculi in eas partes attrahūtur, quibus innascūtur. Nanq; attractio fieri non potest, nisi ad suam originem retrahatur musculus. Hac autem sola ratione spasmus in conuulsis partibus à motu naturali differt, quòd præter uoluntatem fit.

Causa. Hic autem motus inuoluntarius fit aut à repletione, & humorū plenitudine, aut à uacuatione, & ariditate, aut per consensum alicuius partis: nōnunquam à flatibus: de quibus

poster

posterius dicetur. Conuellitur interdum uniuersum corpus, faciei partibus illæsis, tunc certum est, communem omnium qui sunt infra faciem neruorũ originem, hoc est primas spinalis medullæ partes, affectam esse, ipsique adaptanda remedia. Si uerò simul cum uniuerso corpore faciei partes conuellantur, ut sæpenumero labra cõuulsa uidentur, oculi, cutis frontis, tota mandibula, linguæ radix, partibus illis sic laborantibus, non solùm spinæ initium, sed etiam cerebrum affectum est. Conuellitur plerunq; pars aliqua tantùm corporis, cuius conuulsio declarat neruum, qui eius motioni deputatus est, aut musculum esse affectum.

Conuulsionis autem uniuersi corporis tres sunt species. Prima Græcis τέτανος, Latinis rigor dicitur. Est autẽ cùm ceruix unà cũ reliquo corpore immobilis manet, neutrámq; in partem inflectitur, sed recta in utranque partem iuxta intenditur. Altera Græcis ἐμπροσθότονος, hoc est, ad anteriora tensio, dicitur. Est autem cùm caput, ceruix. corpúsq; reliquũ in pectus cõtrahitur. Tertia, ὀπισθότονος dicitur, hoc est, ad posteriora tensio. In hac enim caput & ceruix cum reliquo corpore in dorsum cõuellitur. Fit autẽ omnis conuulsio, uti diximus, aut à repletione, aut ab inanitione, aut à flatibus, aut per alicuius partis consensum.

Spasmos à repletione esse cognoscetur, si sanum quempiam repentè, aut statim ab initio morbi, uel nõ multò post principia corripuerit, præsertim si temulentus fuerit, ac plenus homo, in otio uidelicet degens. Nerui enim frigidis, & glutinosis humoribus, ex quibus etiã nutriuntur, replẽtur: unde conuulsionẽ patiuntur, quemadmodũ uidemus lora & chordas, cùm humiditate multa madent, in humorẽ præter naturã attolli, sícq; interdum tendi ut rumpantur. Victus ratio in hac conuulsione, calida sit, & sicca, sicut priùs dictum est in Cephalalgia pituitosa, Apoplexia, & Paralysi. Causæ & Signa. Victus ratio.

Curandi ratio.

Quod ad curandi rationem attinet, iiſdem enematibus, ſerapiis cõcoquentibus, uacuationibus, & uniuerſalibus, & particularibus, ut in Paralyſeos curatione utendum, iiſdem quoque compoſitionibus mollibus, neruoſa corpora roborantibus. Toto ritè purgato corpore, balnea præſertim naturalia, ut ſulphurea, ſalſa, aluminoſa adeunda, aut quæ à nobis ex ſulphure, alumine, & ſale in aqua coctis fieri poſſunt: aut quæ ex herbarum decocto hunc in modum parantur. Recipe maluarum, altheæ, ana Manip. ij. chamæpityos, ſaluiæ, betonicæ, ſtœchad. helichryſi, chamæmeli, pſeudonardi, fol. lauri, ana M. j. ß. ſeminis lini, ſemi. fœnogræci, ana ℥. iiij. caput unum, aut duo, canis, aut uulpis. Decoquantur in aqua, qua lauetur ægrotus, totus quidem uniuerſo corpore conuulſo, aut ea tantùm pars, quæ conuulſa eſt: ídque fiat manè ante paſtum, & ueſperi ante cœnam. Cùm autem balneum egredietur, ungantur tota ceruix, & uertebræ dorſi unguento ſequenti. Recipe olei de lilio, ol. lumbricorum, medullæ cruris uaccæ, pinguedinis caudæ arietis, ana ℥. j. ß. ol. coſtini, ol. terebinth. ana ℥. ij. caſtor. piperis, ana ʒ. j. ß. pyrethri ʒ. ij. ceræ parum, fiat unguentum, quo partes prædictæ ungantur. Si autem à ſanguinis copia conuulſio fuerit, uacuetur, ſecta cubiti media uena, parciùs tamen quàm copia exigit, ne uires ſymptomati occurſuræ deiiciantur. Præſtat igitur uacuationem partiri, quàm ſemel quantũ neceſſe eſt uacuare. Ante tamẽ ſanguinis mißionẽ mollientibus enematibus aluus eluenda, ut antè ſæpe monuimus: déinde acribus utendum, & unctionibus ſuperiùs demonſtratis. Valenter quoq; conuulſæ partes cõtinendæ ſunt, & motibus inordinatis reſiſtendum.

Cauſæ & Signa.

Spaſmus ab inanitione, & ſiccitate motus uehementes, ſudores, & labores, uigilias, alui deiectiones, ſanguinis eruptiones, uomitus modum ualde excedentes, famem, curas, ſolicitudineſque

néſque ſubſequi ſolet. Si enim hæc præceſſerint, ſequatúrq; conuulſio non immeritò ſiccitas illius cauſa exiſtimabitur. Si uerò ex febribus ardentibus exiccato toto corpore conuulſio accidat, malum hoc maximum eſt. Nam omnium conuulſionum, quæ ex ſiccitate fiunt, hæc eſt peßima. Omnes autem conuulſiones à uacuatione, aut ariditate ſunt curatu admodum difficiles, quoniam longum tempus exigitur ad neruorum ſiccitatem remouendam, morbi autem acerbitas tempus non expectat, quin ſubitò uires reſoluit, & exitium affert. Victus ratio ſit humectans. Iuſculis utatur carnium ſucculentis, carnibus optimis contuſis. Principiò utatur aqua hordei, in qua cancri fluuiatiles, & teſtudines decoquantur, non autem uino, quia materias in neruos penetrare facit. Tandem tamen eo utetur, ſed dilutiore. Diluetur autem aqua hordei ſolúm. Et eo quidem utetur tantùm in paſtu, extra paſtum autem, aqua ſuperiùs dicta. Balneo etiam utetur aquæ dulcis tepidæ. Quòd ſi caliditas appareat, decoquantur lactucæ, uiolæ, folia cucurbitæ, folia ſalicis in aqua balnei. Cùm autem balneum egreditur, ungatur totum dorſum oleo aut uiola. aut roſa. aut cucurbitino, ne humiditas balneo quæſita exhalet. Plurimùm etiã huic affectui confert balneum ex capitibus & inteſtinis ueruecum, & oleis clementibus. Inter paſtus autem utatur electario ſequenti. Recipe conſer. uiolarum, conſer. bugloſ. ana ℥. j. nucleorum nucum pinearũ mundatorum (neruorum enim humiditatem reparant) maceratorum in ſtillatitio liquore roſarum ℥. ß. carnium teſtudinum præparatarũ unc. ij. pul. electa. reſumptiui, pul. diatrag. frig. ana ℥. ij. ſacchari diſſoluti in ſtilla. liquore florũ uiola. q. ſ. fingãtur morſuli ponderis ℥. ß. In uniuerſum, qui hoc malo infeſtantur, ut hectici curentur. Spaſmus à flatibus, Arabes Alcuzen appellant, citò fieri, & deſinere ſolet. Qui ſi fortè non ceſſet, re-

Victus ratio.

ſoluantur flatus illi locũ fricando pannis calentibus, & ungendo oleis digerẽtibus, qualia ſunt oleũ lumbricorum, & chamæmelinum. Vtq; non redeat, diſſoluatur theriaca in aliquo dictorũ oleorũ, & locus ungatur. Spaſmus per conſenſum alicuius partis fit nõ ob materiã, quæ neruoſa corpora implere poßit, aut ob inanitionem, materiæq; penuriam, ſed fit ubi à parte primò patiente ſubſtantia quædam aut ſpiritalis, aut fluida, alteratis per continuitatem partibus ad cerebrum effertur, quæ quidem ſubſtantia mole interdum eſt minima, cæterùm qualitate eſt maxima. Sic autem cõtingere ſolet ijs, qui morbo Comitiali per partis alicuius cõſenſum laborãt, aut qui à ſcorpio, aut alia uenenata fera icti ſunt. Hanc uerò noxiam aut ſubſtantiam, aut qualitatem, cerebrum ut à ſe expellat hoc motu concutitur. De hac autem morbi Comitialis ſpecie ſuperiùs eſt dictũ. Si uerò ob alicuius uenenatæ feræ ictum cõuulſio accidat, adnitendum initiò erit, ut uenenũ extrahatur, id quod efficies, ſi parti percuſſæ aut galli, aut gallinæ anum deplumatũ admoueris, roſtro compreſſo, ut ano etiam reſpiret. Suctu ani uenenum extrahet. Theriaca quoq; parti punctæ appoſita aut uenenum, aut eius qualitatem è profundo attrahet, atq; euacuabit. Idem præſtabit cucurbitula illi uulnuſculo affixa, ipſo tamẽ priùs latiore facto, locóq; toto in circuitu ſcarificato. Confert etiã cauterijs latioribus ignitis inurere uulnus, ipſum autẽ deinde porri ſeminibus cum ſale tritis, aut allijs, aut cepis crudis, aut coctis, aut ipſarum ſucco illinere oportet. Vbi autem cruſta ceciderit, ante diem quadrageſimum, aut ſexageſimũ, prohibendum uulnus cicatrice induci. Ad quam ſi properabit, aut uitis, aut ficulneo cinere uulnus rurſus aperies. Spaſmus uerò ſi neruo puncto non à uenenata quidem fera, ſed ferro acuto contigerit, teneatur foramen apertũ, ut ſanies expiret, quæ retenta putreſceret.

Quod

Quod si quidem angustius fuerit, ferro latius fiat. Vnguentum deinde multùm siccans, ac digerens, tenuium partium, quale est unguentum apostolorũ dictum: aut quod eo fortius est, basilicũ. Quoniã autem puncto neruo dolores plerunq; uehementißimi adsunt, ad eorũ mitigationem loco puncturæ imponatur oleũ de euphorbio, si quidem ægrotus robustus fuerit: sin delicatus, terebinthina oleo rosa. mista, aut oleum sabinũ, aut quoduis aliud mite, quale est oleũ cui terræ lumbrici fuerint incocti, his enim oleis parte puncta fota dolor sedari solet. Si tamen ipsum hisce remedijs nõ uinci contingeret, stupefacientibus utendum, ut pane cum albi papaueris decocto: aut quod uehementius erit, cũ ipso opio. Si nec sic quoq; dolor compescatur, neruus transuersus secetur, dorsi autem spina oleo de lil. aut ol. terebin. ungatur.

Cynici Spasmi Curatio.
Caput XXII.

EST autem musculorũ mandibulariorũ resolutio, in qua os, & nares, & omnino media faciei pars in obliquum declinant. Pars autem ea, quæ peruersa apparet, non resoluta est, sed opposita. Nam ut resoluto musculo, qui dextram labri partem mouet, pars ea in sinistrã deflectitur: sic si is, qui sinistram mouet, resolutus fuerit, ea in dextram declinat: haud aliter & totam mandibulam in aduersam partem deflecti contingit. Si fuerit hæc affectio cum delirio, fortè arguit Apoplexiam: si cum ratione, à neruis è ceruicis uertebris procedentibus efficitur. Potest hoc pathema & à conuulsione, & à Paralysi oriri. Si sit à cõuulsione ex plenitudine, fit subitò: si uerò à cõuulsione ex ariditate, paulatim. Siue autem à conuulsione ex plenitudine fuerit, siue à Paralysi, ea omnia conducunt medicamẽta, quæ in Paralyseos, & Spasmi curatione produximus, præter gargarismos,

errhina, & sternutamenta cientia. Vniuerso igitur corpore, ut ibidem dictum est, purgato, sequentibus utemur.

GARGARISMVS.

Recipe origani, hyssopi, thymi ana Manipul. j. Decoquantur in s.q. aquæ, donec dimidiū absumatur. Accipiantur iuris decocti unc. xvj. oxymel. scillini ℥ ij. Misceantur, fiátque gargarismus, quo utatur manè ante prandium, & uesperi ante cœnam.

AVT SIC FIAT.

Recipe sinapi unc. j. ß. decoquatur in libra una uini ad tertias, adiectis oxymelitos scillini ℥. ij. hieræ picræ ℥. ß. fiat gargarismus, quo utatur, ut dictum est.

ERRHINA.

Recipe nigellæ Romanæ maceratæ horis xij. in aceto, drach. j. pyrethri scrup. ij. Excipiantur succo maioranæ, fiántque errhina, quibus tepidis utatur ieiunus.

STERNVTAMENTVM IRRITANTIA.

Recipe piperis, pyrethri, euforbij, ana ℥. ß. fiat puluis qui in nares flando immittatur. Si paßio hæc à paralysi fuerit, ungantur ceruix, frons, & tempora, oleis sequētibus calidis. Recipe olei costini, olei terebinth. olei lumbric. ana ℥. iij. Misceantur, & fiat ut dictum est. Si uerò fuerit à conuulsione, ungantur prædictæ partes sequentibus.

Recip. ol. de lilio, olei costini, olei terebinth. olei lumbricorum, ana ℥ j. ß. Misceantur, & fiat ut dictū est. Cucurbitulæ primæ ceruicis uertebræ affixæ, & secundæ, summam quoq; opē afferēt. Sanguinis itidē mißio è uenis, quæ sub lingua sunt. In hoc affectu, etiam ab utrauis causa, cōfert in ore tenere frustū nucis moschatæ. Dimidia autē nucis moschatæ pars oleo costino paulisper macerata, si in ore frequēter habeatur, multò plus auxilij feret. Victus ratio in hoc malo

malo eadem cum ea, quæ obseruari solet in Spasmo, aut Paralysi à plenitudine, prout ab altero illorum ortum habet, præterquàm quod hoc morbo laborantem in tenebroso loco morari oportet. Hic morbus, si febres sequatur, incurabilis est. Multa de morbi huius curatione, haud sane cõtemnenda, in Philonio uidere est.

Stuporis Curatio. Cap. XXIII.

SI crura, aut membrum aliquod stupeat, racemorum calcatio confert, aut in musto particulam affectã immergere. Stupor enim Paralysis est imperfecta, curatur igitur ijsdem penè præsidijs: non enim tam uehementia medicamenta adhibenda sunt.

Catarrhi Curatio. Cap. XXIIII.

TRes sunt defluxus humorũ è cerebro in subiectas partes differentiæ. Aut enim ad os, & fauces humor delabitur, & tunc Græcis κατάῤῥος, Latinis Destillatio dicitur. Aut ad nares decumbit, κόρυζα, Græcis, Latinis Grauedo uocatur. Vbi uerò ad asperam arteriam destillat humor, βράγχος Græcis, Raucedo Latinis appellatur.

Horum autem defluxuũ frigiditas interdũ causa est, humores qui sunt in cerebro constringens. Interdum caliditas, humores eosdem dissoluẽs. Omnia quoq; quæ caput immodicè replere possunt, huiuscemodi defluxum excitãt: qualia sunt uinum immoderatiùs ingestum, balnea calidiora, cibus crudus qui in uentre permanet, neq; excernitur. Prætereà illa, quæ uaporũ copiam ad cerebrum transmittunt, ut allia, cepæ, sinapi, raphanus, & odoramẽta supra modũ calida. Vitentur igitur hæc omnia. Vtendum cibis facilibus cõcoctu, & boni succi. Liberaliùs prandendum, quàm cœnandum his, qui destillatione laborant. Iidem interdiu ne dormiant, nec supini noctu iaceant. Ventos Austrinos fu-

giant, qui & cerebrum replent, & humores dissoluunt. Vitent & Aquilonios, qui humores constringunt. Vitentur autem hæc omnia non solùm ab his, qui destillationibus iamiam laborant, sed & ab his, quibus cerebrum humiditatibus plenum est, & ad destillationes occasione uel leuissima paratum. Caput autem humoribus refertũ cognoscitur ex ipsius grauitate, ex insolenti somnolentia, & ad motus uoluntarios pigritia, & cùm ueluti in seipso languidus homo apparet. Ex uisu solito caliginosiore, auditu quoque hebetiore. Principio etenim neruorum humectato, hæc omnia uenire necesse est. Humor autem, qui è cerebro in subditas partes delabitur, interdum calidus est, nonnunquam frigidus: & causa interdum calida, ut dictum est, interdum uerò frigida. Si igitur materia sit calida, à calore liquante destillans: aut frigida, à frigore comprimente delabens, materia & causa eadem remedia requirũt. Si uerò materia sit frigida, & causa calida, aut cõtrà: materia, & causa remedia cõtraria postulant. Vrgentioris igitur maior habeatur ratio, altero interim nõ neglecto. Humor autem destillans si calidus fuerit, acris plerunq; est, ac tenuis, capútq; incalescit: atq; eum defluxum febris magna ex parte comitatur, ísque humor ad os, & nares ferè decumbit, rubétque nasus.

Curandi ratio. Quòd si facies quoque rubescat, & oculi, cum tensione uenarum, incidatur uena cubiti dextri exterior, (siquidem nihil sit, quod sanguinis mißioni repugnet) aut media. Sanguis autẽ pro laborantis uiribus mittatur. Antè tamẽ quàm uena secetur, molliatur aluus enemate sequenti. Recipe maluarũ, altheæ, linozostidos, helxinos, ana M. j. quatuor sem. frig. maior. ana ʒ. j. ß. hordei P. j. ß. decoquãtur in s. q. aquæ ad tertias. Accipiãtur iuris decocti lib. j. ß. cas. recens extractæ ℥. j. sacchari semel dúntaxat cocti ℥. j. ß. ol. uiolacei ℥. iij. Cõmistis omnibus fiat enema, quod ante pastum

inijc

iniiciatur, eóque eiecto, & fæcibus eductis, incidatur uena, ut dictum est. Materia déinde concoquatur in hunc modum.

Recipe serapij de ziziphis, serapij uiolacei, ana ℥. ij. ß. iuris decocti hordei unc. ix. Misceantur, & appetente diluculo à ieiuno bibantur per triduum.

AVT HOC APOZEMATE VTATVR.

Recipe glycyrrhizæ ℥. j. ziziphorũ, mixorum, ana ℥. ß. quatuor semin. frig. maior. ana ʒ. ij. ß. seminis papauer. albi ʒ. j. ß. trium florum com. ana P. j. Decoquantur in s. q. aquæ, donec dimidum absumatur. Recipiatur iuris decocti colo trãsfusi lib. j. ß. adiectóq; sacharo. q. s. dulcedo inducatur, dein depuretur, & santalorũ citreorum ʒ. ij. additis, sapore, & odore iucundiore reddatur. De hoc apozemate in aurora bibat ad. iiij. ℥. per dies quatuor. Humoribus concoctis, purgetur ut sequitur. Recipe rhabar. selecti ʒ. j. ß. oxyphœnicωn unc. ß. macerẽtur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, horis xij. Dein ualidè exprimantur, & colentur, & adiectis serapij rosacei purgatorij de infusione rosarum ℥. ij. fiat potio purgãs, quæ hora quarta matutina sumatur. Si uerò ægrotus inops fuerit, & superior potio carior uideatur, utatur sequẽti uiliore, nec minùs utili.

Recipe cas. recèns extractæ drach. vj. electar. de succo rosa. ʒ. iij. serapij uiolacei ℥. j. iuris decocti pectoralis unc. iiij. ß. Commistis omnibus fiat potio purgãs, quæ sumatur hora quarta matutina. Nec sit Medicus unica euacuatione cõtentus, si humor abundare uidetur, rursum igitur uacuetur, déinde ad ea, quæ humorum defluxum sistunt accedendum hunc in modum, si materia non admodum calida sit.

Recipe boli Arme. lotæ in stillatitio liquore rosa. ℈. ij. pulucrentur, & cum serapio uiolac. q. s. misceantur, & sumantur ab ægroto cùm lectum ingreditur. Si humor, qui

destillat, salsus percipiatur, addatur spicæ nard. ℈. ß. Aut utatur electario sequenti, ipso somni tempore.

Recipe boli Arme. lotæ in stillatitio liquore rosa. ʒ. iij. amyli ʒ. ij. tragacāthæ, gummi Arabici, ana ʒ. j. ß. sacchari candi. ℥. j. Adiecto serapio uiolaceo, aut (si materia sit ualde calida) serapio de papauere. q. s. fingantur orbiculi in lupinorū modum, quos in ore sæpe habeat, præcipuè noctu inter dormiendū. Interdiu quoq; sequēti electario frequenter utetur. Recipe pul. diatrag. frig. pul. diapapauer, ana ʒ. ij. sacchari dissoluti in stillatitio liquore rosa. q. s. fingatur electarium solidum, in rhombi figuram, habeat sæpe in ore. Si uerò materia non admodum calida sit, satis sit parū diatrag. frigidæ in ore habere, idque frequenter. Quòd si iam dicta non faciant satis, hæc addantur. Recipe conseruæ rosa. antiquæ sesquiunciam, diacodij drach. ij. pul. diatraga. frigidæ ʒ. iij, excipiātur serapio rosa. fiátq; in eclegmatis modum, habeatur in ore frequenter, paulatímq; deglutiatur. Suffitus quoque non parum conferunt. Olfaciat igitur acetum effusum super lapidem ignitum. Torreantur fabæ, quas in aceto maceratas odoretur, frons deinde, & testiculi in uiris, in mulieribus mammæ, & pedum soleæ oleo uiolac. & ol. nymph. æquis portionibus mistis linantur. Hic quoque puluis anteriori capitis parti inspergatur, cùm lectum ægrotus ingreditur. Recipe omnium santalo. ana ʒ. ij. baccarum myrti drach. iij. coriandri præparati ℥. ß. rosarum rubrarum, florum nympheæ, ana P. j. ß. fiat pul-

Signa. uis, quo utendum, ut dictum est. Humor autem destillans si frigidus fuerit, frons plerunque & caput undíq; distenditur, ossáque ethmoidea clauduntur, ita ut non uox per nares liberè transmeare queat. Stillat quoque è naribus crassus, & pituitosus humor. Corpus uacuandum per ea, quæ pituitam purgant, quam quidem ad rem plurimùm confert ualidi

ualidi enematis iniectio, quale est hoc quod sequitur.

Recipe maluarum, helxines, betæ, ana M.j. betonicæ, origani, calaminthæ, ana M. semissem, florum chamæmeli, florum stœchados Arab. florum rorismarini, ana P.j. & dimidiatum. Decoquantur in s.q. aquæ usq; ad dimidiæ partis absumptionẽ. accipiantur iuris decocti sesquilibra, cas. recens extractæ, sacchari semel duntaxat cocti, ana unc. j. mellis anthosati unc. j.ß. olei comm. unc. iij. salis drachm. j. Commistis omnibus fiat enema, immittatur ante pastum, eóque utatur quoties alui subductione opus fuerit. Concoquatur déinde materia hunc in modum.

Recipe serapij de hyssopo, serapij stœchad. mellis rosacei colati, ana ℥.j.ß. Stillatitiorum liquorũ betonicæ, sampsuchi, adianti, ana unc. iij. Misceantur, & à ieiuno in tres æquas partes partita, diluculò per triduum bibantur.

AVT VTATVR APOZEMATE SEQVENTI.

Recipe glycyrrhizæ ℥.j. radicum rusci, asparagi, graminis, acori, ana ℥. semissem. betonicæ, melissophylli, hyssopi, sampsuchi, adianti recentis, ana M.j. uuarũ passarum, detractis uinaceis, ficorum pinguium (propter pectus) ana sesquiunciã, florum stœchados Arab. rorismarini, & sambuci, ana P.j.ß. trium florum communium, ana P.j. Decoquantur in aqua iustæ quantitatis tantisper dum dimidium absumatur, dein colo transfundantur. Accipiãtur iuris decocti ℥.xvj. tantum admisceatur sacchari, quantũ ad dulcedinem inducendam satis esse uidebitur. Dein depuretur, & adiectis cinnamomi selecti, pulueris iridis, ana ʒ.j.ß. nucis moschatæ ʒ.iij. iucundiore & odore, & sapore reddatur. Diebus quatuor, aut quinque ab ægroto ℥.iiij. appetẽte diluculo bibantur. Deinde uacuetur. Recipe pil. cocci ℈.ij. pilul. de agar. (propter humorem in pectus iam delapsum)

ʒ.ß.cum stillatitio liquore hyssopi fingantur pilul. vij. quæ sumantur circa noctis dimidiũ. Domi postridie manendum, horisque vij. à sumptione pil. utatur lotorio superiùs frequenter repetito. Si pilulæ displiceant, utatur sequenti potione. Recipe cathol. unc. ß. agarici recèns in pastillorum formam redacti, in oxymelite simplici, & stillatitijs liquoribus betonicæ, & adianti macerati, & expreßi drach. j. ß. diaphœnici drach. ij. serapij adianti unc. ß. Excipiãtur iure decocti pectoralis, adiecto stœchados Arab. P. j. fiátque potio purgans, quæ sumatur hora quarta matutina.

AVT BOLO SEQVENTI VTATVR.

Recipe cathol. unc. ß. diaphœnici drachm. iiij. adiecto saccharo fingatur bolus, qui circa crepusculum sumatur.

Recipe theriacæ uet. drach. j. conseruæ bugloßi drach. j. ß. Misceantur, & postridie manè sumantur. vj. horis ante pastum. Vniuersi corporis uacuatione præmissa, capiti tandem, quod mali fons est, topica sunt adhibenda remedia, tum quæ ipsum peculiariter purgent, tum roborent. Vtendum autem hanc ad rem primùm errhinis, sternutamenta cientibus, apophlegmatismis, & gargarismis.

ERRHINA.

Recipe succi Betæ ℥. j. ß. iuris decoctæ maioranæ ℥. iij. mellis ℥. j. ferueant unà parumper ad ignem, & inde fiant errhina, quibus dies aliquot utatur ieiunus. Poterit & ualentioribus uti, in hunc modum. Recipe succi radicis betæ unc. ij. pyrethri, piperis nigri, ana ℈. j. uini albi unc. j. ß. Misceãtur, & utatur ægrotus, ut superiùs dictũ. Pro succo radicis betæ, substituere licebit succum radicis plantaginis.

AVT SIC FIAT.

Recipe succi radicis iridis unc. iiij. ex eo errhina fiant. Possunt & fieri ex felle capræ, aut bouis, erúntq; longè ue-
hement

hementiora. Cæterùm non hæc fiant, nisi materia maiori ex parte, ut dictum est, uacuata. Sternutamenta autem excitentur puluere ueratri albi, aut piperis nigri.

APOPHLEGMATISMI.

Recipe mastich. ℥. j. corticis radicis cappar. drachm. ij. pyrethri drach. iij. piperis nigri drach. j. ß. uuarũ passarũ ℥. ß. Commisceãtur, & in panno raro lineo inuoluta manducentur per horæ dimidium ante pastum manè, & uesperi.

AVT SIC FIANT.

Recipe mastich. ℥. j. cubebarũ drach. ij. piperis ʒ. j. corticis radicis capparis drach. j. ß. fiat puluis, de quo, quãtum capit argenteum cochlear, à ieiuno, quanto tempore superiùs dictum est, semper expuendo mandatur. Gargarismis postremo utendum loco, principiò sanè catarrhum magis irritarent. Hunc autem in modum fiant.

Recipe hyssopi M. j. ß. saluiæ M. ß. uuarum passarũ detractis uinaceis ℥. ß. cubebarũ ʒ. ij. ß. pyrethri ʒ. iij. corticis radicis cappar. ʒ. ij. Decoquantur in aqua iustæ quantitatis ad tertias. Recipiantur iuris decocti lib. j. oxymelitos scillini ℥. ij. misceantur, fiátque gargarismus. Porro ne materia rursus accumuletur, pilulis sequentibus utendum.

Recipe pilul. de hiera simpl. aut asaier. drachm. ij. agarici in pastillorum formam redacti scrupul. j. ß. Misceãtur, adiecto melle rosacco. q. s. fingantur inde pilul. vj. ponderis drachm. unius, è quibus sumantur tres, bis per singulas hebdomadas ab ægrotante horis duabus à cœna, cùm se in lecto dormiturus componet. Si enim in pilulis, quæ sumi debent, aliquid de scammonio, aut turpeto, aut aliquo alio id genus pharmaco uehementer laxatiuo fuerit, sumantur saltem quatuor horis à cœna: si uerò totæ uehementer solutiuæ fuerint, sumendæ sunt circa noctis dimidium.

Ea percurrimus, quæ cerebrum peculiariter purgant,

nunc ea dicenda ſunt, per quæ toti capiti robur addi poteſt, partim ſumpta, partim admota. Hæc autem quæ ſequuntur ſumenda ſunt. Recip. electar. diamoſchi dul. in rhomborũ aut teſſellarum ſolidam formã redacti ℥. ij. Sumat ægrotus teſſellam unam duabus horis à cœna, cùm lectum ingreditur. Præterea ſumat drach. j. theriacæ ueter. manè horis ſex ante paſtum ſemel in hebdomada tempore frigido. Quibus autem diebus nihil aliud ſumpturus eſt, utatur electario ſequenti. Recipe pul. diambræ, pul. diamoſchi dul. ana ʒ. ij. conſeruæ acori, conſeruæ florum ſtœchados, ana ʒ. ij. ß. ſacchari in ſtillatitio liquore ſampſuchi diſſoluti, q. ſ. fingatur electariũ ſolidum in rhomborum figuram. Sint autem ſinguli ponderis ʒ. ij. ß. Sumat ægrotus rhombũ unum quotidie manè horis tribus antè paſtum, ſi quidem aliud nihil ſumpturus eſt. Si fortè ægroto mollis conſiſtentiæ electariũ magis placeat, fiat in hunc modum. Recipe cõſeruæ acori col. conſeruæ florum roriſmarini, conſeruæ ſtœchados, ana ℥. j. ß. pul. pliris cum moſcho, pul. diamoſchi dulc. ana ʒ. ij. cubebarum, nucis moſchatæ, ana drach. j. ß. Miſceantur, adiecto oxymelite ſcillino q. ſ. fiátque electarium molle, quo utatur loco electarij ſolidi prædicti: & ſumat de eo quotidie manè quãdo (ut diximus) nihil aliud ſumpturus eſt, inſtar auellanæ magnæ. Si quicquã adhuc è cerebro defluere uideatur, hoc pacto reprimatur. Recipe ſpicæ nardi ʒ. j. maſtich. ʒ. ij. ß. boli Armeniæ lotæ in ſtillatitio liquore roſa. ʒ. ij. gummi tragacãthæ, gummi Arabici, ana ʒ. j. ſacchari candi (ad uoluptatem) ℥. j. adiecto ſerapio de ziziphis fingantur orbiculi lupinis ſimiles, qui retineantur in ore, noctu præſertim inter dormiendum, quo quidem tempore deſtillationes maximè uigent. Sola quoq; ſpica in ore, interq; dentes retenta, nocturno tempore, huiuſcemodi humorum defluxum ſiſtere poteſt. Quæ ſequũtur exteriùs admota

mota capiti, ipsum roborant, materiámque exiccant.

Recipe *melissophylli, betonicæ, sampsuchi, origani, ana* M. ß. *nucis moschatæ, caryophyllo. sandaracæ, ana* ʒ.ij. *cocci infectorij, maceris, ana* ʒ.j ß. *thuris, mastichis, ana* ʒ.iij. *rosarum rub.* P.ij. *hæc in tenuißimum puluerem redacta panno sericeo rubro, & raro insuantur, fiátq; in pileoli modum acu interpuncti, quem gerat, auferẽs interim aliquid de cæteris capitis tegumentis, ne capite nimium calefacto rarefiant pori, sicq; faciliùs ab externis nocumentis lædatur.* Qui *quidem pileolus si displicuerit, eúmque gerere recuset, illius loco utendum sequẽti puluere, qui anteriori capitis parti inspergatur ægroti, cùm lectũ dormiturus adit.*

Recipe *nigellæ* Romanæ *torrefactæ, cocci infectorij, ana* ʒ.j.ß. *corticis citri sicci* ʒ.iij. *caryophyllorum* ʒ.ij.ß. *agallochi* ʒ.ij. *melissophylli, sampsuchi sicci ana* ʒ.j. *rosarũ rubr.* ℈.ij. *fiat puluis, quo utatur ut dictum est.* Aestate *uerò addantur santalorum citreorum, & baccarum myrti, ana* ʒ.ij. Inopes *uerò uiliore hoc utentur præsidio, non minùs tamen utili.* Recipe *millij torrefacti partes tres, salis torrefacti partẽ unam, è panno lineo raro fiant sacculi duo, qui calidè admoueantur parti anteriori capitis, alter post alterum ante pastum.* Hanc *quoq; ad rem odorifera plurimum conferunt, qualia sunt hæc.* Recipe *ladani* ℥.ij. *styracis calamitidis, galliæ moschatæ, ana* ℥.ß. *agallochi, caryophyllorum, cubebarum, ana* ℥.j. *cum muccagine gummi tragacanthæ extracta cum stillatitio liquore maioranæ fingatur globulus, qui in medio perforetur, húncq; ægrotus frequenter odoretur.* Nigella *quoque* Romana *torrefacta, panno aut lineo, aut sericeo raro inclusa, sæpéque olfacta confert.* Non *minori sunt usui suffitus, in hunc modũ parati.*

Recipe *aristolochiæ rotundæ, thuris, mastichis, caryophyllorum, ana* ʒ.j.ß. *arsenici citrei* ʒ.iij. *adiecto butyro,*

aut adipe uaccino fingantur pilulæ, quæ prunis superponantur, fumúmque hauriat ægrotus ore & naribus, manè, & uesperi ante pastum. Aut pyrethro, & arsenico citreo simul æquis portionibus mistis, adiecto recenti butyro fingantur pilulæ, quibus superpositis prunis utatur ægrotus ut dictum est. Aut ex arsenico, & pyrethro, addito oui recentis uitello, fiat in conspersionis modum, qua panni albi particulæ, linguæ figuram habentes oblinantur in acutiore extremo, dein prunis superponatur extremum illud, quod ubi mediocriter exustum fuerit, fumans in os immittatur. Fumũ illum hauriat ægrotus non unius tantùm particulæ, sed plurium manè, & uesperi ante pastum, ut iam dictũ est.

Cùm iam humoris defluxus minui uidetur, suffiatur linteum asperũ suffitu sequẽti, & eo deinde manè ante pastum caput fricetur. Recipe thuris, mastichis, ladani, styracis calamit. ana unc. ß. Misceantur, & ex his suffitus fiat, ut dictum est. Capitis quoque lotio supra modum conducit.

Lauetur igitur lotione in hunc modum parata.

Recipe sampsuchi, betonicæ, melissophylli, an. M. j. florum helichrysi, stœchados, florum rorismarini, florũ chamæmeli, ana P. iij. nigellæ Romanæ ℥. iij. Decoquantur in lixiuio facto de cineribus corni, & buxi, eo lauetur caput tonsum, dein siccetur, & accuratè tergatur linteo aspero suffito, ut paulò antè dictum est, & rursum, mox ubi abstersum fuerit, stillatitio liquore uini lauetur, ipsum manu ualidè fricando. Quòd si dicta parum aut nihil contulisse uideantur, persistátque catarrhus, cauterio hunc in modum utendum. Recipe cantharidum (abscißis capitibus & alis) drach. ij. misceantur cum fermento, & anteriori capitis parti tonsæ admoueantur. Vbi uesicæ extiterint, rumpantur, ipsísque braßicæ folia incisa superponantur, aut ficus, ut totus inde aqueus humor expellatur.

VEL

VEL FIAT SIC.

Recipe olei rutæ uncias duas, sinapi, stercoris columbini, ana unciam ß. piperis sesquidrachmam, ceræ parum. Commistis omnibus fiat unguentum, quo pars anterior capitis tonsa ungatur. Licebit & candente ferro cauterium facere, ea in capitis anteriore parte, ubi digitorum maximus desinet, passa manu, eiúsque radice nasi radici admota. Præterea non parum conducet manus, testes, pedésque uirorum, mammas uerò mulierũ manè & uesperi oleis sequentibus ungi.

Recipe olei de lilio, olei chamæmelini, olei nardini, ana unc. ij. Misceantur, fiátque ut dictum est.

Ophthalmiæ Curatio. Caput XXV.

Ophthalmia duplex quidem est, una enim uera est, altera uerò non uera. Vera autem Ophthalmia phlegmone est tunicæ, siue membranæ, quæ cohærẽs, siue adnata appellatur, frequentiùs à sanguine, aut bile proueniens. Cùm enim membrana illa, siue tunica, quæ forinsecus adnata est alijs tunicis, quæ oculum ipsum constituunt, éstq; toti oculo ligamentũ ad circumiacentia ossa, inflammatione laborat, uera Ophthalmia est. Huius mali triplex potest esse causa. Aut enim ex plenitudine fit, quæ uniuerso grauis est corpori, ob quam cohærens membrana, humoribus quoque referta tenditur. Aut fit à biliosorum humorum acrimonia uehementer erodente. Aut ob crassorum humorum, & flatulentorum spirituum intensionem. Si ex plenitudine hæc inflammatio contracta fuerit, dolor ingens oculos affligit, tenduntur cum rubore, & calore permagno, magnáque feruidarum lacrymarum defluit copia. Si uerò à biliosis humoribus orta sit, lacrymæ fluentes salsæ sunt, & acres, Causæ. Signa.

calid

calidéq;,corpus uniuersum prauis abundat humoribus, cacochymúmq; est. Quòd si nihil horum apparuerit, é craßis humoribus, & flatulentis spiritibus esse dicemus. Cognoscetur autem hæc affectio ex rubore membranæ cohærentis ob sanguinis confluxum, ex lacrymis quoque ex oculis resudantibus, & purulentis sordibus in maioribus oculi angulis aceruatis. Moretur ægrotus in aere obscuro, & tenebroso, quoniam humores lumen commouet, spiritúsque resoluit: sit autem pro causæ diuersitate aut frigidus, aut calidus, qui, si talis natura non est, industria paretur. Si libero se credere cælo ægrotum sit necesse, linteum atrum, aut cæruleum, aut uiride oculis obducat, hi etenim colores uisum recreãt, si aut fatigatus, aut morbo affectus fuerit: Tenui autem prorsus utendum uictu, cibóq; parciore, ut inanitæ partes auidiùs quos habẽt humores retineãt, ne ad oculum confluant. Vino ad usque declinationem abstinendum, intereà aut hordei, aut cinnamomi decoctum bibatur. Permittatur autem uinum, quãdo sanguinis copia craßioris in oculorum uenulis continetur sine plethorica in toto corpore dispositione, utpote sanguinem diffundens atque euacuare potens, suiq; motus uehementia obstructiones aperiens. Præstat in hoc affectu quiescere, quàm exerceri. Animi perturbationes procul absint, ut quæ humores inflamment.

Victus ratio.

Curandi ratio.

Cæterum, quæcunque Opthal. causa fuerit, uenæ sectio (siquidem uires & ætas, cæteráque ad eam opportuna permiserint) cõfert, maior tamen, aut minor sanguinis mißio fiat, pro humorum, causæq; ratione. Si igitur ex plenitudine, aut biliosis humoribus huius mali origo sit, principiò incidatur cubiti uena exterior, quæ è directo est, manè opportuna hora, aluo tamen priùs iniecto enemate mollita. Si à plenitudine fuerit, eodem die à prandio sanguinis mißio repetatur, eadem uena reclusa. Si uerò à biliosis humoribus,

non

non item. Hoc autem enemate ante ſanguinis mißionẽ ſubducatur aluus. Recipe caſ. recens extract. ſacchari rubr. ana ℥.j.mel.uiol.℥.j.ß.ol.uiolacei ℥.iij. Cum iure decocti quatuor herbarum aluum mollientium, & prunorum fiat enema, quod ante paſtum inijciatur. Eo fæcibus eductis, incidatur uena, ut dictum eſt. Poſtridie, non expectata humorum concoctione, præſertim ſi à bile hæc lues profecta ſit, ſumatur hora quarta matutina ſolutiuum pharmacum ſequens: ne ſi tempus in humorum concoctione teratur, intereà acris ille, & bilioſus humor, oculi tunicas erodat.

Recipe caſ. recens extractæ ℥.ß.electar.de ſucco roſa. ʒ.iij. ſerapij uiolacei ℥.ß. Excipiãtur iure cõmunis medicinarum decocti, adiectiſque oxyphœnicωn ʒ.vj. fiat potio purgans, quæ ſumatur hora quarta matutina. Si locuples ægrotus fuerit, utatur potius potione ſequẽti. Recip. rhabar. ſelecti ℈.iiij. myrobalanorũ flauarum confricatarum oleo amygdalarũ dulciũ ʒ.ij. oxyphœ.℥.ß. Macerentur in ſtillatitio liquore intybi ſatiui latioris, & pauco uino albo, horis xij. Dein exprimãtur, & colentur, adiectiſque ſerapij roſa. laxatiui ℥.ij. electar. de ſucco roſ. drach.j. fiat potio purgãs, quæ hora quarta matutina exhibeatur. Recipe conſer. roſa.℥.ß. ſumatur poſtridiè manè. Si uerò à craßis humoribus, & flatulẽtis ſpiritibus hic morbus natus ſit, uena quoque (ut dictum eſt) incidi poteſt, cæterùm minor ſanguinis copia mittenda, quàm ſi ex alijs iam dictis cauſis orietur. Ante uerò ſanguinis mißionem, fæces ſequenti enemate educantur: quo etiam utetur laborans quoties aluus, ut conuenit, excrementa non deijciet. Recipe caſ. recens extractæ, catholici, ana drach. vj. mellis roſa. col.℥.j.ß. hieræ Gal.℥.ß. olei com.℥.iij. Excipiãtur iure cõmunis enematum decocti, fiátq; enema, inijciatur ante paſtũ. Eo eiecto ſecetur uena, ut dictum eſt. Materia déinde cõcoquatur, &

purg

enfiaglia sopra magna ty nomoro ...

purgetur, in hunc quidem modum. Recipe *serapij de bisant. serapij adianti, serapij stœchad. ana ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum euphrasiæ, fœniculi, buglossi, ana ℥. iij. Misceantur, & diluculò bibantur à ieiuno per triduum.*

Recipe *diamoschi dul. ℥. ß. utatur cum serapijs.*

Recip. *pil. cocci pil. aggregat. pil. lucis maior. an. ℈. j.* Excipiātur *stillatitio liquore euphrasiæ, fingātúrq; pil. v. sumantur circa noctis dimidium.* Eóque *die domi manendum est, quod in alijs pharmacis ualentioribus, (etiā si non dicatur) obseruandum: sumendum quoque lotorium hora opportuna, quale suprà frequenter commemoratum est.*

Recipe *conser. acori col. conser. buglos. ana ℥. ij.* Misceantur, & *postridie à ieiuno sumātur.* His *peractis utendum collyrijs sequētibus.* Recip. *muccaginis seminis psyllij extractæ in stillatitio liquore rosarū, tragacanthæ, gummi Arab. ana ℥. ij. liquidioris humoris albi oui diu agitati, q. s.* Misceātur, *fiátq; collyriū, quo utatur ægrotus manè, & uesperi, si à bilioso sanguine hic affectus ortus sit.* Porrò *si appareat sanguinem ad oculos defluere à cranio, per uenas externas, id quod indicat uenarum frontis, & temporū amplitudo, admoueatur sequens cataplasma fronti, & temporibus, repellendi facultate præditum.* Recipe *boli Armeniæ, sanguinis draconis, terræ sigillatæ, mastich. ana ℥. j. ß.* Misceātur *cum albo oui, & aceto, fiátq; ut dictum est.* Vbi *uerò morbus hic in augmēto fuerit, adhibeātur oculis repellentia cū paucis resoluentibus, siquidem dolor nō uehemens ualde fuerit, qui si uehemens foret, sequenti narcotico mitigetur, cui non addatur opium, nisi magna ad hoc necessitas compulerit.* Recipe *rosarum, balausti, ana M. ß. seminis papaueris albi, drachm. ij.* Decoquantur *in aqua plantaginis, huiúsque decocti ius oculo imponatur.* Si *uerò dolor non ita uehemens fuerit, sequenti collyrio utendum.*

Recipe

Recipe collyrij albi Rasis sine opio, unc. ij. dissoluatur in stillatitio rosarũ liquore, & lacte muliebri. Eodem autem tempore lac mulgendum, collyrióq; miscendum, quo imponitur oculo. Horis dein pòst tribus, aut quatuor lauetur oculus stillatitio liquore rosarum. rursum idem collyriũ imponatur, póstque lauetur oculus iure decocti fœnogræci, bis, aut ter loti aqua frigida, ut ab arena purgetur. Hoc autẽ pathemate in uigore existente, id quod ex calore, & palpebrarum cõglutinatione cognitu est facile, sic illi medendum.

Recipe tuthiæ præparatæ, drach. ij. caphuræ, lycij, ana scrupul. ß. puluerentur, & cum stillatitijs liquoribus rosarum, & fœniculi fiat collyrium, quo utatur ægrotus manè, & uesperi. Plurimum quoque conducit lac muliebre oculo impositum, calens quidem, ut ab ubere exit. Si uerò dolor infestet, & lippitudo, propterque humoris acrimoniam hulcerationes factæ fuerint, discutientibus uti oportebit. & uisum clarificantibus, qualis est puluis hic citrinus.

Recipe sarcocollæ nutritæ, drach. decem. aloes, drachm. duas, myrrhæ, drachmam j. lycij, drachmam j. ß. redigantur in tenuißimum puluerem, qui oculo imponatur, aut solus, aut in stillatitio liquore euphrasiæ dissolutus. Non parui quoque momenti erunt unciæ duæ fœnogræci loti aqua frigida bis aut ter, in aqua déinde cocti, si in ea calente, panno lineo duplicato immerso, aut spongia foueatur oculus, déque eo iure dum fit fotus, aliquid oculum ingrediatur. Lauatio deniq; in balneo, declinante morbo, aptißima est, si à calore originẽ habeat: nam fluxionem, quæ ad oculos fertur, sistit, eius maxima parte inter lauandum per totum corpus excreta, quod autem relinquitur, contemperatur. Ouum quoque coquendo duratũ, calens oculo superpositum, materiã coquit, & digerit. Ophthalmia uerò à frigiditate orta declinante, uini meracioris potus ex usu est.

Ophth

Ophthalmia autẽ non uera, intemperies tantùm est oculi calida, cum rubore pauco, citra tumorem, nisi à casu, aut percußione fuerit. Excitatur autem hoc mali à causis externis, ut à casu, aut percußione, à sole, à fumo, ex humorũ à uehementi motu corporis agitatione. Causa autem ablata, hæc quoque paßio quiescere solet, siquidem corpus purum fuerit. Principiò, quæcunque fuerit prædictarum causarum, in aere frigido morari conferet, lac quoque mulieris puerum lactantis, cum stillatitio rosarũ liquore, & albo oui diu agitati, oculo impositum, utile admodum est: humores enim hæc ab oculis depellent, eorúmq; motũ repriment. Si in incremento hoc mali fuerit, iure decocti rosarum (ad repellendum fluentem materiam) & seminis fœnogræci (ad eam, quæ iam fixa est, resoluendam) foueatur oculus. Sin in uigore, solius fœnogræci decocti ius satis erit. Ad ruboris autem reliquias tollendas, ouum coquendo durum factum, oculóque calens admotum, ut paulò antè dictum est, eas reliquias potenter digeret. Pomum quoq; (modò astringenti facultate non sit) aut putre, aut coctum, & calens appositum, idem præstabit.

Lacrymarum ex oculis manantium Curatio. Caput XXVI.

HAe lacrymæ nonnunquam sunt calidæ, nonnunquam uerò frigidæ, sensu autem satis distiguuntur. Calidæ autem ab externis cranij uenis plerunq; fluunt: quarum curationem ab hoc linimento auspicabimur. Recipe sang. draconis, boli Armeniæ, mastich. ana ℥.j. Misceantur cum albumine oui, & pauco aceto, fiátq; linimentũ, quo frons & tempora linantur. Si plenitudo in uniuerso corpore apparuerit, incidatur externa cubiti uena eiusdem lateris: sanguísq; pro medici arbitrio mittatur. Humores déinde cõcoquendi

quendi hunc in modum, & purgandi. Recipe serapij uiolacei, serapij intybi satiui latioris, serapij nymphee, ana unc. j. ß. stillatitiorum liquorum cichorij, euphrasiæ, oxalidis, ana unc. iij. Misceantur, & à ieiuno, appetente diluculo per triduum bibantur. Recipe elect. trium santalo. ℥. ß. utatur cum serap. Recip. cas. recens extractæ ℥. ß. elect. de succo rosa. ʒ. iij. serapij ros. purgatorij sine scammon. ℥. j. cum iure communis medicinarum decocti, addendo oxyphœn. unc. ß. fiat potio purgans, quæ sumatur ad auroram, eóque die domi manendum est, & lotorio superiùs frequenter memorato utendum.

AVT SIC.

Recipe rhabar. selecti, drachm. j. ß. oxyphœnic. unc. ß. myrobalanorum confricatarum, ol. amygdal. dulc. drach. ij. ß. quæ in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & pauco uino albo, horis xij. macerentur, deinde exprimantur: liquori expresso, adijce serapij ros. purgatorij sine scammon. unc. ij. elect. de succo rosa. scrupul. iiij. stillatitij liquoris intybi satiui latioris, q. s. fiat potio purgans, quæ sumatur ad auroram: ut dictum est.

AVT SIC.

Recipe pilul. de quinque generibus myrobala. pil. aggregatiu. pilul. sine quibus, ana ℈. j. Excipiantur stillatitio liquore intybi satiui latioris, fingantúrq; pil. v. quæ circiter noctis dimidium sumantur. Recipe conser. rosa. unc. ß. sumatur postridie manè. Corpore purgato, sequens collyrium, oculis manè & uesperi impositum, opem non pœnitendam afferet. Recipe cerusæ ablutæ, sarcocol. nutritæ, lycij, acaciæ, libani, ana drach. ij. oßium myrobala. adustorum, coral. albi, & rubr. ana ʒ. j. margaritar. ʒ ß. succi mali punici ad dimidij absumptionē cocti, q. s. fiat collyr. quo utendum, ut dictum est. Solus quoque malorum punicorum

succus coctus donec dimidium absumatur, hasce lacrymas calidas curat. Præstat idem uua acerba combusta, & puluerata, & oculis imposita.

Lacrymarum frigidarum Curatio.

Lacrymæ uerò si frigidæ fuerint, sic curentur. Recipe mel. ros. col. ℥. iij. serapij stœchad. ℥. j. ß. Stillatitiorum liquorum betonicæ, euphrasiæ, fœniculi, ana unc. iiij. Misceantur, & à ieiuno bibantur diluculò per triduum.

Recipe elect. diamoschi dulc. unc. ß. utatur cum serapijs.

Recipe pil. cocci, pil. lucis maiorum, ana drach. ß. cum stillatitio liquore euphrasiæ fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Recipe theriacæ ueter. drachm. j. conser. buglos. ʒ. j ß. Misceantur, & sumantur postridie manè sex horis ante pastum. Vtendum déinde sequenti puluere ad cerebrum exiccandum. Recipe cyperi, caryophyllorum, ana ʒ. ij. corticis citri sicci ʒ. iij. styracis calamitidis drachm. j. ß. cocci infectorij, coriandri præparati, ana ℈. iiij. sampsuchi sicci, betonicæ siccæ, ana ʒ. ß. rosar. rub. ℈. ij. fiat puluis, qui anteriori capitis parti inspergatur, cùm ægrotus lectum ingreditur. Vtetur & collyrio sequenti. Recipe thuris, mastich. nucis cypreßi, myrrhæ, aloes, ana drachm. ij. tuthiæ præparatæ, sarcocol. nutritæ, ana ʒ. j. ß. sanguinis draconis, rhois obsoniorum, baccarum oxyacanthæ, rosarum rubr. ana ℈. j. puluerentur tenuißimè, & excipiãtur stillatitio liquore fœniculi, fiátq; collyrium, quod oculo flenti manè, & uesperi imponatur. Quòd si lacrymæ perseuerarint, nec prædictis remedijs cesserint, utatur ægrotus pilul. sequentibus. Recipe pilul. asaieret ʒ. ij. pil. lucis maiorũ pil. sine quibus, ana ℈. ij. Excipiantur serapio stœchad. fingãtúrq; è drachma una, pil. vj. è quibus

sumantur

sumantur tres, tribus, aut quatuor horis à cœna, semel per hebdomadam.

Hypochymatis Curatio. Cap. XXVII.

Hic affectus aut proprio oculi uitio contingit, aut per consensum eius cum cerebro, aut uentriculo, aut parte alia. Per consensum oculi cum cerebro plerunque fit ob frigiditatem, per quam spiritus uisorij imbecilli fiunt: senibus igitur, & ijs, qui longis laborarunt morbis magis euenit. Hæc quoq; paßio interdum ob uehementiorem fit uomitum, & ictum. Sæpenumero per oculi cum uentriculo consensum nascitur. Cæterùm hæc suffusio à uera suffusione, quæ proprio oculi uitio cõtingit, sic discriminanda est. Si enim hoc mali ob humorum in uentriculo contentorum uitium obortum fuerit, uterque oculus similiter afficitur. Quæ uerò oculo proprio pathemate affecto apparent, neq; simul in utroque apparere oculo incipiunt, neque similiter accidunt. Ex ipso quoque tempore discernuntur. Nam si quatuor, aut etiã pluribus mensibus hypochymatos symptomata apparuerint, contemplantíque tibi pupillam, tenebrosum apparuerit nihil, à stomacho hoc mali procedere non temerè dices. Si uerò non ita pridem suffusionis symptomata apparere cœperunt, rogandus ægrotus, an ex quo hoc mali incœpit, singulis diebus perpetuò similiter apparere perseuerarint, nullo interposito die, quo hoc malum mitius fuerit, & an ullo aliquo die exactè conualuisse sibi uisus sit. Nam aßiduitas suffusionem ueram, intermißio uerò è stomacho prodijsse indicat. Quò enim uentriculus meliùs concoxit, hoc suffusionis symptomata oculis debiliùs apparere, & ubi perfectè concoxit, nullum sibi uisum apparere si fateatur ægrotus, manifestißimum Causæ.

est indicium, huius mali fontem uentriculum esse: idq; multò magis, si cùm uisa apparent, in ore uentriculi dolorẽ mordicus percipit: maximè uerò, si re mordente post hæc uomendo eiecta mitigata symptomata fuerint. Vbi uerò pupillarum altera non exactè pura uidetur, sed tenebrosior, aut turbidior apparet, ueræ suffusionis initium esse censendum est.

Causa. Cuius causa est lentus & crassus humor, glaciei modo concretus, iuxta pupillam inter corneam & crystalloidem collectus: quo uisus eatenus saltem impeditur, ut rerum discretas species, neque colores posit apprehendere.

Signa. Hoc inchoante malo ueluti pusilli culices oculis obuersantur: interdum quasi lucentia quædam corpuscula, interdum uti caliginosa oculis se offerũt. Nonnullis ueluti lanarum filamenta, & aranearũ telæ apparent: quibusdam circa lucernas circuli uidentur. Aucto autem malo, symptomata quoque augentur. Hic quidem affectus si per oculi cum cerebro, aut uentriculo, aut parte alia consensum contigerit, parti primario affectæ primùm quidem prospiciẽdum, deinde oculo, ubi uerò proprio oculi uitio, ueráque est suffusio, si quidem absoluta, confirmatáq; fuerit, solius ocularij Chirurgi ope curari potest, qui eam acu puncto ad angulum paruũ oculo deturbabit, modò nec liquidior sit humor, nec oculi tunicis tenaciùs hæreat, sed mediocri sit consistentia, quam oculo aliquantisper compresso facile est obseruare. Vbi uerò nondum absoluta est, citra Chirurgi operam curari potest.

Victus ratio. Quoniam autem huius mali materia uaporosa est, & aquosa, uictus ratio tota sit calida, & sicca. Sit itaque aer, in quo uersatur ægrotus calidus, & siccus aut natura, aut industria: talem enim, si desit, & igni, & suffitibus moliri possumus. Victus sit attenuans & exiccans: éstque huic malo inedia salubris. Quòd si ægrotanti nõ satis sit comedisse semel, leuißimè saltem cœnet. A uino toto

medic

medicationis tempore abstineat ægrotus, aquā mulsam bibat, aut cinnamomi decoctum. Fugiat *pisces, fructus, iuscula, & denique quicquid corpus humectare potest.*

Curandi ratio, nisi si quid obstet, à uenæ sectione auspicanda. Incidatur *igitur cubiti humeralis uena eiusdem lateris: aluo tamen priùs mollita enemate sequenti.* Recipe *chamæmeli, meliloti, stœchad. Arab. ana* P. ij. *furfuris frumenti* M. ß. *euphrasiæ, herbæ fœniculi, ana* M. j. *seminum anisi, & fœniculi, ana drach. ij.* Decoquantur *in s. q. aquæ usque ad dimidij absumptionem.* Recipiantur *iuris cocti libr. j. ß. catholici, sacchari semel dúntaxat decocti, ana ℥. j. mellis anthosathi unc. j. ß. hieræ Gal. ʒ. vj. olei chamæmeli, olei de lilio, ana unc. j. ß. salis foßilis drach. j. ß.* Commistis *omnibus fiat enema, quod ante pastum inijciatur: eóque eiecto fiat, ut dictum est, uenæ sectio, præsertim si plenitudo magna appareat, alioqui non facienda, ne per eam refrigeratum cerebrum aquas largiùs cumulet, ac in oculum transfundat.* Enemate *autem proximè dicto semel in hebdomada toto medicationis tempore, reuulsionis gratia, utetur ægrotus.* Materia *déinde in hunc modum concoquatur, & uacuetur.* Recipe *oxymelitos scillini, serapij conseruationis acori, serapij stœchad. ana unc. j. ß.* Stillatitiorum *liquorum fœniculi, betonicæ, euphrasiæ, ana unc. iij.* Misceantur, *& à ieiuno diluculò per triduum bibantur.*

Recipe *diamoschi dulc. unc. ß. utatur cum serapijs.*

Recipe *pil. cocci, pil. lucis maiorū, ana ʒ. ß. cum stillatitio liquore fœniculi fingātur pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.* Recipe *theriacæ ueter. ʒ. j. conseruæ buglos. ʒ. j. ß.* Misceantur, *& postridie sumantur sex horis ante pastum.* Vtatur *& pil. sequētibus ægrotus: ut dicetur.*

Recipe *pil. asaieret ʒ. ij. pil. sine quibus, pil. lucis maiorum, ana drach. j. agar. in pastillorum formā redacti ℈. ij.*

Curandi ratio.

Excipiantur melle rosa. fingantúrq; è drachma pilul. vj. è quibus sumãtur tres, horis quatuor à cœna, semel in hebdomada. Lectum quoq; ingressurus ægrotans, anteriori capitis parti puluerem capitalem inspergat. Vtq; uapores à cibo prohibeantur ad cerebrum ascendere, utatur puluere sequenti. Recipe coriandri præparati ℥.ij. anisi, fœniculi, ana ℥.j.ß. cinnamomi drachm. iij. euphrasiæ siccæ drach. ij. pul. diacydonitæ sine odoramentis ʒ.ij.ß. pul. senc. ℈.ij. maceros drachm. j. sacchari ad pondus omnium, fiat pul. quo utendum statim à pastu, nihil pòst bibendo. Ad robur quoque uisui addendum, magni momenti est sequentis electarij usus. Recipe euphrasiæ, betonicæ, ana ℥.j. seminis fœniculi ʒ.ij. cubebarum, maceris, caryophyllorum, cinnamomi selecti, ana drach. j. succi rutæ depurati ℥. j. mellis depurati libr. j. pulueranda puluerentur, déinde mel & succus simul decoquantur usq; ad idoneam absumptionem, in fine autem decoctionis addantur pulueres supradicti, fiátq; electarium molle, de quo castaneæ paruæ instar sumatur quotidie manè, quando aliud sumendum non est. Hoc præterea cauterium occipitio, aut post aures appositum mirificè confert.

Recipe cantharid. vj. abscißis capitibus & alis, misce cum fermento. admoueãtur alteri locorum supradictorum, ibique teneantur, donec uesicæ existant, quibus ruptis, applicentur ficus cum melle permistæ. Maneant autem apertæ, si fieri potest, quinque aut sex mensibus. Adhæc sequentibus etiam collyrijs utendum. Recipe stillatitij liquoris mel. libr. j. de quo guttam unam, aut alteram affecto oculo impone manè & uesperi. Aut hoc utatur ægrotus, quod multò uehementius est. Recipe pul. capitum hirundinum unc. j. dissoluatur in stillatitio liquore mellis, & fiat collyrium, quod oculo, ut dictum est, imponatur. Fortius autem fiet, si adijciatur zinzib. drachm. ß. Aut hoc

utatur,

utatur, prædictis longè ualidius.

Recipe fellis perdicis, fellis bouis, ana drachm. duas, ſucci fœniculi depurati unc. unam, cum ſtillatitio liquore mellis fiat collyrium, quod oculo manè & ueſperi imponatur. Quòd ſi inde nimius in oculo ardor oriretur, lac mulieris in oculum mulgeatur. Priùs quàm autem quis dictis collyrijs utatur, fumum decoctionis fœnograec. maluarum, & altheæ oculis ſuſtineat.

AVT SIC FIANT.

Recipe fœnogræc. aqua frigida loti unc. j. ß. ſeminis lini unc. ß. ſeminis altheæ drach. iij. conterantur, déinde pannis raris inſuantur in ſacculorum modum, acu interpunctorum, quibus aquæ calidæ immerſis, foueatur oculus ante collyriorum impoſitionem.

Fiſtulæ lacrymalis Curatio. Caput XXVIII.

ORitur nonnunquam cauernoſum quoddam hulcus in oculi angulis, cum foramine paruo, aliquando non ſenſili, cuius latera calloſa ſunt. Curari autem nullo pacto poteſt, niſi calloſitas illa prorſus auferatur. In maiore oculi angulo, magis quàm in minore id fieri cõtingit, quòd in illo natura conſtituerit carnem quandam à cerebro prodeuntem, humiditatis retinendæ gratia, quæ humectando oculo neceſſaria eſt, qui in uigilijs ſemper mouetur. Exemplo nobis ſunt duæ illæ glandulæ, quas in laringe adhumectandam linguam natura produxit. In minore autem oculi angulo caro talis non habetur. Atq; hæc quidem caro pars eſt ſpermatica, regenerari igitur nequit. Ad hãc interdum maior quàm par eſt aquæ copia confluit, quæ ibidem tandem putreſcit: putrefacta, uicina ſibi loca ſua acrimonia

erodit, hinc hulcus illud cauernosum fit, cuius latera indurantur. Sæpius autem à materia fit frigida, cuius curatio à concoctione humorum & purgatione auspicanda. Recipe serapij stœchados, serapij buglossi, mel. rosa. col. ana ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum fœniculi, betonicæ, lupi salictarij, ana ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno ad auroram, per triduum bibantur. Recipe diamoschi dul. ℥. ß. utatur cum serapijs.

Recipe pil. aggregat. pil. cocci, pil. lucis maiorum, ana ℈. j. cum stillatitio liquore euphrasiæ, fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Recipe mithridat. ʒ. j. conseruæ buglossi drach. j. ß. Misceãtur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum. Vtendum déinde puluere capitali sequenti. Recipe pul. capitalis unc. ij. adijce santali citri, baccarum myrti, una drach. j. ß. hæc puluerata & commista inspergantur anteriori capitis parti ægroti lectum ingressuri. Lauandum prætereà cauernosum hoc hulcus sequenti decocto, quoties à Medico ægrotum uisente retegetur. Recipe eupatorij, balaustij, fol. oliuæ, rutæ, partes æquales. Decoquantur in uino rubro, hoc decocto lauetur hulcus, ut dictum est. Quoniam autem foramen paruum est, immittatur turunda de gentiana, aut spongia, aut stupa, hermodactylorum puluere aspersa. Collyrio denique sequenti utetur. Recipe aloes, thuris, ana drach. j. sarcocol. nutritæ, balaustij, antimonij, sang. draco. aluminis, ana ʒ. j. ß. æruginis æris rasilis gra. v. cum decocto gallarũ uiridium permisceantur, & guttæ tres alia post aliam cum aliquo interuallo in hulceris foramen immittãtur. Iaceat déinde æger super partẽ oppositam horas tres, aut quatuor.

Post priorem purgationem, toto medicationis tempore, & aliquot etiam pòst mensibus, utetur pilul. sequentibus.

Recipe pilul. asaier. drach. ij. pilul. fumariæ, pilul. lucis maiorum, pilul. sine quibus, ana ʒ. j. cum serapio stœchad.

fingantur

fingantur è drachma pil.vj.è quibus sumantur tres, tribus, aut quatuor horis, à cœna semel in hebdomada.

Surditatis Curatio. Cap. XXIX.

SVrditas si à primo statim ortu hominē comitata fuerit, curationem nō admittit. Si uerò non multò post ortum, hominē prehenderit, fueritq; absoluta, immedicabilis quoque manet. Quæ uerò surditas absoluta quidem nō est, diuturna tamē, aut curationē nō admittit, aut sanè quàm ægrè curatur. Omnis autem surditas aut ob biliosum humorem sursum uergentem cōtingit, aut ob crudos crassósq; humores, auditū obstruentes. Si igitur ex crudis, crassisq; humoribus surditas prognata fuerit, non absoluta, neq; ita diuturna, curari potest. Curatio autem ab humorum concoctione, & euacuatione auspicāda. Recipe oxymelitos scillini unc.j.ß. serapij stœchad.℥.iij. iuris decocti betonicæ, sampsuchi, melissophylli drach.viij. (Tempore autem hyberno, cùm herbarum copia non est, stillatitijs liquoribus utendum.) Misceantur, & à ieiuno bibantur diluculò per triduū, & uesperi, cùm lectū ingredi uolet ægrotus. Repetantur altero triduo, si nō satis cōcocti humores uideantur. Causæ. Curandi ratio.

Recipe diamoschi dul. sesquiunciā, utatur cum serapijs.

Recipe electar. indi maior. ʒ. iij. cathol. ʒ. vj. serapij stœchad. unc.ß. Excipiantur iure communis medicinarum decocti, adijciendo florum rorismarini, & stœchados, ana P.j. fiat potio, quæ hora quarta matutina sumatur.

AVT SIC.

Recipe pil.cocci drach.j. cum stillatitio liquore betonicæ fingātur pilul.v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

Recipe theriacæ ueter. ℈.ij. conseruæ florum stœchad. conseruæ buglosi, ana drachm.j.ß. Misceantur, & postridie sumantur sex horis ante pastum. Similiter uacuetur

ægrotus singulis mensibus: tempore autem intermedio utatur errhinis, apophlegmatismis, gargarismis, & sternutamenta cientibus sequentibus.

ERRHINA.

Recipe succi sampsuchi ℥.iij. uini albi unc.j.ß. staphidis agriæ, pyrethri, ana ℈.j. Misceãtur, pulueratis puluerãdis, & fiant errhina. Sinapi quoque, quo in mensis uti solemus, in uino dissolutum, & naribus attractum, idem præstabit.

APOPHLEGMATISMI.

Recipe mastich. unc.j. piperis, pyrethri, ana sesquidrachmam. Misceantur, & per horæ dimidium manducentur, idque ante pastum.

STERNVTAMENTA CIENTIA.

Recipe pyrethri, zinzib. ana ʒ.ij. ellebori albi ℈.j. fiat ex his commistis puluis, qui flando in nares immittatur, quæ mox paulisper claudantur, ídq; ante pastum fiat. Recipe origani, calaminthæ, sampsuchi, ana M.j. stœchados Arab. P.j.ß. sinapi drach.ij. Decoquantur in s.q. aquæ, donec dimidiũ absumatur, accipiatur iuris decocti lib.j. in qua dissoluantur oxymelitos scillini unc.ij. hieræ Gal. unc. ß. fiat gargarismus, quo utatur mane ante pastum. Vtatur quoq; ægrotus sequenti puluere statim à pastu, prohibente fumos, & uapores ad cerebrum efferri. Recipe coriandri præparati unc.ij. cari præbulliti in aceto, anisi, fœniculi, cinnamomi selecti, ana unc.j. pul. diacydonites sine speciebus, ʒ.iij. sacchari ad pondus omnium, fiat puluis, quo utendum in fine pastus, multóque pòst tempore à potu abstinendum.

Gargarismus.

Inspergat etiã puluerem capitalẽ anteriori capitis parti lectum ingressurus. Præterea singulis hebdomadibus semel sequentibus pilul. utendum. Recipe pilul. asaieret, agar. in pastillorum formam redacti, ana drachm.ij. cum oxymelite

scillino fingantur è drachma pilul. vj. *è quibus tres sumat ægrotus cùm lectum ingredi uolet, horis à cœna tribus, aut quatuor.* His *peractis, præsidijs topicis utendum.* Recipe *olei amygdal. amararum, olei nardini, ana* ℥.j.ß. *succi cepæ* ℥.ij. *duæ ex his commistis guttæ tepidæ in aurem affectam immittantur manè, & uesperi.* Aut *sic fiat, & multò maioris est energiæ.* Recipe *ellebori albi, instar oßis dactyli, misceatur cum melle, guttáq; una tepida in aurem manè, & uesperi immittatur.* Aut *aristolochiæ rotundæ unc.ß. dissoluatur cum oleo baccarum lauri, unáque aut altera gutta in aurem, ut dictum est, immitatur.*

Surditatis à causa calida, Curatio.

SVrditas *à causa calida, ut à biliosis humoribus sursum uergentibus, plerunque post febres contingit, & nonnunquam malum hoc sua sponte soluitur, bile inferiùs descendente.* Quòd *si citra febrem hoc mali contigerit, bilioso abundante sanguine, qui sursum ascendens auditus meatus obstruxerit, à uenæ sectione curatio inchoanda.* Incidetur *igitur humeralis cubiti uena lateris eiusdem, si auris una altera magis sit affecta: si uerò utraque ex æquo, ex humerali brachij dextri, sanguis mittatur.* Materia *déinde concoquatur, & uacuetur in hunc, aut similem modum.*

Recipe *serapij uiolacei, serapij nympheæ, serapij intybi satiui latioris, ana* ℥.j.ß. *stillatitiorum liquorum cichorij, oxalidis, bugloßi, ana* ℥.iij. Misceãtur, *& à ieiuno bibantur diluculò per triduum.* Recipe *elect. trium santalo. unc.ß. utatur cum serapijs.* Si *ægrotus rerum inops sit, hac uacuetur potione purgante.* Recipe *elect. de succo rosa. drach. ij. serapij rosat. purgatorij* ℥.ij. *excipiãtur stillatitio liquore intybi satiui latioris. & nymph. fiátq; potio, quæ sumatur*

hora

hora quarta matutina. Si uerò diues sit, hoc uacuabitur modo. Recipe rhabar. selecti ℈.iiij. oxyphœnicωn ℥.ß. macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & pauco uino albo horis xij. déinde exprimantur, & colentur, adiectisque serapij rosacei purgatorij unc.ij. fiat potio purgans, quæ sumatur ut dictum est.

AVT SIC.

Recipe cas. recens extractæ ℥.ß. oxyphœnicωn drach. iij. electarij de succo rosa. ʒ.ij.ß. cum saccha. fingatur bolus, qui antelucano tempore sumatur. Diuiti autem ægroto pro elect. de succo rosa. substituantur ℈.iiij. rhabar. Recipe conser. rosa. ℥.ß. sumatur postridie manè. Remedijs déinde localibus utendum est. Recipe ol. uiolacei, ol. nympheæ, ana unc. j. Misceantur, duæq; guttæ tepidæ in aures manè, & uesperi instillentur.

AVT SIC.

Recipe stillatitij liquoris lactucæ, aquæ uitis, quæ defluit cum putantur uites, ana unc. ij. Misceantur, duæq; guttæ tepidæ in aures demittantur. Aut de lacte muliebri cum oui albo permisto similiter fiat.

AVT SIC.

Recipe collyrij albi Rasis sine opio. q. v. misceatur cum lacte muliebri, in aures, ut dictum est immittatur.

AVT SIC.

Recipe maluarum, foliorum uiolarũ, foliorum salicis, foliorum altheæ, foliorum lactucæ, ana M. j. Decoquantur in aqua, fumus in aures per infundibulum recipiatur.

Parotidum Curatio. Cap. XXX.

TVmores in glandibus, quæ auribus adiacẽt, emergentes, Parotidas appellare solemus. Oriuntur autem aut à sanguine copioso, calido: aut à bilioso: aut à pituitoso: aut à mel

à melancholico. Quæ à feruentis sanguinis copia existunt, phlegmonas referunt, uehementissimósq; pariunt dolores. Quæ à bilioso sanguine, erysipelata referre uidentur, nec ægrotum grauiter excruciant. Quæ autem à melancholico excitantur sanguine, duriusculæ quidem sunt, cæterùm nihil rubent, doloréque non magno ægrotantem afficiunt. Quæ uerò à pituitoso sunt sanguine, fastigiatæ tument. Signa.

Oriuntur interdum Parotides citra capitis affectum à reliquo corpore per morbos, maximè per febres, morbi impetu illhuc per crisim conuerso, & tunc naturæ auxiliandum attrahentibus, nisi magno cum impetu influxus irrueret, tunc enim nihil tentandum, sed totum naturæ permittendum, eáque facienda, quæ paulò post dicentur. Oriuntur plerunq; ex capite, humoribus scilicet ei impactis, & se per eam partem expurgante. Causæ.

In Parotidibus non utendum inter initia repellentibus, & astringentibus, ac infrigidantibus, quale est ol. rosaceum, sed contrà attrahentibus (idq; corpore purgato) cùm natura pigra est. Nam si uehementi, ut dictum est, impetu influxus irrueret, nihil tentandum, totúmq; naturæ permittendum, ne si aut cucurbitula, aut medicamẽtis admotis maior humorum copia ex alto ad cutem attraheretur, uehementior dolor hominem apprehendat, unde subortis uigilijs, febribúsque intensioribus effectis, uires exoluantur. Non igitur maior influxus promouendus, sed dolor qui uehemens est, ubi causa est calida, anodynis, hoc est medicamentis temperatè calidis ac humidis, mitigandus, corpore tamen priùs uacuato, nisi doloris uehementia, ante corporis uacuationem, doloris mitigationem postulet. Quæ quidem uacuatio, hoc affectu non per crisim oborto, à sanguinis mißione inchoanda est, fæcibus priùs enemate iniecto eductis. Recipe cas. recèns extractæ, sacchari semel dúntaxat cocti, ana unc. j. olei Curandi ratio.

uiol

uiolacei unc.ij.cum decocto maluarum, alth. uiolar. betæ, prunorum, & quatuor seminum frig. fiat enema, quod ante pastum inijciatur, eóq; eiecto incidatur externa cubiti uena eiusdem lateris, sanguísque pro plenitudine, & uiribus mittatur. Vacuetur deinde, si pauper quidem sit, in hunc modum. Recipe serapij rosat. purgatorij unc.ij.elect. de succo rosa.drach.ij.cum stillatitio liquore intybi satiui latioris, q.s. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Si uerò diues sit, sic purgetur. Recipe rhabar. select. ℈.iiij. oxyphenicωn drach. vj. Macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & pauco uino albo, horis xij. Deinde exprimantur, & colentur, adiectísque serapij rosacei purgatorij unc.j.ß.elect.de succo rosa. drachm. j. fiat potio, quæ sumatur, ut dictum est. Corpore uacuato, dolore uehementi manente anodyna hunc in modũ admouenda.

Recipe uitellos ouorum ij.butyri recentis unc. j. ß. olei oliuarum loti aqua calida unc. ij. muccaginis, seminis lini & fœnogræc. ana unc.ij. Misceantur, & loco dolenti admoueantur. Anodyna statim adhibenda sunt, cùm per crisim impetu morbi illhuc conuerso, dolor est uehemens, siue multus sit humor, siue paucus, sed calidus, & interdum uenenosus. Mitigato dolore, humoréque non cum impetu irruente, sed pauco, & eo maligno existente, naturáque manente pigra, attrahentia apponenda, quibus si non satis pareat, cucurbitulæ affigẽdæ. Tumore deinde suppurationem medicante, siue per crisim sit, aut secus discutientibus simul, & suppurantibus medicamentis utendum, quibus aut discutietur, aut ad suppurationem perducetur. Fiat igitur in hunc modum. Recipe pollinis unc. ij. farinæ seminis lini, & fœnogræci, ana unciam unam ß. axungiæ recentis porci uncia tres, carycarum pinguium incisarum unc. ß. Misceantur cum decocto maluarum, altheæ,

&

& florum chamæmeli, fiátque cataplasma, quod loco dolenti apponatur.

Parotidum à frigida causa, Curatio.

PArotidum uerò causa frigida cùm fuerit, ut quia à sanguine pituitoso, aut melancholico, curatio à materiæ concoctione auspicanda. Recipe mel. rosacei col. oxymelitos scillini, serapij stœchados, ana ℥. j ß. stillatitiorum liquorum betonicæ, melissophylli, buglosßi, ana unc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur.

Recipe diamoschi dulc. unc. ß. utatur cum serapijs.

Recipe pilul. cocci ℨ. j. cum stillatitio liquore betonicæ, fingantur pil. v. quæ sumantur circiter noctis dimidium.

AVT SIC.

Recipe cathol. unc. semissem, diaphœnici drach. iij. serapij stœchad. sesquiunciam. Excipiantur iure communis medicinarum decocti, cui tamen adijcere oportet stœchad. Arab. florum rorismarini, ana P. j. fiátque potio, quæ antelucano tempore sumatur. Recipe theriacæ ueter. drach. unam, conseruæ buglos. drachmas duas. Misceantur, & postridie manè sumantur, siue potionem, siue pilul. ægrotus sumpserit. Inspergatur déinde capitis pars anterior puluere capitali, cùm lectum dormiturus ingredi uolet. Topica prætereà post hæc adhibenda præsidia. Recipe olei de lilio, olei chamæmeli, ana unc. ij. Misceantur, & doloris locus illis calidis ungatur.

AVT SIC.

Recipe axungiæ antiquæ (quantò enim antiquior, tantò calidior) anseris, & gallinæ, ana uncias duas, olei de lilio, & mellis, ana sesquiunciam. Misceantur, & illis calidis locus doloris inungatur.

AVT SIC.

Recipe fimi caprini, unc.ij. decoquatur in uino, déinde addãtur oleum de lilio, & mellis, ana sesquiuncia. Quibus commistis ungatur locus doloris. Quòd si discuti non possint, sed suppurari sit necesse, fiat ut sequitur. Recipe ceparum sub cineribus coctarum ℥.iij. farinæ fœnograec. farinæ orobi, farinæ seminis lini, ana sesquiunciam. Permisceantur simul cũ oleo de lilio, fiátq; cataplasma, quod apponatur. Senecio quoq; herba suppuratione accelerat. Dura nonnunquã materia illa efficitur, tenuiore exhalato humore, remanétq; circa aures pro parotidibus quædã cheradum species, quas sic curabis. Recipe seminis sinapi, seminis urticæ, sulfuris, spumæ maris, aristolochiæ rotundæ, bdellij, ammoniaci, ana ℥.ß. olei antiqui, ceræ, q.s. fiat emplastrum: diachyli, cui iris adiecta sit ℥.iij. additis. De quo super alutam pro magnitudine loci, ubi materia illa induruit, emplastrum fingendum, admouendúmque, & decimoquinto quoq; die mutandum. Hoc autem emplastrum incredibilis est efficaciæ ad cheradas, nodos, & scirros.

Hæmorrhagiæ è naribus Curatio.

Caput XXXI.

SAnguinis è naribus profluuium, si criticum fuerit, sisti non debet, nisi copia uires prosternat. Agnoscimus autem criticum esse, ex morborum, qui præcesserunt constitutione. nõ criticum uerò sistendum: cuius causæ possunt esse partim externæ, ut casus ex alto, percußio, uehemens exercitium, aut longa in Sole mora: partim uerò internæ, ut sanguinis copia, qui cum impetu ruit ad ora uenarum, quæ sunt in capite & naribus, quas reserat, ídque maximè si acrem quampiam qualitatem habeât, qua uenarum ora erodit. Tenuitas quoque sanguinis huius profluuij in causa esse potest.

Causæ

test. Sanguine etenim tenuato, tunicis oris uenarum rarefa-ctis, sudoris instar transmittitur. Victus ratio sit refrige-rans, & uias per quas sanguis fertur astringens. Versetur in aere frigido aut natura, aut arte parato per acetum, stil-latitium liquorem rosarum, folia uitis, rubi, salicis, nym-pheæ, uiolarũ. Cibi sint boni succi, glutinosi tamẽ, qui san-guinẽ incrassent (præsertim ubi biliosus est & tenuis) qua-les sunt pedes, capita urtuli, ueruecis, aliorúmq; animalium, caseus recens, & pinguis. Coquantur cibi in aqua chalyba-ta, sumantur autem ex omphacio, uino malorũ punicorum, & aranciorũ ad infrigidandum glaciandúmq; sanguinem, ut sic ad fluendum reddatur ineptior. Idem præstat esus la-ctucarum, & portulacæ, utriusque intybi, quæ uias etiam densant, & contrahunt per quas sanguis fluit. Vino uten-dum crasso, & rubro, aqua chalybata diluto, non albo & tenui. Quiescendum tum corpore, tum animo: motus etenim utriusque humores exagitat, & ad fluendum concitat. Victus ratio.

Curandi ratio ab ijs præsidijs, quæ sanguinem ad alias corporis partes auertunt, inchoanda. Primùm igitur si ui-res, ætas, & cætera sæpius memorata permiserint, incida-tur cubiti lateris eiusdem uena externa, nec magna sangui-nis quantitas detrahatur. Hora autem una intermissa, rur-sum modicè detrahes: sicque pòst iterum atque iterum cum interuallo pro laborãtis uiribus. Illis enim interuállis spi-ritus regenerantur, & uires reficiuntur. frricationes uali-dæ manuum, brachiorum, & crurum plurimum conducunt. Curandi ratio.

Cucurbitulæ quoq; magnæ hypochondrijs affixæ, si ex dextra quidem nare super iecur, si ex sinistra uerò profluat sanguis, super lienem, si ex utraq; super utrunq;, erumpen-tem sanguinẽ potenter retinent. Collo quoq; & inter sca-pulio cum scarificatu in fortibus, sine scarificatu in debili-bus affixæ cucurbitulæ plurimùm cõferunt. Præterea uin-

cula dolorifica brachijs, & cruribus iniecta, fluentē auertent sanguinem. His peractis, uacuanda bilis, quæ sanguini permista ipsum acriorem, tenuioremq́; reddit, in hunc modum. Recipe serapij rosacei de rosis siccis, serapij ex cotoneis, serapij myrthei, ana. ℥. j. ß. Stillatitiorum liquorum portulacæ, oxalidis, plantaginis, ana. ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo bibantur.

Recipe elect. trium santalo. unc. ß. utatur cum serapijs.

Recipe rhabar. selecti pulуerati. drachm. j. serapij rosacei purgatorij de infusione rosarum. ℥. ij. excipiantur stillatitio liquore portulacæ. q. s. fiat potio purgans, quæ sumatur in aurora. Adhibeantur deinde medicamenta astringentia fronti. & parti capitis anteriori hunc in modum. Recipe boli Armeniæ, sang. dracon. ana. ℥. ij. cum albo oui, & succo plantaginis fiat cataplasma, quod partibus antè dictis admoueatur, & præterea etiam testiculis, si uir fuerit: si uerò mulier, mammis. In nares uerò sequentia medicamenta immittantur. Recipe thuris partes duas, aloes partem unam, in puluerem redigantur, deinde subigantur cum albo oui, & mollißimis pilis leporinis adiectis, fingatur turunda, quæ in nares immittatur. Quoties in nares medicamentum quodpiam immittitur, os liquore aliquo implendum est, puta, uino, uel aqua, ne in ipsum de medicamento quicquam incidat. Hoc quoque eximie conducit. Recipe pollinis, succi polygoni, succi plantaginis, ana, unc. j. ß. succi stercoris asinini. ℥. ij. Misceantur, & turunda de lineo panno facta his madefacta in nares immittatur. Solum etiam stercus asininum aceto dissolutum, in nares immissum sanguinem sistere compertum est. Idem præstat stercus porci, sed asinino debilius. Succus menthæ, succus ocymi, sanguinis quoque fluxum cohibent. Omni sanguinis è naribus profluuio frigida medicamenta hepati

hepati

hepati admota immodicè conferunt, qualia sunt hæc.

Recipe *stillatitiorum liquorum intybi satiui latioris, rosarum, oxalidis, ana unc. v. omnium santalo, ana drach. j. trochisco. de caphura. drachm. j. ß. seminum oxalidis, portulacæ, intybi satiui latioris, ana scrupul. ij. spicæ nardi (ad naturalem partis temperiem tuendam) scrupul. j. aceti parum.* Misceantur, *fiátque hepati epithema manè & uesperi tepidé.*

AVT SIC FIAT.

Recipe *cerati santalini unc. v. olei nymphee, olei rosacei, ana drachmas duas, lauentur hæc olea accuratè aqua frigida, déinde parum aceti addatur, cum spicæ nardi scrupul. j.* Commista *hæc hepatis regioni tepidè admoueantur manè.*

DIONYSII FONtanoni Doctoris Medici Mompessulensis,

DE MORBORVM INTERNORVM CVRATIONE,

LIBER SECVNDVS.

Cynanches Curatio. Caput I.

ST autem hic morbus inflammatio quædam in gutture, aut faucibus. Malum autem est exitiosum admodum, atq; acutißimum: uitæ nanq; præsentaneum discrimen strangulatu infert. Latinis hoc mali Angina dicitur, cuius quatuor sunt differentiæ. Aut enim fauces, hoc est locus, ubi asperæ arteriæ, & gulæ partes extremæ conueniunt, inflammantur: aut neque fauces, neque reliquæ oris partes, neque ulla externarum inflammata apparet, periculum tamen suffocationis in gutture percipit ægrotus: aut extrinsecus circa fauces inflammatio apparet: aut gutturis partes & internæ, & externæ similiter affectæ sunt. Superest & alius ceruicis affectus, ubi ceruicis uertebræ ad anteriorem colli partem luxantur, apparétq; in ceruice cauitas, percipitúrq; dolor, si extrà attingatur.

Causæ. Signa. Intensos excitat angina dolores, cùm à sanguine fit copioso, & calido. Spiritum non nisi recta ceruice, aut ægrè admodum trahunt. Hiant ore aperto, atq; ita aerem attrahunt. Rubet plerunque facies, & collum cum tumore, & transglutiendi difficultate, febréque interdum laborant.

Post

Post quartum diem aut suppuratur, aut occidit. Auxilium ergo omnis præceps Angina requirit. Fiat igitur uenæ exterioris cubiti sectio, eiusdem lateris cum parte, quæ magis affecta uidetur. Parcè autem, non confertim, sed interpositis interuallis detrahatur sanguis. Ex cumulata enim sanguinis mißione, & nō repetitis uicibus facta, periculum imminet leicothymiæ, & materiæ è faucibus ad pulmonem defluxus. Post has repetitas sanguinis mißiones, eodem die uena, quæ sub lingua est, incidatur, præsertim si fluxio constitisse uideatur. Ante tamen dictas omnes sanguinis mißiones, molliatur aluus enemate sequenti. Recipe cas. recèns extractæ ʒ.x. saccha. semel dúntaxat cocti ℥.j. ol. uiolacei ℥.iij. cum iure cōmunis enematum decocti fiat enema, quo immisso, & emisso mittatur sanguis, ut dictum est. Postridie non expectata humorum concoctione, propter periculum ex breuitate temporis, sumat sequentē potionem purgantem. Recipe cas. recèns extractæ ʒ. vj. serapij uiolacei ℥.j. elect. de succo rosa. drach. ij. Excipiantur iure com munis medicinarum decocti, adiecta oxyphœnicωn ℥.j. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Quòd si neque pharmacum, neque cibum sumere posset, ob dolorem, uiarúmq; angustiam, affigatur supra secundam ceruicis uertebram cucurbitula: uias enim dilatabit, sicq; minore molestia & cibum, & pharmacum cùm offeretur sumet. Hócq; fiat, quoties horum alterum faciundum erit. Quòd si neque sic quicquam transglutire queat, pro pharmaco inijciatur sequens enema. Recipe cas. recèns extractæ, sacchar. semel dúntaxat cocti, an. ℥.j. elect. de succo ros. ℥.ß. ol. uiol. ℥.iij. cum iure communis enematum decocti fiat enema, quod inijciatur, ut dictum est. Primo die ad dolorum, qui uehementes sunt, mitigationem, utendum gargarismo sequenti.

Recipe balaustiorū, psidiæ, gallarū, rhois obsoniorum,

ana ℥.j. Decoquantur *in stillatitio liquore plantaginis, accipiatur iuris decocti lib. j. in qua dissolue diamor. & dianuc. ana ℥.ij. (postrema hæc duo iuuant inflãmationes oris, uuæ, & anginæ. melle uerò rosar. die primo non utendum, ne inflammationẽ augeat) fiat gargarismus, quo morbi die primo utetur.* Vbi *eo semel atque iterum, aut etiam pluribus uicibus, usus fuerit, poterunt addi (perseuerante dolore) serapij uiolacei ℥.ij. & eo gargarismo reliquo eiusdem diei tempore utetur.* Habeat *in ore diatragacantham frigidam.* Sacculi *quoque milio & sale torrefactis pleni, capiti apponãtur.* Eodem *die pars colli anterior ungatur ol. chamæmel. aut ol. oliuarũ calido, lana deinde succida tegatur. Repellentia in nullius anginæ specie exteriùs admota conueniunt.* Secundo *die utendum gargarismo sequenti, post potionem purgantem, aut enema, si potionem sumere non potuit.* Recipe *lentium non excorticatarum, balaustiorum, psidiæ, gallarum, ana unc. j. rosa. rub. P. j.* Decoquantur *in s.q. aquæ, donec dimidiũ absumatur. accipiatur iuris decocti lib. j. in qua dissolue diamor. dianuc. ana ℥.j.ß. mel. ros. col. unc. j. (ad abstergendum) lactis mulieris, uel asinæ (propter dolorem) ℥.ij. cas. recens extractæ ℥.ß.* His *commistis fiat gargarismus, quo utatur.* Oleis *uerò sequentibus colli partem anteriorem exteriùs calidè ungat, & posteriorem: deinde lana succida tegatur.* Recipe *ol. de lilio ol. chamæmeli, ana ℥ j.ß. fiat, ut dictum est.* Tertio *uerò die sequenti gargarismo utendum erit.* Recipe *caryocas pingues v j. balausti. ℥.j. dactylos ij. seminis lini, seminis fœnogr. ana ℥.ß.* Decoquãtur *in s.q. aquæ, donec absumatur dimidium. accipiatur iuris decocti libr. j. in qua dissolue cas. recens extractæ unc. ß. myrrhæ drachm. ij. croci drachm. ß. lactis mulieris (propter dolorem) drach. ij. fiat gargarismus.* Exteriùs *autem admoueantur sequentia.*

Recipe nidi hirundinis.℥.iij.subigantur cum oleis de lilio, & amygdal.dul.fiatq; cataplasma, quod anteriori colli parti admoueatur. Quarto die gargarismo sequenti utatur ægrotus. Recipe dactylos.ij.carycarum pinguium. ℥.ß.chamæmeli.P.j.seminis lini, seminis fœnogræci, ana. ℥.j.Decoquantur in s.q.aquæ, usque ad dimidij cõsumptionem, recipiatur iuris decocti lib.j. in qua dissolue pulueris hirundinũ.drachm.iij.myrrhæ drach.j.ß. croci.drach.ß. mel.com.℥ j.ß.fiat gargarismus. Quoniam autẽ eo die angina suppurari solet, igitur post priorem gargarismum sequenti utetur. Recipe iuris decocti proximè dicti libr.j. in qua dissolue uini cocti ℥.ij.stercoris anseris desiccati & puluerati.℥.j.fiat gargar. Vbi suppurata uidebitur angina, addatur gargarismis sinapi & pyrethri, ana.ʒ.j.ß. Abscessus autem ubi ruptus fuerit, gargarismi fiant ex hydromelite ad abstergendum, & mundificãdum. Exterius autem applicetur cataplasma sequens. Recipe pollinis.℥. iij.farinæ seminis lini, farinæ seminis fœnogr.ana.℥.j.carycarum cõtusarum.℥.ß.nidi hirundinis.℥.j.ß.subigantur cum oleo de lilio, fiatq; cataplasma, quod anteriori colli parti sub mento apponatur. Victus in hoc affectu sit exquisitissimus, & refrigerans. In aere frigido moretur ægrotus. Inediam biduò, si uires ferre possunt, sustineat: sin minùs, sola aqua mulsa pro cibo per triduũ utatur. Quæ si ægrotantis imbecillitati non respondeat, cremore solo ptisanæ, aut amylo aqua hordei soluto pascatur. Potus sit aqua mulsa, aut aqua hordei cum zulapio rosa. aut malorũ punicorum succo. Vbi autem inflammatio remissa apparebit, faciliusq; deglutire incipiet ægrotus, ouorum lutea perliquida exhibeantur. Omnino alimenta immodica uitentur, ac ea in primis quæ calfaciunt, & sanguinẽ augent. Somnus quoq; summa diligentia uitandus, ne repens intrò

ſanguis, humorum ad locum patientem defluxum augeat.

Cynanches à cauſa frigida Curatio.

CYnanches uerò cauſa ſi frigida fuerit, à pituitoſo enim ſanguine eſſe poteſt, eius quoque curatio, à uenæ exterioris cubiti ſectione exordienda, ſiquidẽ plenitudo uideatur, uires quoque, & ætas permiſerint. Multum autem ſanguinis detrahendum non eſt, quoniam non euacuationis, ſed reuulſionis tantùm gratiâ fit hæc ſanguinis miſsio. Qua facta, è uenis quoque, quæ ſub lingua ſunt, ſanguis detrahatur. Quòd ſi nihil deglutire poſsit, pro pharmacis ſolutiuis, enematibus acutis uti oportebit in hunc modum. Recipe quinque herbarum cõmunium, ana M. j. centaurij minoris, ſampſuchi, ana M. ß. radicis acori ℥. ß. furfuris frumenti, M. ß. florum chamæmeli, florum meliloti, florum ſtœchad. Arab. ana P. j. Decoquantur in ſ. q. aquæ ad dimidij conſumptionem, accipiantur iuris decocti libr. j. hieræ picræ compoſitæ, benedictæ laxat, ana drach. vj. mellis anthoſati unc. j. ß. olei chamæmeli unc. iij. ſalis foſsilis ʒ. ij. Commiſtis omnibus fiat enema, quod inijciatur ante paſtum. Si uerò deglutire quicquam poſſet, quod etiam tentandum eſt, affixa ſecundæ ceruicis uertebræ cucurbitula, exhibeatur potio ſequens. Recipe catholici unc. ß. elect. indi maioris, diaphœnici, ana drach. ij. mel roſa. col. unc. ß. Excipiantur iure communis medicinarum decocti, adiecto ſtœchad. Arab. P. j. fiátque potio, quæ ſumatur hora quarta matutina. Catapotia, ſi deglutire poſsit, magis conferent. Sumat igitur ʒ. j. pilul. cocci, circa noctis dimidium. Cucurbitulæ loco dicto affigendæ ſunt, quoties pharmacũ, aut cibum ſumit, qualem paulò antè memorauimus. Factis ſanguinis miſsionibus, ſumptóque pharmaco ſolutiuo, aut eius loco in-

iecto

iecto enemate, utatur ægrotus gargarismis sequentibus. Hoc tamen uti poterit, post sanguinis mißiones. Recipe nucum cypreßi, balaustio. ana M. j. mastich. unc. j. Decoquantur in aqua mulsa, recipiatur iuris decocti lib. j. in qua dissolue dianuc. unc. ij. mel. rosacei col. ℥. ij. ß. aluminis liqui. ʒ. ij. myrrhæ, croci, ana ʒ. ß. fiat gargarismus, quo die primo utetur. Eodem quoque die colli pars anterior inungatur ole. de lil. & chamæmelino. Alijs diebus sequentibus hoc gargarismo utendum. Recipe uuarum passarum detractis uinaceis ℥. j. carycas pingues vj. seminum lini, & fœnogræ. ana ℥. ß. Decoquantur in s. q. aquæ, donec dimidium absumatur, recipiatur iuris decocti lib. j. in qua dissolue pyrethri, sinapi, ana ʒ. j. ß. myrrhæ, croci, ana ℈. ij. pul. hirundinũ ʒ. ij. fiat gargarismus, quo utendum: ut dictum est. Exteriùs uerò parti colli anteriori, sequẽs unguentum admoueatur. Recipe nidi hirundinum ℥. iij. unguẽti dialtheæ ℥. iiij. Misceantur, fiátque ut dictum est. Si non resoluatur hæc Angina, quod multò melius foret, quàm suppurari, gargarismo sequẽti utetur ægrotus. Recipe carycarum pinguium, uuarum passarũ detractis uinaceis, ana ℥. j. seminũ lini, & fœnog. ana ℥. j. ß. Decoquãtur in s. q. aquæ, tantisper dum pars dimidia absumatur, recipiatur iuris decocti lib. j. in qua dissolue farinarum seminis lini, & seminis fœnogr. ana ℥. ß. pul. hirundinũ ʒ. ij. fiat gargarismus.

Exteriùs uerò admoueantur hæc. Recipe pollinis, farinæ seminũ lini, & fœnogr. ana ℥. j. ß. subigãtur cum axungia porci nõ salita, & ol. amygdal. dulc. fiátq; cataplasma, quod parti anteriori colli apponatur, donec Angina suppuretur. Rumpatur déinde abscessus digito altiùs immisso, aut scalpello, si cerni potest, ídque quando abscessum intus rumpi est necesse, nec perfecta maturatio expectetur, propter periculũ loci. Rupto abscessu, hulcus gargarismo aquæ

mulsæ tergatur, glutinandum deinde bolo Armeniæ in ore retenta. Si exterius abscessum rumpi contigerit, curetur, ut cætera exteriora hulcera.

Tußis Curatio.
Caput II.

Causæ. TVßis multiplices sunt causæ: frequentius accidere solet ab humoribus ad asperam arteriam, itemq; ad pulmonē, à capite destillantibus: qui quidem nonnunquàm sunt frigidi, craßi, & uiscidi, nonnunquàm pituitosi, salsi, calidi, craßi, permisti cum frigidis: nonnunquàm tenues & calidi. Si frigidi craßiq; & uiscidi fuerint, per ea quæ incidunt, & extenuant medebimur hunc in modum. Recipe serapij de glycyrrhiza, unc. ij. serapij de hyssopo, unc. j. ß. serapij stœchad. unc. j. Stillatitiorum liquorum helenij, betonicæ, buglosi, ana. unc. iij. Misceātur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Recipe diaireos simpl. in rhomborum formā, unc. ij. sumatur rhombus unus cum serapijs: sæpeq; in ore de eo, quod supererit, habeatur, sensim deglutiendo. Recipe pil. de agar. pil. cocci. ana. drach. ß. cū stillatitio liquore hyssopi, fingantur pilul. v. quæ circiter noctis dimidiū sumantur. Recipe theriacæ uet. ʒ. j. pul. iridis, ℈. ß. conseruæ buglosi ʒ. j. ß. Misceātur, & postridie manè sumantur. Vacuato corpore, ea adhibenda, quæ materiam in pulmonibus conceptam expui facilem reddunt, quale est eclegma sequens. Recipe eclegmatis de pino, eclegmatis sani & experti, ana. ʒ. iij. penidiarū, ʒ. ij. pul. irid. Florentiæ, ʒ. ij. pul. hyssopi, drac. j. elect. diatragacāthæ frig. (ad tēperandū calorē) unc. j. uuarū passarū detractis uinaceis, unc. ß. pulmonis uulpis præparati, ℈. ij. seminis maluarū, seminis goßipij, ana. ʒ. j. cum serapio de glycyrrhiza fiat eclegma, quod sensim, leniterq;, ori bacillo de glycyrrhiza illat

illatum, deglutiatur. Errhino quoque sequenti dies aliquot utendum, corpore purgato. Recipe succi betæ, succi sampsuchi, ana unc. j. ß. mellis unc. j. zinziberis scrupul. j. Misceantur, fiátque errhinum, quod à ieiuno tepidum naribus attrahendum est. Necnon hoc unguento pectus ungendum est calidè manè ante pastum, uesperi quoque ante cœnam.

Recipe unguenti resumptiui unc. ij. muccaginis seminis altheæ, & seminis lini, ana ℥. j. ß. olei irini, olei amygdalarum dulc. ana ℥. ij. ß. croci (pectus enim dilatat) ℈. j. adiecta cera q. s. fiat unguentum, quo utendum, ut dictum est. Pilulis prætereà sequētibus utetur ægrotus semel, aut bis, singulis hebdomadibus, cùm lectum dormiturus ingredi uolet.

Recipe pilul. asaieret, agar. in pastillorum formam redacti, ana drachm. ij. cum serapio de glycyrrhiza, fingantur pilul. vj è drachma, è quibus, tres sumantur: ut dictum est. Quoniam autem sunt leues, possunt statim à pastu sumi. Cerebrum etiam corroborandum, & exiccandum.

Recipe nigellæ Romanæ ʒ. j. ß. corticis citri sicci ʒ. iij. cyperi, caryophyllorum, ana ʒ. ij. maceros, cocci infectorij, ana ʒ. j. styracis calamitidis drach. ij. ß. (ad odorem) rosa. rubr. scrup. ij. fiat puluis, quo pars capitis anterior inspergatur, cùm lectum ingredi uolet. Capitis quoque operimenta sequenti suffitu manè, & uesperi suffiantur.

Recipe thuris, mastich. sandaracæ communis, ana unc. j. styracis calamitidis, ladani, ana ℥. ß. nigellæ Romanæ ʒ. iij. Confringantur minutim, fiátq; ex his suffitus: ut dictum est. Perseuerante Tussi, utatur ægrotus suffitu tradito Capit. de Catarrho, qui fit cum arsenico citrino. Declinante hoc affectu, humorum defluxus sistatur in hunc modum.

Recipe boli Armeniæ drachm. ij. ß. spicæ nardi ʒ. j. mastich. ʒ. j. ß. gummi tragacanthæ, gummi Arabici, ana ʒ. j. sacchari (dulcedinis gratia) candi, penidiarū, ana ℥. ß. cum

serapio

ſerapio de ziziphis (ad incraſſandum) fingantur orbiculi lupinis ſimiles, quos in ore retineat ægrotans, præcipuè tempore ſomni. Tuſsi uerò ab humore pituitoſo ſalſo, calido quadantenus, & tenui, cum frigido & craſſo permiſto, ſic medebimur, ab humorum concoctione auſpicantes.

Recipe ſerapij adianti, ſerapij uiolacei, ſerapij de glycyrrhiza, ana ℥.j.oxymelitos ſimpl.℥.j.ß.ſtillatitiorũ liquorum betonicæ, intybi ſatiui latioris, hyſſopi, ana unc.ij. Miſceantur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur.

Recipe diatragacãthæ frig.℥.ij.in ſolidam rhomborum figuram effictas, ſumantur ſinguli rhombi cum ſerapijs, qui ſupererunt, in ore frequenter habiti, ueluti lambendo, paulatim deglutiantur. Tunc autem ſupini iaceãt: corpore enim ſupino iacẽte, gula clauditur, aſpera uerò arteria retegitur.

Recipe pil.aggregat. (utranque enim materiam, & calidam, & frigidam euacuant) pil.cocci, pilul. de agar, ana ℈.j.cum ſtillatitio liquore adianti fingantur pilul. v. quæ circa noctis dimidium ſumantur.

AVT SIC.

Recipe agarici recèns in paſtillorum formã redacti ʒ.j.rhabar.ſelecti ℈.iiij.ſpicæ nardi gr.v.macerẽtur in ſtillatitijs liquoribus intybi ſatiui latioris, bugloſsi, & pauco uino albo horis xij. deinde exprimantur, & colentur, adiectiſq; caſ.recèns extractæ ℥.ß. diaphœnici drach. ij. ſerapij adianti ℥.ß.cum decocto pectorali fiat potio, quæ ſumatur hora quarta matutina. Recipe ther. uet.℈.ij.conſeruæ bugloſsi, cõſeruæ uiola. (quoniam miſta eſt materia) ana drach.j.ß. Miſceantur, & poſtridie ſumantur, ſex horis ante paſtum. Purgato corpore, danda opera, ut quæ in pulmonem defluxit materia facilè expui queat: quod ſequẽs eclegma efficiet. Recipe penidiarum unc.ij.elect.diatragacanthæ frig.℥.j.ß.eclegmatis de pino ʒ.iij. dactylum.j.

uuarum paſſarum detractis uinaceis ℥.ß.pul. irid. Florentiæ drach.ij.ſeminis maluæ, ſeminis goßipij, ana drachm.j. cum ſerapio adianti fiat eclegma, quo utendũ ut iam de alijs eclegmatibus dictum eſt. Sequenti quoque puluere caput inſpergendum ægroti, cùm lectum ingredi uolet. Recipe corticis citri ſicci ʒ.iij.ſantali citrini, baccarũ myrthi, cyperi, caryophyllorum, ana drach.j.ß.ſtyracis calamitidis ℈.iij.coriandri præparati, cocci infectorij, ana drach.j.ß. roſa.rub.ʒ.j.fiat puluis, quo ægrotus, ut dictum eſt, utetur.

Pectus prætereà ſequẽti unguento ungendum, manè ante paſtum, & ueſperi ante cœnam. Recipe olei uiol. ol. amygdalar.dulcium, olei irini, ana ʒ.j ß.unguenti reſumptiui ℥.iij.butyri recentis ℥.ij.croci ℈.j. ceræ parum, fiat unguentum, quo pectus, ut dictum eſt, ungatur. Et capitis operimenta hoc ſuffitu manè, & ueſperi ſuffiantur.

Recipe thuris, maſtichis, ana ʒ.iij.ſantalorum omnium, ana ʒ.ß.ſtyracis calamitidis, ladani, roſa.rub.an.ʒ.ij. Confringantur minutim, fiátq; ſuffitus: ut dictũ eſt. Ad hæc ſingulis hebdomadis ſemel, aut bis, utatur pil.ſequẽtibus, eáſq; ſumat, cùm lectũ ingredi uolet. Recipe pil.aſaieret, agar. in paſtillorum formã redacti, ana ʒ.j.ß.rhabar.ſelecti ʒ.j. cum ſerapio uiol.fingantur pil. vj.è drachma, è quibus ſumantur tres ab ægroto: ut dictum eſt. Hoc declinante malo, humorum defluxus hunc in modum ſiſtatur. Recipe boli Armeniæ ʒ.ß.ſpicæ nardi ℈.ß.fiat puluis, qui cum ſerapio uiolaceo miſtus, in cochleari ſumatur ab ægroto lectũ ingredi uolente. Hi quoq; orbiculi eandem ad rem plurimum conferunt ſæpiùs in ore habiti, ſomni præſertim tempore.

Recipe boli Armeniæ drach.iij.amyli drachm.ij.ſpicæ nardi ℈.ij.gummi tragacãthæ, gummi Arabici, ana ʒ.j.ſacchari candi.℥.j.cum ſerapio uiolac.fiãt orbiculi lupinis ſimiles, quibus utendum: ut dictũ eſt. Affixæ prætereà cucur-

bitulæ

bitulæ natibus, poplitibus, deinde scapulis ante pastum, reuulsionis gratia plurimùm conducunt. Lauentur & crura decocto sequenti. Recip. saluiæ, sampsuchi, betonicæ, melissophylli, stœchad. Arab. chamæmeli partes æquales. Decoquantur in s.q. aquæ, qua calida crura lauentur manè, & uesperi. Tußi uerò ab humorũ tenuium, & calidorũ defluxu, hunc in modũ prospiciemus. Crassantibus enim materiã pulmonibus immersam utendum, ne tußientis conatũ dißiliendo eludat, sed efflatione expellatur. Recipe serapij de ziziphis (nam incrassat materiam) serapij uiolacei, mellis rosacei col. ana ℥. j. ß. stillatitiorũ liquorũ intybi satiui latioris, florum uiol. buglos. ana ℥. iij. Misceãtur, & à ieiuno per triduũ diluculò bibantur. Recipe diatragacãthæ frig. in solidam rhomborũ figurã effictæ ℥. ij. sumatur rhombus unus cum serapijs. De eo quod superest, habeat frequenter ægrotus in ore, supinúsque iaceat: eo enim corporis positu aspera arteria aperitur, gula uerò clauditur, itáque ad pulmonẽ sumpta meliùs trãsmittuntur. Recip. rhabar. selecti ʒ. j. ß. spicæ nardi, gra. v. Macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & pauco uino albo horis duodecim, deinde exprimatur, & coletur, agarici in pastillorũ formã redacti ʒ. j. maceretur quoq; in oxymelite simplici, & stillatitio liquore bugloßi horis xij. exprimatur deinde, & coletur, adiectisq; serap. rosac. purgat. ℥. ij. & (si robustus quidem sit ægrotus) elect. de succo rosa. diaphœnici ana ʒ. j. cũ decocto pectorali fiat potio quæ sumatur hora iiij. matutina.

AVT SIC.

Recipe pil. aggreg. ℈. ij. rhabar. selecti, agar. in pastillorum formã redacti, ana ℈. j. cum stillatitio liquore intybi satiui latioris fingãtur pil. vij. quæ circa noctis dimidiũ sumantur. Recipe mithridat. ʒ. ß. cõseruæ buglos. conseruæ rosa. ana ʒ. j. ß. Misceãtur, & à ieiuno postridie sumantur

tur

tur ſex horis ante paſtum. Sequens elect. in ore ſæpe habendum. Recipe pul. diatragacāthæ frig. pul. diapapau. ana. drach. j. ß. ſacchari diſſoluti in ſtillatitio liquore roſa. q. ſ. fingatur elect. ſolidùm in rhomborum figuram, quo utendum, ut dictum eſt. Hæc quoque ſerapia ore retinenda, & ſenſim ueluti lambendo deglutienda. materiam enim expui facilem reddunt. Recipe ſerap. uiol. ſerapij de ziziphis, ana. unc. ij. ſerap. de papauere, unc. j. ß. Miſceantur, fiatq; ut dictum eſt. Cerebro deinde ſic robur addemus. Recipe trum ſantalorum, bacchar ũ myrthi, ana. drach. ij. corticis citri ſicci, drach. iij. maceros, drac. j. cocci infectorij, ſcrup. iiij. coriandri præparati, drach. j. ß. nigellæ Romanæ torrefactæ. drach. ij. roſa. rub. ℈. ij. fiat puluis, qui parti capitis anteriori ægrotantis, cùm lectum dormiturus ingredi uolet, inſpergatur. Vngetur præterea pectus unguento ſequenti calidè manè, & ueſperi ante paſtum. Recipe olei uiolacei, olei amygdalarum dulcium, butyri recentis, aut loti, ſi recens non habetur, ana. unc. ij. unguenti reſumptiui, ℥. iij. muccag. ſeminis altheæ, & tragacanthæ frigid. ana. ʒ. j. ß. croci, ℈. j. adiecta cera fiat unguentum, quo pectus, ut dictum eſt, ungatur. Declinante hoc affectu, hunc in modum deſtillatio ſiſtatur. Recipe boli Armeniæ, drach. iij. amyli, drah. ij. gummi tragacāthæ, gummi Arabici, ana. ʒ. j. ſacchari candi, penidiar ũ, ana. ℥. ß. cum muccagine pſyllij extracta cum ſtillatitio liquore roſa. fingantur orbiculi lupinis ſimiles, qui in ore ſæpe habeantur, ſomni præſertim tempore. Singulis præterea hebdomadis ſumet ægrotus bis, aut ſemel, dimidiatam drachmam pilul. ſequentium, cùm lectum uolet à cœna ingredi. Recipe pil. aſaieret. ʒ. ij. agar, in paſtillorum formam redacti, ʒ. j. ß. oxyphœnic. rhabar. ſelecti, ana. ʒ. j. Excipiantur ſerapio uiolaceo, & fingantur pil. vj. è drachma, è quibus tres ſumantur: ut dictum eſt.

Hæmopt

Hæmoptysios Curatio.
Caput III.

TVßis ab altera harum causarum, hoc est à pituita aut crassa, aut tenui: & frigida, aut calida materia, sanguinis sputum aliquando excitat: quod ubi cõtigerit, mittatur sanguis è uena interna, aut media, sanguinísque ℥. circiter iij. detrahantur, exeátq; è foramine angusto. Sputum uerò sanguinis si copiosum fuerit, exhibeatur ʒ. j. Philonij Persici cum stillatitijs liquoribus plãtaginis, & portulacæ ante pastum. Vtatur prætereà eclegmate sequenti tantisper dum sanguis tußiendo excreabitur. Recipe conseruæ ros. antiquæ, elect. diatragacãthæ frig. ana ℥. j. ß. boli Armeniæ lotæ in stillatitio liquore rosarũ ʒ. iij. amyli ʒ. ij. Excipiãtur serapio myrtheo, fiátq; eclegma, quod paulatim ueluti lambendo deglutiatur. Portulacæ folia sæpe mandantur. Ius quoq; frigidum decoctorũ ziziphorũ, in quo candens ferrum extinctũ fuerit, frequẽter bibatur. Et quæcunq; sumentur, sint actu frigida, propter sanguinis excreationem.

Asthmatis Curatio.
Caput IIII.

Causa. HOc malum crebrã efficit respirationem citra febrem, qualis est ijs, qui citatiore fatigati sunt cursu, ob tenacium, & crassorum humorum copiam pulmonis branchijs, cartilaginibúsue infartam. Signa. Qui hoc affectu laborant, magna quidem spirandi difficultate infestãtur, tußiúntq; cæterùm purulentum nihil aut tußiendo, aut excreando reiectant. Eóque id mali interdum procedit, ut corporis partes, quæ supra thoracem sunt, rectas habere cogantur, suffocari metuentes, nisi recta ceruice spirent. Victus ratio. Victus ratio calida sit prorsus, & sicca. Aer igitur uitetur frigidus, & humid

humidus. Carnes sint non neruosæ, nec pingues, sed conco=ctu faciles, quales sunt perdicum, montanarum auium, caporum, & pullorum gallinaceorum, & id genus aliorum. Potus multus prodesse quidem potest, quòd humectatione multa indigeant, ut faciliùs tußiendo efferantur humores craßi, & tenaces pulmonibus infarti, sed iam medicamentis abstergentibus, & repurgantibus, tusses commouentibus, repurgati, & abstersi, qui, nisi ualde humectentur, quamuis abstersi & repurgati, ob craßitudinem tamen nō facilè excreando reijciūtur. Aliâs potus multus spirandi difficultatem auget, uētriculo multo potu distento diaphragma premente. Tutius igitur in pastu parcè bibere, à pastu uerò aliquantisper à potu prorsus abstinere, etiam si cordis calor minùs, quàm oporteat, refrigerati, uehementem sitim exci=tet: sed os & guttur potu colluere gargarisando licebit, & ex his quæ sputum promouent, aliquid in arterias transmittere. Vbi autem prior cibus uentriculum fuerit egressus, bibere quidem liberè tunc licebit, neque quicquā oberit. Cùm hic affectus in paroxysmo est, à fortibus medicamētis temperandum, alio tempore fiat, ut sequitur, materia uidelicet existente tenaci, & crassa, ac salsa, cum caliditate cordis, hepatis, & renum. Aluus autem in primis mollienda hoc enemate, & laxanda, si quidē astricta fuerit. Recipe caſ. saccha. rubr. ana. unc. j. mel. uiolacei, unc. j. ß. diaphœnici, hieræ Gal. ana. unc. ß. olei chamæmelini, olei uiolacei, ana. unc. j. ß. salis parum, cum iure communis enematum decocti fiat enema, quod ante pastum inijciatur. Humores déinde hunc in modum cōcoquantur. Recipe serapij de glycyrrhiza, unc. ij. mel. rosa. col. unc. j. ß. serapij uiolacei, serapij stœchados, ana. unc. ß. stillatitiorum liquorū bugloßi, hyssopi, bethonicæ, ana. unc. iij. Misceātur, & à ieiuno per triduum diluculò sumantur. Recipe diaireos simpl. in rhom=

borum figuram. ℥. ij. ſumat rhombum unum cum ſerapijs, de eo quod ſupererit habeat frequenter in ore. Recipe pil. cocci. pil. aggregat. pil. de agar. (propter materiam, quæ ad pectus defluxit) ana. ℈. j. cum ſtillatitio liquore adianti fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium ſumantur.

Recipe aquæ mulſæ uncias ſex, ſacchari unciæ ſemiſſem, bibantur ſex horis à ſumptione pilularum pro lotorio.

AVT SIC VACVETVR.

Recipe agarici recèns in paſtillorum formam redacti. drach. j. ß. maceretur horis. xij. in oxymelite ſimpl. & ſtillatitio liquore bugloßi, in quo uuæ paſſæ decoctæ fuerint. Déinde recipiantur rhabar. ſelecti. drachm. ij. ſpicæ nardi gr. x. macerentur in ſtillatitijs liquoribus intybi ſatiui latioris, bugloßi, & pauco uino albo horis. xij. déinde utraq; exprimantur, & colentur, adiectiſq; caſ. recèns extractæ. ℥. ß. elect. de ſucco roſa. diaphœnici, ana. drachm. j. ſerapij adianti. ℥. ß. cum decocto pectorali fiat potio, quæ ſumatur hora quarta matutina. Licebit autem ægrotanti per horam poſt potionis ſumptionem dormire, quod itidem licet quoties ſolutiuum, quod ſumitur, forte eſt. Recipe mithridat. ℈. ij. conſeruæ roſa. conſer. bugloſ. ana. drach. j. ß. Miſceantur, & poſtridie ſumantur ſex horis ante paſtum. Eo modo uacuetur ægrotus, proximè dicta potione utens, tertio quoque menſe: medio autem tempore utatur pil. ſequentibus ſingulis hebdomadibus ſemel, in introitu lecti. Recipe pil. aſaiaret, agar. in paſtillorum formam redacti, ana. drachm. j. ß. rhabar. ſelecti. drach. j. Excipiantur ſerapio uiol. fingantúrque è drachma pil. vj. è quibus ſumantur tres: ut dictum eſt. Vacuato corpore, utetur dies aliquot ægrotus errhino ſequenti, omißis apophlegmatiſmis, & gargariſmis. Recipe ſucci radicis betæ, ſucci ſampſuchi, ana. ℥. j. ß. aquæ mulſæ. ℥. ij. cubebarum, nigellæ Romanæ,

manæ, nucis moschatæ, ana ℈.j. uini albi ℥.j. Misceantur, & tepida per nares attrahantur manè ante pastum, quinque, aut sex dies, statim post purgantem potionem. Partium quoque inferiorum fricationes fiant ante pastum: cucurbitulæ sine scarificatu affixæ spatulis horis matutinis ante pastum per dies aliquot plurimùm etiam conferunt. Conducet & crurum in sequenti decocto lotio.

Recipe saluiæ, sampsuchi, betonicæ, ana Manipul. ij. florum stœchad. Arab. chamæmeli, & meliloti, ana Manipul. j. Decoquantur in s. q. aquæ, fiátq; ut dictum est. Atque, ut materia in pulmonibus concepta faciliùs expui poßit, utatur ægrotus eclegmate sequenti.

Recipe eclegmatis de pino, eclegmatis sani & experti, ana ℥. ß. pul. iridis Florentiæ ʒ. ij. ß. diatragacanthæ frigidæ, penidiarum, ana ℥. j. ß. conseruæ uiolac. conseruæ adianti, ana ℥. j. pulmonis uulpis præparati ʒ. j. uuarũ passarum detractis uinaceis ℥. j. Excipiantur serapio de glycyrrhiza, fiátq; eclegma, quo utetur ægrotus, & paulatim ueluti lambens deglutiat, ori bacillo de glycyrrhiza illatum.

AVT SIC.

Recipe serapij de glycyrrhiza ℥. iiij. serapij de hysso-po ℥. ij. Misceantur, eísque pariter, ut dictum est, utendum.

AVT SIC.

Recipe glycyrrhizæ, radicis fœniculi, ana ℥. j. adianti recentis. M. ß. hyssopi tertiam partem. M. j. uuarum passarum detractis uinaceis, carycarum pinguium, ana ℥. j. croci ℈. j. Decoquantur in s. q. aquæ, donec dimidium absumatur: accipiatur iuris decocti lib. j. adiectísque sacccharo, & melle. q. s. fiat serapium perfectè coctum, quo utetur ægrotus, ut superiùs dictum est, lambendo. Puluis quoq; sequens, si obsonijs, & iusculis immisceatur, magno erit usui.

Recipe glycyrrhizæ, adianti recentis, ana drachm. j. ß.

(minutim incidantur) cinnamomi drach. j. pulmonis uulpis præparati drach. ij. croci ℈. j. ſacchari ad dimidiũ ponderis omnium, fiat puluis quo utatur ægrotus, ut monuimus. Hoc prætereà unguento pectus calidè ungendum ante pastum manè, & ueſperì, mammam tamen ſiniſtram, hoc eſt cordis regionem ne attingat, ne inflammetur.

VNGVENTVM.

Recipe muccaginis ſeminum altheæ, & fœnogr. ana ℥. j. ß. olei amygdal. dulc. olei de lilio, butyri recentis (aut loti, ſi recens deſit) ana unc. j. ß. olei irini ℥. j. croci ℈. j. adiecta cera fiat unguentum, quo ungatur pectus: ut dictum eſt.

Aſthma autem ſi fuerit à materia tenui, & aquoſa, quadantenus frigida, decumbente in pectus, unde flatus cùm in cauitate pectoris, tum in uentriculo excitentur, indéque uapores ſurſum ferantur, cuius paroxyſmus eructione, & uaporum emiſsione curatur, ei hunc in modum proſpiciemus, dum paroxyſmus quidẽ adeſt. Primùm enim leuia quædam, humores in pectore conceptos, faciles expui reddentia, ſumantur: ut diatragacãtha in ore retenta, penidiæ, ſerapium uiolaceũ, aut de ziziphis, aut de adiantho, paulatim ueluti lambendo deglutita. Manus, & pedes leniter fricentur. Vitandus ſupinus corporis poſitus, flexum ægrotantem genibus magis inniti expedit. Si rubor in facie cum quadam totius corporis inflammatione apparuerit, cũ multa uaporum eleuatione, incidatur uena interior, aut media dextri brachij, detrahantúrq; duæ, aut tres ſanguinis ℥. Rarenter loquatur ægrotans. Victu admodum tenui utatur. Solum hordei, glycyrrhizæ, & uuarum paſſarum decoctum bibat. Si uerò in longius tempus paroxyſmus protrahatur, iure pulli, lacte amygda. dulciũ cum farina hordei, & pauco croci utatur. Neque eclegmata, neque pil. neque quicquam aliud, quod euacuet, exhibendum. Quietis uerò tempore

pore materia hunc in modum concoquatur, & uacuetur.

Recipe mellis rosacei col. unc. ij. serapij adianti, serapij uiolacei, ana ℥. j. serapij de ziziphis unc. j. ß. stillatitiorum liquorum buglossi, oxalidis, hyssopi, ana unc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur.

Recipe diatragacanthæ frig. in rhomborum figuram unc. ij. sumatur rhombus unus cum serapijs. De eo, quod superit, sæpe habeat ægrotans in ore.

Recipe pil. asaieret, pil. de agar. ana ʒ. ß. cum stillatitio liquore adianti fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Quòd si ægrotantis aluus non facilè soluatur, pro pil. asaier. substituatur pil. aggreg. & cocci, ana ℈. j.

AVT SIC.

Recipe agar. recèns in pastillorum formam redacti ʒ. j. ß. maceretur in oxymelite simpl. & stillatitijs liquoribus betonicæ, buglossi, adianti, déinde exprimatur, & coletur, rhabar. selecti macerati in stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris, buglossi, & pauco uino albo cum spicæ nardi gran. v. horis xij. déinde exprimantur, & colentur, adiectis cas. recèns extractæ unc. ß. diaphœnici drachm. j. ß. serapij adianti unc. ß. cum decocto pectorali fiat potio, quæ sumatur hora quarta mané.

Recipe mithridat. ℈. ij. conseruæ adianti, conseruæ buglossi, ana ʒ. j. ß. Misceantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum. Eo modo bis quotannis uacuetur ægrotus, ad Februarij finem, & Septembris initium. Medio uerò tempore his utatur pilul. singulis hebdomadibus semel, cùm dormiturus lectum ingredi uolet.

Recipe pil. asaieret Auicennæ ʒ. ij. agar. in pastillorum formā redacti ʒ. j. ß. rhabar. selecti ʒ. j. cum serapio uiolac. fingantur pil. vj. è drachma, è quibus sumat tres, ut monuimus. Vacuato corpore utatur errhino sequēti diebus octo.

Recipe succi betæ ℥.ij. aquæ hordei ℥.j.ß. nigellæ torrefactæ ʒ.ß. fiat errhinũ, quo tepido utetur ieiunus, ut dictũ est. Nec apophlegmatismis, nec gargarismis hoc in affectu utendum. Sequens autẽ eclegma magno usui erit sensum deglutitũ ueluti lambendo, glycyrrhizæ bacillo ori illatum.

Recipe uuarum passarum detractis uinaceis ℥.j.ß. seminis fœnogræci loti accuratè drachm.ij. penidiarum unc.ij. Excipiantur serapio uiolaceo, fiátque eclegma, quo ægrotus utetur: ut dictum est. Sequens quoque puluis ferculis mistus ad hunc affectum non parui momenti futurus est.

Recipe glycyrrhizæ, adianti, ana ʒ.j.ß. pulmonis uulpis loti & macerati in stillatitijs liquoribus scabiosæ, & adianti, deindéq; exiccati ʒ.ij. anisi, cinnamomi selecti, ana ʒ.j. croci ℈.j. sacchari ad pondus omnium: fiat puluis, quo cum obsonijs & iusculis utatur. Vngendus & uentriculus sequenti unguento calidè, manè, & uesperi ante pastum.

Recipe olei absinth. olei nardini, olei mastich. olei ex cotoneis, ana ℥.j. coral. rubri, caryophyllorum, ana ʒ.j.ß. spicæ nardi, iunci odorati, ana ʒ.ß. rosarũ rubr. ℈.ij. adiecta cera. q.s. fiat unguentũ, quo uentriculi regio ungatur, ut dictũ est. Crura prætereà lauentur decocto saluiæ, stœchados Arab. chamæmeli, & rorismarini. Cauteriũ uesicas excitans, quale superius sæpe cõmemoratum est, post aures admotum, aut radici manus, ipsique palmæ, humorẽ illum defluentem ui magna reuellit. Pectus etiam manè, & uesperi ante pastũ calidè, caliditate quidẽ temperata, ungendũ unguento sequenti, regione cordis uitata, ne inde inflãmetur.

Recipe ol. amygdal. dulcium, butyri recentis, ana unc. ij. olei de lilio (propter uapores) olei chamæmeli (ad resoluendum) ana unc.j. croci scrupul.j. adiecta cera. q.s. fiat unguentum, quo ut dictum est, utendum. Nec cerebri hoc in affectu negligenda cura, sic igitur in tempore roboretur.

Recipe

Recipe pulueris capital. superiùs traditi. unc. ij. eo pars capitis anterior inspergatur ægroti, cùm lectũ ingredi uolet. Aut pulueris loco fingatur pileolus, in quo quæ sequuntur, insuantur. Recipe sampsuchi, betonicæ, ana. M. ß. coriandri præparati. ℥. ß. cocci infectorij. drach. ij. omnium santalorum, ana. ℥. j. ß. maceros, ℥ j. rosarum rub. ℈. ij. caryophyllorum. drach. j. ß. conterantur, rubróque sericeo panno insuantur, unde fiat pileolus, qui gestetur.

Pleuritidis Curatio.

Caput V.

Membranæ interioris latera, costásque succingentis inflammatio, propriè, signatéque pleuritis dicitur. Non enim omnis lateris dolor est pleuritis. Fit ferè pleuritis à sanguine copioso. & calido, ad dictam membranam præter naturã fluente, nonnunquàm à bilioso, aut pituitoso, aut melancholico: id quod sputum demonstrat. Si enim rubrum, cruentúmue fuerit, sanguinẽ exuperare indicat. Sin flauum, & subpallidum, flauam bilem. Si album, leuitérque spumosum, pituitam. Si subnigrum, humorem melancholicum in sanguine excedere ostẽdit. Pleuritidis ueræ, quæ à sanguine bilioso magna ex parte fit, curandi rationẽ primùm aggrediemur: déinde illius, quæ à pituitoso est sanguine: postremò non ueræ pleuritidis curandæ methodum docebimus. Veræ autem pleuritidis notæ sunt, spirandi difficultas, tußis, febris continua, dolor uehementer pungens, pulsus durus, & serræ modo asper. Victus ratio hoc in affectu tenuis admodum sit, siquidem uires ferre poterũt, ad quartum usque diem, contentúmque ægrotũ expedit esse hordei succo. Si uires tot dies uictum tam tenuem ferre nequeant, duos certè dies feratur. Déinde ad septimum usque

Causæ. Signa. Victus ratio.

diem pane loto, ad salis, & fermenti calorem tollendum, aliáque aqua cocto, sacchari, & butyri exigua portione ad saporis gratiam adiecta, uescatur. Post septimum diem, lacte amygdalarũ, aut hordeo ex iure pulli cocto. Si uires tamen nimiùm collabi uiderit Medicus, pleniore ægrotum uictu uti permittat, ut pullorum, aut aliarum carnium cum mica panis contuso. A uino abstinendum, saltem ante septimum diem. Potus sit aqua decoctionis hordei, & glycyrrhizæ, cũ serapijs uiolaceo, & adianti. Si uerò materia tenuis ualde, subtilisq; sit, addatur dictis serapijs, serapium de ziziphis, ut sit cũ serapij uiol. & serap. adianti, an. unc. ij. mista. ℥. j. serapij de ziziphis. Omnia autẽ quæ bibet, actu calida sint. Cuncta enim quæ in phlegmone pulmonis, aut thoracis, aut hepatis, aut uentriculi, aut renum, aut uteri bibẽda exhibẽtur, actu calida esse debent, quoniã semper aliquid aut insensiliter, aut per sudores resoluitur, quam quidem resolutionem potus frigidus prohiberet: frigida enim poros addensant. Aqua frigida summè uitetur, quòd sputum incrudescere faciat. Virium autẽ imbecillitas, aut consuetudo uinum si ægroto bibendum dare cogat, sit oligophoron, & dulce, aquáq; saccharata diluatur, nisi lienis, aut hepatis phlegmone affuerit, aut obstructio, quã dulcia & excitant, & augent. Cubet ægrotus in latus affectũ, quòd is decubitus sit indolentior, eóq; maior calor ea in parte quæratur, quo maior materiæ copia resoluitur. Animi perturbationes uitentur, & cuncta, quæ phlegmonen augere possunt.

Curatio. Curandi ratio aut à calorificis fotibus, aut à uenæ sectione inchoanda. Corpore enim neque plethorico, neq; cacochymo existente, medicamẽtis & fomentis calorificis mox inter initia utendum, quæ dolorem & mitigant, & discutiunt. Sanguinem enim ibi collectum extenuant, & per halitum digerunt. Duóq; inde oriuntur cõmoda, & quòd sanguinis

guinis pars uacuatur, pársq; affecta propterea minùs distenta, mitiùs dolet. Atque his fotibus mitigato dolore, uenæ sectio fiat, ut paulò pòst dicetur. Corpus uerò ægrotantis si plethoricum sit, aut malo succo redundans, per eos calorificos fotus curatio non auspicanda, fluxionem enim ad partem affectam maiorem excitarent, quæ illis calefacta plus traheret, quàm euaporaret, fierétque inde dolor acerbior. Præuacuandum igitur uenæ sectione corpus, calorifica deinde fomenta admouenda. Incidatur igitur uena iecoraria, aut media, eo in brachio, quod lateris dolentis è directo est, sequenti enemate iniecto, si quidem aluus sua sponte excrementa, ut conuenit, non deiecerit. Recipe cas. recens extractæ, sacchari rubr. ana. ℥. j. ol. uiolacei, ℥. iij. salis parũ, cum iure decocti quatuor herbarum remollientium, adiectis prunis x. & hordei M. j. fiat enema. Quo iniecto, & eiecto, incidatur uena, ut dictum est, quæcunque hora diei fuerit, sanguísque pro plenitudine, & uiribus mittatur. Die pòst tertio, aut ad summum quarto, eadem rursus incidatur uena: sanguísque auferendus donec color quouis modo mutetur. Siue enim primò bonus, syncerúsque sanguis exeat, déin sequatur malus, aut cõtrà, mox uenæ foramen, unde fluit sanguis obthurandum. Post quartum diem sanguis mitti nõ debet, quòd eo tempore sputum plerunque multiplicari incipiat, quod sanguinis mißio impediret, nisi magna admodum plenitudo foret. Si uerò ægrotãs puer fuerit annorũ XIIII. aut senex annorum LX. cucurbitulæ natibus, & scapulis affigantur, uenæ autem sectio non fiat, nisi eo essent robore, ut ei pares esse possent. Sanguine misso, calorifica medicamenta, & fomenta lateri dolenti extrinsecus hunc in modũ admoueantur. Recipe maluarum cum radicibus, florum chamæmeli, florum meliloti, ana. Manip. j. seminis lini, seminis fœnogræ, ana. unc. j. ß. Decoquatur in s. quantitate

aquæ. Decoctum autem illud calens in uesicam impositum, lateri dolenti admoueatur semel atque iterum. Aut spongia magna, mollisque prædicto decocto immersa, deinde expressa, calens lateri affecto apponatur, eáque semel, atque iterum foueatur. Cæterùm præstat fotus è uesica eo decocto plena, quòd rara sit, & ferè carnea. Sanguis uerò si biliosus uisus fuerit, & tenuis, fotus fiat ex solo maluarum, & florum chamæmeli decocto, aut sola aqua calida, pro periti Medici arbitrio. Vbi autem latus affectum prædictis medicamentis fotum fuerit, sequentibus oleis ungatur.

Recipe olei chamæmeli, olei amygdalarum dulcium, ana. uncias duas. Misceantur, eísque calefactis post fotum latus dolens & pectus ungantur. fotus autem, & unctiones sæpe fiant, longè tamen à pastu. Ea etiam adhibenda, quæ ad sputi facilem excreationem conducunt. Recipe diatragacanthæ frigidæ, penidiarum, ana. sesquiunciam. Misceantur, sæpéque in ore habeantur.

AVT HOC ECLEGMA.

Recipe penidiar. unc. ij. elect. diatragacanthæ sesquiunciam, uuarum passarũ detractis uinaceis, unc. j. seminis maluarum, seminis goßipij, ana. sesquidrachmam. excipiantur serapio uiolaceo, fiátq; eclegma, quod sensim, ueluti lambẽdo, deglutiatur. Quoties autem aluus excrementa, ut cõuenit, sua sponte nõ deijciet, utatur ægrotus enemate suprà tradito, aut cas. bolo. Solutiuum pharmacum hoc in affectu minimè conuenit, nisi ubi materia fluxit, quod die quarto plerunque factũ est, quoniam solutiuum pharmacũ humores mouet. Quòd si detur, leue admodum sit. Tutius autem erit omnino, nisi præsens periculum aliter suadeat, ante diem septimum solutiuo pharmaco non uti. Intereà autem materia hunc in modum concoquenda. Recipe serapij adianti, serapij uiolacei, serapij de ziziphis, ana. sesquiunciam, iuris decocti

decocti hordei, uuarum passarum, & glycyrrhizæ unc. ix. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Quod altero triduo repetatur, usque post septimum diem. Post quem detur sequens potio purgans.

Recipe rhabar. selecti macerati in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & buglossi sesquidrachmam. deinde exprimatur, cui adde cas. recens extractæ, aut mannæ ℥. j. serapij uiolacei unc. semissem, cum glycyrrhizæ, hordei, & uuarum passarum decocto: fiat potio purgans, quæ sumatur hora quarta matutina.

AVT SIC.

Recipe cas. recens extractæ unc. j. elect. de succo rosar. drachm. ij. serapij uiolacei ℥. ß. excipiantur decocto prædicto, fiátque potio, quæ sumatur, ut dictũ est. Solutiuis pharmacis modò dictis nõ utendum, si febris uehemens, corpúsque extenuatũ fuerit. Satis sit uenæ sectio, cum enemate, aut cas. bolo, enematis loco. Pleuritidi uerò, si à sanguine pituitoso fuerit, hunc in modum medebimur. Primùm inijciatur enema sequens. Recipe maluarum, linozostidos, helxines, ana. M. j. ß. braßicarum rub. M. j. florum chamæmeli P. j. ß. Decoquantur in s. q. aquæ, donec dimidium absumatur. accipiatur iuris decocti lib. j. ß. in qua dissoluantur cas. recens extractæ, saccha. rubri ana ℥. j. hieræ Gal. ℥. ß. mellis uiol. ℥. j. ß. ol. com. unc. iij. fiat enema, quod ante pastum inijciatur. Eodem utatur ægrotus, quoties aluum astrictam mollire fuerit opus. Enemate eiecto incidatur uena interior, aut media, brachij lateris eiusdem. Maior autem uenæ diductio fiat, quàm in superiore pleuritide. Latus deinde affectũ sequenti decocto foueatur. Recipe maluarum cum radicibus, helxines, florum chamæmeli ana. M. j. seminis lini, seminis fœnogræ. ana ℥. ij. Decoquantur in s. q. aquæ. Decocto autem foueatur latus affectum aut spongiæ, aut uesicæ

adminic

adminiculo, ut paulò antè dictum est. Decumbat etiã ægrotus in latus affectum. Post fotus calorificos ungatur latus dolens sequenti unguento.

VNGVENTVM.

Recipe olei amygdal. dulcium, olei de lilio, olei chamæmeli, ana unc. j. ß. muccaginis altheæ, & seminis lini, ana ℥. ij. croci ℈. j. adiecta cera. q. s. fiat unguentum, quo latus affectum, & pectus calidè ungantur, manè, & uesperì longè à pastu, idque pluribus diebus. Sitis tempore hordei decoctum bibatur, cum serapio adianti, serapio uiolaceo, serapio de glycyrrhiza, & oxymelite simplici. Misceantur autẽ serapij adianti. & uiolac, ana ℥. ij. cũ oxymelit. simpl. & serapij de glycyrrh. ana ℥. j. Aut eadem cũ aqua mulsa, in qua glycyrrhiza decocta sit, misceantur, & bibantur, Non enim tantùm hæc siti prospiciunt, sed & ad sputi facilem excreationem conferunt. Quam quidem ad rem, & sequens eclegma admodum est utile. Recipe eclegmatis de pino ℥. ß. penidiarum ℥. ij. pul. irid. florent. drach. iij. elect. diatragacanthæ frig. ℥. j. ß. uuarum passarũ detractis uinaceis ℥. j. seminum maluarum, & goßipij, ana drach. j. excipiãtur serapio de glycyrrhiza, fiátq; eclegma, quod ægrotus paulatim ueluti lambendo deglutiat. Post septimum diem pharmacum solutiuum exhibendum, humoribus ante diem septimum hunc in modum concoctis. Recipe serapij uiolacei (propter febrẽ) serapij adianti. oxymelitos simpl. ana ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum bugloßi, hyssopi, scabiosæ, ana unc. iij. Misceantur, & per triduum à ieiuno diluculò bibantur. Quod altero triduo repetatur, usque post septimum diem. Recipe diairid. simpl. unc. iij. utatur cum serapijs: & de eo quod supererit, habeat ægrotus sæpe in ore. Post septimum diem humoribus, ut dictum est concoctis, sumatur sequens potio purgans.

Recipe

Recipe *caſ. recens extractæ ℥. vj. diaphœnici ℥. iij. ſerapij adianti unc. ſemiſſem, cum decocto pectorali fiat potio, quæ ſumatur hora quarta matutina.*

AVT SIC.

Recipe *agar. recens in paſtillorum formã redacti ℥. ij. macerentur in oxymelite ſimpl. aut ſcillino (ſi febris ualde remiſſa ſit) & ſtillatitijs liquoribus adianti & buglosſi horis xij. deinde exprimantur, & colentur, adiectáque ſerapij adianti ℥. j. cum decocto pectorali fiat potio purgans, quæ ſumatur hora quarta à noctis dimidio.* Recipe *conſeruæ bugloſſ. conſeruæ adianti, ana ℥. ij. pulueris irid. ℈. ſemiſſem,* Miſceãtur, & poſtridie mane ſumãtur. Quòd ſi Pleuritis ad diem decimum quartũ peruenerit, nec humor pleuritidem efficiens prædictis auxilijs reſolui potuerit, permutationiſq; in pus ſigna apparuerint, eam permutationem coadiuuabit Medicus, primùm quidem leuioribus utens auxilijs hunc in modum extrinſecus. Recipe *maluarum, altheæ cum rad. ana* M. j. *ficorum pinguium ℥. ij. florum chamæmeli, florum meliloti, ana* M. *ſemiſſem, ſeminis lini, ſeminis fœnogr. ana ℥. ij.* Decoquatur *in ſ. q. aquæ calentiq; decocto immerſa ſpongia exprimatur, eáq; calida latus dolens foueatur ſæpe, longéq; à paſtu.* Vnguento déinde ſequenti ungatur. Recipe *ol. chamæmeli, ol. amygdalarum dulc. axungiæ gallinæ, ana unc. j. ß. olei de lilio, muccaginis ſeminum lini, & fœnogræ. ana ℥. ij. muccaginis ſeminis cotoneorum ℥. j. ß. croci drachm. ß. adiecta cera. q. ſ. fiat unguentum, quo latus dolens poſt fotum ungatur.* In eundem uſum paretur & hoc emplaſtrum. Recipe *radicis lilij in conſperſionis modum ſubactæ ℥. iij. farinæ ſeminis lini ℥. ij. farinæ fœnogræ. ℥. j. ß. ficos pingues* vj. *axungiæ gallinæ, & anſeris, ana ℥. j. ß. axungiæ porci ueteris unc. ij. ß. commiſtis omnibus fingatur emplaſtrum, quod lateri dolenti*

admou

admoueatur, eique post fotum semper hæreat. Intrinsecus autem hæc sumpta suppurationem iuuant.

Recipe serapij de glycyrrhiza, serapij de zizipis, serapij adianti, ana ℥.ß. decocti hordei, uuarum passarum, & glycyrrhizæ ℥.iij. Misceantur, & à ieiuno manè bibantur. Idémque quotidie facere pergat ægrotus, donec materia suppurata sit. Intereà quoque temporis, cùm sitiet misceat cum glycyrrhizæ, & hordei decocto serapij adianti, serapij uiolacei, serapij glycyrrhizæ, ana unc. ß. & bibat. Vbi autem pleuritis suppurata fuerit, quod cognoscitur cùm ex febris, tum ex doloris remißione, fiant extrinsecus quæ sequuntur ad abscessum rumpendum.

Recipe herbã uitri, hoc est, ex qua uitrũ cõficitur, (sondam appellant) subigatur cũ axungia porci antiqua, & butyro, fingatúrq; emplastrũ, quod lateri dolenti apponatur.

AVT SIC.

Recipe radicis lilij in consperſionis modum subactæ ℥. iiij. ficos decem, fimi columbini unc. ij. fermenti unc. iij. axungiæ porci antiquæ, butyri, ana unc. ij. Misceantur simul, & subigantur, fingatúrque emplastrum quod lateri affecto admoueatur. Hæc quoque sumpta ad rumpendum abscessum ualde conducunt. Recipe fermenti tritici, aut hordei, q. v. fiat puls cum ficorum decocto, & edatur. Idem præstat puls è farina cicerum rubrorum. Panis quoq; fermentatus ualde, & in aceto, aut in aqua mulsa maceratus, eandem ad rem utilis. Oua quoque sorbilia sumpta, & lac ut exit ab ubere adhuc calens. Fici in pastus principio sumpti, pityides uerò in fine. Si uerò per hæc non rumpatur, uomitus irritetur, & sternutamentum, corpúsq; uehementer concutiatur. In cubili mobili iaceat, quod uehementer, celeritérque moueatur. Quòd si circiter diem uigesimum non rumpatur, desperatus est ægrotus. Si uerò

rumpatur, habita ratione loci, ad quem pus decumbit, tergendum est. Si enim in pectus, & pulmones defluxerit. per sputum expurgetur, hisque præsidijs eliciatur. Recipe eclegmatis de braßicis, eclegmatis de pino, eclegmatis sani & experti, ana. unciam ß. penidiarum, drachmas duas, pulueris irid. Florentiæ, drach. ij. carnium dactylorum, unc. j. uuarum passarum detractis uinaceis, unc. j. ß. excipiantur serapio de glycyrrhiza, fiátque eclegma, quod ægrotus ueluti lambendo deglutiat. Sequens quoque apozema summè est efficax ad pectus à pure & sanie purificandum. Recipe glycyrrhizæ, unc. j. ziziphorum, mixorum, ana. unc. ß. ficorum pinguium, uuarum passarũ detractis uinaceis, ana. unc. j. ß. seminum altheæ, & goßipij, ana. drach. iij. adianti recentis Manip. j. ß. hordei Manip. ß. Decoquantur in s. q. aquæ, tantisper dum dimidium absumatur. accipiatur iuris decocti colo transfusi lib. j. ß. & adiectis penidi. & melle. q. s. dulcedo inducatur. depuretur, & ʒ. ij. pul. irid. admistis cum ʒ. j. ß. cinnamomi selecti, sapore & odore iucundiore reddatur. Eo dies quinque ieiunus calido utetur: & repetatur, usque ad perfectam pectoris purificationem.

AVT SIC.

Recipe oxymelitos simpl. serapij adianti, serapij de glycyrrhiza, ana. unc. ß. stillatitiorum liquorum scabiosæ, buglosßi, hyssopi, ana. unciam unam. Misceantur, & à ieiuno manè bibantur, & repetantur usque ad integram pectoris absterſionem. Si uerò pus ad urinæ uias decubuerit, hunc in modum purificentur. Recipe quinque radic. communium maceratarum in uino albo, ana. unc. j. glycyrrhizæ unc. j. ß. quatuor seminum frig. maiorum, ana. ℥. ß. adianti recentis Manip. j. cicerum rubr. M. ß. Decoquantur in s. q. aquæ usque ad dimidiæ partis absumptionem, adiectóque sacchàro. q. s. dulce fiat. depuretur, & drac. ij. pulueris diar

rhodi

rhodi abbatis additis, iucundiore & sapore, & odore reddatur. Hoc apozemate utetur ægrotus diebus quinque manè ante pastum: & repetatur donec pus planè expurgatum fuerit. Sumat interdum ægrotus unc. j. cas. dissolutã in decocto proximè tradito. Si autem ad intestina defluxerit, hoc aut simili enemate abstergantur, & lauentur. Recipe iuris decocti hordei, & furfuris, libr. j. ß. in quo dissolue sacchari rub. mellis rosacei col. an. unc. j. fiat enema: quod ante pastum iniijciatur: eóq; sæpius utendum. Sumatur prætereà matutinis horis serapium quodpiam astringens, quod intestina à pure exhulcerari prohibeat, quale est hoc quod sequitur. Recipe serapij rosacei de rosis siccis, unc. j. ß. stillatitij liquoris plantaginis, unc. iij. Misceantur, & à ieiuno sumãtur: idq; pluribus diebus repetendum. Pleuritis uerò si notha fuerit, & non uera, cucurbitulæ dolenti lateri affigantur, quæ materiam foras, & ad partes externas trahãt: id & sequens efficiet emplastrum, lateri affecto admotum.

Recipe florum chamæmeli, P. j. ß. farinæ seminum lini, & fœnogr. ana. unc. ij. radicis irid. in cõspersionis modum subactæ, unc. iij. fimi columbini, unc. j. ß. axungiæ gallinæ, unc. ij. olei de lilio, olei chamæmeli. ana. unc. j. ß. Misceantur, & adiecta cera fiat emplastrũ, quod lateri dolenti admoueatur. Vbi autem apparente tumore materia ad cutem attracta uidebitur, eius suppurationem hunc in modum coadiuuabimus. Recipe farinæ tritici, & fabarũ, ana. unc. ij. ficuum cõtusarum, ℥. iij. axungiæ porci ueteris ℥. iiij. croci ℈. ij. farinæ seminũ lini, & fœnogr. ana. ℥. j. ß. uitellos ouorum tres. Cõmistis omnibus fiat cataplasma, quod lateri affecto apponatur, super locũ tumentẽ. Facta suppuratione, uocato Chirurgo rumpatur abscessus. Cætera omnia, ut enemata, uenæ sectio, & alia inter initia in hoc quoque affectu facienda, ex his quæ paulò ante tradita sunt, petãtur.

Peripneumoniæ Curatio.

Caput VI.

PEripneumonia, pulmonis est inflammatio, cum febre acuta, difficultate spirandi, grauitate, distentionéque thoracis citra dolorem, nisi ipsius pulmonis membranæ, quæ thoraci secundum longitudinem cōnectuntur, inflammatæ fuerint, dolor enim tunc percipitur. Omnis inflammatio ex affluente fit sanguine, qui nonnunquàm biliosus, nonnunquàm pituitosus, nōnunquàm melancholicus existit: id quod ex sputo, ut dictum est superiori Cap. discernitur. Causæ.

Hoc malo correptis tota facies rubet, intumescunt oculi, fit nasus in summo simus, tußis sicca, linguæq; adest siccitas. Calidam præterea sentiunt sic affecti expirationem, quocirca ubi plurimùm efflant, iuuari uidentur, aquam frigidam, magis uerò multū aerem frigidum attrahere concupiscunt. Si mortale malum hoc fuerit, uigiliæ adsunt perpetuæ, aut somnus certè perquàm breuis est, friget extrema, liuescunt ungues, & incuruati uidentur. Hi quarto, aut septimo ad summum die intereunt. Si uerò ad salutem permutetur, sanguinis abundans eruptio, aut alui sequitur perturbatio, biliosis multis, ac spumosis deiectionibus exeuntibus. Interdum etiam inflammatione in pus cōmutata, si per urinarios meatus, aut uentrē pus excernatur, omni statim molestia liberātur. Si uerò aceruatim in pulmonem irruperit, aut suffocat, aut in tabem permutatur. Signa.

Curatur autem hoc pathema, iisdem remedijs quibus pleuritis: nisi quòd ea parti thoracis anteriori sunt admouenda. Curatio.

Palpitationis cordis Curatio.

Caput VII.

COrdis palpitatio, seu tremor, motus est cordis, deprauatus, cùm uidelicet præter naturā dilatatur, aut con=

Causæ. ſtringitur. Proficiſcitur ab omni intemperie, ſiue cum humoris uitio, ſiue ſine humore. Fit nõnunquam ab humore in pericardio contento, cor ne attollatur impediente. Hac cordis palpitatione, ab humore in membrana cor ambiente contento nata, affecti, uenæ ſectione, quæ in cubito fit, & extenuante uictus ratione, medicamentiſque tam ſumptis, quàm admotis, quibus extenuandi, & cor roborandi facultas ineſt, liberantur. Oritur autem plerunq; hic affectus à cauſa calida, ut à ſanguine multo, & calido, aut à fumis, &

Curatio. uaporibus multis ad cor elatis. Si à ſanguine fuerit, incidatur cubiti dextri interior uena, ſanguiſque pro plenitudine, uiribus, & ætate mittatur. Cor déinde tam ſumptis, quàm admotis roboretur. Si uerò à uaporoſa repletione, incidatur iecoraria uena ſiniſtri cubiti, cordi déinde robur adijciatur medicamentis tam ſumptis, quàm admotis. Sin à bilis copia huius mali origo ſit, cõcoquatur primùm déinde uacuetur lenibus quidem medicamentis, nam à corde uacuatio forti medicamento fieri non debet. Recipe ſerapij de ſucco oxalidis, ſerapij intybi ſatiui latioris, ſerapij acetati ſimpl. ana. unc. j. ß. ſtillatitiorũ liquorum bugloßi, cichorij, circij, ana. unc. iij. Miſceantur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Si autem caliditas multa foret, pro ſerapio de intybo ſatiuo latiore, ſubſtituatur ſerapium de acetoſitate citri, aut de ribes. Recipe diamarg. frig. ℥. ß. utatur cum ſerapijs. Recipe rhab. ſelect. drachm. j. ß. myrobalanorum flauarum confricatarum oleo amygdalar. dul. ʒ. ij. (aſtringunt enim cùm ita confricantur) oxyphœnicωn. ℥. ß. macerẽtur in ſtillatitijs liquoribus intybi ſatiui latioris, bugloßi, & pauco uino albo horis. xij. déinde exprimantur, & colentur, adiectiſque ſerapij roſacei purgatorij de infuſione roſarum. ℥. ij. fiat potio, quæ hora quarta matutina ſumatur. Recipe conſeruæ roſa. conſeruæ radicis

dicis buglossi, ana ℥.ij. Misceantur, & postridie manè sumantur. Vacuato corpore sequēti electario molli utendum quotidie matutinis horis ante pastum, paruæ castaneæ instar: quod ubi deglutitū fuerit, bibatur parum stillatitiorum liquorum buglos. & oxalidis. Recipe conseruæ uiolarum, conseruæ rosarū, conseruæ radicis cirsij, ana ℥.j. pul. diarrhodi abb. pul. trium santalo. pul. diamarg. fri. ana ʒ.ij. corallij rub. ʒ.j.ß. margaritarum, fragmentorum preciosorum communiū, ana ℈.ij. compositionis diamoschi dulc. ʒ.ß. excipiantur serapio de acetositate citri, aut de ribes, fiat electar. molle, quo utendum, ut dictum est. Aut fiat electar. solidum. Recipe pulu. diamarg. frig. pul. triū santalor. pul. diarrhodi abb. ana ʒ.j.ß. trochiscorū de caphura ℈.ij. pul. diambræ ʒ.ß. conseruæ rosarum, conseruæ radic. cirsij, ana ʒ.ij. sacchari in stillatitio liquore rosarū dissoluti. q. s. fingatur elect. solidum in tessellarum figuram. sint autem singulæ ponderis ʒ.ij.ß. Sumat ægrotus tessellam unam quotidie manè, & uesperì ante pastum horis duabus: qua deglutita, parū stillatitij liquoris buglossi bibat. Fiat deinde cordi sequens epithema. Recipe stillatitij liquoris rosarum lib.ß. stillatitiorum liquorum oxalidis, & buglos. ana unc. iiij. utriusq; corallij, omnium santalorum, ana ʒ.j.ß. caphuræ gra. ij. pul. diamargar. frig. ʒ.j. croci ℈.j. aceti parum, fiat epithema cordi manè, & uesperì ante pastum tepidé. Aut fiat sacculus pyramidali figura, de sericeo panno raro, cui pulueres sequentes insuantur. Recipe rosa. rubrarum siccarum florum buglossi, & cirsij siccorum, ana drach. j. omnium santalorum, ana ʒ.ij. corallij rub. drach. j.ß. behen. albi, & rubr. ana ʒ.j.ß. fiat puluis, qui sacculo, ut dictum est, insuatur. Irrigetur autem stillatitijs liquoribus rosarū, & buglos. & regioni cordis applicetur. Possunt autem hæc cordi, corpore etiā nondum uacuato, extrinsecus admoueri.

Palpitatio uerò cordis si à causa frigida, ut à pituita redundante fuerit, æger ualde pallidus apparet, pulsum habens tardum: frigétq;, & grauis est. Materia primùm concoquatur, déinde uacuetur. Recipe mel. rosa. col. ℥. ij. serapij de duabus rad. unc. j. serapij de bugloss. ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum melissophylli (cor à melancholica materia purificat) hyssopi, sampsuchi, ana ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Recipe elect. diamoschi dul. ℥. ß. utatur cum serapijs. Recipe agar. recèns in pastillorum formam redacti ʒ. j. ß. maceretur in oxymelite simpl. & stillatitijs liquoribus melissophylli, & bugloss. per noctem, déinde exprimatur, & coletur. adiectis déinde cath. ʒ. vj. serapij de buglos. ℥. ß. cum decocto pectorali fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina.

AVT SIC.

Recipe cathol. ℥. ß. diaphœnici drach. ij. serapij de buglos. ℥. ß. cum decocto pectorali fiat potio, quæ sumatur, ut dictum est. Recipe theriacæ ueter. drach. j. conseruæ radicis cirsij drach. ij. Misceantur, & postridie manè sumantur, sex horis ante pastum. Si pilulis uti quis uoluerit, sumat pil. de hiera simpl. aut de agar. aut alephang. Quæ uerò sequuntur sumpta, cordi robur adijcient. Recipe corticis citri saccha. conditi unc. ij. conseruæ rad. cirsij ℥. j. ß. pulueris diamb. pul. diamoschi dulc. pul. lætitiæ Gal. ana ʒ. j. ß. cõpositionis de hyacintho. drach. ij. seminis citri (cor enim corroborat) drach. j. corallij rub. ℈. iiij. myrobalanũ unam empeliticam conditam (si diues sit) cum serapio conseruationis corticis citri fiat electariũ molle, de quo paruæ castaneæ instar sumatur manè, & uesperì tribus horis ante pastum, quo deglutito parum uini minimè diluti bibatur. Si quis electario solido magis delectetur, hunc in modũ paretur. Recip. diamoschi dul. pul. diamb. pul. elect. de gem.

ana

ana drachm.j.ß.corticis citri saccha.conditi, conser.rad. cirsij, ana drach.ij.sacchari dissoluti in stillatitijs liquoribus melissophylli, & buglos.q.s.fingatur electarium solidum in tessellarum figuram, sintq; singulæ ponderis drach. ij.ß.Sumatur tessella una manè, altera uesperi, duabus, aut tribus horis, ante pastum, Quibus deglutitis parum mox uini meri bibatur.Cordi uerò sequens epithema fiat.

Recipe stillatitiorũ liquorum buglos. & melissophylli, ana libr.ß.uini aromatici, aut aruisij ℥.iij.pul.electarij de gem.caryophyllorum, ana drachm.j.ß.pul. diamb.℈.iiij. seminis citri, behen albi, & rubr.ana.℈.ij.croci ℈.j.Misceantur, fiátque cordi epithema calidè, manè, & uesperi ante pastum. Palpitatio cordis per uentriculi consensum nonnunquàm contingit. Qui sic afficitur, sumat alternis diebus unam, aut duas, aut tres pilul.de hiera simpl.aut alephang.per horam ante cœnam. Præterea compositionibus sumendis, paulò antè dictis utatur, & potißimùm superiùs proximè tradita, adiecta pulueris aromatici rosa. maioris à Gabriele traditi drach.j.Ventriculo etiam robur adijciatur emplastris, unguentis & sacculis posteriùs dicendis, cùm de illius affectibus dicetur. Si biliosus humor in uentriculo contineatur, uacuetur medicamentis traditis in palpitatione à causa calida. Palpitatio cordis si per consensum aliorum membrorum fiat, curetur illorum affectus: cor deinde roboretur: ut dictum est. Palpitationis causa si uermes fuerint, interficiantur sumpto puluere, qui posteriùs tradetur in Fame Canina.

Syncopes Curatio. Cap. VIII.

PRæceps uirium lapsus, Syncope appellatur; cuius causæ sunt multiplices. Nonnunquam fit ob crudorum humo- Causæ.

rum redundantiam in ore uentriculi. Qui in Syncopen, hanc ob causam incidunt, his hypochondria inflantur, totúmque corpus maiore apparet mole, quàm pro naturæ modo, color ad albidius mutatur: corpus, ut semel dicam, aqua inter cutem laborantibus est simile: interdum tamen ad nigrius, aut liuidius accedit. Nonnunquam uerò ob uitiosorum humorum, & acrium copiam hoc mali contingit. At hi qui horũ causa Syncopen incurrunt, aßiduas in ore uentriculi mordicationes, & uellicationes sentiunt. Interdum etiam Syncope corripiuntur nonnulli ob tenues quosdam succos, ori uentriculi ingruentes, cæterùm citißimè exhalantes, in his sanè facies illa mortifera ab Hippocrate depicta, nasus acutus, oculi caui, & cætera, celeriter apparẽt. A Cordis quoq; uitio hoc mali sæpenumero originem trahit, cùm uehementer intemperatum est. Accidit & frequenter ob multam sanguinis excretionem, sudores copiosos, uehementem motum, nimiam uentris inanitionem, multas uigilias, dolores insignes, ob omnes denique immoderatas euacuationes, animíque perturbationes.

Signa. Syncope autem laborantibus rarus, obscurúsque pulsus est, extremæ partes frigent, circa faciem sudor exilit, cutis nitor pristinus aufertur, anguntur animo, corpúsque iactatur. Causæ si externæ fuerint, auferendæ: si internæ illis medendum modis, in Cordis Palpitatione dictis, aut posteriùs dicendis, cùm de uentriculi affectibus sermo erit.

Curandi ratio. Paroxysmo uerò hunc in modum succurrendum. Primùm inspergatur faciei stillatitius rosarum liquor moschatus, si haberi potest: sin minùs, solus stillatitius rosarum liquor, aut cum aceto permistus: utriusque defectu, sola aqua frigida. Ab alto autem demittatur in faciem, ut sopiti spiritus excitentur, & si qui adhuc in partibus externis remanserint, resolui prohibeantur: & hæc maximè fiant si ab æstu, aut febris

bris incendio, aut alia causa calida Syncope sit, non autem si à causa frigida, aut immodico alui fluore, quem frigida intrò cōprimens augeret. Secundò, nares, & os comprimantur, ut inspiratus aer interiora petens, & paulò mox egredi uolens, calfactus ad cor redeat, ipsúmque calfaciat, spiritúsq; reficiat, & excitet. Tertiò, partes extremæ, ut crura & brachia uinculis uehementer cōstringantur, linteísque modicè asperis perfricētur, ut spiritus qui ad cor se receperunt, reuocentur. Cæterùm hæc non fiant proximè dicta, ubi syncopes causa foret immodica uentris inanitio, aut sudores copiosi, aut fames aut immoderata alia quæpiā euacuatio, ne pauci illi spiritus, qui supersunt, séque ad cor receperunt, dissoluātur. Porrò qui hanc ob causam Syncope corripiuntur, hausto (ut pòst dicetur) uino, & odoribus admotis, cæteris remedijs omißis, quieti permittantur. Quartò, detur uinum aromaticum bibendum, nisi à fame, aut immodica aliqua euacuatione Syncope sit, tunc enim edendum panis frustulum, uino diluto immersum exhibeatur: quod si comesse nequeat, sorbendum exhibeatur ius pulli, aut pullæ, aut aliarum recentium carnium cum uino. Cùm fit Syncope à spirituum resolutione, quæ famem, & immodicas euacuationes consequi solet, uinum quod exhibetur, crassum sit, sed aqua dilutum: ab alijs uerò causis si fuerit, tenui sit & colore, & substantia. Huiusmodi etenim uinum, spiritus celeriter instaurat, & reficit. Iucundis præterea odoribus facultate quidē calidis, si Syncopes causa sit frigida, spiritus instaurandi, alendíq; sunt, qui non solùm naribus ægrotantis sunt admouendi, ut olfaciat, sed etiam inflando naribus immittenda odoramēta in tenuißimum puluerem redacta. Algalia, moschus, styrax calamitis, ladanum, & id genus alia permulta boni odoris, hāc ad rem sunt idonea. Syncopes uerò causa si ca-

lida sit, odoretur ægrotus santala præsertim citrina, quòd magis odorifera sint: rosas, caphuram, & alia odorifera simili facultate prædita. Syncope uerò si à præfocatione ex utero sit, à iucũdis illis odoribus abstinendum, quin grauiter olentia naribus quidem iniucunda, sed ori uentriculi grata adhibenda ipsis naribus sunt, ut eorũ odore percepto matrix subsidat, suauiter autem olentia uuluæ admoueantur. Quintò sternutamentum prouocetur: spiritus enim excitat, & à corde, quo se receperunt, ad exteriora membra reuocantur. Sextò, os digitorum, aut cunei, aut cuiuspiam alterius rei immißione diducatur, linguáque theriaca, aut mithridatio fricetur. Septimò, uociferationibus, altísque clamoribus spiritus circa cor sopiti, excitandi.

Doloris uentriculi Curatio. Caput IX.

Causæ. VEntriculi dolor à flatibus in ipso generatis plerunque fit. Generantur autem, aut ex pituitosis humoribus in eo contentis, aut ex cibis in uapores ab imbecillo calore resolutis. Signa, Vnde magna uentriculi grauitas sentitur, & distentio. propter quam spirandi difficultas adest, uentriculo distento septum transuersum comprimente. Leuantur cibo infimas ad uentris partes descendente, & flatibus siue per ructus, siue per aluum exclusis. Hic autem dolor summo studio statim anodynis placandus, quòd exacto sensu tactus præditus sit, os præsertim ipsius, quòd munus quoque ipsius sit alimentũ in chylum toti corpori cõmunem mutare, quo in sanguinem mutato, uniuersæ corporis partes nutriuntur. Curatio. Hæc igitur ad doloris mitigationem fiant. Recipe florum chamæmeli, & meliloti, ana. M. j. seminum lini, & fœnog. ana. ℥. ij. seminũ anisi, cari, & fœniculi, ana. ʒ. ij. absinthij, rosarum rub. ana. tertiam partem Manipul. j. Decoquãtur

in ſ.q. aquæ, in qua calida madeſiat ſpõgia, quæ deinde expreſſa, uentriculo admoueatur, eáque foueatur. Recipe ol. chamæmeli, olei anethini, olei de lilio, ana. ℥. j. ß. His commiſtis inungatur uẽtriculi regio poſt fotum. Humores deinde uacuẽtur, hunc in modum. Recipe pil. de hiera ſimp. aut alephangina, ʒ. ij. agarici in paſtillorum formã redacti drach. j. ß. maſtich. ℈. ß. Excipiantur melle roſaceo, fingantúrque pilul. vj. è drachma, è quibus tres per horam ante cœnam ſemel, aut bis, ſingulis hebdomadis ſumantur. Humor uerò ſi multus fuerit, uentriculóque tenaciter hærens, atque ægrotans robuſto fuerit corpore, hunc in modum uacuetur. Recipe diaphœnici unc. ß. aut drach. v. cum ſaccharo fiat bolus, qui potionibus maturiùs ſumatur. Ventriculus deinde tam ſumptis, quàm admotis, roboretur. Sumptis quidem hunc in modum. Recipe elect. mollis aromatici roſa. maioris lib. ß. ſumatur caſtaneæ inſtar quotidie manè, & uespéri duabus, aut tribus horis ante paſtum, uno aut altero die per hebdomadã intermiſſo. Recipe coriãdri præparati unc. iij. aniſi, cinnamomi ſelecti, fœniculi, cari, ana. unc. ß. maceros drac. ß. pulueris diacidonites ſine ſpeciebus drach. ij. ſacchari ad pondus omnium, fiat puluis, quo in fine paſtus ſumpto bibendum non eſt. Extrinſecus autem uentriculo hæc admoueantur. Recipe cerati Gal. ſtomachici, hoc eſt emendantis uitia ſtomachi, olei nardini, ana. unc. ij. His commiſtis, uentriculi regio linatur calide manè & ueſperi ante paſtum.

AVT SIC.

Recipe olei abſinthij uncias ij. olei nardini, olei maſtich. uel lentiſcini, olei ex cotoneis, ana. ℥. j. caryophyllorum, menthæ ſiccæ, cardamomi, corallij rubri, maſtich. an. ʒ. j. ß. roſarum rub. ℈. ij. Adiecta cera. q. ſ. fiat unguentũ, quo uentriculi regio ungatur manè, & ueſperi ante paſtum. Odo-

ris autem gratia addi potest spicæ nardi drach.ß. styracis calamitidis, ladani, ana. drach. j. ß.

AVT FINGATVR EMPLASTRVM.

Recipe emplastri de mastich. emplastri pro stomacho, ana. ℥. j. galangæ ʒ. iij. styracis, calamitidis, ladani, an. ʒ. j. ß. subigantur cum oleo absinth. & fingatur emplastrum ea figura, qua sunt, quæ uulgò Medicorum scuta stomachalia appellantur, regionique uentriculi admoueatur.

AVT FINGATVR SACCVLVS.

Recipe absinth. sicci, menthæ siccæ, sisymbrij, an. M. ß. coriandri præparati drach. iij. caryophyllorum, cinnamo. selecti, an. ʒ. ij. ladani ʒ. j. ß. corallij rub. ℈. iiij. maceris ʒ. j. cocci infectorij ʒ. ß. terenda, & pulueranda puluerentur: cõmista deinde omnia panno sericeo purpureo insuantur, fingatúrque sacculus acu inter punctus, figura scuti (ut loquuntur) stomachalis, qui uentriculi regioni admoueatur.

Doloris uentriculi à frigida causa Curatio.

Dolor uentriculi si à causa sit frigida, calidis illi medicamentis succurrendum. Sed si hepar sit calidum, uerendum ne dum uni mederis, alteri noceas, & calidis medicamentis uentriculum iuuans, hepatis caliditatem augeas. Fiat igitur hunc in modum. Primùm mitigetur dolor anodynis suprà traditis: obseruandum tamen ne hepatis regio fomẽtis illis attingatur. Mitigato dolòre, his pilul. utendum, bis singulis hebdomadibus. Recip. pil. de hiera simp. (aloe lota in stillatitio liquore intybi satiui latioris) drac. iij. rhabar. selecti, oxyphœnicon, ana. drach. j. Excipiãtur serapio rosaceo purgatorio, fingãtúrque è drach. pil. vj. è quibus tres per horam ante cœnam sumantur. Ventriculus deinde tam sumptis, quàm admotis roboretur. Sumptis quidem

dem hunc in modum. Recipe pul. aromat. rosa. maioris à Gabriele traditi ʒ. ij. pul. electar. triũ santal. pul. diarrhodi abb. ana ℈. ij. cõser. rosarũ, corticis citri saccharo conditi, ana ʒ. ij. ß. sacchari stillatitijs liquoribus rosa. & absinthij dissoluti. q. s. fingatur electariũ solidum in rhomborum figuram: sintq; singuli ponderis ʒ. ij. ß. Sumatur unus quater per hebdomadam, horis tribus ante pastum manè: quo deglutito, bibatur parum uini rubri modicè diluti.

AVT FIAT ELECTARIVM MOLLE.

Recipe corticis citri saccharo conditi ℥. ij. cõseruæ florum cicho. conseruæ rosa. ana ℥. ß. electar. mollis aromatici rosa. maioris ℥. ij. ß. pul. electar. triũ santalo. pul. diarrhodi abb. ana ʒ. j. ß. pul. diagalãgæ ʒ. j. Excipiãtur serapio adianti, fiátq; elect. molle, de quo paruæ castaneæ instar quater per hebdomadã sumatur manè tribus horis ante pastum. Poterit etiã, qui uolet, cõponi cũ serapio cõseruationis myrobalanorũ empeliticarũ. Extrinsecus autẽ uentriculo admoueantur aut unguẽta, aut emplastra, aut sacculi, quorum paulò antè formulæ sunt traditæ. Hepati uerò extrinsecus sequẽtia admoueantur. Recipe cerati santalini ℥. iiij. olei rosacei, olei nymphea, ana. ℥. j. ß. Lauẽtur aqua frigida, aut stillatitio liquore rosa. déinde adijciatur spicæ nardi ℈. j. regioni hepatis tepidè simul mista admoueãtur manè ante pastum, bis singulis hebdomadibus, toto medicationis tẽpore.

AVT SIC.

Recipe stillatitij liquoris intybi satiui latioris unc. viij. stillatitij liquoris rosarum unc. iiij. omnium santalorum, ana ʒ. j. ß. trochiscorum de caphura ʒ. ß. seminum oxalidis, portulacæ, & intybi satiui latioris, ana ℈. ij. spicæ nardi ℈. j. Commistis omnibus fiat epithema hepati tepidè ante pastum manè, bis per hebdomadam.

AVT FINGATVR SACCVLVS.

Recipe rosa. rubrarũ, florum nymphee, florum uiolarum, ana P. j. ß. seminũ portulacæ, oxalidis, & intybi satiui latioris, ana ℈. ij. spodij ʒ. ij. trochiscorũ de caphura ʒ. ß. spicæ nardi ℈. j. omniũ santalorum, ana ʒ. j. insuantur serico panno purpureo & raro, fingatúrq; sacculus acu interpunctus, qui irrigatus stillatitijs liquoribus rosa. & intybi satiui latioris regioni hepatis applicetur tepidè, ante pastum manè. Vbi autem frigescere cœperit, rursum tepefiat: idq; bis per hebdomadam fiat. Vtendũ & sequẽti puluere in fine pastus. Recip. coriãdri præparati ℥. iiij. anisi, cinnamomi selecti, fœniculi, an. ʒ. ij. ß. pul. diacydonites sine speciebus ʒ. iij. maceris ʒ. j. sacch. rosac. ad põdus omniũ. Fiat puluis, quo in fine pastus sumpto, à potu abstinendum.

Doloris ventriculi à bile, Curatio.

VEntriculi doloris, bilis nonnunquàm causa est, quæ si uentriculo innatet, uomitu euacuanda, qui hũc in modum eliciatur. Recipe aquæ tepidæ ℥. vj. serapij acetati simpl. ℥. j. ß. Misceantur. & post cibum bibantur, digito deinde aliquantò pòst in os, & fauces immisso, aut penna, uomitus eliciatur. Si uerò ægrotus suapte natura non facilè uomat, euacuetur sumpta potione sequenti. Recipe serapij rosacei purgatorij ℥. ij. rhabar. puluerati ʒ. j. myrobalanorum flauarum ʒ. j. ß. Excipiantur stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris, & absinth. fiátq; potio, quæ hora quarta matutina sumatur. Si uerò bilis ab hepate in uentriculum per interualla transmitti uideatur, utendum elect. molli sequenti. Recipe carnium cotoneorum conditarum sacchаro sine speciebus ℥. ij. conseruæ rosarũ, conseruæ oxalidis, ana

℥. j.

℥.j.pul.electar.trium santalorum,& diarrhodi abb.ana ʒ.j.ß.myrobalanum unam conditam. Excipiantur serapio rosarum de rosis siccis, fiátque elect. molle, de quo sumatur paruæ castaneæ instar, manè tribus horis ante pastũ alternis diebus. Præterea uentriculi regio sequentibus oleis ungatur. Recipe olei myrthei, olei ex cotoneis, ana.q.v. olei mastich.parum, ungatur regio uentriculi calidè ante pastum. Alterantia denique hepatis regioni admouenda, quorum formulæ ex superius traditis petendæ sunt.

Vomitus Curatio.
Caput X.

Vomitus, ac uomendi cupiditas, inanísq; irritatio fiunt à uitiosis humoribus calidis, aut frigidis in uentriculo contentis: qui aut in ipsius uentriculi amplitudine innatãt, aut in eius tunicis infarti sunt. Iíq; humores, aut crassi sunt, & lenti, uiscidíq;, ac tunicis uentriculi instar uisci adhærent, ægreq; auelli possunt: aut serosi, & uelut aqua in spongia uentriculi tunicis immerguntur. In cauitate uerò uentriculi an contineantur, an uerò eius tunicis sint infarti, ita dignoscemus. Nã si in uentriculi amplitudine innatẽt, nauseámq; excitent, uomitio magna ex parte sequitur, quæ nobis ostendit humorem uentriculo molestum, quòd eius pars unà cum cibis interdum euomatur. Si uerò uentriculi tunicis aut hæreant, aut immersi sint, uomendi quidem cupiditatem inducũt, sed inanem, idq; magis ante cibũ, quàm eo sumpto. Atq; hi humores aut in ipso uentriculo, ob eius intemperiẽ, nascuntur: aut ex aliqua corporis parte malè affecta, puta ex iecore, liene, aut capite, interdum ex uniuerso corpore se expurgante in ipsum confluunt. Si ab uniuerso corpore in ipsum transmittantur, quod cõtingit tibi uniuersum corpus uitiosis humoribus plenũ est, id quod cùm ex colore, tum ex

Causæ.

Signa.

pustulis circa cutem erumpentibus, & urina cognoscitur, prior cura totius corporis habenda, deinde uentriculi. Si uerò ex aliqua alia parte malè affecta, itidem in primis illius habenda ratio: quarũ curandarum methodum partim superiùs diximus, partim posteriùs dicetur suo quidẽ loco. Si ab intemperie uentriculi, uitiosi in ipso nascãtur humores, intemperies illa primùm curanda, si calida, frigidis: si frigida, calidis. Humor deinde in uentriculo contentus purgetur. Qui si frigidus, pituitosúsq; fuerit, siue in uentriculi cauitate innatet, siue eius tunicis hæreat, tentanda illius uacuatio uomitu, qui sic eliciatur. Recipe radicis raphani ℥.ij. seminis atriplicis, seminis anethi, ana ℥.j. Decoquantur in libr. duabus aquæ, donec dimidiũ absumatur. accipe iuris decocti ℥.vj. oxymelitis scillini ℥.j.ß. Cõmisceantur, & bibãtur post cibũ quidem, si materia uideatur uentriculo ualde adhærens, aliâs ante cibũ. Deinde deambulandum hora dimidiata, aut una. Quòd si sua sponte uomendi cupiditas non accedat, penna oleo imbuta ori, & faucibus immittatur. Vbi uomuerit, os uino rubro colluatur. Deinde enemate sequẽti utendum. Recipe maluarũ, betæ, linozostidos, helxines, chamæmeli, ana M.j. centaurij minoris, M.ß. seminũ anisi, & fœniculi, ana ʒ.ij. Decoquãtur in s.q. aquæ usq; ad partis dimidiæ absumptionẽ. accipiãtur iuris decocti lib.j.ß. cas. saccha. rubri. ana ℥.j. elect. indi maioris, aut diaphœnici ℥.ß. olei chamæmeli ℥.iij. salis comm. ʒ.j.ß. Cõmistis omnibus fiat enema, quod ante pastũ inijciatur. Purgantibus quoq; medicamentis uacuanda pituita, sed priùs dissecanda oxymelite simplici, in quo aliquod ex medicamentis, quibus incidendi, & extenuãdi facultas inest, sit decoctũ, ut hyssopus, iridis radix, satureia, origanum, marrubium. Vacuetur deinde sumptis hieræ picræ simpl. Gal. ʒ.vj. aut ℥.j. horis duab. ante pastũ mané, aut sequẽtibus pil.

Recipe pilul. de hiera simpl. aut alephang. drachm. j. cum stillatitio liquore absinth. fingantur pil. v. quæ post cœnam frugalem circa horam decimam sumantur. Materia uerò si multa fuerit, sumatur unc. ß. diaphœnici cum sacchar. in formam boli, hora quarta matutina.

AVT SIC.

Recipe diaphœnici unc. ß. mel. rosa. col. ℥. j. Excipiatur stillatitio liquore absinth. fiátque potio, quæ sumatur antelucano tempore. Pilulæ & boli in uentriculi affectibus magis probantur, quàm potiones. Roboretur déinde uentriculus sumptis cōpositionibus in dolore uentriculi traditis. Extrinsecus autem hæc admoueantur. Recipe absinthij, iunci odorati, ana. M. j. rosarū rub. P. j. caryophyllorū, mastich. ana. ʒ. ij. cinnamomi, nucis moschatæ, an. ʒ. j. cyperi ʒ. ij. ß. Decoquantur in uino rubr. aromatico, in eóque calido madefacta spongia, & expressa foueatur uentriculi regio manè, & uesperi. Vngatur deinde unguento sequenti.

Recipe olei absinth. olei nardini, olei mastich. olei ex cotoneis, ana. unc. j. corallij rubri, menthæ siccæ, caryophyllorum, ana. ʒ. j. ß. spicæ nardi ℈. ij. rosarū rubr. ʒ. j. adiecta cera q. s. fiat unguentū, quo ungatur uentriculi regio manè, & uesperi ante pastū post fotum. Aut unguenti loco fingatur ceratū hunc in modū. Recip. mastich. ʒ. ij. ß. ladani ʒ. ij. coriandri præparati, corallij rubr. caryophyllorū, ana. ℈. ij. spicæ nardi, ʒ. ß. styracis calamitidis ʒ. j. olei absinth. olei nardi. ana parū, adiecta cera q. s. fingatur ceratū, quod uentriculi regioni post fotum superiùs traditū applicetur.

Vomitus à bilioso humore Curatio.

Vomitus interdum biliosus humor in causa est, quē testātur oris amaritudo, sitis, uētriculi morsus, ructúsq; nidor

nidorosi. Vomitu præterea, si biliosus is humor in uentriculi sinu contineatur, foras portio quædam efferetur. Si uerò uentriculi tunicis infartus sit, uomendi quidem cupiditatem irritat, sed inanem, idq; ante cibũ præcipuè. Gignitur hic humor interdum in ipso uentriculo, ob eius intemperiem: interdũ uerò ab aliqua parte, puta hepate in ipsum transmittitur, id quod per interualla fit, ieiuno uentriculo. Siue autem hic humor in uentriculi cauitate innatet, siue eius tunicis sit infartus, eius uacuatio uomitu primùm tentanda est, hunc in modum. Recipe aquæ tepidæ unc. vj. sera. acetati simpl. ℥. j. ß. Misceãtur, & post cibum bibantur, præcipuè si uẽtriculi tunicis is humor infartus sit. Cõcoquatur deinde, & euacuetur hunc in modum. Recipe serap. de omphacio, serap. acet. simpl. serap. intybi satiui lationis simpl. ana. ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum oxalidis, cichorij, rosarũ, ana. ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo bibantur. Recipe elect. trium santalorum unc. ß. utatur cum serapis. Recipe myrobalanorum flauarum confricatarum oleo amygdal. dulc. drach. ij. macerentur in stillatitio liquore plãtag. horis duodecim: deinde exprimantur, & adiectis rhabar. puluerati (sic enim maiorem uim habet) scrup. iiij. serapij rosacei purgatorij, unc. j. ß. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe carnium cotoneorum, sacchoro conditarum, sine speciebus uncias duas, sumantur drach. ij. statim à pastu. Si autem bilis in uentriculum ab hepate cõfluere uideatur, ei sic prospiciendũ. Recipe cerati santalini unc. iiij. olei nympheæ, olei rosacei, ana. ℥. j. ß. Lauẽtur aqua frigida, deinde adijciatur spicæ nardi, scrup. j. Misceantur & hepatis regioni tepide applicentur ante pastum. Denique cõpositiones uentriculum roborãtes, fotus, & unguenta, petenda ex capite uomitus sanguinis paulò pòst dicendo.

Singul

Singultus Curatio. Cap. XI.

Singultus uentriculi motus est, ab expultrice facultate noxia extrudere uolentis excitatus. Fit plerunque à ple= Causæ. nitudine, cui uomitus optimum est remedium. Aliquãdo ab inanitione, qui conuenientis alimenti assumptione sanatur, & per ea, quæ defectum explent. Oris quoque uentriculi frigiditas, cibiq; corruptio, singultum frequenter inducunt, idq; maximè in pueris. Spiritus autem retentio, quæ calorem auget, singultui à frigiditate præsens remedium est. In febribus nõnunquam fit singultus, aut stomacho, aut aliquo alio uicino uiscere inflammato. Fit plerunque ob acrium humorum mordacitatem, atque ob cibum corruptũ, in mordacémq; qualitatem mutatum. Piper quoq; & quæ eiusdem sunt facultatis, immodicè ingesta singultũ excitãt, ijs præsertim quibus oris uentriculi facilis est sensus. Singultus autem ab humoribus acribus, & mordacibus eorum uacuatione curetur, primùm quidem per uomitum hunc in modum. Recipe aquæ tepidæ ℥. vj. serapij acetati simp. ℥. j. ß. Misceantur, & bibantur: fiátque ut de alijs uomitũ elicientibus superius dictum est. Potione déinde hac purgante utendum. Recipe rhabarb. select. ʒ. j, maceretur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, et pauco uino albo horis xij. adiectísq; serap. rosa. purgatorij ℥. ij. fiat potio, quæ appetẽte diluculo sumatur. Dies déinde cõplusculos elect. trium santalo. manè ante pastum utendum. Si uerò à pituitosis humoribus sit, curetur præsidijs in uentriculi doloribus à pituita dictis.

Choleræ morbi Curatio. Cap. XII.

Cholera morbus est, quo uomitibus, & deiectionibus biliosa deijciuntur, tanto interdum impetu, ut cum hu=

moribus, multis quoque uacuatis ſpiritibus, uires admodum langueant, ſitiant ægrotantes ac ſudent, tremor cordis, ac ſyncope ſuccedant, nonnunquam & mors. Ex alimentorum prauitate aliquando oritur, plerunque autem ex uitioſorum humorum copia, ut à bile admodum corrupta, aut à pituita ſalſa putri. Hoc autẽ malum acutiſsimum eſt, danda igitur opera, ut ei accuratè ſine mora ſuccurratur. Moretur ægrotus in aere temperatè calido, & temperatè frigido, parúmque luminoſo. Nam lumen, & calor humores exagitant, & ſpiritus reſoluunt. Frigus uerò etſi ſpiritus reſolui prohibet, materias ad uẽtriculum, & inteſtina protrudens, nocet. Si metus ſit, ne uires proſternantur, cibus paucus, coctúq; facilis exhibeatur: ſin minùs cibo abſtinendum. Principio quæ efferuntur cohibenda nõ ſunt. Quin ſi nauſeabundus eſt ægrotans, nec liberè uomat, iuuandus eſt, propinandáq; ei aqua tepida cum ſerapio acetato ſimp. ut ſuperiùs ſæpe diximus. Materia autẽ maiori ex parte uacuata, quod in horis uiginti quatuor plerũque fit, leniter huiuſcemodi cohibitionẽ incipere licebit. Bibet igitur ægrotus ſitis tempore aquam coctam cum ſerapijs de acetoſitate citri, ex cotoneis, roſarum de roſis ſiccis, æquis inter ſe portionibus cum aqua cocta miſtis. Vtatur & electa. molli ſequente. Recipe conſeruæ roſarum antiquæ, conſeruæ oxalidis, ana. ℥. j ß. carnium cotoneorũ conditarum ſacharo, ſine ſpeciebus. ℥. ij. pulueris cryſtalli drach. ij. omnium ſant. ana. drach. j. ſemin. citri. ℈. ij. excipiantur ſerapio cõſeruationis myrobal. empeliticarum, fiátque elect. molle, de quo ſumatur inſtar dimidiatæ caſtaneæ per horam ante paſtum manè, & ueſperi. Extrinſecus autem ſic roboretur uentriculus. Recipe olei è baccis myrthi. olei ex cotoneis, ana. ℥. ij. olei maſtich. ℥. j. ß. boli Armeniæ. ʒ. ij. corallij rubri, coriandri præparati, ſantali citrini, an. ʒ. j. ß. roſarum rub.

Cauſæ.

Victus ratio.

rubr. ℈. ij. hypocistidos, acaciæ, ana ʒ. j. his commistis & temperatè calidis ungatur regio uentriculi manè, & uesperì ante pastum. Plerunq; contingit ut post largiorē esum melonum, cucumerum, & aliorum id genus fructuum, uentriculus grauiter laboret, euomantúrque uiscida quædam, & pituitosa, laborantísque facies mortuo sit persimilis. Cæterùm nihil Medicus terreri debet, quòd nihil inde periculi grauioris impendeat. Cùm autem natura uomitu se expurgare contendat, hunc in modum iuuanda est.

Recipe aquæ tepidæ ℥. vj. oxymelitos simpl. ℥. j ß. Misceantur, & bibantur, fiátq; ut de alijs uomitum elicientibus, superiùs sæpe dictum est. Ventriculus autem uomitu ubi expurgatus fuerit, tam sumptis, quàm admotis roboretur. Sumptis quidem hūc in modum. Recipe corticis citri saccharo conditi ℥. ij. conseruæ rosarum antiquæ ℥. ß. radicis heptaphylli, radicis betonicæ, ana ʒ. j. ß. seminis citri ʒ. j. carnium cotoneorum conditarum cum speciebus ℥. ß. cornu cerui usti ʒ. ij. boli Armeniæ lotæ in stillatitio liquore rosarum ℈. iiij. excipiantur serapio conseruationis corticis citri, fiátq; electariū molle, de quo sumatur castaneæ instar, ante, & post pastū. Extrinsecus uerò sequēti unguento roboretur. Recipe olei nardini, olei absinth. olei mastich. olei cotoneorum, ana ℥. j. menthæ siccæ ʒ. j. caryophyllorum, cardamomi, agallochi, corallij rub. ana ʒ. j. ß. adiecta cera. q. s. fiat unguentum, quo uentriculi regio ungatur manè, & uesperi ante pastum calidè.

AVT VTATVR EMPLASTRO SEQVENTI.

Recipe emplastri de mastich. emplastri pro stomacho, ana ℥. j. ß. galangæ. corallij rubri. ana ʒ. j. ß. Adiecto oleo nardino subigātur, fingatúrq; emplastrū in figurā stomachalis, ut loquūtur, scuti: quod uētriculi regioni applicetur.

Anorexiæ Curatio.
Cap. XIII.

Causæ. FAmes naturalis fit ob sensum exuctionis uenarum, qui quidem sensus si aut obtundatur, aut amittatur, aut exuctio ipsa non fiat, tūc Anorexia, hoc est Appetentiæ amissio contingit. Si corpus quoq; non inaniatur, accidere solet. Idem contingit, uentriculo intemperie calida laborante: aut sanguine immoderatè misso: aut si uenter, intestináque immodicè fluxerint. Plerunque uerò appetentia prosternitur, humorum aut biliosorum, cum intemperie uentriculi calida, aut pituitosorum cum intemperie frigida, in uentriculo contentorum uitio. Qui autem ob biliosos humores cibum auersantur, uentriculi morsu torquentur, siti, nauseáque infestantur. Quòd si biliosus is humor in uentriculi cauitate contineatur uomitu uacuetur: qui sumptis ieiuno uentriculo ℥. vj. aquæ tepidæ, & sesquiuncia. serapij acetati simpl. eliciatur, digitos etiam, aut pennam, ut superiùs sæpe dictum est, in os & fauces immittendo. Si uerò in uentriculi tunicis infartus sit, experiundum quoque an uomitu educi poßit, ipsum eliciendo, ut proximè dictum est. Quo quidem modo si non educatur, potione sequenti uacuetur.

Signa.

Recipe rhabarb. selecti sesquidrachmam, spicæ nardi gr. vj. myrobalano. flauarum confricatarum oleo amygdal. dulc. drachm. ij. macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & pauco uino albo per noctem, déinde exprimantur, & colentur, adiectísque serapij rosacei purgatorij de infusione rosarum unc. ij. cum stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris, & oxalidis fiat potio, quæ antelucano tempore sumatur.

AVT SIC.

Recipe mannæ granulosi unc. ij. cas. recéns extractæ drachm.

drach. vj. serapij uiolacei unc. j. excipiantur iure cõmunis medicinarum decocti, aut stillatitio liquore intybi satiui latioris, fiátque potio, quæ sumatur diluculò. Bilioso humore uacuato, calidi uentriculi intemperies hunc in modum alteretur. Recipe serapij de malis punicis, aut serapij de succo oxalidis, aut serapij de persicis unc. ij. sumantur horis duabus ante pastum. Persica quoque in pastus principio sumpta appetentiã irritant, si à causa calida prostrata sit. Serapium autem de persicis sic fit. Recipe succi persicorum, quæ nondum plenam maturitatem sunt adsecuta, libr. iiij. Decoquantur usq; ad dimidij consumptionem, permittantur subsidere fæces, déinde adijciantur succi malorum punicorum ℥. vj. sacchariq; q. s. simul perfectè coquantur, depurentur, adiectisq; santalis citrinis. q. s. suauiore odore reddatur. De hoc serapio sumantur unc. ij. manè, & uesperi duabus horis ante pastum. Si persica desint, pro illis substitui potest succus pomorum acidorũ redolentium, minimè dulcium. Aut horum loco utatur ægrotus elect. molli sequente. Recipe conseruæ rosarum, conseruæ oxalidis, ana sesquiunciã, corticis citri saccharo conditi unc. semissem, carnium cotoneorum saccharo conditarum sine speciebus unc. ij. pul. elect. trium santalo. ℈. iiij. coralliorum rub. ʒ. j. excipiantur serapio omphacino, aut de malis punicis, fiátque elect. molle, de quo sumatur castaneæ instar, manè, & uesperi horis duabus ante pastum.

AVT SIC.

Recipe absinth. q. s. decoquatur in aceto forti. accipiatur decocti illius libr. j. adiecto saccharo. q. s. fiat serapium perfectè coctum. depuretur, adiectisq; santalis citrinis. q. s. odore suauiore reddatur. De hoc serapio sumantur unc. ij. ante pastum manè, & uesperi. Ventriculus prætereà fotu, sequenti foueatur. Recipe rosarum rubrarum. M. j. folio-

rum oxalidis, & intybi satiui latioris, ana M. semissem, absinth. sicci tertiam partem. M. j. coriandri præparati unc. semissem, omnium santalorum, ana. sesquidrachmam, baccarum oxyacanthæ drach. ij. Decoquantur in s. q. aquæ, adiectis succi cotoneorum unc. iij. aceti parum. Huic decocto calido spongia immergatur, deinde exprimatur, eáq; calente uentriculi regio foueatur manè, & uesperì ante pastum. Vngatur deinde sequenti unguento. Recipe olei ex cotoneis, olei rosacei, olei myrthei, ana ℥. j. ß. olei absinth. ℥. j. corallij rub. coriandri præparati, santali citrini, & rub. ana ʒ. j. ß. trochiscorum de caphura ʒ. j. ß. rosarum rubr. ℈. ij. aceti parum, ceráque adiecta q. s. fiat unguentum, quo uentriculi regio ungatur manè, & uesperi post fotum. Huius autem unguenti uicem, ceratũ santalinum deplere potest.

Anorexiæ à pituitoso humore, Curatio.

ANorexia uerò si à pituitoso humore in uentriculo contento, cum intemperie frigida orta sit, siue is humor in uentriculi tunicas sit impactus, siue secundum internam spatij latitudinẽ in eo contineatur, experiundum an uomitu educi, indéque auelli poßit. Eliciatur autem, ut in uomitus curatione ab humore pituitoso dictũ est. Qui si uomitu non perfectè eductus fuerit, incidatur, extenuetúrq; hũc in modum, deinde uacuetur. Recipe oxymelitos simpl. aut scillini (si quidem humor uiscidus ualde, crassúsq; fuerit) ℥. iij. mellis rosacei col. unc. j. ß. stillatitiorũ liquorum absinth. menthæ, fœniculi, ana ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno diluculò per triduum bibantur. Repetantur autem donec materia probè cocta uideatur. Recipe aromatici rosa. maioris ℥. ß. utatur ægrotus cum serapijs. Recipe hieræ picræ Gal. ℥. ß. aut ʒ. vj. cum saccha. fingatur bolus. Aut dissoluantur

in iure cicerum rub. sumantúrque circiter diluculum. Prandeat autem ægrotus neque maturiùs neque seriùs, quòd huius medicamēti operatio in diem sequentem plerunque differatur. Quòd si hieræ amaritudo displicuerit, sumat pilularum alephang. aut de hiera simpl. drach. j. cum stillatitio liquore absinth. fingantur pilul. v. quæ horis quatuor à cœna sumantur. E drachma quoque prædictarum pilul. fingantur vj. pilulæ, è quibus tres per horam ante cœnam semel, aut bis, singulis hebdomadibus sumantur. Cæterùm si humores è cerebro in uentriculum defluant, sumantur ab ingrediente lectum ægroto post cœnam. Ventriculo déinde robur addatur tam medicamentis sumptis, quàm admotis. Sumptis quidem, hunc in modum. Recipe serapij de absinth. libr. ß. hauriat quantum duo argētea cochlearia capere possunt horis duabus ante pastum manè, & uesperi. Poterit, qui uolet, misceri cū stillatitio liquore chamæmeli, qui plurimùm conducit ad appetentiam irritandam. Loco autem serapij prædicti, utendum nōnunquàm elect. sequēti.

Recipe corticis citri, sacchâro conditi. ℥. ij. compositionis mollis aromatici rosa. maioris. unc. iij. compositionis de cinnamomo. unc. j. ß. pul. rosatæ nouellæ à Nicolao traditæ, corallij rub. ana. drachm. ij. Misceantur, & excipiantur serapio cōseruationis corticis citri, fiátque elect. molle, de quo sumatur castaneæ instar, duabus horis ante pastum manè & uesperi. Quo deglutito bibatur parum uini meri. Poterit aromaticum rosa. maius in tessellarē figuram formatum sumi alternis cum electa. molli prædicto. Naturam enim uarijs, eadem tamen facultate præditis, uti iuuat. Extrinsecus autem uentriculo hæc admoueantur. Recipe absinth. M. j. menthæ, sisymbrij origani, calaminthæ, ana. M. semissem, seminum cumini, anisi, fœniculi, ana. ℥. caryophyllorum, nucis moschatæ, cinnamomi, ana. sesqui-

drachmam. Decoquantur in uino mero, in quo calente spongia, aut lana succida madefacta, & expressa foueatur uětriculus manè & uesperi ante pastum. Vngatur deinde unguento sequenti. Recipe olei nardini, olei mastich. ana. sesquiunciā, olei absinth. unc. ij. olei ex cotoneis unc. j. uini decoctionis absinthij expressi unc. iiij. Decoquantur simul usque ad uini absumptionem. His adijce menthæ siccæ, caryophillorū, cardamomi, iunci odorati, agallochi, ana. sesquidrachmam. adiecta cera. q. s. fiat unguentum, quo uentriculi regio ungatur post fotū manè, & uesperi. Aut unguēti loco utatur emplastro sequenti. Recipe emplastri de mastich. emplastri pro stomacho, ana. sesquiunciā, corallij rub. sesquidrachmam, absint. sicci ʒ. j. galangæ ʒ. ij. Subigantur cum oleo nard. & fingatur emplastrum in scuti, ut uulgus Medicorum loquitur, figuram: quod uentriculo post fotus applicetur. Auferatur autem cùm cibum ægrotus sumere uolet, hoc est, prandij, & cœnæ tempore, ne sua stipticitate cibum in uentriculi fundum descēdere prohibeat. Idq; obseruandum in omnibus emplastris, quæ uentriculo roborādi gratia admouētur. Ceratum Gal. emendans stomachi uitia, illius emplastri uicem deplere poterit. Præterea pastus initio, pane asso, œnosaccharo macerato utatur ægrotus: in pastus uero fine puluere sequenti. Recipe coriandri præpar. ℥. iij. pul. diacydonites cum speciebus ʒ. iij. anisi, cinnamomi selecti ana. ℥. ß. pellicularum uentriculorum gallinarum præparatarum ʒ. ij. ß. maceros ʒ. j. sacchari ad pondus omnium, fiat puluis, quo in fine pastus utendum.

Vomitus sanguinis Curatio.

Cap. XIIII.

Causæ. EVomitur nōnunquam sanguis, uentriculi uenis à copia sanguinis cum impetu ruentis apertis, (idque maxime si

uenarum

uenarum ora imbecilla fuerint) à uitioso, acrique sanguine erosis. Qui ex uentriculi uenis sanguis uomitur, cõcretus nõ est, nec inde magna sanguinis eruptio potest cõtingere, quòd graciles uentriculi uenæ sint. Aliquãdo qui uomitur sanguis à remotis corporis partibus in uentriculũ defertur: ut si cui membrum quodpiam excisum fuerit, natura nõ minus sanguinis quàm anteà generante, sanguis quo membrũ illud ali debuit ad uẽtriculum defertur. A toto quoq; interdum corpore in uentriculum transmittitur. Interdum à iecore, aut liene: uerùm tunc adest in dextro, aut sinistro latere tumor. Cõtingit nonnunquã hic sanguineus uomitus ex suppreßione mensiũ, hæmorrhoidum, aut hæmorrhagiæ è naribus fluere solitæ. Ex alijs partibus qui defertur ad uentriculum sanguis, cùm euomitur, cõcretus est. Si sanguinis uomitus ob membrũ aliquod excisum fuerit, aut ab uniuerso corpore in uẽtriculum deferatur, incidatur dextri cubiti uena media. Si ab hepate, interior dextri cubiti incidenda. Si à liene, eadem incidatur uena. sed in sinistro cubito. Si à mensiũ suppreßione, sophena pedis dextri: si uerò ab hæmorrhoidũ cõsueto fluxu retento, ischiadica uena, in parte sinistri pedis minimo digito uicina, incidatur. Si ab hæmorrhagiæ è naribus solito fluore suppresso, ex exteriori cubiti uena sanguis mittatur eiusdem lateris cum nare, unde sanguis fluere solebat. In hoc pathemate, quacunq; à causa ortũ sit (quoniam uires eo laborantis imbecillæ plerunq; esse solent) modica uenæ, dum inciditur, diductio fiat, ne maior, quàm par sit, spirituũ resolutio fiat. Parcè præterea detrahatur sanguis, idque repetitis uicibus. Ante uenæ sectionẽ aluo sequens enema infundatur, si sua sponte (ut conuenit) excrementa nõ deiecerit. Recipe cas. recens extractæ, sacchari rubri, ana. unc. j. olei uiolacei uncias iij. salis parum, cum decocto quatuor remollitiuorum, prunorum, & hordei

Signa.

Curatio.

fiat enema, quod ante pastum inijciatur: quo eiecto, fiat sanguinis mißio, ut dictum est. Adhibeantur deinde tam intrinsecus, quàm extrinsecus astringentia. Recipe lapidis hæmatit. drachmas duas, corallij rubri drach. j ß. acaciæ, equiseti, ana. ℈. iiij. baccarũ myrthi ʒ. j. ß. fiat puluis ex his commistis, & contritis, de quo sumatur ʒ. j. cum stillatitio liquore plantaginis, & modico aceti uentriculo uacuo mane, & uesperi, adiecta serapij rosa. de rosis siccis ℥. j.

AVT SIC.

Recipe conseruæ rosarum antiquæ, conseruæ symphyti magni, ana. ℥. j. ß. boli Armeniæ lotæ in stillatitio liquore rosarum, lapid. hæmatit. ana. drach. ij. acaciæ, corallij rub. ana. drach. j. ß. excipiantur serapio ex cotoneis, fiátq; electar. molle, de quo sumatur castaneæ instar, tribus horis ante pastum. Sumatur aliquando serapij omphacini, aut serapij ex cotoneis, aut serap. ex oxyacantha, aut serap. è succo cerasorũ syluestrium acidorum quantũ duo cochlearia capiunt. Extrinsecus autem hæc fiant. Crura ualidè fricentur, eísque uincula dolorifica inijciantur: ipsis quoq; cucurbitulæ sine scarificatu affigẽtur. Si ab hepate sanguis in uentriculũ deferatur, supra hepar cucurbitula affigatur: si à liene, supra lienẽ: si uerò à matrice, supra matricẽ affigatur. Sumpto cibo, si ægrotus ipsum retinere nequeat, cucurbitula uentriculi regioni affigatur. Fotu deinde sequenti utendum. Recipe balaustiorũ, psidiæ, gallarũ, rhois obsoniorum, baccarum myrti, rosarum rub. ana. q. s. Decoquantur in aceto, aut stillatitio liquore plantag. hoc in decocto calente spongia madefiat, qua expressa uentriculi regio foueatur: sequenti deinde unguento ungatur.

Recipe olei ex cotoneis unc. iiij. succi plantag. aut stillatitij liquoris eiusdem unc. iij. Decoquantur usq; ad consumptionem succi, aut liquoris stillatitij, adiectísque acaciæ,

hypo

hypocistid. boli Armeniæ, coral. rubr. baccarum myrthi, ana drachm. j. ß. aceto pauco, & cera q. s. fiat unguentum, quo uentriculi regio post fotum ungatur calidé.

AVT SIC.

Recipe olei myrthei, olei ex cotoneis, ol. mastich. ana ℥. j. ß. equiseti ʒ. j. boli Armeniæ, hypocistidos, acaciæ, ana drach. ij. aceti parum. Cum modico ceræ fiat unguentũ, quo uentriculi regio mané, & uesperi post fotum ungatur.

Appetentiæ caninæ Curatio.

Caput XV.

MVltiplex huius affectus causa esse potest, aut enim fit à nimia corporis dissolutione: aut à sola uentriculi intemperatura frigidiore, aut ab humoribus acidis, quos uentriculi os exorbuit: aut à lumbricis, interdum à nimio aut alui, aut mensium fluore. Quod ubi contigerit, aluus astringatur, menses sistantur. Nimia autem corporis dissolutio fit, aut à nimio calore, aut à sudore superfluo. Causæ.

Qui hoc malo, has ob causas infestantur, aere utantur frigido, nõ autem fricatione, neq; exercitio: uictus sit glutinosus, & incrassans. Porrò quoniã is calor à bile multa sanguini permista, oritur, sic curetur. Recipe serapij ex cotoneis (ad astringendum) serapij omphacini, serapij rosacei de rosis siccis, ana unc. j. ß. stillatitiorum liquorum oxalidis, plantaginis, intybi satiui latioris, ana unc. iij. Misceantur, & à ieiuno diluculò bibantur per triduum. Repetantur alijs tribus uicibus. Recipe electar. trium santalorum ℥. j. utatur cum serapijs. Dein potione sequẽti purgante utendum. Et quoniã in hoc affectu euacuãtia astringere debent, fiat igitur hunc in modum. Recipe corticum myrobalanorum flauarum confricatarum oleo amygd. dul. drach. vj. corticum myrobalano. empeliticarum similiter Victus ratio: Curatio.

confricatarum ℥.ß.macerentur in stillatitio liquore plantagin. in quo uuæ passæ decoctæ fuerint, horis xij. adiectis rhabar. selecti puluerati scrup. iiij. spicæ nardi gra. v. stillatitiorum liquorũ intybi satiui latioris, oxalidis, & plantag. q.s. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina.

Recipe elect. solidi trium santalorum ℥. j. ß. sumat tessellam unam quotidie manè, qua deglutita, bibat parum stillatitij liquoris plantaginis. Recipe cerati santalini lib. ß. inungatur tota spina dorsi tepidè manè, & uesperi. Præterea linteamina, & subuculæ ægrotãtis inspergantur puluere baccarum myrthi, & rosarum rubrarum. Calida fugiat, frigida amet. Bulimos uerò si à uentriculi intemperatura frigidiore, aut ab acidis humoribus, pituitosis, aut melancholicis, ori uentriculi infartis (hæc autem est uera Appetentia Canina) ab utrauis harum causarum fuerit, uini multum calefacientis potione sanatur. Cùm ad prandium hoc pathemate laborãtes accedunt, primùm illis edulia pinguia apponantur, & quæcunque ex multo oleo, aut butyro, aut adipe gallinæ, & similibus parantur. Huiusmodi nanque os uentriculi asperum complanant. Vinum deinde aut flauum, aut rubrum, dulce, potenterque calefaciens, & si non sitiunt, bibant, quo uentriculi os calefiat. Sic enim appetentia illa Canina sedatur statim, talique uictu si longo tempore utantur, omnino cessabit. Nihil autem illis aut austerum, aut acerbum offeratur. Humor autem ille acidus, siquidem pituitosus fuerit, qui uentriculi tunicis infartus est, hunc in modum euacuetur. Recipe pil. de hiera simpl. agarici in pastillorum formã redacti, ana drach. j. ß. cum melle rosf. fingantur pilul. v. è drachma, quæ sumantur horis quatuor, aut quinque à cœna. De eo autem quod reliquum erit, fingantur è drachma pilul. vj. è quibus sumantur tres per horam ante cœnam semel in hebdomada.

Humor

Humor autem ille acidus, pituitosus, si multus sit, leuique medicamento dicto non cedat, hunc in modum uacuetur.

Recipe *diaphœnici unc. ß. cum saccharo fiat bolus, qui antelucano tempore sumatur.*

AVT SIC.

Recipe *diaphœnici ℥. ß. cum decocto uuarum passarum, trium florum communium, carycarum pinguium, fiat potio, quæ sumatur ut dictum est.* Recipe *theriacæ ueter.* ℈. *ij. conseruæ buglossi drac. ij.* Misceantur, & *postridie manè sex horis ante pastum sumantur.* Vtendum *præterea electarijs, fotibus, unctionibus & emplastris traditis in* Dolore *uentriculi, exceptis absinthio, & mentha, quoniã appetentiam augent.* Si *uerò is humor acidus, qui appetentiam caninam excitat, melancholicus fuerit, à liene ad os uentriculi largiùs transmissus, qui os uentriculi immodicè contrahat, & exugat, hunc in modum: primùm concoquatur, deinde euacuetur, uictus ratione superiùs tradita, obseruata.*

Recipe *serapij de buglos. unc. ij. serapij fumariæ, serapij scolopendr. ana unc. j. ß. stillatitiorum liquorum lupi salictarij, tamaricis, buglossi, ana ℥. iij.* Misceantur, & *à ieiuno per triduum diluculò sumantur.* Repetatur *alijs tribus uicibus, aut donec materia uideatur concocta.* Recipe *diamosc. dulc. unc. ß. utatur cum serapijs.* Recipe *cathol. drach. vj. compositionis hamech, drach. iij. serapij de bugloss. ℥. ß. cum communi medicinarum decocto, adijciendo folliculorum sennæ orientalis, polypod. quer. ana unc. ß. fiat potio, quæ hora quarta matutina sumatur.* Recipe *diamoschi dulc. tessellam unam, postridie manè sumatur.*

AVT SIC.

Recipe *pil. de fumaria, pil. indarum, ana drachm. ß. cum stillatitio liquore buglossi fingantur pil.* v. *quæ circa noctis dimidium sumantur.* Postridie *quoque sumatur tessella una*

elect.solidi diamoschi dulcis, mané. Vtendum prætereà per aliquot hebdomadas pil.sequentibus. Recipe pil.de hiera simpl. agar. in pastillorum formam redacti, folliculorum sennæ oriental.ana ʒ.j.excipiantur serap. de scolopendr. fingantúrq; pil.vj.é drachma, é quibus sumantur tres per horam ante cœnam semel in hebdomada. Si uerò lien, à quo hic humor transmittitur, affectu aliquo laborare uideatur, curetur præsidijs suo loco, posteriùs dicendis. Appetentia hæc immoderata à lumbricis uix dum deuorata depascentibus interdum excitatur. Necandi igitur, déinde expellendi.

Eos igitur primùm sic neci dabimus. Recipe seminis citri, seminis cõtra uermes, seminis braßicarum, ana ʒ.j.ß. cornu cerui usti drach.ij.santonici ʒ.j.rhabarbari ʒ.ß.pul. diamargar.frig.aut corallij rubr. ℈.j.sacchari ad dimidiũ ponderis omniũ. fiat puluis, de quo ʒ.j.sumatur mané ante pastũ, excepta stillatitio liquore graminis, aut portulacæ. Aegrotus autẽ si pauper fuerit, pro rhab. agaricũ substituere licebit. Absinthium, quanquam lumbricis aduersatur, ĩn Appetentia canina ob lumbricos, uitandum est, quoniã appetentiã, ut diximus, auget. Vnguento simul sequẽti utendum, ut & intrinsecus & extrinsecus expugnentur. Recipe olei absinthij, ol.rutæ, olei amygdal.amararũ, ana unc. j.ß.olei ros. (si febris adsit) ℥.j.aloes, farinæ lupinorum, santonici, ana ʒ.j.ß.seminis cõtra uermes ℈. iiij. aceti ℥.ß. adiecta cera fiat unguentum, quo & uentriculus, & uentris regio superior, ut in inferiorẽ fugiant, ungatur calidè ante pastum, manè, & uesperi. Hoc quoque cataplasma eandem ad rem summè conducit. Recipe farinæ lupinorum, aloes, ana ℥.ß.santonici ʒ.ij.seminis cõtra uermes ʒ. iij. cũ succo uermicularis (si febris adsit) & pauco aceto fiat cataplasma uentri. Enecati autẽ expellantur, ne putridis uaporibus febres, aut Epilepsiam, aut alia symptomata grauia inducant.

inducant. Expellentur autem aloe, aut agarico, aut rhabarb. liquore aliquo amaro solutis, aut in catapotia formatis. Miram autem in enecandis, & educendis lumbricis catapotia pestilentialia, Rufi appellata, efficaciam obtinent. Enemata quoque plurimum conferunt, quale hoc, quod sequitur. Recipe sacchari rub. sesquiunciam, mellis rosacei cola. unc. j. cum hordei decocto, aut iure pulli fiat enema, quod ante pastum inijciatur. Debet enema dulce esse ad uermes euacandos, si adhuc uiui sint. Ne fiat autem è lacte, quoniam in intestinis coagulatur, grauiáque nonnunquam inducit symptomata.

Hydropis Curatio.
Caput XVI.

FIt hoc mali ob insignem hepatis refrigerationem, ipso aut primariò affecto, aut per consensum. Ob huius enim uisceris refrigerationem, cibus qui reliquis corporis partibus distribui debet, in sanguinem mutari non potest. Quinetiam cum ipso uniuersi corporis uenæ refrigerantur. Coafficitur autem hepar lieni, renibus, ieiuno, ac tenui intestino, mesenterio, septo transuerso, pulmoni. Contingit etiam hæc paßio, ubi plurimus per hæmorrhoidas sanguis excernitur, aut ob immodicum muliebre profluuium, aut cùm retinentur menstrua, aut ob aliã ingentem uteri dispositionẽ, aut ex intempestiua aquæ frigidæ potatione, iecur affatim refrigerante. Atque his omnibus de causis, aqua inter cutem hominem uexari cõtingit, nullo in hepate præter naturam tumore existente, sed sola in principio refrigeratione iecur afficitur, pòst uerò aliquando & durum fit. Cœliacam præterea affectionem, & dysenteriam, icterum, & cachexiam Hydrops nonnunquam consequitur. A podagra quoque, & coxendicum dolore uexati complures, aquam Causæ.

inter

Signa. intercutē incurrerunt. Hoc morbo correpti ſpirandi difficultate ferè laborant, tument, graues ſunt, uitiatóq; colore, ex uirore nimirum albicantes. Cibum faſtidiunt, cæterùm largioris potus appetentes ſunt, ij præſertim qui aſcite à cauſa calida laborant: atque etiam quòd is humor, qui in ipſis abundat, ſalſus eſt, & putrefactus, quare & plerunque febriunt. Tres autem ſunt Hydropis ſpecies, Aſcites, Tympanites, Anaſarca. Omnium periculoſiſsimus Tympanites, ſecundum locum obtinet Aſcites, Anaſarca uerò cæteris eſt curatu facilior. Victus ratio calida

Victus ratio. ſit & ſicca. Viuat igitur ægrotus in aere calido. & ſicco aut natura, aut induſtria luculentis ignibus, & ſuffitibus parato. Cibus ſic concoctu facilis, ut perdices, turdi, pulli gallinacei aſsi, oua ſorbilia. Condiantur cibi pipere, caryophyllis, & ſimilibus aromatis. Panis ſit clibanites, cui fœniculum, aniſum, & cuminum miſceantur. Vinum bibatur album, & tenue, ſed paucum. Sit autem uinoſum, niſi hoc mali à cauſa calida ſit ortū. Nam huius morbi duæ potiſsimum ſpecies. Aſcites & Tympanites, ab intēperie intermum oriuntur calida, ſpiritum naturalem reſoluente, & abſumente, quo deficiente, aqua pro ſanguine generatur: tunc itaque minùs calidis & cibis, & medicamentis, quàm dum à frigidis cauſis eſt abolita ſanguificatio, pugnādum eſt. Exercitatio quiete ſalubrior, & uigiliæ ſomno. Quod ad curandi rationē attinet, initiò ſtatim humor redundās uacuādus, & purgatorijs & urinā cientibus medicamentis. Quæ autē ad ſingulas particulatim pertineant pòſt dicētur, cùm quibus præſidijs curandæ ſint perſequemur. Aſcites ſi quem corripuerit, ei uenter, totúmq; abdomen intumeſcit, quo cōcuſſo, talis auditur ſonus, qualem uter ſemiplenus efficit. Aliæ uerò corporis partes, præcipuè ſuperiores, in aſcite haudquaquàm inflantur. Venter autē ideo intumeſcit, quòd id

id spatij quod inter peritoneum, & partes ei subiacētes est, aquoso humore impletur. Curandi autem ratio à purgantium medicamentorum usu auspicanda. Si igitur Ascites à causa calida: ut dictum est, ortum habeat, materia hunc in modum concoquatur, & uacuetur. Recipe serapij acetati compos. serapij eupatorij, serapij intybi satiui latioris compositi, ana. unc. ij. stillatitiorum liquorum halicacabi, absinthij, cichorij, ana. ℥. iiij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò sumantur. Récipe diarrhod. abb. ℥. ß. sumatur tessella una cum serapijs.

AVT FIAT APOZEMA SEQVENS.

Recipe v. rad. com. maceratarum in aceto, ana. ℥. ß. eupatorij, v. herbarum capil. ana. M. j. intybi satiui latioris non loti, cichorij, ana. M. ß. absinthij tertiam partem. M. j. asari, aristolochiæ rotundæ, cas. ligneæ, ana. drach. ij. quatuor seminum frig. maiorū, ana. drach. j. ß. seminum anisi, apij, fœniculi, ana. drachm. j. florum sambuci, & genistæ, ana P. j. medullæ cnici, agarici in pastillorum formā redacti, ana. ℥. ß. Decoquantur in s. q. aquæ, tantisper dum pars dimidia absumatur: accipiatur iuris decocti lib. j. ß. adiectísq; succi apij, succi intybi satiui latioris. ℥. ij. saccha. q. s. fiat serapium mediocris consistentiæ: depuretur, déinde adduntur rhabar. selecti. ℈. iiij. spicæ nardi. ℈. j. Iucundioris autem & odoris, & saporis gratia adijciatur cinnamomi selecti, santali citrini, ana. drach. j. Hoc utatur apozemate ægrotus dies quinque, appetente diluculo. Recipe rhabar. selecti. drach. j. ß, agarici in pastillorum formā redacti. drach. j. spicæ nardi gr. v j. Macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & pauco uini albi horis xij. déinde exprimantur, & colentur, adiectísque cathol. ℥. ß. diacnici. ℈. iiij. serapij adianti. ℥. ß. cum cōmuni medicina=

rum decocto, cui seminum anisi, apij, & fœniculi, ana. ʒ. j. quatuor seminum frig. maioꝝ, ana. ʒ. ß. sint addita, fiat potio, quæ hora quarta matutina sumatur. Vtatur deinde sequentibus, hepar roborantibus, obstructionésque aperientibus. Recipe pul. elect. triũ santalo. pul. diacurcumæ maioris, pul. diarrhodi abb. ana. drach. j. ß. sacchari dissoluti in stillatitio liquore halicacabi. q. s. fingatur elect. solidum in rhomborum figurã, sintq; singuli rhombi ponderis. ʒ. ij. ß. sumatur unus manè horis tribus ante pastum. Vbi dies aliquot quieuerit ægrotus, repetatur apozema, cum pharmaco solutiuo. Intereà uerò hæc uentri ad exiccãdum admoueantur. Recipe æris usti, farinæ orobi. pul. rad. iridis, ana. ℥. j. cum succo cucumeris agrestis fiat linimentum, quo uenter manè, & uesperi ante pastũ calidè linatur, uitata hepatis regione. Fiat quoque sequens epithema hepati.

Recipe cerati santalini libr. ß. spicæ nardi. drach. ß. Misceantur, & bis in hebdomada tepidè applicentur hepati manè ante pastum. Cùm autem huius pathematis declinatio manifesta apparebit, utatur ægrotus pil. sequentibus semel, aut bis in hebdomada. Recipe pil. de hiera simpl. aloe lota in stillatitio liquore intybi satiui latioris, agar. in pastillorum formã redacti, ana. drach. j. ß. rhabar. selecti. ʒ. j. Excipiantur serapio intybi satiui latioris, fingantúrque è drachma pil. vj. de quibus tres sumet circa noctis dimidiũ.

Ascites uerò quæ est à causa frigida, minorem inducit sitim, quàm ea quæ est à causa calida, & in hac à causa frigida calidiore uictus ratione, calidioribúsque medicamentis utendum. Primùm concoquantur humores, deinde uacuentur. Recipe serapij de radicibus, serapij de eupatorio, serapij adianti, ana. ℥. ij. stillatitiorum liquorum absinthij, apij, florum sambuchi, ana. ℥. iiij. Misceantur, fiátque zulapium depuratum, quod adiectis cinnamo. selecti. drachm. ij.

ſuauiore, & odore, & ſapore reddatur. Eo utetur ægrotus dies quatuor, appetente diluculo.

AVT VTATVR APOZEMATE SEQVENTI.

Recipe quinque radic. comm. maceratarum in uino albo, ana ℥.j.ß. filipendulæ, pentaphylli, eupatorij, v. herbarum capil. pimpinellæ, piloſellæ, ana M.j. abſinth. M.ß. aſari, caſ. ligneæ, ana ʒ.ij. pul. cicadarum ʒ.ij.ß. ſeminum apij, aniſi, fœniculi, ana ʒ.j.ß. ciceru͂ rub. M.ß. florum ſambuchi, & geniſtæ, ana P.j. polypod. quer. medullæ cnici, ana ʒ.vj. Decoquantur in ſ.q. aquæ, donec dimidium abſumatur: accipiatur iuris decocti libr.j.ß. adiectiſque ſerapij de eupator. ſerapij de rad. ana ℥.ij. & ſaccharo.q.ſ. fiat ſerapium mediocris conſiſtentiæ, depuretur, additiſque cinnamomi ſelecti ʒ.ij. ſpicæ nardi ℈.ij. ſuauiore reddatur, & odore, & ſapore. Eo utatur ægrotus dies quatuor appetente diluculo. Deinde hunc in modum uacuetur.

Recipe cathol. ℥.ß. diacnici ʒ.iij. ſerapij adianti unc.ß. Cum communi medicinarum decocto, adiectis florum ſambuchi P.j. ſeminis abſinthij tertia parte M.j. fiat potio, quæ ſumatur hora quarta matutina.

AVT SIC.

Recipe pil. de agar. ℈.ij.ß. pilul. de thymelæa ℈.ß. cum ſtillatitio liquore abſinth. fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium ſumantur. Recipe theriacæ ueter. compoſitionis diacurcumæ maioris, ana drachm.ß. conſeruæ adianti drach.j ß. Miſceantur, & poſtridie manè ſumantur. Præterea de compoſitione diacurcumæ maioris ſumantur quotidie manè ʒ.ij. Aut ſequenti electario utatur. Recipe pulueris dialaccæ, pulueris diacurcumæ maioris, ana drach.ij. ſacchari diſſoluti in ſtillatitio liquore abſinth. q.ſ. fingatur elect. ſolidum in teſſellaru͂ figura͂, ſintq; ſingulæ ponderis.

℥.iij. sumatur una quotidie mané. Sequens emplastrum uentri admoueatur calidé. Recipe emplastri de granis lauri libr.j. misceatur cum stercore caprarum aut uaccarum, & fingatur emplastrum. Ceratum autem santalinũ hoc in affectu à causa frigida hepati admouendum non est. Tumentia uerò crura lixiuio, in quo ebuli folia decocta fuerint, lauentur. Tympanites uerò si quem corripuerit, intumescit uenter, distenditúrque, qui concussus tympani sonum reddit: reliquæ uerò corporis partes macilentiores fiunt.

Victus ratio.

Victus ratio ea sit, quam prædiximus. Flatulenta autem omnia summa cura uitentur. Exercitia, fames, sitis quoque uehemens, si ferantur, laboranti mirificè auxiliantur. Hoc malum à causis calidis ferè suboritur. Curandi ratio à concoctione humorum, & uacuatione inchoanda.

Recipe serapij de radic. serapij intybi satiui latioris compositi, serapij de eupator. serapij acetati compositi, ana unc.j.ß. stillatitiorum liquorum apij, intybi satiui latioris, cichorij, ana unc.iiij. Misceantur, fiátq; zulapium mediocris consistentiæ, quod depuretur, & adiectis cinnamomi selecti, & pul. diarrhodi abb. ana drach.j.ß. ori iucundius reddatur. Eo utetur ægrotus diebus quatuor mané.

AVT VTATVR APOZEMATE SEQVENTI.

Recipe quinque radic.com. maceratarum in aceto, ana unc.ß. origani, calaminthæ, folio. absint. ana tertiã partem M.j. intybi satiui latioris nõ loti, quinque herbarum capil. ana M.j. filipendulæ M.ß. asari, cas. ligneæ, spicæ nardi, ana drach.j.ß. seminũ anisi, apij, fœniculi, ana ℥.ij. quatuor seminum frig. maiorum, ana ℥.j ß. florum sambuci P.j.ß. Decoquantur in s.q. aquæ, usq; ad dimidij consumptionem: accipiatur iuris decocti lib.j.ß. cui sacchari adiectione q.s. dulcedo inducatur: depuretur, & additis cinnamomi selecti,

cti, & pul. diarrhodi abb. ana ʒ.j.ß. & odore, & sapore iucundiore reddatur. Eo utatur dies quatuor aut quinque appetente diluculo. Deinde uacuetur. Vehementes autem non debent esse uacuationes.

Recipe pil. de hiera simpl. rhab. selecti, pil. de agar. ana ℈.j. stillatitio liquore intybi satiui latioris excipiantur, fingantúrque pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

AVT SIC.

Recipe rhabar. selecti scrup. iiij. spicæ nardi scrup. j.ß. agar. in pastillorum formam redacti scrup. ij. Macerentur in stillatitijs liquoribus absinth. intybi satiui latioris, & pauco uini albi horis duodecim, déinde exprimantur, & colentur: adiectísque diacnici drachm. j. ß. serapij adianti ℥.ß. stillatitiorum liquorum absinth. & intybi satiui latioris. q. s. fiat potio, quæ antelucano tempore sumatur. Sequentis quoque electar. usus illi plurimùm conducet.

Recipe pul. diacurcumæ drachm. ij. pul. diarrhodi abb. pul. electar. trium santal. ana drachm. j.ß. sacchari dissoluti in stillatitijs liquoribus apij, & intybi satiui latioris q. s. fingatur electar. solidum in rhomborum figuram, sintque singuli ponderis ʒ. iij. Sumatur unus quotidie mané.

AVT SIC.

Recipe compositionis mollis diacurcumæ maioris, lib. ß. pul. elect. trium santalo. pul. diarrhodi abb. ana ʒ. ij. Excipiantur serapio intybi satiui latioris compositi, fiátque electarium molle, de quo ʒ. ij. quotidie manè sumantur, loco electar. solidi prædicti. Illa autem uentri admoueantur.

Recipe milij partes tres. salis commun. partem unam, seminum anisi, & fœniculi, ana partem dimidiam. milium, & sal torreantur, déinde cum cæteris mista pannis lineis raris insuantur, fingantúrque sacculi duo, qui uentri alter post alterum ante pastum calidè admoueantur.

AVT VTATVR EMPLASTRO SEQVENTI.

Recipe emplastri de baccis lauri libr. j. Misceatur cum stercore caprarum, aut uaccarum, fingatúrque emplastrum, quod uentri applicetur, hepatis regione declinata, quæ ante pastum linimento sequenti linatur. Recipe cerati santalini ℥. v. spicæ nardi ℈. j. Misceãtur, & bis in hebdomada his commistis hepatis regio calidè linatur. Anasarca autem Hydropis quoque species, uniuersam carnem, atque adeò totius corporis molem spongiæ instar laxam, & madidam efficit, toto corpore, colore quidem mortuo simili, intumescente. Hæc autem Hydropis species cæteris quidem faciliùs curatur, quoniam uim naturæ arguit, quæ in omnes corporis partes humorem illum trudere potest. Est enim adhuc sanguini mistus, humorísque naturam retinet. Cæteræ autem species difficiliùs curantur, quòd & aqua, & flatus in unum coacta sint: uirtus autem unita seipsa dispersa fortior est. Victus ratio ea sit, quam superiùs diximus. Exercitatio autem, quæ sudorem excitet admodum utilis: sudor uerò linteo asperiore extergendus. Conferunt quoque plurimùm fricationes ter, aut quater quotidie repetitæ: meatus enim aperiunt, extenuant, discutiunt, desiccant. Vigiliæ, affectus animi, & quæcunque desiccant, conducunt. Huius mali origo si à mensium, aut hæmorrhoidum suppreßione fuerit, propter quam sanguis ad hepar regurgitat, ipsúmque, & calidum innatum suffocat, à sanguinis detractione, si uirtus, ætas quoque permiserint, curandi ratio auspicanda, ob alias autem causas, in nulla hydropis specie uena incidenda est. Ob dictas igitur causas, primùm incidatur iecoraria uena dextri brachij: déinde ad menses euocandos, aut hæmorrhoidas, sophena. Medicamenta prætereà quæ Hyposarcæ, siue Anasarcæ cõueniunt, mensibus quoq; euoc

Victus ratio.

euocandis conferunt. Hæmorrhoides uerò ut aperiãtur & fluant, panno aspero fricãdæ sunt, aut folio ficulno, aut cæpa. Humores deinde concoquantur, & uacuentur. Recipe serapij de absinth. ℥.iiij. serapij de rad. sine aceto. ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum absinthij, apij, melissophylli (propter matricem) ana. ℥. iij. Misceantur, fiátq; zulapium, quod depuretur, & adiectis cinnamomi selecti. ʒ. ij. & ℈. ij. spicæ nardi (quæ cõstringẽdi & aperiendi facultate est prædita) ori gratius reddatur. Eo utatur ægrotus diebus tribus. Poterit et altero triduo repeti, ad pleniorẽ materiæ cõcoctionẽ.

AVT SEQVENTI APOZEMATE VTATVR.

Recipe quinque rad. com. maceratarũ in uino albo, ana. ℥. ß. chamædryos chamæpityos, cassuthæ, eupatorij, ana. M. j. quinque herbarũ capil. filipendulæ, ana. M. ß. absinth. tertiam partem. M. j. seminum anisi, apij, fœniculi, ana. ʒ. ij. florum sambuchi. P. ij. polypod. quer. medullæ cnici, an. ℥. ß. Decoquantur in s. q. aquæ, donec pars dimidia absumatur: accipiatur iuris decocti lib. j. ß. adiecto saccharo dulcedo inducatur, fiátque serapium mediocriter coctũ: depuretur, additísque cinnamo. selecti. ʒ. j. ß. spicæ nar. & iunci odor. ana. ʒ. ß. iucundiore & sapore, & odore reddatur. Eo dies quinque ægrotus utetur, appetente diluculo. Poterũt autem dicto apozemati: ℥. iiij. oxymelitos scillini addi, si materia crassior fuerit. Recipe pilul. de agar. ℈. ij. pil. fœtid. ʒ. ß. Excipiantur stillatitio liquore absinth, fingantúrque pilul. vij. quæ circa noctis dimidium sumantur.

AVT SIC.

Recipe cathol. ℥. ß. diacnici (aquas enim illas euacuat) ʒ. iij. serapij de rad. sine aceto. ℥. ß. cum cõmuni medicinarum decocto, adiectis polyp. quer. ℥. ß. agar. recens in pastillorũ formã redacti. ʒ. ij. florũ sambuchi. P. j. fiat potio, quæ sumatur ad diluculũ. Recip. theriacæ uet. ʒ. j. sumatur postridie

mané sex horis ante pastum. Quiescat ægrotus dies sex, aut septem, rursum deinde humores & cōcoquantur & uacuentur repetitis serapijs, aut apozemate, solutiuisq; pharmacis prædictis, fiátque similiter ad perfectam usque curationem. Medio autem tempore utatur electario sequenti.

Recipe compositionis dialaccæ, compositionis diacurcumæ maioris, ana. uncias quatuor. Misceātur, sumantúrque drach. ij quotidie mané. Aegrotus autē post geminam euacuationem in laconico, siue hypocausto sudet, aut in balneo naturali, aluminoso, & sulphureo. Si cum reliquo corpore uenter quoque sit tumidus, admoueatur emplastrū in Tympanite traditum. In muliere uerò menses euocentur balneo posteriùs dicendo, ubi suppreßionis mensium curatio tradetur. A nimio autem mensium & hæmorrhoidum fluxu & hoc pathema nōnunquam oritur. Nimio enim aut mensium, aut hæmorrhoidum fluxu spiritus dissoluuntur, imbecillúmque redditur hepar: quare paßio hæc, quæ inde nascitur, à causa esse frigida dicitur. In hoc autē malo, ab ijs fluxibus orto, Medicum solertem esse expedit. Nam quæ sistendis Mensibus, aut Hæmorrhoidibus conueniunt, Hyposarcæ obsunt: quæ uerò Hyposarcæ conferūt, sanguinis fluxui officiunt, ipsum enim augent. Videndum igitur utro ex affectu plus periculi impendeat. Vtemur tamen aperiētibus propter Hydropem, mediocriter uerò, aut parū aperiendi ui præditis, ob sanguinis fluxum. Materia igitur hunc in modum primùm concoquatur, deinde uacuetur. Recipe serapij de absinth. ℥. iij. serapij de rad. sine aceto, unc. j. ß. stillatitiorum liquorum, absinth. (aperit enim & astringit) melissophylli, betonicæ, ana. unc. iij. Misceātur, fiátque zulapium, quod depuretur, & adiectis cinnamomi selecti ʒ. j. spicæ nardi drachm. ß. (aperit & astringit) ori iucundius reddatur. Eo utatur ægrotus dies tres diluculó. Recipe

pil. de

pil. de agarico, pilul. de rhabarbaro, ana. drach. ß. Excipiãtur stillatitio liquore absinth. fingãtúrq; pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Recipe theriacæ ueter. scrup. ij. sumãtur postridie manè sex horis ante pastum. Nec satis est ægrotantem semel purgari, materia enim multa est, repetitis igitur uicibus uacuetur, dierum tamen septem, aut octo spatio interposito, iisdem utens præsidijs. Quòd si proximè dictis pilul. non sufficienter uacuetur ægrotus, sequentibus utatur. Recipe pilul. de agar. scrup. ij. pilul. fœtid. ℈. j. Excipiantur stillatitio liquore absinth. fingantúrque pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

AVT SIC.

Recipe agarici in pastillorum formam redacti drach. j. rhabarb. selecti scrup. ij. spicæ nardi gra. iiij. Macerentur in stillatitio liquore absinth. horis duodecim. déinde exprimantur, & colentur, adiectísque diacnici drach. ij. serapij de duabus radicibus unc. ß. cum communi medicinarum decocto, addita polypod. quer. dimidiata uncia, fiat potio, quæ hora quarta matutina sumatur. Aut horum loco, è drachm. vj. hieræ picræ Galeni, & sacchãro, fingatur bolus, qui manè ante pastum sumatur. Aut cum stillatitio liquore absinth. dissolutæ sumantur. Quo autem tempore ægrotus materiam neque concoquet, neque uacuabit, utatur electar. sequenti. Recipe compositionis dialaccæ unciam j. ß. compositionis diacurcumæ maioris unciam unam, compositionis diacalaminthæ unc. ß. De his commistis sumãtur quotidie matutinis horis drach. ij. Cùm autem morbi manifesta declinatio apparet, utendum sequentibus pilulis. Recipe pilul. de hiera simpl. agar. in pastillorum formam redacti ana. drachm. j. ß. rhabarb. selecti drach. ß. Excipiãtur serapio de duabus radicibus, fingantúrque è drachma pilul. vj. è quibus tres ab ægroto sumantur mox ubi à somno pri-

mo experrectus fuerit, bis in hebdomada. Hæmorrhoi-*dum uerò fluxus si intereà irritaretur, hunc in modum re-primatur.* Recipe *olei myrthei unc.ij. olei ex cotoneis, olei mastich. ana. unc. j.* His *commistis hæmorrhoides in-ungantur manè. & uesperi.*

AVT SIC.

Recipe *balaustiorum, psidiæ, gallarum, rhois obsonio-rum, baccarum myrti, ana. unciam unam, hypocistidos, oxyacanthæ, ana. unc. ß.* Decoquatur *in uino rubro, & pauco aceti ad tertias, dein chalybs multis uicibus eo in decocto candens extinguatur, fumus autem per anum re-cipiatur.*

DION.

DIONYSII FONtanoni Doctoris Medici Mompessulensis,

DE MORBORVM INTERNORVM CVRATIONE, LIBER TERTIVS.

Icteri Curatio. Caput I.

VM per uniuersum corpus bilis aut atra, aut flaua effunditur, Ictero hominem laborare dicimus. Oritur autem hoc uitiũ interdum ex sola iecoris intemperie calida, in eóq; tunc calor citra grauitatem consistit. Nonnunquam uerò fit à feruenti iecoris inflãmatione, sanguinem in bilem mutante, qui per uniuersum corpus defertur. Tunc autem excremẽta biliosa sunt, adéstq; febris, grauitásq; in dextro hypochondrio percipitur. Interdum uerò contingit ob folliculi fel continentis obstructionẽ, aut imbecillitatem, propter quam biliosum humorẽ ad se nõ trahit, sicq; fit sanguis impurus, qui per uniuersum corpus diffunditur. Vt enim renum munus est sanguinis serũ ad se attrahere: & splenis, melancholicũ humorẽ: ita & huic folliculo fel ad se attrahere uis est, & facultas. Interdum uerò non ob ipsius folliculi imbecillitatem hoc uitium accidit, sed ob uasorum ab ipso exortorum, ora sua in hepar extendentium infirmitatem, aut obstructionem, biliosum humorem folliculus attrahere non potest. Contingit etiam nonnunquam hic morbus propter eius meatus, qui bilem ad intestina defert, obstructionem, quæ ex excrementis Causæ.

cognos

cognoscitur: alba enim excernuntur. In ictero ab his obstructionibus curando, non solùm uacuanda bilis, sed & pituita, quæ bili permista, ipsam incrassans obstructiones parit. Materia autem, quoniam multa est, ante concoctionem hunc in modum minuatur. Recip. pil. de hiera simpl. agarici in pastillorum formam redacti, rhabar. selecti, ana ℈. j. Excipiantur stillatitio liquore intybi sat. latioris, fingantúrque pil. v. quæ sumantur ubi à primo somno ægrotus experrectus fuerit. Humores deinde hunc in modum concoquantur. Recipe serapij byzantini (biliosam & pituitosam materiã respicit) serap. de duabus radic. serap. intybi sati. latioris compositi, ana ℥. j. ß. stillatitiorũ liquo. absinth. cicho. apij, ana unc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculo bibantur. Non erit autem inutile & hæc altero triduo repetere, quòd materia hæc crassa, longiore concoctione egeat. Recipe diarrho. abb. unc. ß. utatur cum serap. Aut utatur apozem. sequenti. Recipe quinque rad. comm. maceratarum in aceto, ana unc. ß. filipend. pentaph. chamædryos, chamæpityos, ana M. ß. intybi satiui latioris non loti, cichorij cum radice, quinque herbarum capil. ana M. j. asari, cas. ligneæ, ana drach. ij. quatuor seminum frig. maiorum, ana drach. j. ß. cicerum rub. M. ß. seminum anisi, apij, & fœniculi, ana drachm. ij. florum sambuchi, & genistæ, ana P. ij. Decoquantur in s. q. aquæ, usq; ad dimidij absumptionem: accipiatur iuris decocti libr. j. ß. & sacchara dulcedo inducatur, adijciantúrq; intybi satiui latioris compositi, serapij de rad. serapij byzantini, ana ℥. ij. fiat autem serapium mediocriter coctum, quod depuretur, adiectísque cinnamo. selecti, & santali citrini, ana drachm. ij. suauiore & sapore, & odore reddatur. Eo utetur ægrotus diebus quinque appetente diluculo. Recipe pilul. aggregat. pil. de rhabarb. ana drachm. ß. Excipiantur stillatitio liquore intybi

intybi ſatiui latioris, fingantúrque pilul. v. quæ circa noctis dimidium ſumantur.

AVT SIC.

Recipe rhabar. ſelecti drach. j ß. ſpicæ nard. gran. vij. agar. in paſtil. formã redacti drach. j. Macerentur in ſtillatitijs liquoribus intybi ſatiui latioris, abſinth. & pauco uino albo horis xij. déinde exprimantur, & colentur, adijciantur cathol. ʒ. ß. diaphœn. elect. de ſucco roſ. ana drach. j. ſerap. adianti ℥. ß. & cum cõmuni medicinarum decocto, cui polypod. quer. ʒ. dimidiata ſit addita, fiat potio, quæ hora quarta matutina ſumatur. Si uerò ægrotus pauper fuerit, ſequenti utatur ſolutiuo pharmaco, uiliori quidem, non minùs tamen utili. Recipe cathol. ʒ. vj. diaphœ. elect. de ſucco roſ. ana drach. ij. ſerap. adianti ℥. ß. cum ſtillatitijs liquoribus abſinth. & intybi ſatiui latioris, fiat potio, quæ ſumatur: ut dictum eſt. Recipe diarrh. abb. teſſellati teſſellam j. ſumatur poſtridie manè. Vtriq; enim humori conuenit. Sequenti déinde elect. utendum. Recipe pul. diarrho. abb. pul. electar. trium ſantal. ana ʒ. j. ß. trochiſcorum de rhabarb. ʒ. j. diacurcumæ maio. ℈. ij. ſacchari diſſoluti in ſtillatitijs liquoribus abſinth. & intybi ſatiui latioris. q. ſ. fingatur elect. in teſſellarum figuram, quarum ſingulæ ſint ponderis ʒ. ij. ß. Sumatur una, horis tribus ante paſtum, quater ſingulis hebdomad. Apozemate autem ſequenti, quod partim aperit, parum ſoluit, ſi quis in his obſtructionibus utatur, non leue ſibi auxilium feret. Recipe quinque radic. comm. maceratarum in aceto, ana ℥. ß. quinque herbarum capil. intybi ſatiui latioris non loti, cichorij, ſeriolæ, ana P. j. chamædryos, chamæpityos, caſſuthæ, pentaphylli, filipendulæ, ana M. ß. ariſtolochiæ rotundæ, caſ. ligneæ, ana drach. ij. aſari. drach. iij. quatuor ſeminum frig. maior. ana drach. j. ß. ſeminum aniſi, apij, hippoſelini, ana

ʒ. ij.

ʒ.ij.cicerum rubr. Manipul.ß.florum genistæ & sambuci. ana P.j.ß.polypodij quer.℥.j.ß.agar.in pastillorum formam redacti, medullæ cnici, ana ℥.ß. Decoquantur in ſ.q. aquæ, donec dimidium absumatur. Recipiatur iuris decocti expreßi, & colo transfusi lib.j.ß. saccharo dulcedo inducatur, adiectisque succi intybi satiui latioris, succi apij, ana ℥.ij. serapij byzantini, serapij intybi satiui latioris, ana ℥.ij.ß. fiat serapium mediocriter coctum, quod ubi depuratum fuerit, admistis cinnamomi ʒ.j. spicæ nardi ℈.ij. iucundiore & sapore, & odore reddatur. Postremò drachm.iij. rhabar. selecti infundantur, in eóq; tantisper macerari permittantur, dum durabit. Hoc autem apozemate utetur ægrotus sex dies appetente diluculo. Aut apozematis loco sequentibus pilul. Recipe pilul. de hiera simpl. agarici recens in pastillorum formam redacti, ana drach.ij. rhabar. selecti ʒ.j.ß. Excipiantur serapio byzantino, fingantúrque pilul. vj. è drachma, è quibus sumantur tres, per horam ante cœnam, bis singulis hebdomadis.

Phlegmones hepatis Curatio. Caput II.

Signa. INflammationem in hepate fieri, uti & in alijs uisceribus, easdémq; ob causas, manifestum est. Quo ita affecto, in dextra præcordiorum parte grauitas est, atque dolor, tota præcordia retrahens, atq; ipsius ad iugulum usq; extensio: tußis adest exigua, linguæ color in primis quidẽ ruber, deinde uerò niger, cibi fastidiũ, sitis inexhausta, uomitus bilis tum syncera, tum eius quæ ouorũ uitellis est similis, quæ æruginis colorem aliquando posteà referre uidetur. Aluus astringitur, nisi inflammationi huius uisceris imbecillitas coniuncta sit. Febris quoque acuta hunc affectum consequitur. Hæc autem inflammatio nonnunquam in sima huius uisceris

uiſceris parte conſiſtit, nonnunquam uerò in eius gibbo.. Quæ autem in ſima parte eueniunt inflammationes, magis quàm quæ in eius gibbo fiunt, cibi faſtidiũ, nauſeam, uomitum bilioſum, ſitímque inducunt. Quæ uerò in parte gibba eueniunt, maiore inter ſpirandum dolore laborantem afficiunt, tußim quoque maiorem excitant, dolorem præterea uſque ad dextræ partis iugulum adeò, ut detrahi uideatur, extendunt: qui quidem dolor concauæ uenæ magis, quàm membranarum tenſionem ſequitur. Porrò cùm alterutri parti dolor adeſt, ad nothas uſque coſtas peruenit, nempe eis per membranas coniungitur. Inflammatio autem ſiue in huius uiſceris parte gibba, ſiue in ſima fuerit, in neutra tamen exquiſitè conſiſtet, quoniam omnium eius partium carnes inter ſeſe continuantur. Hepatis inflammationes, quæ in ſima parte conſiſtunt, tactu haud quaquam dignoſci poſſunt. Quæ uerò in eius gibbo oriũtur, tactu quidem cognoſci poſſunt, ſi magnæ ſint, abdoménq; natura ſit gracile, aut morbo gracilius redditum: ſecus nõ. Scirrhus autem in hepate, inflãmatione tactu euidentiùs dignoſci poteſt, quoniam durior eſt ſcirrhi, quàm inflammationis moles. Huc accedit, quòd extenuata ſolent eſſe corpora, quæ ſcirrho incumbunt. Cæterùm proceſſu temporis, quanquam ſcirrhus augeatur, non æquè tamen facile erit ipſum tactu cognoſcere, aqua inter cutem, quæ ſcirrhum illico ſequi conſueuit, intercipiente indicium. Decipiuntur interdum nonnulli, muſculorum iecori incumbentium inflammationes ipſi iecori tribuentes. Expedit igitur has inter ſe noſſe diſtinguere. Inflammatis muſculis, tumor iuxta ſitum eorum qui iecori incumbunt, oblongus apparet, uiſui & tactui manifeſtus Præterea muſculis inflammatis, cutis illis incumbens circuntenditur, ut ſi quis digitis apprehenſam attrahere uelit, minimè ſequatur. Ad hæc ob muſculorum

inflam

inflammationem corporis color haudquaquam mutatur. Iecinore autem inflammato, tumor secundum lineamenta, figura iecoris rotundus est. Ad corporis quoque decubitum conformatur. Nam maior apparet corpore in sinistrum latus reclinato, minor uerò eo in dextrum reuoluto, iecinore nimirum sub dextras costas cedente, neque tactui, neque uisui similiter succumbēte. Præterea in hepatis inflammatione, cutis iecori incumbens naturalem suum seruat habitum, corporis autem color auriginosus apparet.

Curatio. Curandi ratio statim, si nihil obstet, à uenæ sectione auspicanda, aluo tamen priùs iniecto enemate ducta, si (ut cōuenit) excrementa non deiecerit. Recipe cas. recens extractæ, sacch. rub. an. ℥. j. ol. uiol. ℥. iij. salis drach. j. decocti quatuor remollientium herbarum, adiectis prunis. x. hord. P. j. lib. j. ß. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum inijciatur, eóq; eiecto, incidatur iecoraria uena dextri cubiti, fiátque (si uires, & ætas permiserint) copiosa sanguinis detractio ad prohibendum phlegmones incrementum. Vires si repugnent, sanguinis detractionem partiri satius erit. Si uerò uenæ sectionem uires ætásque omnino dissuadeant, cucurbitulæ cum scarificatu natibus affigantur. Hæmorrhoidū suppreßio si hepatis phlegmonen excitauerit, confestim aperiantur, quod fiet si eas aut linteo aspero, aut ficulno folio, aut cepis fricueris. Ante diem quartum solutiua ualida exhibenda non sunt, etenim adusque diem illum humores in fluxu sunt, qui pharmaco solutiuo irritati ad magis fluendum excitarētur. Ad quartū igitur diem usq; adhibeantur repellentia ad fluxum cohibendum, admistis, pauca tamen quantitate, discutientibus & resoluentibus quoniam hepatis phlegmone ab astringentibus facilè induratur. Ea autem partim sumantur, partim admoueantur. Sumantur autem hæc. Recipe serapij ex cotoneis, serapij

myrthei,

myrthei, serapij de rosis siccis, ana. ℥. j. serapij intybi sati= ui latioris simpl. (ad aperiendum) unc. ß. stillatitiorũ liquo rum plantaginis, solani, rosarum, ana. ℥. ij. Misceantur, & à ieiuno per biduum diluculo sumantur. Repetantur usque ad quartum diem, si quidem ab ipso statim initio ægrotum Medicus curandum susceperit. Extrinsecus autẽ usque ad quartũ diem hæc admoueantur. Recipe olei rosa. ol. myr thei, an. ℥. j. ß. olei ex cotoneis ℥. j. (resoluunt) olei absinth. ℥. ß. succi plantag. ℥. ij. santali rubr. rosarum rubrarũ, ana. ʒ. ij. His cõmistis, hepatis regio linatur tepidè ante pastũ usque ad quartum diem: post quem resoluentia sunt augẽda, astringentia uerò minuenda. Sic igitur in morbi incre= mento faciendum. Recipe ol. myrthei, ol. ex cotoneis, olei rosacei, succi plantaginis, ana. ℥. j. ß. ol. absinthij, ol. nar= dini, an. ℥. ß. Misceantur, & hepatis regio manè, & uesperi ante pastum tepidè ungatur. In progressu olea resoluẽtia augeantur, qualia sunt ol. absinth. & nard. astringẽtia uerò alia minuantur, idq; magis atque magis morbo ad uigoris finem, aut declinationẽ procedente. Si tantùm Phlegmones ratio haberetur, dissoluentibus tantùm uti oporteret, cæte= rùm quoniã hepatis substantia facilè dissoluitur, astringen tia dissoluentibus admiscẽda sunt. In hunc igitur modum faciendum. Recipe olei nardini, olei absinthij, ol. chamæ= meli, ana. ʒ. j. ß. (sunt hæc mollientia, & dissoluentia) olei rosac. ℥. j. chamæmeli, absinthij sicci, ana. ʒ. ij. rosar. rub. ʒ. ß. His cõmistis linatur hepatis regio tepidè manè & uespe ri. Absinthium astringit, eius autem oleum emollit.

Tumoris hepatis à causa frigida Curatio. Cap. III.

AB humore pituitoso frigido in hepate collecto, inter= dum tumor, & abscessus oritur, qui si suppuretur, cu= Causæ.

rari uix poteſt, quòd hepar à pure purificari ægerrimè poſ ſit: id quod prudens Medicus aſtantibus prædicere debet. Vena hoc in malo haudquaquam incidenda, niſi magna in uniuerſo corpore plenitudo appareat. Primùm enemate ſequenti aluus mollienda, déinde repellentibus calidis, miſtis cum ſubtiliter reſoluentibus, tam ſumptis, quàm admotis utendum. Recipe quatuor herbarum remollientium, ana. M.j. hordei furfuris, ana. M.ß. florum chamæmeli. P.j. Decoquantur in ſ. quantitate aquæ ad tertias. accipiantur iuris decocti ſeſquilibra, caſ. recens extractæ, ſacchari rub. ana. ℥.j. mel. roſa. col. ſeſquiuncia. olei cõmunis. unc. iij. ſalis. drach. j. Commiſtis omnibus fiat enema, quod ante paſtum inijciatur. Sumantur déinde hæc. Recipe mel. roſacei col. unc. ij. ſerapij adianti ſeſquiunciam, ſerapij abſinthij ℥.j. ſtillatitiorum liquorum menthæ, caſſuthæ, bugloßi, an. ℥.iij. Miſceantur, & à ieiuno per triduum diluculo bibantur. Repetantur uſque ad morbi declinationem, addendo ſtillatitium liquorẽ fœniculi, præſertim ſi in hepatis gibbo tumor ille fuerit. Extrinſecus autem ſequentia admoueãtur. Recipe olei roſacei, olei maſtich. an. ℥.j.ß. aceti ℥.j. olei chamæmeli. unc. ſemiſſem. Miſceãtur, & hepatis regio tepidè ungatur. In incremento, ſequentibus oleis ungatur.

Recipe olei maſtich. unc. ij. olei chamæmeli. unc. j.ß. His commiſtis ungatur hepatis regio calidè. In uigore autem hoc affectu exiſtente, & declinationis initio ſumãtur hæc.

Recipe diacurcumæ maioris ſeſquiunciam, ſumantur ʒ.ij. quotidie manè. Extrinſecus autẽ hæc fiant. Recipe olei nardini, olei abſinthij, ol. chamæmeli, an. ſeſquiunciam. His commiſtis ungatur regio hepatis calidè. In declinationis autem progreſſu addatur ſtercoris capræ. ℥.ß. Si hic tumor duritiem acquirat, ei ſic ſuccurrendum. Recipe diachyli ireati. emplaſtri de meliloto, an. unc. j.ß. pul. abſinth.

&

& spicæ nardi, ana drachm.j. Subigantur cum oleo nard. fingatúrque emplastrum in lunæ dimidiatæ formam, quod hepatis regioni apponatur. Si uerò suppuretur, abscessúmque rumpi sit necesse, quod omnium est periculosissimum, si pus ad intestina, rupto abscessu, declinare uideatur, lauantibus enematis utendum, hunc in modum.

Recipe decocti hord. & fursu. lib.j. sacchari semel dúntaxat cocti, mellis rosacei col. ana ℥.j. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum immittatur. Si uerò pus ad urinæ uias declinare uisum sit, decocto sequenti utendum.

Recipe quatuor seminũ frig. maiorum ℥.j.ß. confringantur, & cum decocto cicerum rub. in quo radices apij, & fœniculi decoctæ fuerint, fiat emulsio, de qua exhibeãtur ℥.vj. appetente diluculo, tantisper dum pus in lotio apparebit.

Hepatis imbecillitatis Curatio. Caput IIII.

Hepatis imbecillitas à quauis intemperie insigni producitur: intemperies autem illa per contraria emendanda, calidam refrigerando, frigidam calefaciendo, humidam resiccando, siccam humectando. Cæterum in huius affectus curatione hoc accuratè obseruandũ, ut cum intemperiem corrigentibus, addantur aliqua aperientia, quòd ferè cum illa intemperie adsit obstructio, à congregatis in ipso per imbecillam sanguificationem excrementis: astringentia etiam admiscenda, quò principis huius uisceris robur, firmitásque conseruetur: partium quoque sint tenuium, ut tergeant, & leniant, dictáque excrementa uacuent. Talia quidem sint, tam quæ sumuntur, quàm quæ admouentur. Intemperies autem calida si iecur occupauerit, humores primùm colliquantur, déinde ipsius uisceris carnes, bilis crassa, grauitérque olens per aluum Signa.

euacuatur, ualdéque colorata, urina rufa est, pulsus celer, sitis adest multa, cibus fastiditur, biliosa uomuntur, ferè febriunt. Frigida uerò intemperie, si iecur laboret, deiectiones neq; multæ sunt, neque aßiduæ, certis autem diebus cumulatiùs excernuntur, sed quæ minùs oleant, quàm quæ per calorem colliquantur. Colore quoq; alio sunt, atque consistentia. Sunt enim deiectiones, quæ per eam intemperiem egerūtur, similes aquæ in qua caro recèns mactata lota sit, præséque plerunq; ferunt sanguinis putrefacti, aut in grumos coacti speciē, non quòd sanguis uerè sit, aut grumus, sed ueluti limus, & fæx quædam sanguinis crassa, ad atræ bilis speciem proximè accedens. Plures prætereà, uariique deiectionum colores frigidam iecinoris intemperiem testantur. Qui hac intemperie laborant, tantum abest, ut cibum fastidiant, ut maior etiam illis ciborum appetentia sit. Et quanquam facies illis non concidat, febre tamen languida infestantur. Copulata autem alterutri harum intemperierum siccitas sitim augebit, excrementáque pauciora, ac icciora reddet. Humiditas uerò liquidiora, copiosioráq;, sitim autem minuet. Medicamenta autem calida huic affectui magis conueniunt, quòd ferè hepatis imbecillitas ab intemperie frigida fiat, quæ aut prima est, aut immodico calori sanguinem, & spiritū, calorémq; natiuum dißipanti succedit. Si tamē calor adhuc subesset, calida uitanda. Vuæ passæ cū uinaceis tota substantia hepati familiares admodum sunt. Sequēs quoq; electariū iecur imbecillum mirificè roborat.

Recipe uuarum passarū detractis uinaceis ℥.xxxvij.ß. croc. ʒ.j.ß. calami aromatici ʒ.ij. bdel. Iudaici ʒ.iij. ℈.ij. gra.xv. cinnamomi ʒ.j.ß. cas. ℈.ij. gra.v. iunci odorati ʒ.iij. ℈.ij. gra.v. myrrhæ ʒ.vj. terebinthinæ ʒ.iiij.ß. baccarū oxyacanthæ ℥.iij. spicæ aromaticæ ʒ.iiij.ß. mellis lib.ij. uini.q.s. Fiat elect. molle, de quo sumātur ʒ.ij. quotidie manè.

Obstructionis lienis Curatio. Caput V.

HOc natura lieni officium dedit, ut melancholicum sanguinem ad se ab hepate attrahat, quo & ipse quidem alitur. ubi autem ea facultas imbecillior facta est: aut meatus per quem lien ab hepate fæculentum illum humorem attrahit, obstructus est: aut is qui à liene est ad uentriculum, per quē sæpenumero excrementa quædam ex se reijcit, quæ uomitione interdum, interdum uerò per inferiora decedere uidentur, tunc uitiosus sanguis per uniuersum distribuitur corpus, colorem corporis ad nigredinem uergentem inducens. Nonnunquam etiam immedicabilia hulcera hoc malo affecti obtinent, grauitatem in sinistro hypochondrio sentiunt, tumore interdum, & duritie eas ob causas oborta: spiritus difficultate, mœstitia melancholica, turbulentísque somnijs uexantur. Si in eo, qui his obstructionibus laborat, plenitudo sit, uires, ætásque permittant, iecoraria sinistri cubiti incidatur, fiátque satis lata uenæ diductio, sanguis enim crassus est. Postridie uerò circiter meridiem incidatur in sinistra manu uena ea, quæ est inter auricularem, & medium digitum. Paruæ etenim uenæ circa meridiem incidendæ sunt, quòd eo tempore magis apparent. Materia déinde hunc in modum concoquatur. Causæ. Signa.

Recipe serapij de scolopendr. unc. ij. serapij de bugloss. sesquiunciam, serapij de duabus rad. unc. j. stillatitiorum liquorum tamaricis, scolopendr. lupi salictarij, fumariæ ana unc. ij. ß. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Repetantur altero triduo.

AVT APOZEMATE SEQVENTI VTATVR AEGROTVS.

Recipe corticis rad. cappar. unc. j. v. rad. com. macera-

tarum in aceto ana ℥.ß.summitatum tamaricis, hemionitidis, buglossi cum radice, pentaphylli, chamædryos, chamæpityos, ana M.ß.v.herbarum capil.ana M.j.uuarum passarum detractis uinaceis ℥.ß. seminis portulacæ ʒ.j.ß.seminum anisi, fœniculi, uiticis, ana ʒ.ij.quatuor seminum frig.maiorum, ana ʒ.ß.florum uiticis, & genistæ, ana P.j.ß.trium florum communium, ana P.j.polypod. quer.℥.j.folliculorum sennæ oriental. unc.ß. Decoquantur in aquæ chalybatæ (lienis enim duritiem dirimit).s.q. adusque dimidij consumptionem. Deinde exprimātur, & colo transfundantur. accipiātur, iuris decocti libr.ij.quibus saccharo dulcedo inducatur, fiátque zulapium mediocriter coctum, quod depuretur, adiectisq; cinnamomi selecti ʒ.ij.pul.diarrhodi abb.ʒ.j.iucundiore & odore, & sapore reddatur. Eo utatur ægrotus dies sex appetente diluculo.

Recipe catholici drach.vj.compositionis hamech ʒ.iij. serapij de scolopendr. unc.ß. cum communi medicinarum decocto, adiectis seminis uiticis drachm.ij.polypodij quer. folliculorum sennæ oriental. unc.ß. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina.

Recipe ther.ueter.℈.ij.cōseruæ buglossi ʒ.ij. Misceantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum.

AVT SIC.

Recipe pilul.indarum ʒ.j.excipiatur stillatitio liquore buglossi, fingantúrq; pil.v.quæ circa noctis dimidium sumantur. Adhibenda deinde præsidia lienē corroborantia, eiúsque obstructiones tollentia tam sumpta, quàm admota. Componantur autem ex aperiētibus, astringentibus mistis. Non tamē tam astringentia esse debent, quàm ea quæ hepatis gratia aut sumuntur, aut admouentur, quoniam crassiore est lien substantia, & solidiore, quàm hepar: quare nō tam facilè lienis substantia, quàm hepatis, solui potest. Sumantur

tur igitur hæc. Recipe pul. diarrhodi abb. drach. ij. diacapp. ʒ. j. ß. seminis portulacæ. drac. j. seminis uiticis. ℈. iiij. conseruæ adianti, & scolopendr. ana. ʒ. j. ß. sacchari dissoluti in stillatitio liquore tamaricis q. s. fiat elect. solidum in rhomborum figuram, sintq́; singuli rhombi ponderis. ʒ. ij. sumatur unus tribus horis ante pastum quater in hebdomada. Quo deglutito bibatur parum stillatitiorũ liquorũ buglossi & scolopendrij. Extrinsecus autẽ hæc admoueatur.

Recipe chamæmeli, meliloti, stœchados Arab. ana. M. j. anethi, florum genistæ, scolopendrij, an. M. ß. cinnamomi, seminis uiticis, ana. ʒ. iij. Decoquantur in æquis portionibus uini albi, aquæ, & aceti usque ad consumptionem partis dimidiæ. Hoc in decocto madefacta spongia, & expressa foueatur regio lienis bis, aut ter, manè, & uesperi ante pastum. Quæ ubi exiccata fuerit ungatur unguento sequenti.

Recipe olei de cappar. olei de lilio, ana. ℥. j. ß. olei rutæ. ℥. j. olei amygdal. dulc. (ad remolliendum) ℥. ß. bdellij, ammoniaci dissolutorum in aceto, ana. ʒ. ij. stercoris capræ, seminis uiticis, an. ʒ. iij. seminis portulacæ. ʒ. j. croci ʒ. ß. aceti parum, ceræ parum, fingatur unguentum, quo ungatur regio lienis, calidè manè, & uesperi mox à fotu.

AVT ADMOVEATVR EMPLASTRVM SEQVENS.

Recipe emplastri de meliloto, emplastri diachyli ireati, ana. unc. j. ß. corticis cappar. scolopendrij sicci, an. ʒ. ij. seminis uiticis. ʒ. j. subigãtur cũ ol. de lil. & fingatur emplas. in linguæ bouis figuram, quod lienis regioni admoueatur. Perseuerãte obstructione, si qua quoque noxa in uentriculo sentiatur, utendum pil. sequẽtibus. Recipe pil. de hiera simpl. agar. in pastillorum formam redacti, an. ʒ. j. ß. folliculorum sennæ oriental. ℈. iiij. excipiantur serapio de scolopendr. fingantúrq́; pil. vj. è drachma, è quibus tres per

horam ante cœnam ſumantur, ſemel in hebdomada.

Lienis Phlegmones Curatio.
Caput VI.

Cauſæ. VT cætera uiſcera, ita quoq; lien Phlegmone interdum laborat, ſanguine multo, eoq; calido ad ipſum cõfluẽte. Signa. Dignoſcitur autem febre, & æſtu, præterea grauitate, tumore, diſtentione, doloréq; loci. Victus ratio. Victus ratio eadem ſit cum ea, quæ in reliquis inflammationibus dicta eſt. Potus ſit aut cinnamomi decoctum, aut uinum aquoſum. Medicamẽta quæ principio in omni Phlegmone adhibentur repellentia, & aſtringentia eſſe debent, ut id quod influit reprimant, & partis, in qua Phlegmone fit, robur conſeruent. Cæterùm quoniã ſanguis, qui in liene tumorem, & Phlegmonen facit, craſſus eſt, & ipſius lienis ſubſtantia craßior, quàm hepatis, non ſolùm aſtringentia, ſiue repellentia exhibenda, ſed etiã diſſoluentia, extenuãtia, & incidentia, citra tamen euidentem calorem, quæ aſtringentibus fortiora eſſe debẽt, ne craſſus ille cumulatus in liene ſuccus obthuratus, uehemẽtiùs incraſſeſcat. Curandi ratio. Curandi ratio à uenæ ſectione auſpicãda. Incidatur igitur iecoraria ſiniſtri cubiti, latáq; fiat uenæ diductio: ſanguis autem pro plenitudine, & uiribus detrahatur. Poſtridie incidatur ſaluatella in ſiniſtra manu, quæ eſt inter auricularem digitum, & annularem. Extrinſecus déinde hæc admoueantur. Recipe olei roſacei, olei chamæmeli, ana. unc. ij. Miſceãtur, & inungatur regio lienis calidè manè, & ueſperi diebus quinque.

AVT CATAPLASMA SEQVENS APPLICETVR.

Recipe farinæ hordei unc. ij. roſarum rub. unc. j. chamæmeli, abſinthij, meliloti, an. unc. ß. Miſceãtur cum oleo roſ. & ol. nard. fiátq; cataplaſma, quod lienis regioni applicetur.

tur. Caliditas uerò si intensa sit, formetur cataplasma cum succo portulacæ, folijs salicis adiectis. In huius mali incremento relaxantia, siue dissoluentia augeãtur. Fiat igitur hunc in modum. Recipe olei rosac. olei chamæm. olei de lilio, ana. unc. j. ß. Commistis his lienis regio ungatur calidè manè, & uesperi. ubi enim in uigore fuerit, ungatur solo oleo chamæmel. Cùm autem ad declinationem peruenerit, ungatur oleis chamæmel. & nard. mistis. Tumor autẽ lienis, si frigidus sit & mollis, citra phlegmonẽ, initiò ungatur oleis absinth. & mastich. In progressu addatur oleum de lilio, & muccago seminis lini cum oleo rutæ.

Scirrhi Lienis Curatio.

Caput VII.

TVmore lienis frigido, & molli, aut inflammatione minùs rectè curatis, tumor durus in liene remanet, qui σκίῤῥος, Græcis dicitur. Quacunque autẽ ex causa oriatur, tactu ipsum facile est deprehendere. Causæ. Cibus sit cõcoctu facilis, & boni succi. Vinum substãtiæ sit tenuis, astrictione carens. Victus ratio. Exercitium, uociferationésq; tempestiuæ plurimùm conferunt. Medicamenta autẽ aperientia, extenuantia, incidentia, & abstergẽtia esse debẽt, tam sumpta quàm admota. Recipe serapij de scolopendr. serapij de epithymo (aperiunt, & extenuant) serapij acetati simpl. (incidit propter acetum) ana. unciam j. ß. & scirrho diuturno, addatur quoque oxymelitos scillini unc. j. stillatitiorum liquorũ tamaricis, adianti, buglossi, ana. unciæ tres. Misceãtur, & ieiuno per triduum diluculò sumantur, adiectis cinnamomi selecti drach. ij. saporis gratia. Recipe catholici drach. vj. compositionis hamech drach. iij. serapij adianti unc. ß. cum communi medicinarum decocto, addendo polypod. quer. folliculorum sennæ ana. unc. ß. florum ta-

maricis, P. j. ß. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe pul. diarrhodi abb. pul. diacapp. ana. ʒ. ij. pul. rosatæ nouellæ ʒ. j. sacchari dissoluti in stillatitijs liquoribus bugloss. & scolopendr. q. s. fingatur elect. solidum in rhomborum figuram, sintq; singuli ponderis drach. ij. sumatur unus manè horis tribus ante pastũ. Extrinsecus autem hæc admoueantur. Recipe unguẽti dialtheæ unc. iij. olei de cappar. olei rutæ, an. unc. j. Commistis his ungatur lienis regio calidè manè, & uesperi. Aut fiat ut sequitur, indéq; speret ægrotus haud uulgare præsidium, etiam scirrho diuturno. Recipe ammoniaci dissoluti in aceto scillino unc. ß. ol. amygdal. dul. unc. iij. ol. de lilio unc. ij. ol. de cappar. unc. ij. ß. adiecta cera fiat unguentum, quo ungatur regio lienis calidè, manè, & uesperi. Aut sic, & prædicto uiribus non cedit. Recipe succi cyclamini, aut radicis eius, olei communis, ana. lib. j. olei amygdal. dulc. ℥. ij. seminis portulacæ drachm. ij. aceti unc. j. ß. ceræ parũ, fiat unguentum quo lienis regio ungatur calidè.

AVT SIC.

Recipe œsypi, axungiæ gallinæ, ol. amygdal. dulc. ana. drach. j. ß. olei chamæmeli, ol. de cappar. an. unc. j. Commistis his ungatur lienis regio calidè, manè, & uesperi ante pastum. Tumor autẽ lienis si sit à melancholica materia cum flatu mista, concoquatur, & euacuetur, ut in Melancholia dictũ est, cætera uerò fiant ut sequitur. Recip. pul. diacymini, pul. diacappar. ana. ʒ. ij. sacchari dissoluti in stillatitio liquore scolopendr. q. s. fiat elect. in tessellis, de quibus sumatur una quotidie manè. Vngatur & unguento sequenti. Recipe olei rutæ, olei chamæmel. ol. de cappar. ana. unc. ij. anisi, cumini. cinnamomi selecti, fructus tamaricis, ana. ʒ. j. ß. aceti parum, & ceræ, fiat unguentum, quo ungatur regio lienis calidè manè, & uesperi.

Diarrhœæ Curatio. Cap. VIII.

COpiosum alui profluuium citra exhulcerationem, aut inflammationem, Diarrhœa appellatur. Oritur autem hæc paßio, aut ob uentriculi, aut intestinorũ, aut iecoris, aut lienis imbecillitatẽ, quæ sunt instrumenta cõcoctioni seruientia. Illius autem imbecillitatis curatio ex his, quæ superiùs tradita sunt, petenda est. Aut ob prauorũ alimentorum copiosam ingestionẽ, quæ corrupta mordicationem excitant, uirtutémque expultricem irritant: id quod tum ex ægri sermone, tum ex deiectionibus cognosci potest. Nam si biliosæ fuerint, flauo inficiuntur colore, neq; citra caloris sensum, & mordicationem excernuntur. Alimenta uerò copiosiùs ingesta, si humidiora, uiscosioráq; fuerint, unde humores craßi, pituitosi, & lenti nati sint, qui corrupti diarrhœam excitauerint, cõtraria dictis prorsus erũt, quæ per aluum deijciuntur. Aut ob humorum è supernis partibus ad uentris spatia defluxum hoc pathema oritur. Aut ob retentricis facultatis imbecillitatem. Aut ob hepatis, aut uenarum meseraicarum obstructionẽ. Aut ob uentriculi cruditatem. Aut deniq; ex totius corporis plenitudine. A qua, aut quapiam alia parte se per uentriculum, & intestina expurgante, Diarrhœa si excitata fuerit, natura, quæ superuacua sunt, & noxia expellere tentante, ídq; facilè is, qui laborat tolerauerit, tantùm abest, ut id alui profluuium sistendum sit, ut etiam naturæ motus sit adiuuandus. Si autem fluor ille diutiùs perseuerans, non solùm superuacua expellat, & noxia, sed etiam corporis habitum ueluti colliquet, uirésque atterat, tunc ei tum sumptis, tum admotis, tum infusis resistendum. Si natura duce superflua alui profluuio expellantur, diebus ad summum duodecim Causæ.

terminari

terminari debet: cæterùm si naturæ auxilio fuerimus, breuiori tempore finietur. Si tenuis igitur corporis habitudo, aliáq; signa biliosam corporis constitutionem ostendant, biliosáq; excrementa noxia, & superflua natura expellat, eius motum hunc in modum adiuuabimus. Recipe rhabar. selecti parum torrefacti (sic enim acrimoniã perdit, parte subtili, & acri dissoluta) ʒ.ij. pul. miuæ ex cotoneis sine speciebus unc. j. cum aqua chalybata, aut stillatitio liquore plantag. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina.

AVT SIC.

Recipe corticis myrobala. flauarum parum torrefactarum ʒ.iij. rhabar. parum torrefacti ʒ.j. fiat pul. & cum uino acerbo, & stillatitio liquore plantag. aut rosa. fiat potio. Atq; hæc magis puluerata, quàm infusa conueniunt. Si quis tamẽ tam delicato palato fuerit, ut à pulueribus offendatur, infusio hunc in modum fiat. Recipe rhabar. parum torrefacti ʒ.ij. macerentur in stillatitio liquore plantag. in quo balaust. myrthi baccæ, rosæ rub. decocta fuerint, horis xij. deinde exprimantur, adiectáq; serapij ex cotoneis ℥.ß. fiat potio, quæ sumatur hora quinta matutina.

AVT SIC.

Recipe rhabarb. selecti parum torrefacti ʒ.ij. subigantur cum miua ex cotoneis, & saccharo ros. antiquo. q. s. fingatur bolus, qui antelucano tempore sumatur.

AVT SIC.

Recipe rhabar. selecti, parum torrefacti ʒ.ij. subigantur cum miua ex cotoneis, fingantúrque pil. ix. quæ sumantur hora tertia à noctis dimidio. Quòd si prædictis remedijs materia, quæ multa erat, nõ satis uacuata uideatur, repetantur. Si uerò prorsus uacuata sit, aut maiori certè ex parte, ad fluxũ astringendum se medicus cõuertat, hũc in modum. Recipe carnium cotoneorum saccharo conditarum sine

spec

ſpeciebus uncias tres, ſumantur drachm.ij.non multo ante paſtum tempore.

AVT SIC.

Recipe conſeruæ roſa.antiquæ,conſer.ſymphyti,ana ℥.j.ß.lapidis hæmatit. drachm.ij.baccarum myrti ʒ.j.ß.boli Armeniæ lotæ in ſtillatitio liquore roſ.ʒ.ij.ß.excipiantur ſerapio ex cotoneis, fiátque elect. molle, de quo ſumantur ʒ.ij.exiguo ante paſtum tempore.

AVT SIC.

Recipe ſerapij myrthei, ſerapij roſacei de roſis ſiccis, ſerapij ex cotoneis,ana ʒ.ß.ſtillatitiorum liquorum, peræ paſtoritiæ,plantaginis,roſarum,ana unc.j.Miſceantur, & ieiuno uentriculo manè ſumantur. Sunt autem hæc inter ſe uarianda, utetúrque illis uiciſsim ægrotus, ne uni natura aſſueta,eo tanquam cibo utatur. Extrinſecus autem ſequentia admoueantur. Recipe olei myrthei, olei ex cotoneis, olei maſtich.ana unc.ij.boli Armeniæ, acaciæ, hypociſtidos,lapidis hæmatit.mumiæ,ana drachm.j.ß.ceræ parum, fiat unguentum, quo ungantur uenter infra umbilicum, & renes calidè manè, & ueſperi ante paſtum. Animi defectio, uentris dolor, ardórq; uehemens huic affectui interdum superueniunt, quibus ſymptomatibus tam ſumptis,quàm admotis medicamentis hunc in modum occurrendum.

Recipe cornu cerui uſti ʒ.ij. Miſceantur cum ſtillatitio liquore plantag. & bibantur ante paſtum, materia maiori ex parte uacuata, non antè. Confert autem hoc medicamentum non ſolùm dolori uentris ex fluxu, ſed & dolori colico. Extrinſecus autem hæc admoueantur, materia (ut diximus) uacuata. Recipe gallarum, rhois obſoniorum, baccarum myrthi, ana Manip.j.pomorum ſylueſtrium contuſorum unc.iij.cumini in aceto infuſi unc.iiij.roſa. rub.M.ß. Decoquantur in aqua, in qua ferrum candens ſæpius ex-

tinctum

tinctum sit, in eáque calida madefacta spongia, & expressa foueatur uenter calidè manè, & uesperi. Prætereà fricationibus, ligaturísque dolorificis extremitatũ facienda reuulsio. Cucurbitulæ quoque super umbilicum affigantur sine scarificatu, ibíque per quartam horæ partem hæreant. Non enim solùm uentris fluxionem sistent, sed & dolorem auferent. Crura quoque si sequenti lotione lauentur, fluens materia reuelletur.

Recipe radicis filicis, radicis calcatrapæ, ana M. ij. foliorum plantaginis, balaustiorum, rosarum rubrarum, ana M. j. Decoquantur in aqua, in qua ferrum candens sæpe extinctum sit, & uino astringente, hócque in decocto lauentur crura: ut dictum est. Diarrhœa uerò si à pituitosis humoribus fuerit lentis, craßis, & corruptis, naturæ motum noxia expellentis hunc quoque in modum adiuuare licebit.

Recipe hieræ simpl. Gal. ℥. vj. sumantur diluculò.

AVT SIC.

Recipe pilul. mastich. ℥. j. cum stillatitio liquore absinth. fingantur pilul. v. quæ sumantur hora noctis decima, aut undecima. Turpetum, ídque genus alia medicamenta ualentiora haud conueniunt. Retentrix déinde uirtus uentriculi, & intestinorum medicamentis tam sumptis, quàm admotis roboranda hunc in modum.

Recipe diacydonites cum speciebus uncias tres, sumantur drachmæ duæ, quotidie manè non multò ante pastum tempore. Sumatur prætereà semel in hebdomada drachm. una theriacæ ueter. manè sex horis ante pastum. Extrinsecus autem sic roboretur.

Recipe olei nardini, olei mastich. olei menthæ, ana ℥. ij. caryophyllorũ, menthæ siccæ, cardamomi, ana ʒ. ij. coralli rub. ʒ. j. ceræ parum, fiat unguentum quo ungatur uenter, & regio uentriculi calidè ante pastum manè, & uesperi.

AVT

AVT SIC.

Recipe emplastri de mastich.unc.iij.fingatur emplastrũ in scuti, ut uulgò loquuntur, stomachalis figuram, quod uentriculi regioni applicetur. Diarrhœa si à defluxione humorum ex capite in uentriculum nascatur, frequẽtes habet paroxysmos, materia enim prima uacuata, noua generatur, quæ defluxionem rursum excitat. Paroxysmi tẽpore utatur ægrotus pilul. sequentibus. Recipe pilul. asaieret, pil. mastich. an. drach. ß. Excipiãtur stillatitio liquore betonicæ, fingãtúrq; pilul. v. quæ sumantur horis tribus post cœnam ab ægroto lectũ ingredi uolente. Deinde pul. capitali inspergatur pars capitis anterior, eodem quoque tempore. Aut fingatur pileolus cui sequentes pulueres insuantur. Recipe melyssophylli, betonicæ, sampsuchi, ana. M. ß. stœchad. Arab. rof. rub. florũ rorismar. ana. P. j. nigellæ Rom. torrefactæ. ʒ. iij. gummi iuniperi. ʒ. ij. corian. præpar. cocci infectorij, an. ʒ. ij. ß. maceros, caryophyllorum, an. ʒ. j. Insuantur panno serico rubro, & raro, fingatúrq; pileolus acu interpunctus, qui gestetur. Vtendum & sequẽti suffitu.

Recipe thuris, mastich. ana. ʒ. j. styracis calamitidis, ladani, ana. ʒ. ij. succi cyrenaici ʒ. iij. sandaracæ ʒ. ß. His cõfractis suffitus fiat, quo capitis operimentum suffiatur manè, & uesperi. Prætereà uentriculus, & intestina roborentur medicamẽtis tam sumptis, quàm admotis, dictis in Diarrhœa pituitosa. Diarrhœa à cruditate uentriculi si fuerit, ea laborantem primùm oportet pauco uti cibo, eóque boni succi. & concoctu facili: uentriculo deinde hunc in modum succurrendum. Recipe pilul. alephang. ʒ. j. ß. pil. mastich. ℈. j. ß. Excipiantur stillatitio liquore absinth. fingãtúrque pil. ix. è quibus tres per horam unam sumãtur ante cœnam alternis diebus. Tertio autem, aut quarto, à fluxu die, sumat drach. ij. diacydonites cum speciebus nõ multo ante pastum

tempo

tempore. Extrinsecus autem apponatur uentriculo emplastrum de mastich. in scuti (ut loquuntur) stomachalis figuram, formatum.

AVT SIC.

Recipe cerati Gal. emendantis uitia stomachi, olei nard. ana. unc. ij. His cōmistis uentriculi regio calidè ante pastū linatur manè, & uesperi. Diarrhœa quoq; obstructis meseraicis uenis plerunque oritur, túncque apparent deiectiones chylosæ. Quod ubi contigerit, primum astringentia omnia uitentur: sumatur autem sequens potio purgans.

Recipe rhabarb. selecti unc. j. ß. agar. recens in pastillorum formā redacti drach. j. spicæ nardi gra. v. macerentur in stillatitijs liquoribus apij, & intybi satiui latioris, ac pauco uini albi, horis duodecim. dein exprimantur, & colentur, adiectisque cathol. unc. ß. serapij adianti unc. j. fiat potio, quæ sumatur hora quinta matutina. Sequenti deinde elect. utendum. Recipe pul. diacurcumæ maioris, pul. diarrhodi abb. ana. ℥. ij. sacchari dissoluti in stillatitijs liquoribus fœniculi, aut apij, q. s. fingatur electar. solidum in rhōborum figuram, sintq; singuli ponderis drach. ij. ß. Sumatur unus quotidie manè horis tribus ante pastum: quo deglutito bibatur parum uini albi, aut gilui diluti.

AVT SIC.

Recipe cicerum rubr. non lotorum, M. j. radicum apij, & fœniculi, ana. unc. ß. adianti recentis, M. ß. Decoquantur in s. q. aquæ, usque ad absumptionem dimidij: accipiatur iuris decocti libr. j. quæ per biduum bibatur in æquas portiones partita. Atque id cōmodè fiet ante potionis purgantis prædictæ sumptionē, concoquentium serapiorum loco.

Diarrhœa autē ab hepatis obstructione si fuerit, cognoscetur dextri hypochondrij grauitate. Quæ quidē obstructio si sit in hepatis parte sima, curetur ut obstructio uenarum

rum meſeraicarum proximè dicta. Si uerò in hepatis gibbo. quod ex urina cognoſcetur, fortiora exhibeātur diuretica. Quòd ſi huic affectui hepatis caliditas adiuncta ſit, apozemate ſequenti utendum. Recipe v. radic. comm. maceratarum in aceto, ana. ℥. ß. intybi ſatiui latioris non loti, cichorij cum radice, ſeriolæ. an. M. ß. quinque herbarũ capil. ana. M. j. quatuor ſeminum frig. maiorum, ana. drach. j. ß. ſeminum apij, aniſi, & fœniculi, ana. drach. j. cicerum rub. M. ß. florum ſambuchi, & geniſtæ, ana. P. j. Decoquantur in ſ. q. aquæ ad dimidij conſumptionem uſque: accipiatur iuris decocti lib. j. ß. ſaccharo dulce reddatur, fiátque ſerapiũ mediocriter coctum: quod depuretur, adiectíſq; cinnamomi ſelecti drach. j. ß. pul. diarrhodi abb. drach. j. ſuauiore & ſapore, & odore reddatur. Eo ægrotus ieiunus utetur manè, diebus quatuor. Vtendum déinde potione purgante proximè dicta in obſtructione uenarum meſeraicarum. Vacuato corpore ſumat quotidie manè elect. ſolidi diarrhodi abb. teſſellam unam. Obſtructio uerò hepatis ſi cum ipſius frigiditate ſit coniuncta, ei hunc in modum medebimur. Recipe ſerapij de radic. oxymelitos diuretici, ſerapij adianti, ana. unc. j. ß. ſtillatitiorum liquorum abſinthij, apij, fœniculi, ana. unc. iij. Fiat in zulapij modum, quod depuretur, & adiectis cinnamomi drach. ij. ori ſuauius reddatur. Eo utetur ægrotus diebus quatuor.

AVT SIC.

Recipe quinque rad. com. maceratarum in uino albo, an. unc. ß. chamædryos, chamæpityos, pentaphylli, filipendulæ, an. M. j. abſinthij Pontici M. ß. aſari drach. iij. cicerum rubr. M. j. ſeminum aniſi, apij, & fœniculi, an. drach. ij. florum geniſtæ, & ſambuchi, ana. P. j. ß. polypodij quer. ℥. j. agar. in paſtillorum formam redacti ℥. ß. Decoquantur in ſ. q. aquæ, uſque ad partis dimidiæ abſumptionẽ: accipiatur

iuris decocti libr. j. ß. quæ adiecto sacchar o & melle, dulcis reddatur, fiátque serapium mediocriter coctum, quod depuretur, & adiectis. ℥. iij. cinnamomi selecti iucundiore fiat & odore, & sapore. Eo utetur ægrotus ieiunus, manè, diebus quatuor. Vacuetur déinde sumpta potione sequenti.

Recipe agar. in pastillorum formam redacti. ℈. iiij. medullæ cnici. ℨ. iij. Macerentur in oxymelite simpl. & stillatitijs liquoribus fœniculi, & apij horis. xij. déinde exprimantur, adiectísque cathol. ℥. ß. diaphœnici. ℨ. j. ß, fiat, potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe theriacæ ueter. ℨ. j. conseruæ adianti, conseruæ buglosi, ana. ℨ. j. ß. Misceantur, & postridie manè sumantur horis sex ante pastum. Vacuato corpore, dies cõplusculos manè. ℨ. ij. diacurcumæ maioris sumantur. Lienis autẽ uitio si Diarrhœa contigerit, id quod ex dolore, & grauitate circa lienis regionẽ cognoscitur, id lienis uitium curandum remedijs superiùs dictis, cùm lienis affectuum curãdorum methodus tradita est. Hepatis quoque ui, & concoctrice, & retentrice imbecilla facta, Diarrhœa interdum suboritur. Cæterùm deiectiones tunc excernuntur aquæ similes, in qua recens mactata caro lota est. Solus autem uuarum passarum cum uinaceis probè dentibus comminutis in pastus principio usus frequens, huic malo mederi potest. Aut electarium molle in hepatis imbecillitate traditum.

Deiectionis sanguinis Curatio. Caput IX.

SAnguis etiam interdum per aluum, sine intestinorum abrasione, & dolore egeritur, ab hepate malè affecto defluens. Huic autem hepatis uitio caliditas nonnunquam coniuncta est, interdum uerò frigiditas. Caliditas autẽ cognoscitur ex graueolentia deiecti sanguinis, & uehementia

tia sitis: sequitúrque hoc malum plerunque ardentes febres, cui tam sumptis, quàm admotis hunc in modum succurrendum. Recipe elect. solidi trium santalorum rhabarb. duplicato unc. iij. sumatur tessella una quotidie manè horis tribus ante pastum. Extrinsecus autem hæc fiant.

Recipe cerati santalini unc. v. spicæ nardi scrupul. j. Misceantur, & hepatis regioni applicentur matutinis horis ante pastum.

AVT SIC.

Recipe stillatitij liquoris rosarum, stillatitij liquoris intybi satiui latioris, ana lib. ß. omnium santalorũ, ana ℥. j. ß. caphuræ gran. iij. spodij ℥. ij. spicæ nardi ℈. ß. aceti parum. His commistis fiat epithema hepati tepidè, matutinis horis ante pastum. Frigiditate autem cum dicto hepatis uitio coniuncta, sitis non adest, nec febres hoc malum sequitur. Ei quoq; tum sumptis, tum admotis hũc in modum medebimur.

Recipe elect. solidi aromatici rosati maioris, aut de cinnamomo unc. ij. sumatur rhombus unus quotidie mané. Extrinsecus autem hepatis regio ungatur oleo nard. & mastichino calidè, matutinis horis ante pastum.

Dysenteriæ Curatio.
Caput X.

TOrmina malum hoc Medicorum nonnulli appellant, quòd in eo intestina dolore admodum torqueantur, ob ipsorum exhulcerationem. Huius autem exhulcerationis causæ sunt interdum externæ, ut frigiditas, aut calor, aut pernitiosorum medicamentorũ potio. Interdum uerò causæ sunt internæ. Nam aut à bile flaua, aut pituitosa salsa, aut à bile adusta, atque id genus humoribus acribus, & mordacibus aut ab uniuerso corpore ad uentrem confluentibus, aut in ipso natis ob cruditates, aut fructuum comestionem, Causæ.

aut acrium uitiosorúmq; ciborum usum. Principiò, hoc pathemate inchoante, biliosa, uaria, & mordacia excernūtur.

Signa. Deinde interaneorū abrasiones sequuntur. Postremò paulum cruoris simul excerni uidetur, quando uidelicet ipse affectus iam Dysenteria esse censetur. Quando autem huiusmodi abrasiones solæ, hoc est sine sanguine excernuntur, considerandum num pingue quidpiam simul cum illis deijciatur, in craßis enim intestinis hulcus esse tunc credendum, à quibus pingue illud, quod ipsis intrinsecus adhærebat, liquefactum, & abrasum excernitur. Vbi uerò cruorem excerni quoque uideris, intueri oportet, utrum is reliquis excrementis ita sit admistus, ut uniuersus misceatur uniuersis, an pars eius aliqua reliquis supernatet. Etenim ubi uniuersus sanguis uniuersis excrementis est admistus in superioribus intestinis hulcus esse indicat: si uerò supernatat, in humilioribus. Hulcere autem in tenuibus intestinis existente, dolores acerbißimi ad animi usque deliquium circa umbilicum consistunt: biliosa, porríque colorem habentia, atque omnino uariegata excernuntur: siti ægroti infestantur, febriúntque. Porrò non parùm conducit ad curandi rationē nosse, in qua intestinorū parte hulcus consistat. Nam si in superioribus intestinis fuerit, ab epotis medicamētis petendum præsidium est: si uerò in humilioribus, enema subijcere magis conuenit. Quies in hoc affectu salubris admodum est. Cibus paucus sit, ut partes largiore alimento destitutæ contumaciùs quem habent humorem retineant, nec tam facilè ab hulceratis intestinis trahentibus abduci permittāt. Sit idem euchymus, & coctu facilis, quod uentriculi facultas coctrix, retentrix quoque imbecilla sit. Oua igitur sorbilia, perdices, contusum carnium, hepata gallinarum, oriza cum lacte, amylum, oua lacti admista conueniunt. Lac quoque acidum, lapidibus aut

Victus ratio.

ferro

ferro candenti ustulatum ter quatérue, epotum plurimùm confert. Vinum aut nullum bibatur, aut astringens sit, & aqua chalybata dilutum. Zulapium quoque rosatum per se salubre est. Aqua quoque pluuia, aut eius defectu fontana, in qua chalybs ignitus extinctus sit, huius præsertim mali principio, salubris est. Ad Dysenteriæ autem curationem in inferioribus intestinis consistentem (quæ, præter ea quæ dicta sunt, uel ex hoc cognoscitur, quòd excrementa cum flatu prodeunt, multáque sunt, & coaceruata, aliquando etiam spumosa, pinguiáque illis commista sunt) lauantibus enematibus primùm utendum est hunc in modum. Recipe iuris decocti hordei lib. j. sacchari semel dúntaxat cocti ℥. j. uitellos ouorũ duos, fiat enema, quod ante pastum inijciatur. Hoc autem lauante enemate sæpe utendum est, & ante corporis uacuationem, & post. Nam si materia pauca sit, solis interdum id genus enematibus curatur hic affectus. Si uerò materia crassa appareat, enemata nõ solùm lauantia, sed & abstergentia sint, præsertim si salsa pituita sit, hunc in modum. Recipe iuris decocti hordei lib. j. sacchari rubri, mellis rosacei col. ana unc. j. uitellos ouorum duos, fiat enema, quod ante pastum inijciatur. Si autem magnus ardor in excrementis, cum intenso uentris dolore uideatur, sequenti enemate utemur. Recipe succi plantaginis fæce subsidente depurati unc. iiij. olei rosa. unc. vj. muccaginis psyllij extractæ in stillatitio liquore ros. unc. ij. fiat enema, quod ante pastum immittatur. Si uerò non solùm lauare intestina, & abstergere, sed etiam dolorem mitigare sit opus, hoc enemate iniecto, id consequemur. Recipe iuris decocti hordei libr. j. sacchari rubr. mellis rosacei col. ana unc. j. ß. muccaginis psyllij extractæ in stillatitio liquore rosa. unc. ij. fiat enema, quod ante pastum inijciatur. Corpus deinde sequenti potione purgante uacuandum,

Recipe rhabar. selecti torrefacti drach. j. ß. myrobalanorum flauarum parum torrefactarũ drach. ij. stillatitij liquoris plantaginis. q. s. adiecta serapij ex cotoneis ℥. j. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Si autem à bile adusta huius mali origo sit, potione sequenti uacuetur.

Recipe myrobalanorum flauarum, & cærulearum parum torrefactarũ, ana drach. j ß. rhabar. parum torrefacti ℈. iiij. serapij ex cotoneis ℥. j. adiectis stillatitijs liquoribus rosa. & plantaginis. q. s. fiat potio. Si uerò à pituita salsa Dysenteria suborta fuerit, mutentur myrobal. cæruleæ in cepulas, aut empeliticas, eadem quantitate manente. Vacuato corpore, utendum ut dictum est, enemate lauante superiùs tradito. His peractis, si materia maiori ex parte imminuta, uacuatáq; uideatur, adhibenda tam extrinsecus, quàm intrinsecus constringentia. Intrinsecus autem hunc in modum. Recipe serapij ex cotoneis, serapij myrthei, ana unc. iij. Misceantur cum aqua pluuia, aut aqua fontana chalybata, & sitis tempore bibantur. Sumantur & drachmæ duæ carnium cotoneorum sacchаro conditarum sine speciebus quotidie manè, ante pastum exiguo quidem tempore. Inijciantur quoque enemata lauantia, ídque sæpe fiat, donec exire uideantur syncera, uitiosis humoribus haudquaquam permista. quod ubi cõtigerit, constringentia inijciantur hunc in modum. Recipe gallarũ, rhois obsoniorum, rosarum rub. baccarum myrthi, balaustiorum, orizæ torrefactæ, ana M. j. Decoquantur in aquæ pluuiæ, aut chalybatæ. q. s. adusque dimidij consumptionẽ. accipiantur iuris decocti lib. j. succi plantaginis subsidente fæce depurati ℥. iij. seui renum caprarum ℥. ij. lapidis hæmatitis, mumiæ, boli Armeniæ, sanguinis draconis, gummi tragacanthæ, gummi Arab. ana ℈. ij. Commistis omnibus, fiat enema, quod ante pastum inijciatur. Perseuerante autem fluxu, lauante

lauante enemate superiùs tradito semper utendum. Extrinsecus autem sequentia admoueantur. Recipe olei myrthei, olei ex cotoneis, olei mastich. ana. unc. ij. acaciæ, hypocistidos, boli Armeniæ, rhois obsoniorum, baccarum myrthi, ana. drach. ij. ceræ parum, fiat unguentum, quo ungatur uenter ab umbilico ad pubem, & renes calidè, manè, & uesperi ante pastum.

AVT SIC.

Recipe boli Armeniæ, mumiæ. ana. unc. ß. Misceantur cum albo oui. linantúrque uenter, & renes: ut dictum est, ab umbilico ad pubem calidè, manè, & uesperi ante pastum. Crura quoque sequenti decocto lauentur. Recipe gallarum, rhois obsoniorum, ana. ℥. j. ß. foliorum plantag. M. j. rad. filicis, calcatrapæ, ana. M. ij. Decoquãtur in aqua chalybata, & uino astringente. Eóque decocto lauentur crura manè, & uesperi. Balneis tandem sudorẽ prouocare absurdum non erit. Postremò & cucurbitulas umbilico, & ilibus utrisque affigere, opem nõ leuem afferet. Dysenteria si in superioribus intestinis fuerit, iisdem planè præsidijs curanda, quibus Dysenteria in inferioribus intestinis cõsistens, exceptis enematibus, quoniam gracilia intestina non superant. Porrò si hepatis intemperies calida acres hos humores, à quibus Dysenteria fit, generet, ungatur hepar unguento sequenti. Recipe cerati santalini. ℥. iiij. olei nymphææ. olei rosacei, ana. unc. j. ß. lauentur aqua frigida, adiectóque spicæ nardi. ℈. j. ungatur hepatis regio tepidè, dies duos, aut tres, horis matutinis ante pastum.

Lienteriæ Curatio.

Caput XI.

VElox exitus eorũ, quæ comeduntur, & bibuntur, quæ talia deijciuntur, qualia fuere deuorata, lienteria est.

Huius autem uelocis exitus interdum nimius cibus: interdum ciborum præposterus ordo, crasso tenuem præcedente, in causa est. Contingit aliquando id mali ob neruorum à sexta syzygia prodeuntium, uillos interioris tunicæ uentriculi constituentium resolutionem. Totius uentriculi, atq; intestinorum imbecillitas huius uelocis ciborum exitus interdum in causa est, ob quam hæ corporis partes grauatæ à cibis assumptis, ipsos confestim excernunt, absque ullo doloris sensu. Hæc autē imbecillitas retentricis potentiæ uentriculi, & intestinorum ex intemperatura fit, quam ueluti quendam habitum non facilem solui contraxerunt: aut propter humorem aliquē, puta pituitosum, aut biliosum, qui in uentriculo, atque intestinis continetur. Fit interdum hæc paßio ab his partibus non admodum infirmis, sed tamen in superficie exhulceratis ab humorum quorundam mordacitate, & acrimonia. Tunc enim necessariū, ut permeantibus cibis partes exhulceratæ dolorem sentiant, atque ideo illos propellant, ac à seipsis citißimè emittant. Verùm huic intestinorum, & uentriculi lenitati cuiusdam morsius inerit sensus. Id quod etiam uentriculo phlegmone laborante euenit, apparétq; in deiectionibus plerunque aliquid puris. Si lienteria ab imbecillitate uentriculi ob intemperaturam solam sine humore fuerit, eius curandæ ratio ex his petenda est, quæ superiùs sunt tradita, cùm de uentriculi affectibus ageretur. Si uerò ea intemperatura imbecillitatē uentriculi efficiēs cum humore fuerit, humor primùm uacuandus, deinde intemperaturæ, atque imbecillitati curandæ incumbendum. Quod si is humor pituitosus fuerit, qui facultatem uentriculi retentricem labefactet, aut eius tunicis adhærens lubricum ipsum, facilémque ad ciborum emißionem reddat, eius uacuatio uomitu primùm tentanda hunc in modum.

Recipe aquæ tepidæ unc. vj. oxymelit. simpl. ℥. j. ß. Miscean

sceantur, & bibantur. Vomitu autem nõ inde irritato, penna, cuius extremum oleo madefactum sit, in os, & fauces immittatur. Quòd si neque ita successerit, ualidiora sumantur hunc in modum. Recipe oxymelitos scillini unc. j. ß. stillatitij liquoris fœniculi unc. iij. Misceãtur, & à ieiuno bibantur, fiátque per biduum diluculó. Postridie cibos uarios, & salsos prãdeat, mox à prandio rursus oxymeli cum aqua tepida, ut dictum est, bibat, uomitúmque, aut digitis in os, ac fauces immißis, aut penna (ut dictũ est) uomitus prouocetur. Si uerò laborans non suapte natura facilè uomat, cogendus non est, cæterùm sumpto solutiuo pharmaco uacuetur hunc in modum. Recipe hieræ picræ Galeni unc. ß. adiecto saccharo fingatur bolus, qui hora quinta matutina sumatur.

AVT SIC.

Recipe pil. mastich. ʒ. j. ex stillatio liquore absint. fingãtúrq; pil. v. quæ sumãtur circiter horam noctis undecimã. Aut harũ loco sumatur pil. alephang. ʒ. j. Nihil autẽ quod ualidè astringat exhibendum, nisi corpore uacuato. Quo uacuato, sumat laborans zinziber conditũ, aut de diacydonite cum speciebus, castaneæ instar, ante pastum quotidie mané. Extrinsecus autem hæc admoueantur. Recipe olei mastich. oleĩ de lentisco, ol. nardini, ana. ℥. j. ß. mẽthæ siccæ, caryophyl. acaciæ, hypocistidos, mastich. ana. drac. j. ß. ceræ parum, fiat unguentum, quo ungatur regio uentriculi, & uenter calidè ante pastum, mané, & uesperi. Aut huius unguenti loco, cerato sequenti utendum. Recipe mastich. unc. ß. ladani drach. ij. menthæ siccæ, caryophyllorum, coriandri præparati, cardamomi, ana ʒ. j. ß. corallij rub. ʒ. j. adiecta cera fingatur emplastrũ in formã scuti (ut loquuntur) stomachalis, quod uentriculi regioni applicetur. Humor uerò si biliosus fuerit, qui uentriculi potentiam reten-

tricem atterens, Lienteriam excitet, eius quoque uacuatio uomitu primùm tentanda hunc in modū. Recipe aquæ tepidæ unc. vj. serapij acetati simpl. aut aceti unc. j ß. Misceantur, & bibantur: uomitúsque, ut paulò ante dictum est, prouocetur. Si uerò materia hæc biliosa uomitu non satis euacuata fuerit, sumatur sequens potio purgans. Recipe rhabarb. selecti parum torrefacti drac. j. ß. myrobalano. flauarum parum quoque torrefactarum ʒ. j. carnium cotoneorum sine speciebus ℥. ß. stillatitij liquoris plantag. q. s. fiat potio purgās, quæ sumatur hora quarta matutina. Corpore uacuato astringētibus utendum tam sumptis, quàm admotis. Recipe diacydonites sine speciebus, cum saccharo unc. iiij. sumantur drach. ij. in principio pastus.

AVT SIC.

Recipe conseruæ rosa. antiquæ unc. ij. carnium cotoneorum conditarum saccharo sine speciebus unc. iij. coralli rubri, boli Armeniæ, an. ʒ. ij. miuæ ex cotoneis sine speciebus unc. ß. Misceātur, sumatúrq; castaneæ paruæ instar in principio pastus. Extrinsecus autem hæc admoueantur. Recipe olei ex cotoneis, olei myrthei, olei mastich. ana. ℥. j. ß. acaciæ, hypocistidos, boli Armeniæ, coralli rub. ana. drac. j. ß. Adiecta cera fiat unguētum, quo ungatur regio uentriculi calidè manè, & uesperi, ante pastum. Lienteria si ab hulcerato uentriculo orta sit, mundificetur hulcus hunc in modum. Recipe cas. recens extractæ unc. j. aquæ mulsæ, unc. iiij. Misceantur, fiátq; potio quæ sumatur ad auroram. Dies deinde aliquot horis matutinis ieiuno uētriculo sumat laborans unc. vj. iuris decocti uuarum passarum cum oxymelite simplici. Hulcere purificato, quod cognoscitur ab excrementis nullo cum pure deiectis, sumatur drach. j. pul. equiseti, cum uino astringēte, aut aqua chalybata, idq; dies complusculos fiat, ad auroram. Vngatur quoque uentriculi

culi regio calidè ante pastum oleis ex cotoneis, & mastich. æquis portionibus mistis. Lienteria à paralysi neruorum & uillorum uentriculi, à causa externa interdum oritur, ut à frigore uehementi: cùm quis loca niuosa præterit, contingit uentriculum ita resolui, ut neque dolorem sentiat, neque grauitatem, uique eius retentrice resoluta assumptos cibos celeriter deijciat. Curabitur si conseruæ acori col. drachm. ij. manè, & uesperi duabus horis ante pastum sumantur per aliquot dies. Aut si laborans, drachm. j. assæ fœtidæ in quinque pilul. ex melle, partitam ieiunus dies aliquot manè deuoret. Déinde uentriculum oleo nard. calidè ante pastum manè, & uesperi inungat. Lienteria si à nimio cibo fuerit, minuatur cibus. Si à præpostera ciborum ingestione, corrigatur. Si à phlegmone uentriculi, quam indicat tumor in regione uentriculi, curetur phlegmone.

Colici doloris Curatio. Caput XII.

ORitur hæc paßio interdum à pituitosis humoribus in Coli membranulis subsidentibus. Sæui adsunt dolores illis in partibus, ubi Coli situs est, quasi enim tundi, & perforari intestinum sentitur. Nausea, & uomitus urgent, euomuntúrque pituitosa quædam, atque corrupta. Retinentur excrementa, ut ne flatus quidem, neque ructus excerni queat. Si quid autem ab aluo deijci contingat, id flatuosum quodammodo est, & sæpenumero aquæ supernatare consueuit, similem habēs bubulo stercori cōsistentiam. Sæpenumero etiā ueluti circuire uidetur dolor, atque plurima loca occupare, qui modò in hac, modò in illa parte uehementior sit. Oritur interdum hic dolor à flatulentis spiritibus, quibus non patet exitus. Interdum à fæcibus induratis.

Signa.

Causæ.

Non

Nonnunquam à uermibus. Aliquando etiã à coli phlegmone. Si à pituitosis humoribus fuerit, foris admoueantur mitigantia dolorem, atque intereà infundenda enemata parentur. Fiat igitur hunc in modum. Recipe foliorum chamæmeli, meliloti, maluarum, helxines, ana M.j. seminum lini & fœnogr. ana ℥.ij. Decoquantur in ſ. quãtitate aquæ, eóq; decocto foueatur locus doloris. Deinde ungatur oleis chamæmeli, anethi. de lilio, æquis portionibus mistis. Post hæc primùm inijciatur enema blandum, nõ acutũ, ad emolliendas fæces, hunc in modum. Recipe maluarum, altheæ, linozostidos, betæ, helxines, ana M.j. seminum lini, & fœnogr. ana ℥.ij. ficus x. florum chamæmeli, & meliloti, ana P.j. Decoquantur in ſ. q. iuris decoctorũ omasorum ad tertias: accipiãtur iuris decocti sesquilibra, cas. cum melle, saccha. rub. ana unc. j. mellis despumati sesquiuncia, olei communis unc. iij. salis parum. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum inijciatur semel, atque iterum, donec fæces educantur. Quibus eductis, si dolor uehemens sit, mox sequens infundatur. Recipe olei chamæmeli, olei anethi, ana lib. ß. uini optimi rubri, aut Aruisij unc. ij. fiat enema, quod inijciatur, ut dictum est. Sequens quoque non multò post inijciẽdum ad euacuandam pituitosam materiã, doloris causam. Recipe helxines, altheæ, linozostidos, ana M.j. origani, calaminthæ, ana M.ß. centaurij minoris M.j. seminum anisi, rutæ, fœniculi, ana drachm. ij. florum rorismarini, melilo. chamæmel, ana P.j.ß. medullæ cnici drach. vj. Decoquantur in ſ. q. iuris decoctorum omasorum, usque ad dimidij consumptionem. accipiãtur iuris decocti lib. j. ß. cas. cum melle, saccha. rub. ana ℥. j. mellis anthosati unc. j. ß. diaphœnici drach. vj. oleorum chamæmeli, & rutæ, ana ℥. j. ß. salis foßilis drach. j. ß. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum immittatur. Hócque enema sæpe infundendum

dendum

dendum ad perfectam usque curationem. Materia uerò si à superioribus partibus in intestina decumbat, hunc in modum uacuetur. Recipe diaphœnici drach. vj. adiecto saccharo fingatur bolus, qui hora quarta matutina sumatur. Locus autem doloris, in quem materia decumbit, foueatur sequenti fotu. Recipe helxines, origani, calaminthæ, altheæ, ana M. j. seminum rutæ, anisi, & fœniculi, ana unc. ß. florum chamæmeli, meliloti, rorismarini, ana P. j. & dimidiatum. Decoquantur in s. q. aquæ, locus dolens decocto foueatur, ut dictum est. Sequentibus déinde oleis ungatur.

Recipe olei rutæ, olei laurini, olei de lilio, olei chamæmelini, ana ℥. j. Misceantur, fiátque, ut dictum est. Prætereà utatur ægrotans diacymino, aut diagalanga, aut aniso condito: sumátque quotidie ante pastum tessellam unam. Qua deglutita, bibat parum uini meri. Colicus dolor si à flatibus fuerit, primùm inijciatur blandum enema, fæces emolliens, quale paulò antè est traditũ. Déinde sequens inijciendum ad flatus dißipandos. Recipe olei rutæ lib. j. fiat enema, quod infundatur. Cucurbitula quoque umbilico affigatur, ibíq; per horam hæreat. Si cum flatibus humor quoque mistus sit, principiò ad doloris mitigationem sequentia commodè fient. Recipe milij partes tres, salis communis partem unam, florum chamæmeli P. j. Milium, & sal torrefiant, non flores chamæmeli. déinde sacculis duobus imponantur, qui calidè alter post alterum uentri admoueantur.

Colicus uerò dolor, si à fæcibus induratis obortus sit, primùm superiùs tradito enemate blando fæces emolliente utemur, sequentem déinde bolum sumet ægrotus per horam ante pastum. Recipe cas. recèns extractæ unc. j. pul. anisi drach. j. ß. adiecto saccharo fingatur bolus, qui sumatur, ut dictum est. Colici uerò doloris si uermes in causa sint, præsidijs in Appetẽtia Canina à uermibus traditis, curetur.

curetur. Colicus dolor à phlegmone si contingat, omnium est grauißimus, transitionem enim in Ileon minatur. Eo affectus interni feruoris sensus inest, cum febre: urina, stercúsque retinentur: sitis adest, & nausea, quam uomitiones potißimùm bilis sequuntur, sed nihil inde malum leuatur. Principiò enemata fæces emollientia infundenda, sumendáque, & admouenda repellentia. In incremento, dissoluentia aliqua cum repellentibus miscenda: in progressu augeantur dissoluentia. In fine status, & declinatione, pura dissoluentia exhibeantur.

Ilei Curatio. Cap. XIII.

Causæ. VArijs ex causis hoc malum grauißimos, ac lethales in tenuibus intestinis inferens dolores suboriri potest. Interdum enim ex continua ciborum corruptione contrahitur, ac cruditate, præcipuè uerò ex pinguibus carnibus, quæ corruptæ, & retentæ in tenui intestino obstructionem efficiunt. Ex frigore quoque uehementi constringente, atque excrementa retinente. Ex aquæ etiam frigidæ potione, si multa à sudante præsertim fuerit epota. Is quoq; interdum contingit, quibus in scrotum intestinum cum stercore delapsum est. Atque interdum à tumore frigido, in tenui intestino præter naturam suborto. Magna uerò ex parte, uel ab inflammatione, uel ab obstructione aridi stercoris huiusmodi tenuium intestinorum affectus oritur. Nonnunquam & à pituita frigida, à Praxagora uitrea appellata, in sublimioribus intestinis retenta, quæ geminam ob causam uehementem dolorem excitat, ob intemperantiam frigidam, & corporum quibus continetur, tensionem. Longus quoq; hic dolor est, quòd difficulter is humor uacuetur. Ileo senes rarò tentantur, si tamen acciderit, ferè nunquam conualescunt. Pueri, quibus familiare malum est,

est, naturalis humiditatis beneficio facilè euadunt. Accedit hoc malo laborantibus tumor quidam eminens in tenui intestinorum parte, ut uideatur intestinum ad chordæ similitudinem conuolutum. Adsunt ructus inanes, dolorē nihil leuantes, murmura intestinorum, perfecta cohibitio & stercoris, & flatuum, præsertim cùm est morbus in statu. Nihil enim tunc emittitur, nisi fortè id, quod ante hunc dolorem iam erat in colo. Vomitionibus grauiter cruciantur, malóq; intenso stercus quoque euomere conspiciuntur. Non tamen propriè stercus est, quoniam quæ excernuntur stercoris formā non habent antè quàm peruenerint ad intestinum rectum, nec uerisimile est ab eo ad uentriculum stercus remeare. Cæterùm cibus in superioribus intestinis corrumpitur, qui corruptus grauiter olet, cúmque euomitur, ob graueolentiam stercus uidetur. Cùm uerò eousque morbus processit, ut uomitu stercori similia eijciantur, uix unquā aliquis potuit sanus euadere. Si ab inflāmatione intestini fuerit, curādi rationem ab enematibus aluum mollientibus auspicabimur, hunc in modum. Recipe hordei Manip. ß. uiolariæ, maluarum, altheæ, ana. M. j. ß. Decoquantur in iure decoctorum omasorum. accipiantur iuris decocti libr. j. ß. cas. recens extractæ, saccha. rubr. ana. unc. j. mellis uiolacei unc. j. olei uiol. unc. iij. fiat enema. quod ante pastum inijciatur. Si nihil operetur, sumatur potio sequens. Recipe cas. recens extractæ unc. j. serapij uiolacei unc. ß. Communis medicinarum decocti, quantitate sufficienti, fiat potio, quæ sumatur horis tribus, aut quatuor ante pastum, si tanta temporis opportunitas fuerit, alioqui per horam ante pastum sumi potest, siue sit ante prandium, siue ante cœnam. hora autem dimidiata post sumptum pharmacum, rursum enema prædictum infundatur. Quo effuso, si quicquam & ipsum, & potio effecisse uisa sint, incidatur uena interior Signa.

cubiti, qui est è directo partis grauius affectæ, sanguísque pro plenitudine, & uiribus detrahatur. Phlegmone deinde curetur affixis cucurbitulis cum scarificatu per ambitum partibus inflãmatis, admotis etiam extrinsecus quæ dolorẽ leniunt, atque alijs præsidijs, quæ cæteris inflammationibus conducunt. Ileos uerò, si à tumore præter naturam frigido, puta œdemate fuerit, eius quoque curationẽ ab enemate aluum molliente exordiemur, hunc quidem in modum.

Recipe maluarum, altheæ, helxines, betæ, ana, Manip. j. seminum lini, & fœnogr. ana. unc. j. ß. foliorũ chamæmeli, & meliloti, ana. P. j. Decoquantur in iure decoctorum omasorum, accipiantur iuris decocti libr. j. ß. cas. drach. x. (ad ualidè mollificandum) sacchari rub. unc. j. mellis despumati unc. j. ß. olei chamæmeli unc. iij. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum immittatur. Si nihil operetur, sumatur potio sequens. Recipe hieræ simpl. Gal. drac. iij. diaphœnici drach. ij. mellis rosacei unc. ß. communis medicinarum decocti. q. s. fiat potio, quæ sumatur ad auroram. Duabus post horis sequens enema inijciatur. Recipe helxines, maluarũ, betæ, linozostidos, ana. Manip. j. origani, calaminthæ, ana. M. ß. seminũ lini, & fœnogr. an. unc. j. ß. seminũ anisi, & fœniculi, ana. drach. ij. florum chamæmeli, & melilot. ana. P. j. Decoquantur in iure decoctorũ omasorum, accipiatur iuris decocti lib. j. ß. cas. recens extractæ unc. j. ß. hieræ Gal. diaphœnici. an. unc. ß. mellis rosa. col. unc. j. ß. olei chamæmeli unc. iij. salis sesquidrachma. Commistis omnibus fiat enema, quod inijciatur, ut dictum est. Et balanis ex melle, sale, & stercore muris, compositis, uti licebit, longitudinis quidem decem digitorũ, ut penitius uim suam immittãt. Remedia topica inter initia statim adhiberi possunt, hunc in modum. Recipe olei chamæmeli, ol. ros. ana. unc. j. ß. Misceantur, inungatúrq; locus doloris calidè dieb

diebus tribus, aut quatuor. Deinde solo oleo chamæmelino, addendo in progressu oleum de lilio. Ileos si ab humore pituitoso frigido, ut dictum iam est, contigerit, intereà dum enemata pòst dicenda, & potiones parabuntur, sorbeat ægrotans iura pinguia, ut ius galli antiqui pinguis decocti, atq; id genus alia. Ac locus dolens sequenti fotu foueatur.

Recipe helxines, maluarum, chamæmeli, meliloti, ana. M. j. seminũ lini, & fœnogr. ana. unc. j. ß. Decoquantur, spongiáque in decocto madefacta, & expressa foueatur locus doloris, déinde ungatur unguẽto sequenti. Recipe unguenti dialtheæ unc. iij. butyri recentis, aut loti, axungiæ gallinæ, & anseris, ana. ℥. j ß. olei chamæmeli unc. ij. His commistis ungatur locus doloris calidè post fotum. Enemata déinde infundantur. Recipe cas. recèns extractæ drach. x. sacchar. rub. unc. j. mellis despum. unc. j. ß. olei chamæmel. olei anethi, ana. ℥. j. ß. cum communi enematum decocto, adiectis carycis pinguibus. x. seminum lini, & fœnog. ana. ℥. j. florum chamæmeli, & meliloti, ana. P. j. fiat enema, quod infundatur. Si nihil operetur, sumatur potio sequens.

Recipe elect. indi maioris, diaphœnici, ana. drach. ij. cas. recèns extractæ unc. j. mellis rosacei col. unc. ß. communis medicinarũ decocti. q. s. fiat potio, quæ sumatur hora quinta matutina. Duabus post horis sequens inijciatur enema.

Recipe helxines, maluarum, altheæ. ana. M. j. origani, calaminthæ, centaurij minoris, an. M. semissem: seminũ anisi, cari, & fœniculi, ana. drac. ij. seminũ lini, & fœnogr. an. unc. j. seminis rutæ drach. iij. florũ chamæmeli, & meliloti, ana. P. j. Decoquantur in s. q. aquæ, donec dimidium absumatur. accipiãtur iuris decocti sesquilibra, cas. recèns extractæ, sacchari rub. ana. unc. j. elect. indi maioris drac. vj. mellis anthosati sesquiuncia, olei rutæ. olei chamæmeli, an. unc. ij. salis communis drac. ij. Commistis omnibus fiat ene-

ma, quod post potionem prædictam duabus horis infundatur. Ileos si ab obstructione aridi stercoris in tenui intestino, aut à flatibus contigerit, post aluum emollientia enemata iniecta, mox immitatur superiùs proximè dictum. Ileos si ab insalubri cibo fuerit, ut à fungorũ, aut similium esu uomitus cõfestim prouocetur hunc in modum. Recipe seminis raphani, seminis atriplicis, seminis aneti, ana. ℥. ß. Decoquantur, accipiantúrque iuris decocti unc. vj. oxymelitos simpl. sesquiuncia. misceantur, & tepidè bibantur. Vbi uomuerit laborans, sumat theriacæ ueter. drachm. j. ex uino. Neque hoc semel fecisse satis sit, repetatur diebus aliquot proximè sequentibus. Cæterùm in Ileo tantùm ab hac causa uomitus irritãdus. Ilei hernia si in causa fuerit, primùm tentandum est, ut decubitu sursum uersus uergẽte adornato, cruribus elatis, delapsum intestinum suo loco reddatur. Quod, ut cõmodiùs fiat, fotu sequenti tumoris locus foueatur. Recipe maluarum, altheæ, ana. M. ij. seminum lini, & fœniogr. ana. unc. iij. Decoquãtur, eóque in decocto spongia molli immersa, & expressa, fotus fiat, manu déinde leniter retrudatur. Sequentia déinde ad integram relationis curationem fiant. Recipe conseruæ ros. antiquæ, conseruæ symphyti, corticis citri saccharo conditi, ana. unc. j. utriusque symphyti, iaceæ albæ, iaceæ nigræ, ana. unc. ß. mastich. drachm. vj. limaturæ chalybis. ℥. ij. Misceantur, adiectóque serapio myrtheo fiat elect. molle, de quo sumantur drach. ij. horis matutinis ante pastum per dies triginta. Sequens déinde admoueatur emplastrum.

Recipe emplastri contra rupturam, emplastri de mastiche, ana. unc. iij. boli Armeniæ unc. ß. iaceæ albæ, & nigræ,, ana. drachm. iij. lapidis magnetis unc. iij. Misceãtur, adiectóque oleo mastich. fingatur emplastrum, quod relaxationis loco admotũ subligaculo retineatur, nec ante diem

decimum soluatur. decimo quoque die soluatur, & mutetur, simili, sed recenti apposito. hæreat autem illi loco emplastrum, modo tamē prædicto mutandum, dies triginta. Quoniam autem aluo plerunque sunt adstricta, enematibus tamen non est ducenda, sed pil. sequentibus. Recipe pil. de bdel. pil. aleph. ana drachm. ij. excipiantur melle rosa. fingantúrque pil. vj. é drachma, de quibus sumantur tres per horam ante cœnam semel, aut bis in hebdomada. Plura posteriùs in relaxationis dydimi curatione dicentur.

Tinesmi Curatio.
Cap. XIIII.

HOc malo correpti aßidua egerendi cupiditate tenentur, nihil tamen, aut certè parum deijciunt, súntque ea quæ deijciūtur cruenta, aut muccosa. Multiplex huius mali causa esse potest, frigiditas: obstructio à stercore in cæco intestino indurato: hulcus, atq; inflammatio in recto intestino suborta: pituita salsa, aut uitrea: humores acres, & biliosi: de quibus omnibus suo loco dicetur. Si à frigiditate huius affectionis origo sit, quod ex ægrotātis sermone cognitu est facile, quoniā nimirum frigus nimium pertulerit, aut in frigida diutiùs commoratus est aqua, aut res frigidas podice attigit, ut qui diu super saxum frigidum sedit, curatio ab enematum iniectione inchoanda. Primùm igitur sequenti enemate aluus ducatur. Recipe maluarum, altheæ, linozostidos, ana M. j. ß. chamæmeli Pugil. ij. seminū lini, & fœnog. an. ℥. j. ß. Decoquātur in s. q. aquæ ad tertias, accipiantur iuris decocti lib. j. cas. recèns extractæ ℥. j. benedictæ ℥. ß. olei cōmunis ℥. iij. Cōmistis omnibus fiat enema, quod infundatur. Eóq; eiecto, & fæcibus eductis, sequēs inijciatur. Recip. olei rutæ ℥. iiij. olei chamæmeli, & anethi ℥. j. ß. Cōmistis omnibus fiat enema, quod immittatur, diúq;

Signa.
Causæ.
Curatio.

retineatur, ut calfaciat. Anus deinde & foueatur, & ungatur hunc in modum. Recipe helxines, maluarum, origani, calaminthæ, ana Manip. j. ß. seminum anisi, cari, fœniculi, ana unc. ij. seminum lini, & fœnogræc. ana unc. j. ß. Decoquantur, inque decocto immersa spongia, & expressa, foueatur anus calidè. Aut harum rerum aucta quantitate, decocti fumus per anum recipiatur, collocato ægroto in cathedra perforata, decoctóque feruente supposito. Aut in eo decocto umbilico tenus sedens consistat, sic tamen, ut podice nihil præter decoctum attingat. Deinde ungatur oleis sequentibus. Recipe olei laurini, olei de spica, olei chamæmelini, ana ℥. j ß. his commistis, & calidis irrigentur, & foueantur pecten, inguina, interfœmineum, & partes ano uicinæ posteriores cum ano. Tinesmos ab obstructione à stercore indurato graui distentionis sensu, etiam circa imum uentrem, cognoscitur, curetur enematibus mollientibus, fotibus, & unctionibus hunc in modum. Recipe maluarum, altheæ, linozostidos, ana M. j. ficus pingues xij. seminum lini, & fœnogr. ana ℥. iij. Decoquantur in s. q. aquæ ad tertias. accipiantur iuris decocti libr. j ß. cas. recens extractæ ℥. j ß. mel. uiolacei ℥. ij. ol. cõmunis ℥. iiij. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum inijciatur. Repetatur, donec stercus eductum fuerit. Nihil autem, quod acre sit, enematibus admisceri debet: acria enim fæces magis exiccant, quæ mitioribus, & lententibus tantùm enematibus educere oportet. Recipe maluarum, altheæ, ana M. j. ß. seminis lini lib. ß. Decoquantur, in eóque decocto spongia immersa, & expressa foueatur uentris pars anterior, & posterior. Recipe olei amygdal. dul. butyri recentis, ana unc. j. ß. unguenti dialtheæ unc. iij. Misceantur, ungatúrq; uentris pars posterior, & anterior, circa renes, & anum, post fotum. Purgantia autem medicamenta ante stercoris

educt

eductionem sumenda non sunt, quòd inde summum ægrotanti exitium immineat, attractis nimirum aliunde & ex uniuerso corpore ad priorem stercorũ copiam excrementis.

Tinesmus si ab hulcere in ultimo intestino fuerit, & uideri poßit, lauetur decocto hordei, aut aqua mulsa: ungatur déinde unguento albo Rhasis, cui caphura sit addita, præsertim si hulceri inflammatio copulata sit: quæ ex recti intestini tumore, doloréque grauatiuo, unà cum febre cognoscitur. Aliâs statim à lotione linatur hulcus sequentibus.

Recipe muccaginis gummi tragacanthæ, & Arab. ana unc. ij. cerussæ, plumbi, ana unc. ß. aloes drach. ij. Misceantur, linatúrque, ut dictum est, locus hulceris. Si uerò hulcus non appareat, ast in intestino altius lateat, quod ex purulentis, & saniosis, quæ excernuntur, ac pungentis sensu in ano cognoscitur, sequens inijciatur enema. Recipe decocti hordei, aut aquæ mulsæ, si non sit ardor unc. vj. mellis rosacei col. unc. j. ß. his commistis fiat enema, quod inijciatur frequenter, donec hulcus puris sit expers, nihílque de eo exire uideatur. Tunc autem sequens infundendum.

Recipe gallarum, rhois obsoniorum, rosa. rubr. orizæ torrefactæ, ana Manipul. j. Decoquantur in aqua chalybata, aut pluuia. accipiantur iuris decocti unc. xvj. boli Armeniæ. sang. draconis, mumiæ, ana scrupul. ij his commistis fiat enema, quod infundatur ante pastum, post superioris eiectionem. Præterea linamentum prædicto unguento imbutum in anum, in balani morem immutatur. Tinesmus à pituita frigida, uiscida, aut uitrea si ortus sit, quod ab his, quæ egeruntur cognoscere licet, primùm inijciantur enemata mitia, & lenientia, stercori educendo accommoda, quorum formulæ ex superiùs traditis sunt petendæ, déinde infundatur sequens. Recipe helxines, maluarum, braßicarum rub. ana M. j. furfuris frumenti M. ß. seminum lini, &

fœnogr. ana ℥. j ß. seminum anisi, & fœniculi, ana drach. ij. florum chamæmeli, & meliloti, ana P. j. Decoquātur in s. q. aquæ, usq; ad dimidij absumptionem accipiantur iuris decocti lib. j. ß. cas. recens extractæ ℥. j. benedictæ ℥. ß. mellis rosa. col. ℥. ij. olei com. ℥. iij. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum immittatur, eóq; sæpe utendum. Præterea fotibus, suffitibus, & unguentis dictis in tinesmo à frigiditate, utendum. Hac autem Tinesmi specie plerunque laborant, qui natura pituitosi sunt. Quare si pituita toto in corpore abundare uideatur, à uomitu, si laborans uomere posſit, eius uacuatio auspicanda, deinde concoquenda, & euacuanda hunc in modum. Recipe oxymelitos simpl. mellis rosacei col. serapij adianti, ana ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum fœniculi, absinthij, opij, ana ℥. iij. Misceātur, & à ieiuno per triduum bibantur diluculò. Recipe Aromatici rosa. ℥. ß. utatur cum serapijs. Recipe diaphœnici unc. ß. adiecto saccharo fiat bolus, qui sumatur hora quarta matutina. Aut dissoluatur in stillatitio liquore absinth. adiecta mellis rosacei ℥. ß. fiat potio, quæ sumatur hora quinta matutina. Præterea in sequenti balneo lauetur. Recipe pseudonardi, pulegij, origani, calaminthæ, ana Manipul. j. ß. foliorum lauri M. ß. florum chamæmeli P. iij. Decoquantur, in eóq; decocto umbilico tenus lauetur calidè ante pastum. Aut huius decocti fumū per anum recipiat, in cathedra perforata sedens. Eodem decocto foueantur pecten, inguina, interfœmineum, anus, partésq; uicinæ, manè, & uesperi: sequentibus deinde oleis ungatur. Recipe olei rutæ, olei laurini, olei spicæ, olei chamæmeli, ana ℥. j. ß. Misceantur, fiátque ut dictum est. Tinesmus ab humoribus biliosis, aut quouis alio humore acri, quos ea, quæ excernuntur satis demonstrant, si quempiā affligat, cauendū astringentia admouere, etiā si species aliqua fluxus sanguinis uideatur.

deatur. Enemata primùm quæ ſequuntur inijciantur.

Recipe decocti hordei.℥.x.uitellos duos ouorum, Commiſceantur, fiátque enema, quod ante paſtum inijciatur. Si uerò ardor uehemens percipiatur, ſequens inijciatur.

Recipe decocti hordei.℥.vj.ſucci plantaginis ſubſidẽdo depurati.℥.iiij.muccaginis pſyllij in ſtillatitio roſa. liquore extractæ.℥.ij.olei roſa,℥.ij.ß.(mitigat ardorem.) Commiſtis omnibus fiat enema, quod ante paſtum immittatur. Extrinſecus autem hæc admoueantur. Recipe maluarum, altheæ, uiolariæ, florum, & foliorum uerbaſci, ana.M.j.ſeminis lini lib.ß.Decoquantur in aqua, eóque in decocto lauetur ægrotus umbilico tenus: aut ſpongia in eo immerſa foueatur anus calidè: aut in cathedra perforata ſedens ſuppoſito eo decocto feruenti fumum per anum recipiat. Quæcunq; in Teneſmo adminiſtrantur, calida eſſe debent, quãuis à materia ſit calida. Deinde ſequẽti unguento ungatur.

Recipe ol. roſa.℥.ij.olei nymphea, muccaginis pſyllij in ſtillatitio roſarum liquore extractæ ſeſquiunciam. his commiſtis ungãtur inguina, pecten, interfœmineum, anus, parteſq; illi uicinæ. Bilis autem ſi in uniuerſo corpore abundare uideatur, cõcoquatur, déinde euacuetur hunc in modum.

Recipe ſerapij de acetoſitate citri, ſerapij de ſucco oxalidis, ſerapij de riber, ana.℥.j.ß.ſtillatitiorũ liquorũ nymphea, intybi ſatiui latioris, oxalidis, ana.℥.iij.Miſceantur, fiátq; zulapium depuratum, & adiectis ſantalo. citreorum. ʒ.ij.fragrãtius reddatur. Eo ieiunus ægrotus utetur manè per triduum. Repetatur & altero triduo, ſi materia nõ ſat cocta uideatur. Déinde uacuetur. Cauendum autẽ ab acribus, & aſtringentibus medicamentis. Recipe rhabar. ſelecti.ʒ.ij.macerẽtur in ſtillatitio liquore intybi ſatiui latioris horis xij.déinde exprimantur, ſerapij uiolacei.℥.ß.ſtillatitiorum liquorum intybi ſatiui latioris, & oxalidis.q.ſ.

Commistis omnibus fiat potio, quæ sumatar ad auroram. aut fiat cum communi medicinarum decocto, adiecta oxyphœnicon unc. ß. Bilis uerò si usta appareat, hunc in modum uacuetur. Recipe rhabar. selecti drach. ij. myrobalano. cærulearũ ʒ. j. ß. macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris horis. xij. deinde exprimantur, serapij uiolacei unc. ß. stillatitiorum liquorum cichorij, & buglos. q. s. Commistis omnibus fiat potio. Si pituita sit salsa, pro myrobal. cæruleis, substituantur cæpulæ, aut empeliticæ.

Ani procidentiæ Curatio. Caput XV.

Causæ. A Causa interdum externa hoc malum oritur, ut à casu, aut percussione. Interdum uerò à resolutione, aut imbecillitate à frigiditate, aut frigidis humoribus contracta: qui musculos obliquos sedem sursum reuellentes resoluunt, anúsq; procidit. Aliquãdo fit à nimio conatu, in tinesmo à causa calida. Nonnunquã à phlegmone, ualdéq; tunc egressus tumet. Si à frigiditate recti intestini musculos resoluẽte hæc affectio fiat, uomitus in primis prouocetur, modis superiùs frequenter traditis: humor ille deinde concoquatur, medicamentis deinde lenibus uacuetur hunc in modum.

Recipe serapij conseruationis acori, mellis rosacei col. serapij stœchados, ana. ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum primulæ ueris, saluiæ, absinthij, ana. ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduũ diluculò bibãtur. Recipe diasmochi dul. ℥. ß. utatur cum serapijs. Recipe pil. de hiera simpl. agar. in pastillorum formam redacti, ana. ʒ. ß. excipiantur stillatitio liquore saluiæ, fingantúrq; pilul. v. quæ circiter x. aut xj. noctis horam sumantur. Recipe conseruæ acori col. theriacæ ueter.. ana. ʒ. ß. Misceantur, & postridie manè sumantur, sex horis ante pastum. Corpore uacuato, sequenti

enemate utendum. Recipe helxines, maluarum, altheæ, betonicæ, melissophylli, ana. M. j. seminum anisi, & fœniculi. ana. ʒ. iij. florum stœchad. Arab. florum rorismarini, florũ chamæmeli, ana. P. j. Decoquantur in s. q. aquæ ad tertias. accipiatur iuris decocti. lib. j. ß. benedictæ unc. ß. mellis anthosati unc. j. ß. olei chamæm. olei rutæ, an. ℥. j. ß. Cõmistis omnibus fiat enema, quod ante pastum inijciatur, eóque per interualla utetur. Extrinsecus deinde hæc fiant, quæ conferunt siue à frigidis humoribus tantùm, ut dictũ est, siue etiã si in ano procidente inflammatio fuerit, quæ propter tumorem prohibet ipsum in locum suũ impelli, ac reponi posse.

Recipe primulæ ueris, saluiæ, chamæmeli, balaustiorum, gallarum, rhois obsoniorum, florum, & foliorum uerbasci, corticis quercus, foliorum pini, ana. M. j. ß. mespilorum M. j. Decoquantur in aqua chalybata, & uino astringẽte. hoc decocto calido lauetur anus cùm exierit foras, aut foueatur, déinde sequenti puluere aspergatur. Recipe antimonij, cerussæ, plumbi, rhois obsoniorum, gallarum, nucleorum nucum pinearum combustorum, thuris, mastich, ana. drach. ij. pul. bedegar. ʒ. iij. fiat puluis, quo anus inspergatur, déinde intromittatur, pòst podex oleis mastich myrtheo. & costino æquis portionibus mistis ungatur, fiátque similiter quoties foras exierit. Emplastrum quoq; quatuor digitos longum admoueatur, incipiendo ab ano renes uersus. Hunc autem in modum paretur. Recipe emplastri oxycrocei unciam j. ß. baccarum myrthi, gallarum, mastiches, ana. drach. j. ß. Misceantur, & adiecto ol. costino subigantur, additis pul. bedeguar. drach. ij. fiat emplastrum, quo utendum, ut dictũ est. Præterea ægrotus interdum in decoctum calidum prædictum conscendat, in eóque ad tempus immoretur. Ani procidentia si à nimio, & uiolento conatu, ut in Tinesmo à causa calida contigerit, primùm enemata la-

uantia, quorum formulæ superiùs frequenter traditæ sunt, infundantur, insessione déinde utatur laborans, ex sequenti decocto. Recipe gallarum, balaustiorum, rhois obsoniorum, baccharum myrth. ana. Manip. j. ß. foliorum planta. Manip. j. rosarum rubr. M. ß. Decoquantur in aqua chalybata, fiátque ut dictum est. Hoc etiam decocto sedes cùm foras exierit lauetur, aut foueatur, sequenti déinde puluere aspergatur. Recipe cornu cerui usti drach. ij. ß. antimonij drachm. ij. baccarum myrthi, gallarum, rhois obsoniorum, ana. drach. j. ß. fiat puluis, quo utendum, ut dictum est. Vbi autem sedes hoc puluere aspersa fuerit, intromittatur, anúsque déinde oleis rosaceo, & myrtheo tepidis, æquis portionibus mistis ungatur. Ani procidentia si à recti intestini phlegmone fuerit, curetur, ut aliarum corporis partium phlegmone.

Hæmorrhoidum Curatio. Caput XVI.

HAemorrhoides tripliciter dicũtur. Aut enim de quinque illis uenis, quæ circa anum terminantur, aut de ea excrescentia, quæ circa uenarũ illarum finem interdum nascitur, instar mori, uerrucæ, aut acini. Aut de sanguinis ex illis uenis fluxu. Venæ autem illæ interdum intumescunt, doloremq; non cõtemnendum inferunt, cæterùm nihil, aut Causæ. parùm admodum sanguinis excernunt: atque hæ hæmorrhoides cæcæ dicuntur. Aliæ uerò hæmorrhoides apertæ nominantur, quæ nimirũ certis quibusdam temporibus ape- Curatio. riuntur, sanguinémq; emittunt. Fiunt autem propter sanguinis copiam fæculenti, & melancholici, quem iecur ad ipsas reponit. Cùm itaque cæcæ hæmorrhoides apparuerint, grauésq; in ano cruciatus excitauerint, potißimũ dum

sterc

stercus excernitur, adsitq; in uniuerso corpore plenitudo, poplitis aut malleoli uena incidatur. Aluus quoq; aut cas. aut iure pingui, aut braßicæ decocto mollienda, ne arida stercora cùm excernũtur sua duritie eas lædant, doloremq; pariant. Adhibenda quoq; quæ dolorem, ubi uehemens fuerit, mitigare poßint, hunc in modum. Recipe maluarum, altheæ, florum, & foliorum uerbasci, ana M. j. seminis lini ℥. iiij. limacum rubr. sine testa. ℥. ij. florum nympheæ, M. ß. Decoquantur in aqua, ex quo decocto insessione utetur ægrotans, aut eo calente foueatur anus: unguento deinde sequenti ungatur. Recipe olei de semine lini unc. ij. olei de arancijs, aut persicorum nucleis unc. j. olei nympheæ ℥. ß. Adiecta cera fiat unguentum, quo post fotum hæmorrhoides ungantur. Quòd si his dolor non mitigetur, addantur croci gra. vj. opij ℈. ß. Si uerò hæ hæmorrhoides, nunc quidem cæcæ, aliâs autem solitæ essent fluere, aperiantur. Quod fiet, si exteriùs appareant, pannóque aspero, aut folio ficulno fricentur. Qua quidem fricatione si uoti compos non euaseris, admoueantur hirudines in arundine, hæmorrhoide cui hirudinem adhærere uis, priùs sanguine illita, ut eam ad se alliciat. Quæ ubi sanguine plena apparebit, sale aspergatur, & cadet. Si autem hæmorrhoidum tumor nondum planè subsederit, rursum hirudines admoueantur. Quæ si in loco cui adhæserunt, dolorem aliquem reliquant, uitellus oui cum oleo rosaceo, aut uiolaceo (quod melius erit) loco dolenti apponatur. Si uerò hæmorrhoides intus lateant, ut neque fricari, neque ipsis hirudines admoueri poßint, fingantur balani iustæ quantitatis ex duabus partibus hieræ, & parte una myrrhæ, cum melle, quæ intromittantur. Aut radix iridis lana inuoluta, & hiera picra Galeni, atq; myrrha oblita, cum melle, aut oleo rut. intromittatur. Sint autẽ hieræ Gal. partes duæ, myrrhæ una.

Quòd

Quòd si ex his balanis dolor aliquis intrinsecus oriatur, mitigetur sequentibus. Recipe radicem braßicæ, aut betæ, inuoluatur goßipij lanugine, deinde luteo oui, oleóq; uiolaceo oblinatur, & intromittatur. Si cuipiam Hæmorrhoides fluere cœperint, anteà insolitæ fluere, sitq; ei fluxus ille molestus, eas medicamentis tam sumptis, quàm admotis reprimat, hunc in modum. Recipe galbani drach. ij. dissoluantur in stillatitio liquore plantag. & sumantur manè, id per dies aliquot continuos repetendo. Si laborans delicatus fuerit, sumat tantùm ʒ. j. Extrinsecus autem hæc fiant.

Recipe antimonij drach. ij. cornu cerui usti, corallij rub. thur. ana ʒ. ß. olei myrthei q. s. Misceãtur, & Hæmorrhoides his commistis linantur. Si uerò fluere essent solitæ, relinquatur aperta una. Hæmorrhoides autem apertæ, si moderatè, certísque interuallis sanguinem fuderint, haudquaquam supprimendæ sunt: à magnis enim morbis, feréq; melancholicis spontina hæc uacuatio ægrotum uindicat. Neq; enim laterum dolore, neque pulmonis inflammatione, neq; depascenti hulcere, neque furunculis, neq; terminthis, neque lepra, neque uitiliginibus corripiuntur Hæmorrhoides habentes. Si uerò immodicè flueret sanguis, uacuationísque copia uires deijceret, sanguísque iam pro crasso, & nigro melior funderetur, supprimendæ confestim sunt: ne immodica euacuatione hepate refrigerato, aqua intercutem sequatur. Victus ratio. *Cibis autem in huius affectus curatione astringentibus non est utendum, ne ab his aluo astricta, in egerendo conatus maior fiat, qui fluxum maiorem excitet. Reuulsio per sanguinis mißionem, lenem tamen, si uires, & ætas permiserint, conferet. Incidatur igitur uena interior dextri cubiti, detrahatur sanguis ad unc. ij. Cucurbitulæ hepatis regioni, & lienis ante pastum affigantur. Sanguine autem, qui per hæmorrhoidas euacuatur, bilioso apparente, qui*

quidem

quidem sanguis, quoniam tenuior, ad fluxum opportunus est, hunc in modum emendetur. Recipe serapij de succo oxalidis, serapij rosa. de rosis siccis, serapij ex cotoneis, ana unc. j. ß. stillatitiorum liquorum, oxalidis, plantaginis, nymphea, ana unc. iiij. Misceantur & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Recipe elect. trium santalo. unc. ß. utatur cum serapijs. Recipe rhabar. selecti drach. j. corticum myrobalan. flauarum confricatarũ ol. amygdal. dulc. ʒ. iij. oxyphœnicωn ℥. ß. Macerentur in stillatitio liquore plantagi. horis xij. déinde exprimantur, adiectisque serapij rosacei purgatorij de infusione rosa. ℥. ij. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe conseruæ rosarũ antiquæ ℥. ij. boli Armeniæ lotæ in stillatitio liquore ros. scoriæ ferri, ana ʒ. ij. myrobalanum unam empeliticam condi tam, seminum oxalidis, & intybi satiui latioris, ana ʒ. ß. serapij conseruationis myrobalanorum conditarum. q. s. fiat elect. molle, de quo sumatur instar castaneæ mané ante pastum. Extrinsecus hæc admoueantur. Recipe balaustiorũ, rhois obsoniorum, baccarum myrthi, galla. ana drach. j. ß. ossium dactylorũ unc. iij. terræ sigillatæ, cornu cerui usti, boli Armeniæ lotæ in stillatitio liquore rosa. an. ℈. iiij. succi ocimi. q. s. Commistis omnibus linantur Hæmorrhoides mané, & uesperi. Sanguis autem qui funditur, si aqueus appareat, & frigidus, hunc in modum uacuetur. Recipe mel. rosa. col. unc. ij. serapij de absinth. unc. j. serapij conseruatio. myrobalan. empeliticarum ℥. j. ß. stillatitiorũ liquorum absinthij, menthæ, buglossi, ana ℥. iij. Misceãtur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Recipe Aromatici rosa. ℥. ß. utatur cum serapijs. Recipe myrobalanorum cepularum, & empeliticarũ confricatarum oleo amygdal. dulc. ana ʒ. iij. medullæ cnici ʒ. vj. polypod. quer. ℥. j. Macerentur in cõmuni medicinarum decocto horis xij. déinde lento igni

igni fricentur, & colentur, adiectâq; mel. rosacei col. unc. una, fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina.

Recipe cortic. citri sacchara cōditi ℥. iij. Sumantur ʒ. ij. quotidie manè ante pastum. Aut corticis citri loco sumat de serapio absinth. quantum cochlearia duo capiunt. Aut tessellam unam elect. solidi aromatici rosa. quibus alternis uti magis conducet. Cùm uerò aluus sua sponte excrementa, ut conuenit, non deijcit, utendum sequentibus pilulis.

Recipe pil. de bdellio (laxant & constringunt) ʒ. ij. excipiantur stillatitio liquore plantag. fingantur pilul. vj. è drachma, sumātur tres per horā ante cœnam quoties expedire uidebitur. Si cum fluxu dolor quoq; adsit, ad eius mitigationem scarabei, aut uermes, qui à centū pedum numero appellantur, in oleo de semine lini contriti decoquantur, co hæmorrhoides linantur. Insessio quoq; ex sequenti decocto plurimùm confert. Recipe foliorum plantaginis, florum, & foliorū uerbasci, ana M. j. seminis lini (mitigat enim dolorem) ℥. ij. corticis malorum punicorum, balaustiorū, rhois obsoniorum, baccarum myrthi, ana M. j. ß. Decoquantur in aqua chalybata, & uino astringente, fiátque ut dictum est. Aut eo decocto foueatur anus, & mitigabitur dolor.

Suppreßionis Mensium Curatio. Caput XVII.

MEnses plerunque quartodecimo ætatis anno fluere incipiunt, paucißimis ante decimumtertiū, aut duodecimum: nonnullis post decimumquartum. Purgatio autem hæc in quibusdam duobus, tribúsue diebus terminatur, pluribus quinque, in alijs ad septimum usque diem perdurat. Desinit autem plerunque anno quinquagesimo, in quibusdam ad annum quinquagesimum quintum, in paucißimis ad sexagesimum extenditur.

Non

Non purgantur steriles mulieres, nec grauidæ. Quæ se quoq; uehemẽter exercent, aut calidioris sunt temperamẽti, aut longis ægritudinibus laborant, ut quartana, phthisi, hectica, parùm, aut nihil purgantur. Pingues quoque, quòd uenas angustas habeant, & sanguinem paucissimũ, parùm, aut nihil purgantur. Inedia quoq;, aut ciborũ paucitas menses reprimit. Itidem & multitudo, nam ciborum copia meatus obstruuntur. Quibus quoque sanguis crassus est, & lentus, hæ parum, aut nihil purgantur: aut quibus sanguis per alia loca uacuatur, puta per nares, aut anum. Aliæ quoque immodicæ excretiones, ut per alui profluuia, aut uomitum, menses retinent. Ob peculiare uteri uitium, menses quoque interdum retinentur: uerbi gratia ob pinguedinis copiam, aut carnis excrescentiam, aut callum, aut cicatricem ex hulcere quod in utero antecessit. Hæc enim omnia uasorũ uteri ora obstruere possunt. Plerunque uerò menses supprimi contingit, aut à melancholico succo, aut à bile sanguinem assante, aut à pituita uenarũ ora obturante. Quibus menses præter naturam retinentur, dolores circa lumbos, femora, collum, sinciput, & oculorum radices accidere solent. Corporis adest grauitas, nausea, cibi fastidium, & horridi quidam per uniuersum corpus discursus, quale ijs, quæ conceperunt, accidere solent. Vrina interdum in nonnullis difficulter redditur, interdum planè supprimitur. Mensium suppressio si à pituita copiosa, & uenarum ora obstruente contingat, uidere est laborantem somnolentam, ad omnem motum segnem, colore candidam, plumbei quoque interdum coloris, pituitam assiduè excreantem, & aliquando euomentem. Vrina quoque aquosa esse solet. Curatio à pharmaco materiam minuente auspicanda hunc in modum. Recipe pilul. de hiera simpl. pilul. de agar. ana. drachm. ß. Excipiantur stillatitio liquore artemisiæ, fingant

Causæ.

Signa.

gant

gantúrque pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

AVT SIC.

Recipe cathol. unc. ß. diaphœnici, diacnici, ana. drach. j. serapij adianti unc. j. communis medicinarum decocti q. s. fiat potio, quæ sumatur hora quinta matutina. Materia deinde hunc in modum concoquatur. Recipe quinque radic. com. maceratarum in uino albo (acetum nocet utero) radicis erythrodani, radicis peucedani, ana. unc. ß. chamædryos, chamæpityos, pulegij, nepetæ, melissophylli, ana. Manip. j. artemisiæ, thymi, ana. Manip. ß. cicerum rubr. M. j. seminum anisi, apij, dauci, fœniculi, ana. drach. ij. florum sambuchi, & rorismarini, ana. P. j. ß. florum buglossi, & cirsij, ana. p. j. polypod. quer. ℥ j. Decoquantur in s. q. aquæ, tantisper dum dimidium absumatur. accipiantur iuris decocti unc. xx. adiectísque sacchari, & melle dulces reddantur, fiátque serapium mediocriter coctum, quod depuretur, additísque cinnamomi selecti, & cas. ligneæ, ana. drach. ij. suauiore & sapore, & odore reddatur. Eo utetur ægrotans dies quinque appetente diluculo.

AVT SIC.

Recipe serapij de rad. sine aceto, oxymelitos compositi, serapij adianti, ana. unc. j. ß. stillatitiorum liquorum artemisiæ, nepetæ, melissophylli, ana. unc. iij. Misceantur. fiátq; zulapium depuratum, quod adiectis drach. ij. cinnamomi selecti, & drach. j. pul. diamoschi dulc. ori iucundius redatur. Eo utatur ægrotans per triduum diluculò. Si uerò hoc zulapio absumpto, materia nondum planè cocta uideatur, repetatur & altero triduo. Recipe pil. fœtid. drach. j. stillatitij liquoris nepetæ. q. s. fingantur pilul. v. quæ circa noctis dimidium sumantur.

AVT SIC.

Recipe cathol. drach. vj. elect. indi maior. drach. iij. serapij

rapij adiant.℥.j.communis medicinarum decocti unc.iiij. addendo chamædryos,& chamæpit. ana. tertiam partem M.j.fiat potio,quæ sumatur hora quarta matutina.

AVT SIC.

Recipe turpeti optimi.℈.iiij.zinzib.ʒ.ß.salis foßilis gr. vj.sacchari.ʒ.ij.Commista pulueréntur, iuréq; decoctorũ cicerũ rub.aut decocti pulli excepta,bibantur hora quarta matutina. Recipe theriacæ ueter. tryphera magnæ sine opio,ana.ʒ.ß.conseruæ buglos.ʒ.j.ß. Misceantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum. Quoniã autem unica uacuatione humor ille expurgari non potest,rursum igitur laborãs mense proximo sequenti uacuetur pharmacis proximè dictis repetitis.Post geminam purgationem uno,atque altero die,sequenti balneo lauetur. Recipe artemisiæ,melissophylli,nepetæ,chamædryos,chamæpityos, thymi,foliorum lauri,pseudonardi,rorismarini,ana.M.iij. chamæmeli, meliloti, florum rorismar. ana.P.iiij.radicis ualerianæ,radicis rusci,radicis asparagi,radicis apij,radicis petroselini,ana.℥.iiij.seminum lini, & fœnogr.ana.℥. iij.florum sambuchi P.v.Decoquantur in aquæ.q.s.in qua lauetur ægrotans,habeátq; sedens eo in decocto sacculum artemisiæ plenũ super uentrem inter umbilicũ, & pectinẽ: decoctæ autem & herbæ, & radices in saccum magnum reponantur,super quem dum lauatur sedeat.In eo moretur, si potest,horam.Ex eo autem dum egredietur,ungatur uenter infra umbilicum,pársq; posterior ei opposita, & renes calido hoc unguẽto. Recipe olei de lil.olei amygdal.dul. butyri recentis,medullæ cruris uituli, ana.℥.j.ß.muccaginis altheæ,& seminũ lini, & fœnogr.an.ʒ.ij. ceræ parũ. Fiat unguentũ,quo ungãtur partes dictæ,seq; mox in lecto cõponat,ac sumat theriacæ ueter.aut mithridat. tryphera magnæ sine opio,ana.ʒ.ß.Aut iure cicerum rubr.& porri

excepta bibantur. Atque hoc, itidem & balneū diebus quatuor, aut quinque repetātur. Quòd si in balneo lauari recuset, recipiat dicti decocti fumum per infundibulum. His peractis, appetente tempore eruptionis Mensium incidatur sophena pedis dextri, sanguísque ad duas. ℥. detrahatur, aut tres ad summum. Si uenam incidi non permiserit, cucurbitulæ fœminibus, aut poplitibus cum scarificatu affigantur.

Si neque his perfectis Menses erumpant, peßis utendum hunc in modum paratis. Recipe theriacæ ueteris, tryphe ræ magnæ sine opio, ana. ʒ. ij. pul. myrrhæ, baccarum iuniperi, ana. ʒ. j. succo linozostidos excipiantur, cunctísque panno lineo raro impositis fingatur pessus, qui in uterum demittatur, filo coxæ alligatus. Porrò si pessus utero dolorem induxerit, metrenchyta olei rosacei amurca, aut olei uiolacei inijciatur. A bile autē, & calidiore temperatura, si Menses supprimātur, si ualetudinis tantùm habeatur ratio, non malum: si uerò cōceptionis, non item. Nam quantū ad integram sanitatem attinet, præstat mulierem corpore ita esse desiccato, ut purgatione non egeat. Atqui id genus mulieres coitum quidem appetunt, cæterùm non cōcipiunt.

Non enim cōcipiunt, quæ non purgantur. Conceptionis igitur gratia, & has curare expedit. Cibo itaque, ac potu & humidiore, & uberiore, has humectare oportet, bilémque minuere: cuius copia sanguinē interdum inflammat, aut incrassat, unde huius mali origo. Commoda igitur uictus ratione præscripta, leuis sanguinis mißio fiat, incisa uena dextri cubiti interna, sanguine ad ℥. ij. aut tres detracto. Concoquatur déinde humor, & uacuetur. Recipe serapij acetati simpl. ℥. ij. oxymelitos simp. ℥. j. ß. serapij adianti. ℥. j. stillatitiorū liquorum, intybi satiui latioris, artemisiæ, buglos. an. ℥. iij. Misceātur, & per triduum à ieiuna diluculò bibātur. Recipe diarrhodi abb. ℥. ß. utatur cum serapijs.

AVT SIC.

Recipe quinque rad. com. maceratarũ in aceto, ana ℥.ß. radicis ualerianæ ℥.j.ß. foliorum salicis, artemisiæ, chamædryos, chamæpityos, nepetæ, buglossi cum rad. foliorum oxalidis, & intybi satiui latioris, ana M.j. seminũ petroselini, apij, dauci, ana ʒ.ij. quatuor seminum frig. maiorum, ana ʒ.j.ß. seminis intybi satiui latioris ℈.iiij. florum sambuchi, trium florum com. ana P.j. Decoquantur in s.q. aquæ, donec dimidium absumatur: accipiatur iuris decocti libr. j.ß. serapij byzant. serapij acetati compositi, ana ℥.ij. sacchari ad dulcedinem inducendam. q.s. Commistis omnibus fiat serapium mediocriter coctum, quod depuretur, adiectísque ʒ.ij. cinnamomi selecti, & ʒ.j. pul. diarrhod. abb. iucundiore & odore, & sapore reddatur. Eo utetur laborans ieiuno uentriculo circiter diluculum, diebus quinque.

Recipe cathol. drachm. vj. elect. de succo ros. drachm. ij. compositionis hamech. drach. j.ß. serapij uiolacei unc.ß. communis medicinarum decocti unc. iiij.ß. adiecta quatuor seminum frig. maiorum, ana drach. j. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina.

AVT SIC.

Recipe rhabarb. selecti ʒ.j.ß. polypod. quer. unc.ß. spicæ nardi gran. v. Macerentur in sero caprino horis xij. Deinde exprimantur, adiectis cathol. unc.ß. elect. de succo rosac. compositionis hamech, ana drachm. j. serapij rosa. purgatorij unc. j. communis medicinarum decocti ℥. iiij.ß. fiat potio, quæ sumatur ad auroram.

AVT SIC.

Recipe pil. aggreg. ʒ. j. ex stillatitio liquore intybi satiui latioris fingantur pil. v. quæ circa noctis dimidium sumantur. Diebus post tribus, aut quatuor sequenti balneo lauetur.

Recipe Artemisiæ, nepetæ, pseudonardi, foliorũ lauri,

thymi, ana Manip. vj. foliorum salicis, foliorum intybi satiui latioris, ana Manip. ij. rad. ualerianæ unc iiij. radicum apij, petroselini, fœniculi, ana ℥. ij. florum sambuchi. P. v. Decoquantur in s. q. aquæ, in qua laborās lauetur manè, & uesperi ante pastum, in ea quantum uolet immorans, habens super pectinem sacculum artemisiæ plenum, sedens in dicto balneo super saccum, eorum omniū, quæ decocta sunt, plenum. Idq; dies tres, aut quatuor repetatur. Cùm autem è balneo egredietur, ungatur uenter inter umbilicum, & pectinem, pársque posterior ex aduersum, & renum regio unguento sequenti. Recipe muccaginis altheæ ℥. iij. muccaginis seminis lini, & fœnogræ. ana ℥. j. ß. olei amygdal. dulc. medullæ cruris uituli, butyri recentis, ana ℥. ij. Adiecta cera fiat unguentum, quo partes dictæ ungantur calidè. Eodem quoque tempore sumat trypheræ magnæ sine opio ℈. ij. conseruæ florum cichor. & adianti, ana ʒ. j. ß. Commista hæc, & iure cicerum rubr. excepta in balnei egressu bibantur. His peractis, mox quoque à balnei exitu mittatur sanguis, ambabus sophenis incisis, altera post alteram, uno die interposito. Detrahantur ℥. ij. sanguinis, aut tres ad summum. Melancholicus humor, si in causa suppreßionis Mensium fuerit concoquatur primùm, deinde euacuetur hunc in modum. Recipe oxymelitos simpl. serapij byzantini, serapij de buglos. ana ℥. j. ß. stillatitiorū liquorum, artemisiæ, melissophylli, lupi salictarij, ana unc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Recipe diamoschi dul. ℥. ß. utatur cum serapijs. Aut utatur apozemate dicto in detentione Mensium à bile, adiectis melissoph. buglos. cirsij, ana M. ij. polypod. quer. ℥. j. epithymi unc. ß. Quo utetur ægrotans diebus quinque appetente diluculo. Deinde purgetur hunc in modum. Recipe cathol. drach. vj. compositionis hamech ʒ. iij. serapij de buglos. ℥. ß. Com-

munis

munis medicinarum decocti unc.iiij.ß.adiectis epithymi ʒ.j.ß.folliculorum sennæ ʒ.ij.polypod.quer.℥.ß. fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe theriacæ ueteris,trypheræ magnæ sine opio,ana ʒ.ß.cōseruæ buglossi ʒ.ij.Misceantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum.Balneo deinde,compositionibus,& unctionibus proximè dictis in retentione mensium à bile,utendum. Pesso quoque, qui hunc in modum paretur. Recipe trypheræ magnæ sine opio ℥.j.Myrrhæ ʒ.ij.galbani,hammoniaci, ana ʒ. j. Excipiantur succo helxines, aut artemisiæ, fingatúrque pessus ex panno lineo raro,qui filo coxæ alligatus demittatur in uterum. Vtilis autem hic pessus non solùm retentis mensibus à melancholia, sed & à bile. Metrenchyta quoque aliquid de decocto proximè dicto,balnei causa parato, inijciatur in uterum. Fiant prætereà fricationes,& ligaturæ dolorificæ in extremitatibus inferioribus. Cucurbitulæ quoque fœminibus, & poplitibus, cum scarificatu affigantur.

Redundantis Mensium fluxus Curatio. Cap. XVIII.

MEnstrua purgatio tunc redundans,iustóque largior esse censetur, cùm ultra consuetum tempus effluit. Multis enim (ut diximus) ad duos,aut tres dies,quibusdam ad quintum, alijs ad diem septimum, paucißimis ad duodecimum usque extenditur. Immodicæ purgationes oriuntur interdum ob partus grandiores, cæterùm hæ plerunq; sua sponte cessant. Sæpenumero post aborsus,uehemens excitatur profluuiū,nec citra periculum.Magna uteri uasa si aperta fuerint,fluit quoq; sanguis,sed cōfertim.Parua uerò si reclusa fuerint,sensim,nec magna profluit copia. Reserantur autē interdum à sanguinis copia ad ora uasorū cum Causæ.

impetu irruente, præsertim si ipsa ora imbecilla sint. Aut à sanguinis acritudine ora uasorum erodente. Sanguis etiam si tenuis, calidúsque sit, tunicáque oris uenarum rarefacta, sudoris instar transmittitur. Si ab erosione oris uenarum contigerit, magno cum dolore effluit. Signa. *Si cui mulieri Menses immodicè, prætérque naturam fluant, fœdo colore conspicitur, pedes molli tumore inflantur, uiribus est imbecillis, cibum fastidit, sumptúmque malè concoquit. Hic fluxus non semel, confertímque, sed paulatim astringendus. Quem si mulier bene ferre uideretur, non astringatur. Magna ex parte fluor hic immodicus, est à sanguinis caliditate, tenuitate, & acritudine.* Curatio. *Curandi ratio ab humorũ concoctione, & euacuatione exordienda, aluo priùs lenienti aliquo enemate ducta, si non (ut cõuenit) excrementa deijcit, hunc in modum. Recipe cas. recèns extractæ, sacchari rub. ana unc. j. olei uiolacei ℥. iij. salis parum, iuris decocti quatuor herbarum remollientium, prunis xij. additis, libr. j. ß. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum inijciatur.*

Recipe serapij rosacei de rosis siccis, serapij ex cotoneis, serapij omphacini, aut de succo oxalid. unc. j. ß. stillatitiorum liquorum rosarum, & plantag. ana unc. iij. Misceantur, & à ieiuna per triduum diluculò sumantur.

Recipe elect. trium santalo. unc. ß. utatur cum serapijs.

Recipe pruna damasc. x. mixorum, ziziphorũ, ana ℥. ß. florum nympheæ, florum uiolarum, florum buglos. ana P. j. Decoquantur in s. q. aquæ usq; ad dimidij cõsumptionem: accipiantur iuris decocti ℥. iiij. ß. in quibus horis xij. macerentur corticum myrobal. flauarum confricatarum oleo amygd. dulc. ʒ. iij. manè lento igne fricẽtur, & colentur, adiectísq; rhab. selecti pulnerati ℈. iiij. (rhabarbarũ infusum tantùm soluit, ipsum autẽ sumptũ etiã astringit.) cas. recèns extractæ ʒ. vj. serapij rosa. laxat. unc. j. fiat potio, quæ sumatur

matur hora quinta matutina. Recipe *conseruæ rosa. antiquæ, conseruæ symphyti, ana. ℥. j. ß. corallij rubri, lapidis hæmatitis, an.. ʒ. ij. cornu cerui usti, mumiæ, ana. drach. j. ß. (scoria ferri non adijcienda, nam mulieres steriles facit) acaciæ, hypocistidos, ana. ℈. iiij. carnium cotoneorum conditarum sacchæro, sine speciebus. ℥. iij. pul. corticis ouorum. ʒ. ij. serapio myrtheo excipiantur, fiátque elect. molle, de quo sumatur instar castaneæ paruæ, duabus horis ante pastum manè, & uesperi.* Quo *deglutito, parum uini chalybati mox bibatur.*

AVT SIC.

Recipe *serapij myrthei, serapij ex cotoneis, ana. unc. ij. succi stercoris asinini recentis. ℥. iij. stillatitij liquoris plantaginis. ℥. vj. Misceantur, & à ieiuna per triduum diluculò sumantur. Repetantur, & altero triduo, si expedire uideatur.* Extrinsecus *autem hæc admoueantur.* Recipe *olei myrtei, ol. mastich. ol. ex cotoneis, ana. ℥. ij. lapidis hæmatitis, corallij rubri, acaciæ, hypocistidos, ana. ʒ. ij. mumiæ. ʒ. j. cucullarũ glandium, balaustiorũ, an. ʒ. j. ß. pul. corticis ouorum. ℈. iiij. adiecta cera fiat unguentum, quo ungatur uenter ab umbilico ad pectinem, & renum regio manè, & uesperi. Cucurbitulæ magnæ subter mammas affigantur ante pastũ, ibiq; per horam hæreant. fricentur brachia, uinculísq; excipiantur, crura quoq;, ab alis, & inguinibus incipiendo. Crura tamẽ ualidè ante pastum fricanda non sunt. Pesso deniq; utendum.* Recipe *micletæ, trypheræ, ana. ℥. j. ß. equiseti, acaciæ, ana. ʒ. j. spicæ nardi. ʒ. ß. (sistit enim* Menses*) commista hæc linteo raro inuoluantur, fingatúrque pessus, qui filo coxæ ligatus in mulieris pudenda immittatur.* Renum *præterea regio, uentérq; ab umbilico ad pectinẽ, si unguento comitissæ, sic enim appellari solet, ungãtur, salubre erit. Insessus quoque ex sequentium decocto saluberrimus erit.*

Recipe polygoni, foliorum plantaginis, foliorum symphyti, balaustiorum, equiseti, an. M. iij. gallarum, rhois obsoniorum, cucullarum glandiũ, ana. unc. ij. radicis symphyti unc. iij. rosarum rubr. florum, & foliorum uerbasci, ana. M. j. ß. Decoquantur in aqua chalybata, aut aqua pluuia, in qua se ad umbilicum usque irriget. Balneum egressa ungat renes, & uentrem ab umbilico ad pectinem, partémq; posteriorem ei oppositam unguento paulò antè dicto, utatúrque elect. molli inibi tradito. Aut loco balnei, ipsius decocti fumum per infundibulum recipiat in uterum. Et quoties aluus sua sponte excrementa. ut conuenit, nõ deijciet, sumat drac. j. pil. de bdellio circiter xj. noctis horam. Id quod commodè facere licebit, semel aut bis in hebdomada.

Fluoris muliebris Curatio.
Caput XIX.

Contingit interdum mulieres nonnullas destillatione quadam diuturna laborare, cuius quidem destillantis humoris color, humorẽ in corpore superantem demõstrat. Est enim interdum rubens, & ueluti quædam sanguinis sanies. Curabitur uenæ sectione, non semel, affatímq;, sed repetitis uicibus facta, ut prolixiori tempore auersio fiat. Vincula quoque extremitatibus corporis inijcienda. Ea denique omnia facienda, quæ fluxum in contrarium auertunt.

Interdum uerò colore est pallido, ob exuperantem bilem. huic fluxui initio non resistendum, cæterùm, ubi diutiùs persistens robur prosternere uidetur, medicamentis cholagogis superiùs crebrò commemoratis primùm utendum, deinde reuulsioni incumbendum, non neglectis medicamentis astringentibus, atque abstergentibus, ob effluentis humoris acrimoniam: quorum formulæ ex superioribus proximis capitibus petendæ. Interdum autem & magna

quidem

quidem ex parte is effluens humor albus est, aut serosus, pituitæ soboles, cui quoque fluori inter initia non resistendum, expurgante se corpore, & humorem illum ueluti à se alienum excernente. Vbi autem iusto plus perseuerat, laboránsq; mulier decolor euadit, cibum fastidiẽs, inter ambulandum difficulter spirans, oculis aliquãdo cum dolore, aliquando etiam sine dolore tumentibus, toti tunc corpori exiccantia auxilia admouenda, quandoquidem hoc malum humidum est. Phlegmagogis deinde medicamẽtis utendum, quoniam id quod effluit à pituita originem habet. Materia igitur primùm concoquatur, déinde euacuetur hunc in modum. Recipe oxymelitos scillini, serapij de radicibus, serapij de artemisia, ana. unc. j. ß. stillatitiorum liquorũ artemisiæ, nepetæ, melissophylli, ana. unc. iij. Adiectis cinnamomi selecti drach. ij. pul. diamosch. dulc. scrup. ij. ori suauius reddatur. Misceantur, & à ieiuna diluculo per triduum bibantur. Repetantur & altero triduo, si materia nondum satis cocta uideatur.

AVT SIC.

Recipe radicis erythrodani, radicis cyperi, quinque radicum com. ana. unc. ß. artemisiæ, nepetæ, melissophylli, pulegij, cassuthæ, ualerianæ. ana. M. j. seminis seseleos, seminis dauci, ana. drach. iij. seminũ anisi, cari, fœniculi, ana. drac. ij. sisymbrij, spicæ nardi (exiccant humiditatem) an. drach. j. ß. cicerum rubr. M. ß. stœchados, helichrysi, florum chamæmeli, & rorismar. ana, P. j. Decoquantur in s. q. aquæ donec dimidium absumptum sit. Accipiatur iuris decocti libr. j. ß. adiecto sacchari dulcedo inducatur, fiátque serapium mediocriter coctum, quod depuretur, additísque drac. ij. cinnamomi selecti, & drach. j. pul. diambræ iucundiore & odore, & sapore reddatur. Eo utetur ægrotans diebus quinque appetente diluculo. Recipe pilul. fœtid. drach. j.

ex stillatitio liquore melissophylli fingantur pilul.v.quæ circa noctis dimidium sumantur.

AVT SIC.

Recipe *diaphœnici drach.iij.sacchari.q.s.fingatur bolus,qui antelucano tempore sumatur.*

AVT SIC.

Recipe *agar.recens in pastillorum formam redacti.ʒ.j.ß.maceretur in stillatitio liquore nepetæ,& melle rosaceo col.horis.xij.deinde exprimatur cas.recẽs extractæ.ʒ.vj.elect.indi.maioris.ʒ.j.ß.serapij de rad.ʒ.ß.excipiantur.℥.iiij.ß.cõmunis medicinarum decocti,adiecto folliculorum sennæ.℥.ß.fiat potio,quæ ad auroram sumatur.* Eo die domi manendum,sumendum horis pòst sex lotorium superiùs frequenter commemoratum. Recipe *mithrid.aut theriacæ ueter.trypheræ magnæ sine opio,ana.drach.ß.scobis eboris scrup.ß.* Misceantur,& postridie manè sumantur sex horis ante pastũ.Duobus aut tribus pòst diebus lauetur balneo naturali sulphureo,& aluminoso manè,& uesperi ante pastum dies decem. Quod si desit,sequenti utetur hunc in modum parato. Recipe *foliorum lauri,origani,calaminthæ,pulegij,mentastri,sabinæ,an.M.iij.artemisiæ,melissophylli, nepetæ, betonicæ,sampsuchi,ana.M.iiij.radicis erythrodani,rad.cyperi.an.℥.iij,radicum rusci,asparagi, graminis,ana.℥.iiij.spicæ nardi,iunci odorati,ana.ʒ.ij.seminum rutæ, dauci,anisi,fœniculi,seselcos,an.℥.ß.rad.ualerianæ.℥.iiij.* Decoquantur in *s.q.aquæ,in qua irrigetur,& lauetur.his autem quæ decocta sunt impleatur sacculus, super quem in balneo sedeat.* Balneum egressa utatur elect. sequenti. Recipe *pul.trypheræ magnæ sine opio.pul.diambræ,pul.pliris cum moscho,pul.diasatyr.an.ʒ.j.scobis eburneæ,seminis linozostidos,ana.scrup.ij.seminum anisi,ammeos,corticis libani,ana.drach.ß.spicæ nardi.℈.*

ij.sa

ij. sacchari dissoluti in stillatitio liquore melissophylli. q.s. adiecto corticis citri sacchar o conditi, conseruæ florum rorismar. ana unc. ß. fingatur electar. solidum in rhomborum figuram, sintq; singuli rhombi ponderis drachm. iij. Ex his sumat unum cùm balneo exit. Si balneo lauari recuset, calentis decocti prædicti fumum per infundibulum in uterum recipiat. His autem remedijs si fluor huiuscemodi non uincatur, sequentia adijciantur. Recipe pil. mastich. agar. in pastillorum formam redacti, ana drach. ij. corticis myrobalanor. cepularum ℈. ij. excipiantur melle rosa. fingantur pil. vj. è drachma, è quibus sumantur tres per horam ante cœnam semel, aut bis singulis hebdomadibus. Pesso déinde utendum, hunc in modum parato. Recipe artemisiæ, sabinæ, sampsuchi, dictamni, absinthij, ana drach. ß. corticis libani ℈. j. colocynthidos ℈. ij. redigantur in tenuißimum puluerem, qui linozostidos succo exceptus, linteo raro inuoluatur, fingatúrque pessus, qui filo coxæ alligatus, in uterum demittatur. Quotidie mutetur, recénsque aliud immittatur. Vbi autem declinante hac affectione, quod ex humore perquàm pauco effluente cognoscetur, ut prorsus exiccentur sequenti pesso utendum. Recipe acaciæ, balaustiorum, cucullarum glandium, menthæ, libani, spicæ nardi, anà drachm. j. ß. excipiantur succo polygoni, aut myriophylli, fingatúrque pessus, his omnibus linteo raro inuolutis, qui filo (ut sæpe dictum est) coxæ alligatus, in laborantis pudenda immittatur. Mutetúrque quotidie, recenti alio imposito. Oboritur autem ob uirosum hunc humorem circa pudenda fœtor quidam, propter quem uxor à uiro plerunque fastiditur, uulua quoque lubrica fit, & dilatatur, quo fit, ut genitale profluuium retineri non poßit. Vtrique autem affectioni hunc in modum succurrendum.

Recipe symphyti, balaustiorũ, gallarũ, rhois obsonio-

rum

rum, baccarũ myrthi, aluminis, boli Armeniæ an. q. v. horum pars una in puluerem redigatur, pars altera decoquatur in uino aſtringēte, & pauco aceti. Decocto calido uulua ſæpe foueatur, puluere uerò poſt fotum inſpergenda: deinde linteum madefactum in uino, quo dicenda proximè excepta ſint, admoueatur. Recipe galliæ moſchatæ, nucis moſchatæ, ana ʒ. iij. caryophyllorum ʒ. j. ß. moſchi ℈. ß. excipiantur uino, in quo calefacto linteum madefiat, fiátque, ut dictum eſt. Præterea goßipij lanugo, aut linteum in prædicto uino madefactum in uterum, in modum peßi, demittatur per noctem, manè auellatur.

Suffocationis ab utero Curatio. Caput XX.

SVffocatio ab utero eſt uehemens uniuerſi corporis refrigeratio: quæ interdum tanta eſt, ut nulla ab ore ſpiratio prodeat, quamuis ea quæ in arterijs fit, tranſpiratio appellata, nequaquam intercipiatur. Quæ interdum tam eſt exigua, ut ſenſum omnino effugiat, ſufficit tamen ad exiguũ calorem in corpore relictum conſeruandum. Reſpirationis enim maximus uſus eſt, ut calor intimus & refrigeratione, & uentilatione ſeruetur, qui quantò eſt maior, tantò maiore refrigeratione & uentilatione eget: contrà quantò eſt minor, tantò quoq; minore conſeruari poteſt. Ad hanc autem refrigerationem inducendam, plus uirium habet ſeminis cohibitio, quàm Menſium ſuppreßio, ut paulò mox dicetur. Vt enim in mulieribus ſemen eſt humidius, ita & frigidius. Próinde ipſum excerni oportet, præſertim ſi plena ſit mulier, in otióque educata, atque inde uitioſis humoribus abundet, multóq; ſemine exuberet. Oritur igitur hæc affectio interdum ob menſtruorum retentionem, interdum uerò ob ſemen cohibitum. Cæterum ad hoc excitandum

Cauſæ.

malum

malum retentum semen maiorum uim obtinet, quàm menses suppreßi. Nam uidere est uiduas mulieres probè quidem, ut anteà purgari, & tamen hoc pathemate corripi, ob semen scilicet suppressum: contrà uerò, nuptas mensium suppressione laborantes, alijs quidem grauibus symptomatibus infestari, suffocatione uerò non corripi. Cúmque uidetur mulier hystericis corripi accidentibus utero sua in sede manente, certum est ea ob retentum semen euenisse. Nam uteri peruersiones, ut modò sursum, modò in latus retrahi uideatur, suppressa sequuntur menstrua. Id autem ex plenitudine, & suspensione uasorum, hoc est, uenarũ, & uinculorum ad uterum peruenientium contingit. Plenitudo enim, ea in latum, & profundum extendit, longitudinem uerò abbreuiat. Quò igitur breuiora efficiuntur, eò magis ad originem retrahuntur. Ea autem plenitudo ex menstruorum retentione oritur. Nam peruenit quidem sanguis ad uterum, sed ad interna ipsius ingredi non potest, aut quia craßior est, quàm ut per ora uenarum poßit penetrare, aut quia clausa sunt ora. Multiplicatus igitur sanguis in uenis eas extendit, atq; uicina ipsis uincula madefacit. Ad horum autem extensionem continuò uterum retrahi necesse est. Quæ si æqualiter undiq; trahantur, recta erit, & sine inclinatione transmutatio: si uerò inæqualiter, ad partẽ uehementiùs trahentem fiet intensio. Simul autem cum utero ceruicem quoque ipsius retrahi necesse est. Mulieres hystericis symptomatibus laborantes, interdum sine sensu iacent immobiles, cum obscuro, paruóque pulsu, uel omnino sine ullo. Interdum sentiunt quidem, & mouentur, integráq; sunt ratione, cæterùm animi defectione, & difficili spiratione laborant. Interdum uerò & crura, & brachia contrahuntur. Pro multitudinis enim, qualitatísue ratione aut mestruorum, aut putrefacti seminis, aliàs aliæ accidentium species oriri solent. Noxia Signa.

nanque

nanque causa uniuersum corpus refrigerare potente, adeò uehementer corpus infrigidatur, ut & spiratio, & arteriarum pulsus sensu deprehendi nequeant. Quæ si uel crassa fuerit, uel acris, conuulsiones: si uerò atræ bilis naturã habuerit, mœstitiam inducet. Paßio hæc magna ex parte iunioribus uiduis euenit, iisq; maximè quæ anteà probè purgabantur, ac pariebant, uirorúmque concubitu gaudebant.

Præcedit autem hoc malum, cùm acceßio propinqua est, mentis torpor, pigritia, crurum imbecillitas, faciei pallor, aspectus mœstus. Omni quidem tempore superuenire potest, præcipuè autem hyeme, & autumno. Multæ à malo hoc se recolligunt, atque ad se redeunt, nonnullæ uerò in ipsis acceßionibus subitò, aut paucis post horis moriũtur. Quod contingit, ubi pulsus crebriores, & inordinati fiunt, deinde in totum abolentur. Postremò frigidus, & modicus

Curatio. humor superficiem irrorat. In acceßionibus manus, & crura dolorificis uinculis deligare oportet, ac ualidè fricare, corpúsque uniuersum, eáque facienda, quibus animo deficiẽtes recuperamus. Naribus prætereà admouenda fœtida, ut funiculus lucernæ nuper extinctus, fumus plumarum perdicum combustarũ, aut solearum calceamentorum, aut alliorum, aut corticum cæparum, aut cornu caprarum, aut picis super carbones eliquatæ, aut galbani, aut castorei, aut id genus aliorum. Horum omnium, aut singulorum combustorum fumus in nares immißus, plurimùm confert. Pudendis autem odorata admoueantur, aut emplastra, aut linimenta, aut suffitus. Emplastra quidem in hunc, aut similem modum concinnata. Recipe emplastri ceronei, emplastri pro matrice, ana unc. j. galliæ moschatæ, aliptæ moschatæ, ladani ana ʒ. j. subigantur cum oleo nard. fingatúrque emplastrum rotundum, quod inter umbilicum, & pectinem applicetur. Suffitus autem hunc in modum fiant.

Recipe

Recipe galliæ moschatæ, styracis calamitidis, aliptæ moschatæ, caryophyllorum, ana. ℥. ß. Misceantur, particuláque super prunas iniecta, fumus in uterũ per infundibulum recipiatur. Linimenta uerò sic fiant. Recipe ol. nard. ol. de lilio, ana. ℥. j. ß. moschi. ℈. j galliæ moschatæ. ʒ. j. Misceantur, atque his obstetrix duos ungat digitos, indicem, & medium, quibus os uuluæ linat, ac intrinsecus fricet tantisper dum humor corruptus è uulua excidat. Aut à uiro egregiè subigatur. Extra paroxysmum, si à mensium suppreßione hoc mali contigerit, euocentur menses, modis superiùs dictis, uenáque iecoraria dextri brachij incidatur, si sanguinis adsit plenitudo, cætera uerò fiant, ut dictum est.

Si uerò à semine cohibito, si uirgo sit, aut uidua nubat, aut uehementi utatur exercitio, à carnibus, atque à uino abstineat, ac à cibis multiplicantibus sperma, suúmque cubile spargat floribus, & folijs nymphex, folijs salicis, & uiticis: aut ab obstetrice fricationes fiant, ut dictum est, digitis in prædicto linimento inunctis. Si à putrefactis, & corruptis in uulua humoribus, purgentur prout humoris natura expostulat.

Uteri procidentiæ Curatio. Caput XXI.

VTerus procidere dicitur, cùm egreditur, exteriúsque eminet: idque quod eminet, struthiocameli ouo simile est, maioris tantùm, aut minoris ratione differens.

Huius procidentiæ multæ possunt esse causæ. Casus ab alto, saltatio uehementior, membranas uterum continentes, ipsumq; uicinis partibus connectentes, interdum rumpunt. In difficili quoque partu nonnunquam procidit, dum uidelicet secunda extrahitur, quam uterus illi adhærens sequitur. Idem contingit in mortui fœtus extructione, dum Causæ.

negligen

neglige̅ter aut imperitè fit. Ex nimio conatu in graui aliquo pondere attollendo interdum quoq; procidit. Ob uehementem timorem, aut insignem animi perturbationem, soluentem quicquid toto in corpore co̅cretum est, uterus quoq; simul delabitur. In senescentbus, ob membranaru̅, & musculorum imbecillitatem: in paralysi, tota corporis mole soluta, idem euenire solet. Magna aute̅ ex parte uterum procidere contingit, ob partuum frequentiam: aut ob humoris plurimi, ac tenacis defluxum laxantis, ac mollificantis ligamenta matricis. Ipsa etiam ligamenta interdum ab hulcere putrent. Si malum hoc adhuc recens est, difficulter curatur: si antiquum, nunquám. Si ab humiditatibus muccaginosis matricis appe̅dices laxantibus ortum habeat, quod cum ex mulieris habitu, tum ex copioso humorum fluore cognoscitur, materia co̅coquatur, & uacuetur, ut in suppressione Mensium à pituita, dictum est. Pil. præterea sequentibus utatur laborans. Recipe pilul. de hiera simpl. agar. in pastillorum formam redacti, ana. drachm. j. ß. corticum myrobalano. cepularum. ʒ. j. excipiantur melle rosaceo, fingantúrque pil. vj. è drachma, è quibus sumantur tres per horam ante cœnam septimo quoque die. Recipe theriacæ ueter. trypheræ magnæ sine opio, ana. ℥. ß. Sumatur ʒ. j. ß. manè sex horis ante pastum singulis hebdomadibus.

Curatio.

Recipe elect. diamoschi dulc. in rhomboru̅ figura̅ formati. ℥. ij. sumatur rhombus unus manè ante pastum quater in hebdomada. Vterus deinde lauetur sequenti decocto.

Recipe folio. lauri, baccarum lauri, menthastri, artemisiæ, sampsuchi, ana. M. j. Decoquantur in uino astringente, eóque decocto lauetur pars uteri exteriùs eminens. Vngatur deinde muccagine seminis cotoneoru̅, inspergatúrq; puluere sequenti. Recipe acaciæ. ʒ. ij. baccarum myrti, rosarum rubr. ana. ℈. ij. cornu cerui usti. ʒ. ij. ß. redigantur

in

in tenuem puluerem, quo post fotum, & unctionem prædictam inspergatur uterus, ut dictū est. His peractis, laborātem supinā figurare oportet, ut coxas habeat sublimiores, poplites flexos, cruribus dilatatis, & diuaricatis inuicem, deinde prolapsam uteri partē obstetrix manu inūcta axungia gallinæ leniter in proprium locū reponat. Initio nanq; repositioni prompte paret, & locatus perseuerat, præcipuè si conuenit ætas, nam in senioribus reponitur quidem uterus, sed rursus qualibet leui causa relabitur. Porrò priùs quàm suū in locū uterus reponatur, à recto intestino fæces enemate aluum mollienti educendæ: lotiū quoque si in uesica collectum fuerit, cathetere euocādum, ut undiquaque uterus, qui inter rectū intestinum, & uesicā medius statuitur, sit liber. Ab his enim plenis cōpressus prohibetur repelli, & in proprium situm reduci. Affigantur deinde cucurbitulæ duæ in ilibus, & magna una super umbilicū. Emplastrum quoq; sequens inter umbilicum, & pectinem applicetur. Recipe emplastri ceronei (confert frigiditati matricis) emplastri pro matrice, ana. unc. j. galbani, ammoniaci, ana. drac. j. ß. gummi dissoluātur in uino, fingatúrque emplastrū rotundum, quod uentri inter umbilicum, & pectinem admoueatur. Odorifera iugiter naribus admoueantur, fœtida uerò inferiùs. Vtendum quoque pesso, hunc in modum parato.

Recipe assæ fœtidæ unc. j. picis colophoniæ. mastich. an. drac. ij. inuoluātur linteo raro, fingatúrque pessus, qui filo coxæ alligatus in uterum demittatur. Cunnus deinde decocto sequenti foueatur. Recipe balaust. gallar. rhois obsoniorum, rosarum rubrarum, ana. q. v. Decoquātur in aqua chalybata, & uino astringente: fiátque ut dictum est. Ei quoque puluis paulo antè dictus inspergatur, quo uterus exteriùs eminens inspergendus dicebatur. Vtero autem citra suffocationem sursum uersus ascendere uiso, fœtida

naribus, odorifera uerò inferiùs tradita in uteri suffocatione admoueantur. Sequens prætereà emplastrum applicetur inter umbilicum, & pectinem. Recipe galliæ mosch. aliptæ mosc. an. ʒ. ij. emplastri ceronei, emplastri, pro matrice, an. ℥. j. subigantur cum oleo nard. fingatúrque emplastrum rotundum, quod applicetur, ut dictũ est. Vtero uerò ad latus alterum declinãte, quod ob causam in suffocatione ab utero dictam interdum contingit, nonnunquam uerò ob flatus impellentes, si à flatibus fiat, cucurbitula magna primum lateri opposito affigatur, in ipsúmque laborãs mulier cubet. Sequens deinde enema infundatur. Recipe helxines, alth. linozost. ana. Manip. j. orig. calaminthæ, ana. M. ß. seminum dauci, cari, anisi, fœniculi, ana. drach.. ij. seminum lini, fœnogr. ana. ʒ. iij. florum chamæm. rorisma. meliloti, ana. P. j. Decoquãtur in s. q. aquæ ad tertias. accipiantur iuris decocti lib. j. ß. cas. saccha. rub. ana. ℥. j. benedictæ. ℥. ß. mellis anthosati. ℥. j. ß. olei chamæm. ℥. iij. fiat enema, quod ante pastum infundatur. Sequenti quoque elect. utendum.

Recipe pul. dyacym. pul. diambr. an. ʒ. j. ß. saccha. in stillatitio liquore melissophylli dissoluti. q. s. elect. solidum in rhomborum figuram fingatur, rhombus unus sumatur manè ante pastum quater in hebdomada. Quo deglutito parum uini meri bibendum. Vteri procidentia si à casu, aut saltu, aut percußione, aut ob difficilem partum fuerit, prædicta omnia fiant, purgatione excepta.

Molæ Curatio. Cap. XXII.

Mola triplex est, carnea, humoralis, & uentosa. Eadem methodo, ad carneæ & humoralis curationem proceditur. Carnea autem Mola est propriè dicta: quæ nihil aliud est, quàm caro quædã informis interdum in uteri ostiolo, interdum in toto ipso prominẽs, cuius tactus ferè lapid.

lapidosus est. Fit autem à seminis muliebris, & plurimi Causæ.
sanguinis in uterum affluentis retentione, quæ calor immodicus cogit, ac in carnis formam transmutat. Hoc in malo Signa.
corpus gracilescit, decolor facies euadit, appetentia deijcitur, tumor durus cum hypochondriorum cõtractione oritur, Menses supprimuntur, mammæ intumescunt, lumbi grauantur, uentérque attollitur. Quo fit, ut inter initia, conceptionis suspicio oriatur. Cæterum temporis progressu à conceptione Mola distinguitur, quod hanc punctionis sensum dolor inferens subsequatur, motúsque ferè nullus percipitur. In nonnullis aquæ inter cutem suspicio excitatur, corpore imminuto, & uentre ampliato: facilè tamen hoc malum ab hydrope discerni potest: tumor quidem durus est, sed non, ut in hydrope, dum digitis impellitur cedit, aut excauatur, aut tympani modo sonum edit. Contingit tamen interdum ob hunc affectum iecur refrigerari, hydropémque subsequi. Malum hoc magna ex parte insanabile est, nisi inter initia remedia adhibeantur. Victus ratio Victus
calida sit, & humida. Calida quidem, ad aperiendum, & ra- ratio.
refaciendum: humida uerò, ad molliendum. Si plenitudo affuerit, uirésque, & ætas permittant, incidatur sophena, sanguísque pro plenitudine detrahatur. Materia déinde antè quàm concoquatur, hunc in modum minuatur.

Recipe cathol. unc. j. diaphœn. drach. j. sacchari quantitate sufficienti fingatur bolus, qui manè iiij. aut. v. horis ante pastum sumatur.

AVT SIC.

Recipe pil. de hiera simpl. agar. in pastillorũ formam redacti, ana ℥. ß. excipiantur stillatitio liquore absinth. fingantúrque pil. v. quæ statim à primo somno sumãtur. Materia déinde hunc in modum concoquatur. Recipe serapij de radic. sine aceto, serapij adianti, serapij de artemisia,

ana ℥.ij.stillatitiorum liquorum absinth.melissophyl.apij, ana ℥.iiij.Misceantur, & à ieiuna per quatriduum diluculò sumantur. Recipe elect.diamoschi dul.℥.j.utatur cum serap.Aut depuretur, & adiectis ʒ.ij.cinnamo.cas.ligneæ ʒ.j.ori iucundius reddatur.

AVT SIC.

Recipe quinque rad.com. maceratarũ in uino albo, ana ℥.ß.rad.raphani ℥.j.hyperici, nepetæ, artemisiæ, melissophylli, chamedryos, chamæpit. ana M.j.herbarum capil. sabinæ, ana M.ß.cicerum rub, M.j.ß.semin.apij, anisi, fœniculi, ana ʒ.ij.florum rorismar.sambuchi, & genistæ, ana P.j.seminis iuniperi ʒ.iij.asari drachm.ij.Decoquantur in s.q.aquæ, donec dimidium absumatur.Accipiatur iuris decocti lib.j.ß.sacchero adiecto dulcedo inducatur, fiátq; serapium mediocriter coctum, quod depuretur, adiectisque cinnamo.selecti ʒ.ij.pul.diamoschi dulc.ʒ.j.iucundiore & sapore, & odore reddatur. Eo quatuor diebus manè ieiuna ægrotans utetur. Recipe pil.fœtidar.ʒ.j.ex stillatitio liquore nepetæ fingantur pil.v.quæ circa noctis dimidium sumantur. Recipe theriacæ ueter. tryphera magnæ sine opio, ana ʒ.ß.Misceantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum.Vacuato corpore, balneo sequenti utendum. Recipe maluarum, altheæ, ana M.j.helxines, acanthi, florum chamæmeli, & meliloti, ana M.ij.seminum lini, & fœnogræc.ana libr.j.Decoquantur in s.q.aquæ, in qua ægrotans dies complures ante pastum manè, & uesperi lauetur, atq; irrigetur.Cùm autem balneum egredietur, ungantur renes, uenter infra umbilicum, & pudendis uicinæ partes unguento dialtheæ, aut sequenti. Recipe ol.amygdal.dulc.unc.ij.axungiæ gallinæ, axungiæ anseris, butyri recentis, ana ℥.j.ß.muccaginis seminũ lini, & fœnogr.ana ℥.iij.ceræ albæ parum.fiat unguentũ, quo prædictæ partes ungantur,

ungantur, ut dictum est. Balneum quoque egrediens sumat rhombũ unum elect. sequentis. Recipe cinnam. selecti ℥.ij. corticis cas. fistulæ, aristolochiæ longæ, cas. ligneæ, seminis sabinæ, croci, ana ℈.ij. dictamni ℥.j ß. sacchari dissoluti in succo subsidendo depurato rorismar. q. s. fingatur elect. solidum in rhomborũ figuram, sintq; singuli rhombi ponderis ℥.ij. sumat rhombũ unum in exitu balnei. Quo deglutito, bibat uinum in quo asarum maceratum fuerit. Quibus autem diebus balneo nõ utetur, sumat rhombum unum elect. prædicti, tribus horis ante pastum, eóq; deglutito bibat itidem uinũ in quo asarum maceratum sit. Vtatur & sequenti pesso. Recipe bauracis, asphalti, castorei, dictamni, ellebori albi, galbani, gentianæ, sabinæ, sagapeni, scammonij, ana ℥. ß. puluerentur, succóque porri excepta linteo raro inuoluantur, fingatúrque pessus, qui coxæ filo alligatus in uterum demittatur, ídque sæpe repetatur. Aut ex croci sufficienti q. succo porri excepti, & linteo raro inuoluti fingatur pessus, qui in uterũ, ut dictum est, immittatur. Mirificè enim dilatat, & aperit. In uterum deinde sequens decoctum inijciatur. Recipe folio. uiticis, folio. rutæ, ana M. j. (& in Mola carnea) maluarũ, altheæ, helxines, ana M. j. ß. origani, calaminthæ, ana M. ß. seminum anisi, cari, fœniculi, ana ℥.iij. Decoquantur in aqua, quæ calida in matricem inijciatur. Prætereà suffitu utendum ex equi, aut asini ungula. Mola uentosa, id est, à flatu, in amplitudine uteri contento, facilè curatur: difficiliùs, si in altero uteri cornu fuerit: difficillimè uerò si in ipsius uteri substantiam inclusi sint. Ad huius Molæ curationem apozemate in Mola carnea tradito utendum, ad concoquendam materiam unde flatus gignuntur, adiectis seminum cari, & ammeos, ana ℥.iij. Vacuetur autem hunc in modum. Recipe pil. fœtidarum, pilul. de agar. ana ℥. ß. Excipiantur stillatitio liquore arte-

misiæ, aut rutæ, finganturq; pil. v. quæ sumantur circa noctis dimidium. Recipe theriacæ ueter. ʒ. j. trypheræ magnæ sine opio ʒ. ß. Misceantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum. Vtatur enemate sequenti septimo quoque die. Recipe maluarum, helxines, linozostidos, ana M. j. origani, calaminthæ, ana M. ß. seminum anisi, cari, & fœniculi, ana ʒ. ij. florum chamæmeli, & meliloti, ana P. j. Decoquantur in s. q. aquæ ad tertias: accipiantur iuris decocti lib. j. ß. cathol. saccha. rubr. ana ℥. j. benedictæ (respcit uterum) unc. ß. mellis anthosathi ℥. j. ß. olei chamæmeli unc. iij. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum infundatur septimo quoq; die. Nam huius affectus curatio longa est. Pil. quoque sequentibus septimo quoque die utetur. Recipe pil. de hiera simpl. agar. in pastillorum formam redacti, ana ʒ. j. ß. Excipiantur melle rosaceo finganturq; pil. vj. è drachma, è quibus sumantur tres per horam ante pastum: ut dictum est. Vtatur deinde dies complures manè, & uesperi ante pastum balneo in Mola carnea dicto, adiectis origani, calaminthæ, ana M. j. foliorum uiticis, & rutæ, ana M. ß. seminum cumini, anisi, cari, & fœniculi, ana ℥. ß. Mox autem ubi balneum egressa fuerit, ungantur renum regio, & lumborum, uenterque infra umbilicum sequentibus oleis calidis, & alijs quoq; diebus, quibus balneo non utetur, manè, & uesperi. Recipe olei rutæ, olei de lilio cõpositi, olei chamæmelini, ana ℥. ij. Misceantur, fiátque, ut dictum est. Sequenti præterea elect. ad flatus resoluendos utendum, in exitu balnei. Recipe diacurcumæ maioris, pul. dianisi, pul. diacymini, ana ʒ. j. ß. sacchari dissoluti in stillatitio liquore rutæ. q. s. fingatur elec. solidum in rhomborũ figuram, sintq; singuli rhombi ponderis ʒ. ij. ß. sumet laborans rhombum unum, balneũ egrediens. Quibus etiam diebus balneo non utetur, manè unum

sumet

ſumet tribus horis ante paſtum, quo deglutito, bibet parum uini in quo aſarum maceratum fuerit. Vtetur & in fine paſtus ſequenti puluere uentriculum, & uterum corroborāte.

Recipe coriandri præparati.℥.ij.aniſi, cari, fœniculi, cinnamomi ſelecti, an.℥.ß.maceros.ʒ.j.ſacchari ad pondus omnium: fiat puluis, quo utetur: ut dictum eſt. Venter quoq; hunc in modum fouendus. Recipe milij partes tres, ſalis partem unam, torreſiant ſimul, atque in linteis raris imponantur, fingantúrque ſacculi duo, qui calidi applicētur alter poſt alterum inter umbilicum, & pectinem. Foueatur & ſequenti decocto. Recipe foliorum lauri, foliorum uiticis, origani, calaminthæ, ana.M.j.ß.aniſi, cari, cymini, ana.ʒ.ß. Decoquantur in lixiuio, eóque decocto foueatur non ſolùm uenter inter umbilicum & pectinem, ſed & pars poſterior oppoſita. Vngantur deinde partes illæ unguento proximè dicto: aut admoueatur ſequens emplaſtrum. Recipe emplaſtri ceronei.℥.ij.emplaſtri pro matrice.℥.j.ß. Bdellij, ammoniaci, ana. drachm.ij.ſeminum aniſi, cari, & fœniculi, ana.drach.j.ß.ſubigātur cum oleo rutæ, & pauco terebinthinæ, fingantur duo emplaſtra, quorum unum orbiculatum ſit, quod inter umbilicum, & pectinem applicetur, alterum uerò quadratum, quod parti poſteriori circa regionem renum admoueatur.

De regimine prægnantis, ut fœtus conſeruetur, & uitetur aborſus. Caput XXIII.

VErſetur prægnans mulier in aere temperato, uitet nimium aut calidum, aut frigidum. Veſcatur cibis euchymis, caueat ab acribus, ut allijs, cæpis, capparibus, croco, quoniam Menſes euocant. Caueat quoque ab odoramentis

acribus, ut cinnamomo, pipere, zinzibere. In summa uitentur omnia menses euocantia. Vtatur caryophyllis, nuce moscata, macere: sunt enim astringenti facultate prædita. Potus sit uinum rubrum mediocris substantiæ. Abstineat à uino albo, à uino ualido & firmo, qualia sunt, aruisium, apianum, œnosaccharum. Aluus sit semper mollis, excrementa, quando conuenit, deijciens, ne rectum intestinũ plenum uterum premat. Vtatur in pastus principio prunis aut siccis, aut non siccis, sed coctis in aqua, quæ cum saccharo comedantur, sic enim aluum mollem efficiunt: in uino uerò cocta ad aciditatem declinant, & astringunt. Cùm autem continget aluum adeò astrictam esse, ut enemate opus sit, utatur sequenti. Recipe iuris decocti pulli libr. j. cas. recens extractæ, sacchari rubr. ana. unc. j. olei chamæmeli unc. iij. Fiat enema, quod ante pastum infundatur. Si enema recuset, sumat bolum sequẽtem. Recipe cas. recens extractæ drach. vj. adiecto saccharo fingatur bolus, qui sumatur per horam ante pastum. Cas. cum melle præparata uitanda, quando emollire opus est.

AVT SIC.

Recipe mannæ granulosi unciã unam, iuris decocti pulli quantitate sufficienti. Fiat potio quæ sumatur duabus, aut tribus horis ante pastum. Prægnantem febrire si cõtigerit, regatur ut febriens. Quam purgare si opus fuerit, purgetur à quarto mense, usque ad septimum, non duobus postremis, aut tribus primis mensibus. Venam tamen incidere, si necesse fuerit, incidenda potius in tribus primis mensibus quàm in alijs, quòd eo tempore fœtus paruus est, minoréq; nutrimẽto eget, quàm maior. Purgari autẽ poterit à mense quarto ad septimum usque, aut hoc, aut simili medicamento.

Recipe rhabar. selecti scrup. iiij. spicæ nardi gra. vj. Macerentur in stillatitio liquore plantaginis horis duodecim, dein

dein exprimantur, adiectísq; cathol. drach. vj. serapij rof. purgatorij unc. ß. fiat potio, quæ sumatur ad aurorã, præcipuè materia turgente. Caueat prægnãs ab exercitio laborioso, saltu, choreis, coitu, tribus præsertim primis mensibus, quoniam tunc ligamenta sunt debilia. Vitet iram, timorem, mœrorem, uomitum, tußim. Habenda cura roboris cordis, & uentriculi quoniam à corruptis humoribus infestantur, laborántque prægnantes plerunque pica. Vtrique igitur robur hunc in modum addemus. Recipe conseruæ rof. cõseruæ buglos. corticis citri saccharo cõditi, an. drac. vj. pul. diamargariti Auicennæ drach. ij. omnium fragmẽtorum pretiosorum cõmunium drach. j. ß. corallij rubr. ℥. j. margarit. ℈. ij. sacchari. q. s. fiat mistura auro cooperta, de qua prægnans ante pastum sumat quãtum cochlear unum capit. Aut fiat electar. molle, omnibus his serapio rosaceo de rosis siccis exceptis, adiecto myrobalano. empeliticarum conditarũ, accuratè cõtusarum. unc. ß. si quidem prægnans diues fuerit. Sumet autẽ de eo electar. castaneæ instar, manè ante pastum ter, aut quater in hebdomada. Vtatur & sequẽti unguento uentriculum roborante. Recipe olei absinth. unc. j. ß. olei nard. olei mastich. olei ex cotoneis, ana. unc. j. caryophyllorum, menthæ siccæ, galangæ, corallij rubr. rosarum rubr. an. ℥. j. ceræ parum: fiat unguentum, quo ungatur regio uentriculi calidè manè ante pastum.

AVT CERATO SEQVENTI VTATVR.

Recipe emplastri de mastich. emplastri stomachici, an. unc. j. corallij rubr. ℥. ij. Subigantur cum oleo ex cotoneis, fingatúrque ceratũ in formam scuti stomachalis uulgo appellati, quod uentriculi regioni applicetur. Si contingat prægnantẽ ex uentriculo paulò grauiùs dolere, utatur pil. sequẽtibus. Recipe pil. de hiera simpl. drac. ij. rhabar. se-

lecti.℈.ij.mastich.(ne aloe aperiat uenat) drach.ß.rosarũ rub.℈.ß.Excipiantur melle rosaceo, aut serapio ex cotoneis (si sit caliditas) fingantúrq; pil. vj.é drachma, é quibus sumat unam per horam ante cœnam semel aut bis in hebdomada. Ab agarico cauendum est, ne uim aloes adstrictoriã impediat. Quoniam autem propter mensium suppreßionẽ, uertigine, fumis ad cerebrum elatis, nonnunquam afficiuntur, utantur in fine pastus fructibus astringentibus, uerbi gratia, mespilis, pyris coctis, aut cotoneis. Aut sumant.ʒ.ij. carnium cotoneorum conditarum sacchаro sine speciebus in fine pastus. quibus sumptis, ne bibant.

AVT VTANTVR PVLVERE SEQVENTI.

Recipe coriandri præparati.ʒ.iij.pul.diacydonites sine speciebus.ʒ.iij.sacchari rosa.tessellati ad pondus omniũ, sumant quantum cochlear unum capit in fine pastus, nec pòst bibant. Si prægnans quæpiam appetat non solita comedi, non denegentur, sed ab astantibus ut horrenda, & abhominanda proferantur. Prætereà prægnantiũ pedes interdum intumescunt, braßicæ in uino & aceto coctæ in emplastri modum tumori admoueantur, & subsidet. Aut charta in aceto mollita & macerata, & apposita, idem præstabit: éstque hanc ad rem præstans remedium. Aut ungatur pes tumens oleo rosaceo & aceto. Ad hæc in prægnantibus renum ligamenta nõnunquàm laxantur, quare si euenerit, ut prægnans renum imbecillitate laboret cum calore, ob quam cõtingit interdum aborsum fieri, ei hunc in modum succurremus.

Recipe olei myrthei, olei ex cotoneis, olei mastich. ana. unc.j.ß.acaciæ, hypocistidos, boli Armeniæ santali citrini, ana. drachm.j.ß. baccarum oxyacanthæ scrup.ij.ceræ parum: fiat unguentum, quo regio renum frigidè dies aliquot ungatur. Apponatur & sequens ceratum.

Recipe

Recipe mastich. ℥. ß. ladani ʒ. vj. ceræ citr. ʒ. ij. nucum cupreßi, bistortæ, (uim dicitur habere bistorta fœtus in utero retinendi, ac conseruandi) acaciæ, hypocistid. boli Armeniæ, terræ sigillatæ, rosarũ rub. ana ʒ. j. ß. subigãtur cũ oleo myrtheo, & pauco terebinthinæ, si sit necesse (nam frigidis miscenda sunt calida astringẽtia) fingatur ceratũ, quod renum regioni applicetur. Si uerò renum imbecillitas sit cum frigiditate, utendum sequenti cerato. Recipe mastich. ʒ. vj. ladani ʒ. iij. ß. ceræ citrinæ, picis colophoniæ, picis naualis, styracis calamitidis, ana ʒ. ij. nucum cupreßi, bistortæ, menthæ, galangæ, myrrhæ, thuris, ana ʒ. j. ß. Excipiantur terebinth. fingatúrq; ceratũ, quod renũ regioni apponatur. Si inde pruritus quispiã molestus in renũ regione oriretur, auferatur per aliquot dies, déinde reponatur.

De partus acceleratione, fœtúsque euocatione in difficultate partus.

Caput XXIIII.

PArturiens mulier si dolores graues ab umbilico ad pectinem sentiat, partus erit uelox. Dolores uerò si lenti fuerint, tardus, & difficilis futurus est partus. Si dolores in parte posteriore circa dorsum percipiantur, grauis quoque & difficilis partus. Hunc igitur in modum per mensem appetente pariendi tempore prægnans regatur, ea præsertim quæ cum difficultate parere sueta est.

Vescatur cibis euchymis, concoctu facilibus, croco, & cinnamomo conditis. Nam cinnamomũ leuiora facit partus accidentia: iísque solet misceri, quæ in partus difficultate exhibentur, quòd ea sint gustu ingrato, cinnamomum autem additum gratiora facit. Maiore utatur exercitio, quàm anteá. Loca edita ascendat: balneóque sequenti dies duos Victus ratio.

aut

aut tres lauetur, atque irrigetur. Recipe altheæ M. vj. maluarum, acanthi, helxines, artemisiæ, foliorum lauri, pseudonardi, chamæmeli, meliloti, ana M. ij. seminum lini & fœnogr. ana. lib. j. ß. Decoquantur in aqua, in qua temperatè calida mulier ad umbilicum usq; irrigetur. Balneum autem ingrediens iusculum pulli sorbeat cum uitellis ouorum, cinnamomo, & croco. Egrediens autem utatur elect. sequenti. Recipe cinnamomi selecti ℥. j. ß. corticis cas. fist. cas. ligneæ, myrrhæ, ana ℥. j. sacchar. dissoluti in stillatitio liquore adianti. q. s. fingatur elect. solidum in rhomborũ figurã, sintq; singuli rhombi ponderis ℥. ij. ß. sumatur rhombus unus in egressu balnei: quo deglutito parũ œnosacchari bibat. Quibus diebus balneo non utetur, electario hoc etiã utetur manè ante pastũ. Iisdem è rebus puluis fieri potest, sumendus manè ante pastum cum ouo sorbili. Præterea ubi balneũ egressa fuerit, renũ regio, lumbi, & uenter inter umbilicũ, & pubem ungantur sequenti unguento. Recipe olei amygdal. dulc. ℥. ij. olei de lilio, butyri sine sale, axungiæ gallinæ, ana ℥. j. muccaginis seminis lini, & fœnogr. an. ℥. j. ß. ceræ parũ: fiat unguentũ, quo partes dictæ ungantur. Loco solidi elect. prædicti poterit interdum elect. molli sequenti uti. Recipe myrrhæ, castorei, styracis calamitidis, ana ℥ ß. sabinæ, cinnamomi selecti, ana ℥. ij. mellis q. s. fiat electa. molle, de quo sumat instar castaneæ paruæ. Modicum deinde uini bibat, in quo lini semen decoctum fuerit.

Difficultatis partus Curatio. Caput XXV.

Partus difficultas uarijs ex causis contingit: aut ob humoris in tunicis fœtum continentibus collecti expulsionem, fœtu manente: aut ob fœtus, aut parturientis imbecillitatem: aut ob frigus matricem condensans: aut ob parturientis

rientis obesitatem & crassitiem. In tunicis enim fœtum Causæ.
continentibus humor colligitur, conseruatúrque ad diem partus usq;: solétq; is humor die partus fractis tunicis exire cum fœtu, uuluámque lubricam reddere, atq; inde fœtus facilius exit, minoréque molestia. Quòd si contingat tunicas rumpi, humorémque illum effluere, fœtu in utero manente, maiore molestia, ægriúsque posteà parit mulier, uulua sicca effecta. Hoc ubi cõtigerit, locáque exaruerint, quò leuiùs, faciliúsque fœtus exeat, hunc in modum humectetur, lubricáque fiat. Recipe altheæ M.ij. artemi. M.j. semi. lini, & fœnogræc. ana ℥.ij. ficus xij. Decoquantur in aqua, ídque decoctum in uuluam inijciatur. Quo iniecto, si fœtus non exeat, sternutamenta, pipere, & oleo cõmistis, & in nares immissis, excitentur. In uterum quoque sequens pessus immittatur. Recipe croci. q. s. excipiatur succo porri, linteóque raro eo inuoluto, fingatur pessus, qui filo coxæ alligatus, in uterum immittatur. Partus difficultas interdum contingit ex imbecillitate fœtus, quæ cognoscitur ex debili, & tarda eius motione. Interdum uerò ex imbecillitate parturientis fœtum propellere nequeuntis, quæ ex habitu corporis, morbisque præcedentibus depræhenditur. Huiuscemodi mulier ijs quæ reficiunt, & roborant cibis, & potionibus refocillanda: ut uino odorifero, bonis iusculis, adiectis cinnamomo & croco: sumat tessellam unã diamarga. calidi. Iucundi odores, ut styrax calamitis, moschus, naribus admoueantur, nec uerendum matricẽ, quæ bonis odoribus delectatur, sursum reuocari, sicq; partum impediri. Nam fœtus grauitas uterum deprimit, sursúmque ascendere prohibet, atque interim bonis illis odoribus parturientis uires, & spiritus roborantur, ualdéque iuuantur. Partus difficultas nonnunquam oritur à frigore externo uterum densante, meatúsque angustiores reddente. Vbi hoc contigerit,

gerit, collocetur parturiens in cubiculo calido, pannique multi calidi circum uuluam applicentur, uenter quoque iasmelæo ab umbilico infra ungatur: artemisia contusa in emplastri modum uentri admoueatur. Partus difficultatis si parturiens crassa, obesáq; in causa sit, eam in lecto pronam, uultu in terram deiecto figurare oportet, flectentem, & inclinantem genua ad femora. Obstetrix deinde manu aut oleo, aut butyro, aut axungia anatis, aut gallinæ oblita, os uteri linat. Lapis aetites coxæ sinistræ alligatus, polypodium quoq; pedi alligatum, & magnes partum faciliorem, celerioremq; efficere feruntur. Vir haud dubiè cum parturiente coiens, partum adiuuat, maturátq;. Partus difficultas si ob fœtum in utero mortuum fuerit, fortiora sunt adhibenda præsidia ad eum extrahendum, quàm si uiueret. Fœtus enim uiuus suo motu, nisúq; partum & adiuuat, & accelerat. Mortuus uerò prorsus cessat à motu, uentrísque tunc frigiditas adest, dolórque iuxta umbilicum grauis. Spiritus exhalatur fœtidus, facieíque color prauus adest. Ad eum autem extrahendum pesso hũc in modum parato utendum.

Recipe aristolochiæ rotundæ, myrrhæ, ellebori, an. ℥. ß. Excipiantur succo pulegij, linteo deinde raro inuoluantur, fingatúrque pessus, qui in uterum demittatur. Suffitus præterea fiant ex fimo equi, aut asini, aut ex ungula eorundem. Tunica, quam secundinam uulgò appellant, si fœtu egresso remaneat, adhibeantur balnea, unguenta, & cætera remedia in maturatione partus tradita. Nam putrescere solet, uterúmque putrefacere, & mala symptomata inducere, interdum mortem. Sternutamenta præterea fortia cienda sunt, pipere & elleboro pulueratis, & flando in nares immissis. His peractis, si non exierit, unguentum basilicum in uterum immittendum, ut eam putrefaciat, putrefactam autem posteà natura expellet.

Inflam

Inflammationis uteri Curatio. Caput XXVI.

VTeri uniuersum corpus inflammatio interdum occupat, túncque uterus undequaque dolet. Parte uerò eius aliqua inflammatione laborãte, in ea dolor percipitur. Anteriore igitur parte inflammatione correpta, dolor partes umbilico uicinas, pubémque occupat, pressáque uesica urinæ difficultas excitatur. Posteriore uerò parte inflammatione obsessa, lumbos & renes dolor uexabit, rectóque intestino compresso excrementa retinebuntur. Lateribus autẽ uteri inflammatione correptis, tensio circa inguina, grauitas circa crura, cum difficultate motus superuenit. Si autẽ in uteri ore inflãmatio fuerit, tactu percipitur, ósque durum, clausum, & feruidum deprehenditur. Fit magna ex parte à sanguine menstruo, suppreßis mensibus, cui aliquãdo humor alius miscetur, qui si sanguis est, phlegmone dicetur: si bilis, erysipelas, si pituita, œdema. Fieri potest à semine cohibito, rarò tamen. Nam semen retentum in ueneni naturam uertitur, parítque suffocationẽ. Siue autẽ sit phlegmone, siue erysipelas, febris acuta, ut in omnium uiscerum internorum inflammationibus, sequitur capitis dolor, & radicis oculorum, uomitus & nausea, brachialis, digitorum & colli cõuulsio, atq; in aduersum declinatio. Sunt autem symptomata aut magna aut parua, pro magnitudine, aut paruitate inflammationis. Curandi ratio à uenæ sectione auspicanda. Incidenda igitur uena iecoraria dextri cubiti ad reuellendum, sanguis autẽ pro uiribus laborãtis detrahatur: déinde ad materiã coniunctam, aut quasi coniunctã uacuandam, incidetur uena poplitis, aut malleoli. Aluus tamẽ ante sanguinis mißionem si non sua sponte excrementa deiecerit, enemate emolliente eluenda, & uacuanda, hunc in modum.

Causæ. *Signa.* *Curatio.*

Recipe

Recipe caſ. recèns extractæ, ſacchari rubr. ana. unc. j. olei uiol. unc. iij. iuris decoctarum quatuor herbarum emollientium, & prunorũ x. lib. j. ß. Cõmiſtis omnibus fiat enema, quod ante paſtum inijciatur, eóque eiecto, ſanguis ante paſtum, ut dictum eſt, mittatur. Quòd ſi aut ætas, aut corporis habitus, aut anni tempus, aut ſequens inflammatio aborſum, aut magnam aliquã ſanguinis euacuationẽ, ſanguinis miſſioni obſtiterint, loco ſectionis uenæ internæ, cucurbitulæ natibus affigantur cum ſcarificatu, loco uerò ſectionis uenæ poplitis, aut malleoli ſuper coſtas affigãtur. Materia in his tumoribus calidis intra dies tres, aut quatuor ad ſummum fluit, itaque intra diem quartũ, ſi fieri poteſt, reuellatur, & repellatur. Vinum non bibat ægrotans, ſed aquam coctam, cum ſerapio uiol. Collocetur in cubiculo obſcuro, moderatè calido, ubi quieſcat, cruráque à motu prohibeantur. Artus, partéſque corporis extremæ perfricentur, ut fluoris ad uterum impetus prohibeatur. Cibus ſit modicus, ptiſanæ cremor, ouáque ſorbilia. Quoties aluus ſua ſponte, ut cõuenit, excrementa non deijciet, leniatur enemate iam dicto. In hoc affectu ſolutiuo forti uti nõ expedit. Priùs cõcoquantur humores, déinde uacuentur. Intereà tamen dum & cõcoquentur, & uacuabuntur, topicis præſidijs paulò pòſt dicendis utendum. Humores autem hunc in modum concoquentur.

Recipe ſerapij intybi ſatiui latioris ſimpl. unc. iij. ſerapij uiolacei unc. j. ß. ſtillatitiorum liquorum cichorij, bugloßi, oxalidis, ana. unc. iij. Miſceantur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Recipe electar. ex tribus ſantal. unc. ß. utatur cum ſerapijs. Recipe caſ. recèns extractæ unc. j. ſerapij roſacei purgatorij unc. ß. communis medicinarum decocti, (adiectis oxyphœnicωn drachm. v.) q. ſ. fiat potio, quæ ſumatur ad auroram. Bilis uerò ſi abundare uideatur, quod dolor acutus, multúſque ardor indicant, uacuetur

cuetur

cuetur hunc in modum. Recipe rhabarb. selecti drach. v. oxyphœnicωn drach. vj. Macerentur in stillatitio liquore plantag. horis xij. deinde exprimantur, adiectisque serapij rosa. purgatorij sine scammonio drach. ij. stillatitiorum liquorum intybi satiui latioris, & buglos. an. ℥. ij. fiat potio, quæ sumatur ad auroram. Remedia topica inter initia adhibenda, hæc sunt. Recipe succi plantaginis, succi polygoni, ana. lib. ß. aceti unc. j. boli Armeniæ, sang. draco. ana. ℥. ß. Commistis omnibus fiat epithema tepidè uentri inter umbilicum & pectinem. & circa renes.

AVT SIC.

Recipe stillatitiorum liquorum intybi satiui latioris, & plantag. ana. libr. ß. aceti. ℥. j. boli Armeniæ, sang. draconis, terræ sigillatæ, ana. ℥. ß. Commistis omnibus fiat epithema partibus dictis.

AVT SIC.

Recipe olei rosacei. ℥. iiij. olei myrthei. ℥. ij. aceti. ℥. j. boli Armeniæ. ℥. ß. His commistis partes prædictæ ungãtur. In huius mali principio non utendum est tam astringentibus, & repellentibus, quàm in alijs inflammationibus, ne in duritiem tumor conuertatur, tenui resoluto, sed ad duos, aut tres dies dictis astringentibus, & repellentibus utendum. Sequens quoq; decoctum metrenchyta tepidum in uterum inijciatur. Recipe foliorũ plantaginis, peræ pastoritiæ, polygoni, ana. M. j. lentium excorticatarũ. ℥. j. rhois obso. unc. ß. folio. myti. M. j. ß. gallarum, balaustiorum, an. ℥. ß. Decoquãtur in aqua, quæ tepida, ut dictũ est, inijciatur. Cæterùm prædicta, quæ in aqua decocta fuerunt, contundantur, adiectis hordæi farinæ unc. ij. atq; in emplastri modum inter umbilicum, & pectinem applicentur, & in parte posteriore circa renes, & lumbos. Si autem ardor magnus fuerit cum dolore, fiat sequens iniectio. Recipe lactis mu-

lieris.℥.iiij. aquæ albuminis oui.℥.xv. Misceantur, & in uterum iniiciantur. Lac muliebre in acrimonia reprimenda plurimùm commendatur. Vomitus quoque prouocatus sumptis ieiuno uentriculo.℥.vj.aquæ tepidæ, & ℥.j.ß.serapij acetati simpl. conferet. Pesso quoque sequenti utendum. Recipe farinæ hordei.℥.ij. lentium excorticatarum.℥.j.ß. foliorum plantaginis,peræ pastoritiæ,ana.M.ß.Contundantur simul,pannóq; raro inuoluantur, & fingatur pessus,qui coxæ filo alligatus in uterum immittatur.

Si laborans uirgo fuerit, loco iniectionum, & peßi, ex prædictis cataplasma fiat, quod applicetur uentri inter umbilicum, & pectinem, & super renes, & lumbos. Aut fiat balneum ex prædictorum decocto. Cùm malum hoc ad incrementum peruenerit, ei hunc in modum succurrendum. Recipe folior.plantaginis, polygoni semperuiui, intybi satiui latioris,ana.M.j.maluarum, altheæ, chamæmeli,meliloti, ana.tertiam partem. M.j.seminum lini, & fœnogr.ana.℥.j.Decoquantur in aqua,de qua iniectio fiat in uterum. Si uirgo laborans fuerit, ex prædictis paretur balneum, in quo ad umbilicum usque irrigetur: fiátque ex ijsdem contusis cataplasma,quod inter umbilicum & pubem applicetur.

AVT SIC.

Recipe olei rosa.℥.iiij.olei chamæm.℥.ij.aceti.℥.j. His commistis ungãtur renes,lumbi, & uenter infra umbilicum calidè. Cùm uerò ad statum peruenerit,quod plerunq; fit circiter diem septimum,repellentia æqualiter cum dissoluẽtibus admoueri debent, hunc in modum. Recipe maluarum,altheæ,an.M.j.ß.rosarum rub. lentium excorticatarum,foliorum plantag.polygoni,an.M.j.seminum lini,& fœnogr.an.℥.j.ß.Decoquantur in aqua,fiátque balneũ. Et de eo decocto tepido iniectio fiat in uterũ mulieris,non autem

tem uirginis. Declinãte hoc malo, dissoluentibus puris utendum hunc in modum. Recipe stillatitij liquoris sampsuchi ℥.iij. ol. de lilio ℥.ij. his commistis iniectio in uterum fiat.

AVT SIC.

Recip. stillatitij liquoris sampsuchi ℥.iij. styracis calamitidis, galbani ana ℥.j. axungiæ anseris ℥.ij. Misceantur, & tepida in uterũ inijciantur. Vtendum deinde sequenti pesso.

Recipe ladani unc. ß. styracis calamit. galbani, axungiæ anseris, axũgiæ gallinæ an. ℥.j ß. subigãtur simul, linteóq; raro inuoluta fingantur in modum peßi, qui filo coxæ alligatus demittatur in uterũ. Prædicta fiunt, quando per uiam dissolutionis inflammatio terminatur, quæ quidem dissolutio, si non fiat, symptomatáq; augeantur, ut febris, dolores, ad suppurantia ueniendum hunc in modum. Recipe pollinis ℥.iij. farinæ seminis lini ℥.ij. caryc as pingues x. uitellos duos ouorum, croci ℈.ij. subigantur simul, fiátq; cataplasma inter umbilicum, & pectinem. Pus autem aliquando deriuatur ad urinam, aliquando ad intestina, aliquando ad os uuluæ. Si deriuetur ad uesicam, quoniam acrimoniam habet, timenda est hulceratio, cui sic occurrendum.

Recipe emulsionis quatuor seminum frig. maiorum factæ cum aqua hordei ℥. iij. serapij uiolacei ℥.j. Misceantur, & fiat potio, quæ sumatur manè ante pastum. Quotidie repetatur, donec puris mundificatio appareat. Si pus ad intestina deriuetur, quod ex deiectionibus cognoscitur, hunc in modum fiat. Recipe aquæ decoctionis hordei libr. j. uitellos duos ouorum, sacchari rubri. ℥.j. ol. rosacei ℥.iij. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum immittatur, ídque quotidie usque ad perfectam puris mundificationem. Si uerò ad os uuluæ deriuetur, fiant iniectiones sequentes.

Recipe aquæ hordei unc. vj. inijciantur in uuluam, præcipuè si calor appareat: sin minùs, inijciatur aqua mulsa.

AVT SIC.

Recipe fellis caprini ℥.iiij.mellis rosacei col.℥. ij.Misceantur, & tepida in uterum inijciantur quotidie ad perfectam usque puris mundificationẽ. Si ob aliquam aliã causam dolor uehemens fuerit cum ardore, fiat hunc in modum.

Recipe arnoglossi, solani, ana M.j. Decoquantur in aqua. accipiantur iuris decocti ℥.iij.lactis ℥.ij. aqua albuminis oui unius diu, multúmque agitati. Misceantur, & in uterũ inijciantur. Si uerò dolor his non mitigetur, addatur in decoctione seminis papaueris albi unc.ß. Dolore adhuc perseuerante, misceatur ℈.j.opij cum fœnograeci decocto. Stupefacit enim opium, & reprimit dolorem. Pure mundificato, ut caro regeneretur, fiat hunc in modum. Recipe thuris, aloes, sarcocollæ nutritæ, sanguinis draconis, corticis arundinis combusti, cucurbitæ siccæ combustæ, ana ℥.j.ß. Redigantur in puluerem, qui excipiatur lactis uaccini, aut ouilli unc.vj. deinde in uterum inijciatur tepidé.

Oedematis uteri Curatio.

Caput XXVII.

Signa. Victus ratio.

OEdema in utero frigidum cognoscitur, quòd pauco cum dolore sit, tumórque non multus est. Declinet ad calidum, & siccum uictus ratio, adhibeantúrque initiò topica remedia, quæ paulò pòst dicentur, atque intereà pituitosus humor concoquatur, & uacuetur hunc in modum.

Recipe serapij de rad. unc.ij.oxymelitos simpl. ℥.j.ß. serapij de artemisia unc.j.stillatitiorum liquorum nepetæ, buglossi, melissophylli, ana unc.iij.Misceantur, & à ieiuno manè per triduum diluculò bibantur. Materia autem crassa ualde, & uiscida existente loco oxymel. simpl. substituatur oxymeli scillinum.

Recipe diamoschi dulc.unc.ß.utatur cum serapijs.

AVT

AVT SIC.

Recipe quinque rad.com.maceratarum in aceto, ana ℥.ß.v.herbarum capil.ana M.ß.hyssopi, nepetæ, artemisiæ leptophylli, melissoph.artemisiæ platophylli (de qua semper intelligendum, cum artemisia tantùm dicitur) ana M.j. asari ʒ.ij.cicerum rubr.M.ß.seminum anisi, apij, fœniculi, ana ʒ.j.ß.uuarum passarum detractis uinaceis ℥.ß.florum rorismarini, & sambuchi, ana P.j.ß.florũ buglossi, & cirsij, ana P.j.polypodij quer.℥.j.medullæ cnici, agar.recèns in pastillorum formã redacti, ana ℥ ß.Decoquantur in s.q. aquæ, donec dimidium absumatur, accipiatur iuris decocti libr.j.ß.sacharóq; dulcedo inducatur, atque adiectis serapij adianti, oxymelitos scillini, ana ℥.ij.fiat serapiũ mediocriter coctum, quod depuretur, additísq; cinnamomi selecti ℥.ij.pul.diamb.℥.j.iucundiore, & odore, & sapore reddatur. Eo utetur laborans dies sex matutinis horis ieiuna.

Recipe pil.fœtid.ʒ.j.si fortis sit: sin debilis, pil.fœtid. & pilul. de agar.ana ʒ.ß.ex stillatitio liquore nepetæ fingantur pilul.v.quæ sumantur circa noctis dimidium.

AVT SIC.

Recipe cathol.℥.ß.diaphœnici, elect.indi maioris, ana ʒ.j.ß.serapij adianti ℥.ß.communis medicinarum decocti ℥.iiij.ß.fiat potio, quæ sumatur in aurora.

AVT SIC.

Recipe cathol.ʒ.vj.diaphœnici ʒ.iij.adiecto sacharo fingatur bolus, qui antelucano tempore sumatur.

AVT SIC.

Recipe turpeti selecti scrupul.ij.ß.sacchari drachm.ij. redigantur in puluerem, qui iure cicerum rubr.exceptus, sumatur appetente diluculo.

Recipe theria.uet.ʒ.j.conseruæ buglos.ʒ.j.ß.Misceantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum.

Topica autem remedia hunc in modum adhibenda sunt.

Recipe aloes, myrrhæ, acaciæ, croci orientalis, cyperi, boli Armeniæ, ana.q.v. Redigantur in puluerem, de quo ℥.ß. braßicæ succi.℥.v.ß. aceti.℥.ß. excipiatur, in uterúmq; inijciatur tepidé. Ex materialibus autẽ dictis fiat cataplasma, quod inter umbilicum, & pubem applicetur. Prætereà lixiuio, sale, & aceto simul feruefactis foueatur uenter inter umbilicũ, & pectinem. Cùm malum hoc ad incremẽtum peruenerit, ea fiant, quæ in principio fieri debere diximus, cæterùm plus aceti admiscendum ad ualidius dissoluẽdum. In statu autem, & declinatione, puris dissoluentibus utendum, consumentibúsq;, nullo autẽ modo astringẽtibus, ídq; cum œdema resolui uidetur. Fiat igitur hunc in modum.

Recipe aluminis, sulphuris, salis, myrrhæ, ana.q.v. Ex his ℥.ß. excipiatur ℥.iiij. olei rosacei, & ℥.j.ß. aceti. dein in uterum inijciantur. Panni quoque his immersi, uentri inter umbilicum & pectinem applicentur. Quòd si non resoluatur œdema, sed in uigore maneat, suppuratio expectanda, quæ hunc in modum adiuuanda est.

Recipe diachyl. ireati ℥.iij. fingatur emplastrum, quod uentri inter umbilicum, & pectinem admoueatur.

AVT SIC.

Recipe acanthi, maluarum, radicis altheæ, radicis lilij, ceparum torrefactarum, fermenti, seminis lini, limacum, ana.q.v. Contundantur, fiátq; cataplasma, quod uentri, inter umbilicum, & pectinem apponatur. Déinde ℥.vj. iuris decocti ficuum, & seminis lini in uterum calidé inijciantur. Si seriùs rumpi uideatur, sitq; in ore, aut collo uuluæ, ferro aperiatur: Si uerò intra uterum, iniectioni dictæ addatur fimi columbini, & fermenti, ana ℥.ß.

AVT SIC.

Recipe succi scabiosæ, succi nasturtij, ana ℥.iij. fimi columbini,

lumbini, fermenti, ana. ℥. ß. Commista hæc in uterum inijciantur. Rupto absceſſu, pus hunc in modum abstergatur.

Recipe aquæ mulſæ. ℥. iiij. ſucci apij, ſucci abſinth. ana. ℥. j. Commista hæc in uuluam inijciantur. Quòd ſi hæc dolorem in utero excitauerint, inijciatur oleum chamæmelinum cum œſipo ad dolorem mitigandum.

Scirrhi vteri Curatio.

Caput XXVIII.

SCirrhos tumor eſt durus in aliqua corporis parte. Eſtq; duplex, unus quidem uerus, & exquiſitus, éſtque ſine ſenſu ullo, atq; incurabilis. Alter uerò eſt cum aliquo ſenſu, éſtque curabilis, ſed ægrè. Scirrhos autem in utero, inquit Auicennas, ſi ſit in interiore ſpatio, incurabilis eſt: ſi uerò in ore, aut uteri ceruice, nec omnino ſenſus expers ſit, curabilis eſt. Medicamēta autem ſcirrhum curantia, ſint, ut ſolis calor, temperata, hoc eſt, tepida magis, quàm calida: ſint quoque humida, nō multùm tamen, nec parum quoque, nec ac ſiccitatem nimium declinent. Galenus his ſcirrhis curandis adhibere ſolebat per multos dies emollientia, déinde reſoluentia: cæterùm neoterici utuntur medicamentis emollientibus, & reſoluentibus hunc in modum. Recipe ficus quinq; decoquantur in aqua, déinde ſubigantur. accipiatur de eis ſubactis unc. j. ß. adipis anſeris, uel gallinæ, œſypi, ana. ℥. j. picis naualis, ceræ citrinæ, an. ʒ. j. ß. olei de lilio (diſſoluit, & emollit) ℥. ß. diachyli communis unc. ij. liquefiāt ſimul, ipſisq; liquefactis addantur pul. rad. iridis. ʒ. iij. cineris corticis ſalicis. ʒ. ij. ſubigantur ſimul, fiátque ceratum, quod applicetur loco duritiei.

AVT SIC.

Recipe olei chamæmeli. ℥. ij. olei de ſpica. ℥. j. ß. medullæ cruris uituli, uel cerui (quæ eſt melior.) ℥. j. fiat unguen-

tum quo ungatur locus duritiei calidè dies complures. Lauetur præterea in balneo ex sequenti decocto parato.

Recipe chamæmeli, meliloti, ana. M. j. ß. altheæ cum rad. M. iiij. seminum lini, & fœnogr. ana. libr. j. Decoquãtur in aqua, ex qua balneum fiat, in quo laborans mulier ante pastum dies cõplusculos irrigetur. Sequenti quoque iniectione utendum. Recipe olei de lilio, olei chamæmeli, ana. unc. ij. adipis anseris, medullæ cerui, an. ℥. j. bdellij dissoluti in uino. ʒ. iij. uitellum oui unius, rob. uini. id est uini cocti. q. s. ut dictis admistum ea liquida reddat, ut in uterum iniici possint. De his commistis accipiantur unc. vj. quæ tepidè in uterũ iniiciãtur. ídque dies aliquot repetatur. Seqũes quoq; pessus in uterum demissus plurimùm conferet. Recipe thuris, ammoniaci pinguis, ana. ʒ. j. mastichis, styracis liquidæ, castorei, adipis anseris, ana. ʒ. ij. Gummi dissoluantur in melle, hisque omnibus linteo raro inuolutis fingatur pessus, qui coxæ filo alligatus demittatur in uterum.

Cancri in utero Curatio.

Caput XXIX.

Causæ. SCirrhos in utero quãdo perdurat, in cancrum conuertitur, conuersa illa crassa pituita, aut melancholia nõ usta in melancholiam ustam. Cancer, alius quidem hulceratus, alius non hulceratus. Hulceratus cum dolore est, habens hul-

Signa. ceris latera dura, fluítque è uulua humor fæci uini nõ absimilis. Non hulceratus uerò, est cũ dolore, & ardore. Dum in scirrho dolor, & ardor percipiuntur, indiciũ est eum in cancrum esse cõuersum. Cancer nisi curetur totus cũ omnibus radicibus, redit: quare in utero cùm id fieri non poßit, est incurabilis. Prohiberi tamen potest augmentum, miti-

Victus ratio. gari dolor, hulcus tolli, si hulceratum sit, si nondum hulceratum sit, ne hulceretur cõseruari. Vitentur primum cibi

sang

ſanguinem melancholicum efficientes, ijs utendum quibus cum cancro pugna eſt: ut cancris fluuiatilibus, polygono, ſcolopendrio, chelidonio minore (ſcrophulariã appellant) tertia geranij ſpecie, quam herbam Roberti *appellant, & hemionitide: harum herbarum decocto uinum diluatur.* Hu*mor melancholicus frequenter uacuandus, uere præſertim, & autumno, materiam primùm munuendo, eam déinde cõcoquendo, & uacuando hunc in modum.* Recipe *cathol. trypheræ* Perſicæ, *ana. unc. ß. ſerapij uiolacei unc. ß. decocti rad. bugloßi, & ſcolopendr. unc. iiij. ß. fiat potio, quæ ſumatur manè horis quatuor ante paſtum.* Recipe *quinque herbarũ capil. herbæ* Roberti, *chelidonij minoris, uerbaſci, bugloßi cum rad. ſummitatum lupi ſalictarij, fumariæ, ana.* Manip. *j. foliorum ſolani (proprietatẽ occulta diſcutit humorem cancri) intybi ſatiui latioris non loti, an.* M. *j. ß. uuarum paſſarum mundatarum unc. j. trium florum cõmunium ana.* P. *j. ß. polypodij quer. unc. j. foliorũ ſennæ oriental. drach.* v *j. epithymi drach. iij. (hæc humores uſtos mundificant.)* Decoquãtur *in ſ. q. aquæ aduſque dimidij cõſumptionem. accipiatur iuris decocti libr. j. ß. ſaccharo dulcedo inducatur, fiátque ſerapium mediocriter coctum, quod depuretur, & adiectis drach. ij. ſantali citrini, & drach. j. pul. diarrhodi abb. ſuauiore, & ſapore, & odore reddatur.* Eo *utetur ieiuna manè diebus quinque.* E*ſt autem hoc apozema ad humores acres accommodum.*

AVT SIC.

Recipe *ſerapij de bugloſſo unc. ij. ſerapij de fumaria unc. j. ß. ſerapij uiolacei unc. j. ſtillatitiorum liquorum lupi ſalictarij, ſolani, & intybi latifolij, ana. unc. iij.* Miſceantur, *& à ieiuna per triduum diluculò ſumantur.* Recipe *diarrhod. abb. ℥. ß. utatur cum ſerapijs. hunc in modum déinde purgetur.* Recipe *cathol. trypheræ* Perſicæ, *ana. unc. ß.*

compositionis hamech.ʒ.iij.serapij uiol.℥.ß.com. decocti, ℥.iiij.ß.adiectis epithymi.ʒ.ij.folliculorum sennæ oriētal. polypod.quer.an.℥.ß.fiat potio quæ sumatur ad aurorã.

AVT SIC

Recipe pil.indarum.ʒ.j.ex stillatitio liquore buglossi fingantur pil.v.quæ circa noctis dimidium sumãtur. Recipe conseruæ rad.buglossi,conseruæ rosa.ana.ʒ.ij.Misceãtur, & postridie manè ieiuno uentriculo sumantur. Medio autẽ tempore utatur elect.sequenti. Recipe cathol.℥.ij.tryphe ræ Persicæ.℥.j.ß.compositionis hamech.℥.ß.diasennæ.ʒ. iij.rhab.selecti.ʒ.j.ß.in sero caprino,aut stillatitio liquore intybi satiui latioris macerati.Omnibus his serapio uiol. exceptis fiat elect. molle, de quo sumatur castaneæ instar manè quatuor, aut quinque horis ante pastũ bis in mense, domiq; maneat laborans eo die. Prætereà semel in hebdomada seri caprini.℥.vj.bibat,in quibus,epythymi.ʒ.ij.folliculo.sennæ.℥.ß.macerata fuerint horis.xij.& expressa. Et hoc quidem tantisper dum seri caprini copia esse potest. Topica dein præsidia admouẽda. Recipe succi solani subsidendo depurati,aut stillatitij liquoris eiusdem,℥.vj. plumbi usti(dissoluit,& infrigidat humores ustos,reprimitq;,ut alia mineralia)drac.ij.tuthiæ præparatæ.ʒ.j ß.diu agitẽtur in mortario plumbeo,pistillo plumbeo,& fiat iniectio in uterum. Recipe cerussæ lothæ,litharg.plumbi usti,an. q.v.terantur in mortario plumbeo,pistillo plumbeo, oleo rosaceo adiecto,fiátq; in modum unguenti,quo ægra ungatur infra umbilicum,aut ubi durities apparet. Conueniunt autẽ prædicta tam cancro hulcerato,quàm non hulcerato. Sequens autem iniectio cancro hulcerato maximè cõuenit.

Recipe herbæ Roberti,uerbasci,scabiosæ,chelidonij minoris,anethi, stercoris humani,ana.q.v.comburantur. de cinere autem accipiantur drac.iij.quæ stillatitij liquoris solani

lani unc. vj. excepta, in mortario plumbeo, pistillo plumbeo agitentur, deinde in uterum inijciantur. Vnguenti quoque prædicti ℥.ß. stillatitij liquoris solani ℥. vj. excipiatur, & in uterum inijciatur.

Pruritus, seu priapismi uteri Curatio. Cap. XXX.

Est insatiabilis quædam coeundi cupiditas, quæ coitu non extinguitur, at quò magis mulier ita affecta coit, & coeundo fricatur, eò magis ardor ille augetur, fricatione illa irritatis humoribus pruritum illum gignentibus, & tantò magis ad uterum confluentibus. Oritur autem uel à pituita usta, quod indicat humor ex utero defluens, si albus quidem est, ad obscuritatem declinans. Aut à bile usta, quod humor quoque ex utero defluens ostendit, si luteus, siue citrinus est, ad obscurum itidem declinans. Aut à sanguine, quod ex ipsius humoris defluentis sanguineo colore cognoscitur. Aut ab humore melancholico, quod ex humoris atro colore cognoscitur. In summa, usti humores huius affectus in causa sunt. Si sit à sanguine usto incidatur uena media, aut iecoraria cubiti, sanguísque pro laborantis uiribus detrahatur. Materia autem, & concoquatur, & uacuetur, ut mox cùm est à bile usta dicetur, electar. de succo rosa. sublato. Si à bile usta, uenæ sectione nihil opus, materia uerò concoquatur, atque uacuetur hunc in modum. Causæ.

Recipe serap. uiol. serapij acetati simpl. (hæc bilem respiciunt) serapij de buglos. (hoc ustionem respicit) ana ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum lupi salictarij, intybi satiui latioris, cichor. ana unc. iij. Misceantur, & à ieiuna per triduum diluculò bibantur. Recipe elect. ex tribus santalis unc. ß. Vtatur cum serapijs. Recipe rhabarb. select. scrup. iiij. follicul. sennæ unc. ß. oxyphœnicum drach. vj. Macerentur

rentur in stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris,& buglos.horis xij.deinde exprimantur, adiectisque serapij rosa.de infusione rosa.℥.ij.elect.de succo rosa.drach.j.stillatitiorum liquorum cichorij, & lupi salictarij ℥.iiij.ß.fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe conseruæ ros.conseruæ buglos.ana ʒ.ij.Misceantur, & postridie manè sumantur ieiuno uentriculo.Si uerò sit à pituita usta, materia cõcoquatur,& uacuetur hunc in modum. Recipe serapij de duabus rad.mellis rosacei col.serapij de fumaria, ana ℥.j.ß.stillatitiorum liquorum melissophylli, lupi salictarij,bugl.ana ℥.iij.Misceantur, & à ieiuna per triduum diluculò bibantur. Recipe diarrh.abb.℥.ß.utatur cum serapijs. Recipe cath.drach.vj.diaphœ.compositionis hamech,ana drachm.j.ß.serapij de buglos.unc.ß.com.medicinarum decocti (adiectis polyp.quer.folli.sennæ, ana ʒ.iij.) q.s.fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina.

Recipe theriacæ ueter.℈.ij.conseruæ buglos.conseruæ ros.ana drach.j.ß.Misceãtur & postridie manè sumantur sex horis ante pastum. Si uerò sit ab humore melancholico adusto,hunc in modum concoquatur,& uacuetur. Recipe serapij de bugl.℥.iij.serapij de fumaria ℥.j.ß.stillatitiorum liquorum lupi salictarij,bugl.melissoph.ana ℥.iij.Misceantur,& à ieiuna per triduũ diluculò bibantur. Recipe diamoschi dulc.unc.ß.utatur cum serapijs. Recipe cathol.ʒ.vj.compositionis hamech ʒ.iij.serap. de buglos.℥.ß.com.medicinarum decocti.q.s.adiectis folliculo.sennæ,polypodij quer.ana ℥.ß.epithymi ʒ.ij.fiat potio, quæ sumatur hora quarta matutina. Recipe conseruæ radi. buglossi ℥.ß.sumatur postridie manè. Præsidia deinde topica, quæ sequuntur, adhibenda sunt, quando à pituita salsa in uteri cauitate existente hoc malum oritur. Recipe lithargy. cerussæ lotæ, ana unc.iiij.plumbi usti, scoriæ argenti, ana ℥.

j.ß.

ij.ß.mastich.libani, ana ʒ.j.ß.puluerentur, & in mortario plumbeo pistillo plumbeo agitentur, adiectis oleo rosſ. & aceto albo, non simul, sed alternis, repetitis uicibus, donec unguenti formam induat: deinde adde argenti uiui hominis ieiuni saliua extincti ʒ. iij. stercoris muris ʒ. ij. accipiatur huius unguenti ℥.ß. stercoris muris ʒ.ij. dissoluantur in ℥. vj. sequentis decocti, deinde in uterum inijciantur per dies complures, manè, & uesperi. Decoctum autem hunc in modum fiat. Recipe lapathi acuti, fumariæ, maluarum, scabiosæ, oxalidis, solani, pentaphylli, betæ, ana M.j. Decoquantur, fiátque, ut dictum est. Vitis quoque lacrymæ manantes cùm uites putantur, in uterum iniectæ conferunt. Succorum quoque saxifragiæ, lapathi acuti, saluiæ, intybi satiui latioris unc. vj. utiliter inijciantur, adiectis stercoris muris ʒ. ij. Materia autem huius mali causa, calida ualde, & biliosa existente, commodè inijcientur ℥. vj. succi solani, aut lactucæ, aut portulacæ, aut intybi satiui latioris. Sequentia quoq; cupiditatem illam immoderatam coeundi, aut tollent, aut certè mirũ in modum mitigabunt. Recipe succi foliorum salicis, succi lactucæ, ana ℥. iij. stercoris muris. ʒ.ij. misceantur deinde in uterum inijciantur. Betæ quoque succus iniectus hanc ad rem utilis. Sumantur autem hæc.

Recipe pul. nympheæ ʒ.j. excipiatur serapio de papauere, aut succo foliorum salicis, & ante pastum bibatur.

AVT SIC.

Recipe caphuræ ℈. j. excipiatur aliquo prædictorum succorum, & bibatur. Succus quoque syncerus foliorum lactucæ, aut foliorũ salicis, aut intybi satiui latioris, aut portulacæ manè à ieiuna sumptus, pruritum illum, tentiginemque mirificè extinguit, ac deijcit. Si uerò delicatæ fuerint, ex prædictis succis serapia hunc in modum parentur.

Recipe succi lactucæ, succi foliorũ salicis, succi portu-
lacæ,

lacæ, ſucci intybi ſatiui latioris ana ℥. ij. adiecto ſacchar. fiat ſerapium probè coctum, quod depuretur, adiectáq; caphuræ ʒ. ß. eius uires augeantur, matutinis horis à ieiuna per dies complures ſumatur. Inferius ſuffitus fiat ex uitice.

Vitex quoque, & uerbena, cubili in quo cubat, insternantur. Renum prætereà regio frigidè manè, & ueſperi ſequenti unguento ungatur. Recipe cerati albi Gal. ℥. iiij. caphuræ ℈. ß. Miſceantur, fiátque, ut dictum eſt. Lamina quoque plumbea perforata ſuper renes feratur.

Relaxationis dydimi Curatio. Caput XXXI.

SI omentum, aut inteſtinum ſine fæce (nam quando cum ſtercore omento rupto deſcendit, exitiale eſt) in ſcrotum deſcendat, ob ſolam extentionem, reſupinato ægrotãte diductis cruribus, inteſtinum ſenſim reducere, atque reductum idoneis uinculis retinere oportet. Cognoſcitur autem ob ſolam laxationem hoc mali contingere, quando nõ uniuerſim, ſed particulatim temporis ſpatio, & ob cauſas quaſlibet inteſtinum deuoluitur, tumor æquabilis, & profundus apparet, inteſtino, quod deuolutum eſt, à peritoneo constricto. Si autem, quod plerunq; contingit, loca ſcroto, aut inguini uicina magnis doloribus cum inflammatione affligantur, torminaq;, & flatus ſuperuenerint, atque ideo inteſtina reductioni non obtemperent, emollientia, flatúſque diſſoluentia, ac inflammationem, doloremque leuantia balnea, aut fomenta adhibeantur, ex decocto maluarũ, altheæ, chamæmeli, ſeminum lini, & fœnogræc. Porrò priuſquàm inteſtini reductio tentetur, ægrotantẽ hunc in modum uacuare ſummè conferet. Recipe mel. roſa. col. unc. iij. ſerapij ex coton. ℥. j. ß. ſerapij conſeruationis corticis citri unc. j. ſtillatitiorum liquorum abſinth. peculi roſ. plantaginis, ana

Signa.

unc.

unc.iij.Misceantur, fiat zulapium depuratũ, quod adiecta nucis moschat. & caryophyllorum, ana.drac.j.ori suauius reddatur. Eo utetur ægrotãs ieiunus diluculò per triduum.

Recipe pilul.de quinque generibus, myrobalanorũ, pil. aggregatiuarum, pil.de agar.ana.℈.j.excipiantur succo cotoneorum, fingantúrque pilul.quinque, quæ circa noctis dimidium sumantur.

AVT SIC.

Recipe comm.medicinarum decocti.℥.iiij.in quibus macerentur horis xij.myrobalanorum empeliticarum confricatarum oleo amygdal.dulc.ʒ.iij.myrobal. flauarum similiter confricatarum.ʒ.ij.lento deinde igni fricentur, & colentur, adiectisque cathol.℥.ß.rhabar.pulurati.℥.j.spicæ nardi.gr.v.diaphœnici.ʒ.ij.mel.rosf.col.℥.ß.fiat potio, quæ sumatur in aurora. Recipe theriacæ ueter.ʒ.j.conseruæ rosar.antiquæ.ʒ.ij. Misceantur, & postridie manè sumantur sex horis ante pastum. Vacuato laborante, intestinum, ut dictum est, reducatur, reductúmque, emplastro priùs constringente, ac glutinante admoto, idoneis uinculis retineatur. Emplastrum autem huiusmodi sit. Recipe emplastri contra rupturam unc.iiij.emplastri de mastich. ℥.iij.lapidis magnetis unc.ij.subigantur cum oleo ex cotoneis, & pauco terebinth.formetur ceratum, de quo sumatur quantum satis esse uidebitur ad emplastri loco læso cõuenientis formationem, quod in pelle arietis impositum alligetur, subligaculo deinde constringatur, nec ante diem nonum soluatur. Nono quoque die mutetur, recénsque emplastrum admoueatur. Quiescat intereà ægrotans, & per dies triginta in lecto iaceat, abstinens à motu uehementi, uino copiosiore, cibis flatuosis, à clamore, & tußi. Cùm aluum exonerabit, manu subligaculum comprimat. Prætereà summopere aduittendum, ne aluus indurescat.

Dum

Dum enim nimio conatu stercora excernũtur, intestinum delabitur. Vtatur igitur pil. sequentibus, quæ laxant, & astringũt. Recipe pilul. alephang. pilul. de bdel. an. ℥. ij. rhabar. selecti. ℥. j. excipiantur melle ros. fingantúrq; pil. vj. é drachma. é quibus sumãtur tres per horã ante cœnam bis in hebdomada. Si contigerit aluum astringi, sumatur bolus unus cas. per horam ante pastum.

VTATVR ET ELECTARIO SEQVENTI.

Recipe conser. symphyti unc. iij. corticis citri sacchar0 conditi, conser. ros. antiquæ, ana. unc. j. polygonati utriusq; plantaginis, iaceæ albæ, & nigræ, ana. drach. iij. ualerianæ pimpinellæ, ana. drach. ij. ß. nucũ cupreßi, nucis moschat. cinnamomi, rhabarbari torrefacti, ana. drach. ij. thuris, mastich. sanguinis draconis, mumiæ, boli Armeniæ, terræ sigillatæ, ana. drach. j. ß. limaturæ chalyb. unc. j. ß. subigantur cum serapio conseruationis myrobalanorum empeliticarum, fiátque electarium molle, de quo sumat instar nucis quotidie manè cum uino crasso.

Calculi Renum Curatio.
Caput XXXII.

CAlculus in renibus hominum ætatis prouectæ frequenter, in puerorum renibus rarenter gignitur.

Causæ. Cuius causæ duæ sunt, una quidem, quæ est, ut materia, altera, ut efficiens. Humor crassus, uiscidus, & terreus ab assiduis cruditatibus coaceruatus, est ueluti materia: ardor, igneáue caliditas renum humorem illum crassum, & pituitosum adassans, & cogens, atque in lapidem indurãs, est ueluti efficiens. Pro ratione autẽ magnitudinis uentriculorũ, qui sunt in renibus, calculi aut parui aut magni gignũtur. aut plures, aut pauciores, inter se colore, forma, leuitate,

aut aſperitate differentes. Qui forma rotundi ſunt, & leues, omniũ facillimè excutiuntur, alia forma præditi difficulter, omnium difficillimè qui oblongi, & aſperi ſunt.

Grauis dolor, aculeíque infixi ſenſum præbens, nullo foris apparente tumore, calculum in renibus comitari ſolet. Vomitus, & nauſea urgent. Id quod & in colico dolore cõtingit: ſed ab eo diſtinguitur, quod in colico dolore poſt cibum dolor augetur: in calculo minuitur. Præterea in calculo circa dorſum dolor eſt fixus: in colico dolore circa uẽtrem & abdomen, nec fixus ſtabiliſq; magna ex parte eſt. Crus eiuſdem lateris cum rene patiente ſtupet in nephritide. Vrina circa obſtructionis initium aquoſa, paucáq; meijtur: obſtructione autem perfecta, prorſus ſupprimitur, excrementa retinentur, frequens tamen, ſed inanis, egerendi cupiditas adeſt. Calculo è renibus emoto, urina ſubſidentiã arenoſam habet. Et ſanguis plerunque excernitur, ob uiolentiam uidelicet aſperioris calculi excuſsi. Signa.

Curandi ratio à doloris mitigatione auſpicãda. Vitanda autem inter initia ſolutiua fortia, atque diuretica. Nam ſolutiua fortia humores agitant, qui agitati ad renes decumbunt, dolorémque augent. Diuretica uerò uẽtriculi humores, & inteſtinorum ad renes dirigunt, unde & dolor augetur. Aluo nõ ut conuenit excrementa deijciente, enemate leniente, & emolliente ducatur, hunc in modum. Curandi ratio.

Recipe altheæ cum radic. maluarum, uiolariæ, braſsicarum, ana. M. j. ficus pingues. v j. mixa. vij. florum chamæmeli, & meliloti, ana. P. j. ß. furfuris in linteo ligati. M. ß. Decoquantur in ſ. q. aquæ ad tertias: accipiantur iuris decocti. ℥. x. caſ. recèns extractæ. ℥. j. butyri recentis. ℥. ij, olei com. ℥. iij. ſalis parum. Cõmiſtis omnibus fiat enema, quod ante paſtum infundatur, quoties ægrotantis aluus aſtricta fuerit. Enemata hoc in affectu, quantitate ſolito minore

esse debent, ne renes cõprimant, doloremq; augeant. Quare si balanis fæces educi poßint, potiùs immittantur, quàm enema infundatur. Aluo uacuata, si ægrotantis robustum, corpus fuerit, & plenitudine laborans, sanguis è uena poplitis cruris stupentis, quod est è directo patiẽtis renis mittatur, ne sanguinis multitudo ob dolorem, & tensionem in particulam patientem procumbens dolorem augeat. Si uerò cacochymum fuerit, uitioso humore abundans purgetur. Cæterùm calculo laborantes flatus in intestinis habent, qui renes comprimentes, dolorem augent, sequenti igitur iniecto clystere discutiantur. Recipe maluarum, helxines, anethi, meliloti, ana. M.j. florum chamæmeli. P.ij. semi. anisi, cari, & fœniculi, ana. drach.ij. Decoquantur in s.q. aquæ ad tertias: accipiãtur iuris decoct. ℥.x. olei chamæm. olei anethi, an. ℥.ij. benedictæ. ℥.ß. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum inijciatur.

AVT SIC, ET PRAESTANTIVS EST.

Recipe olei chamæmeli. ℥. viij. fiat enema, quod inijciatur, ut dictum est. Perseuerante in renibus ob calculum dolore, sequẽti fotu, renum regio foueatur. Recipe altheæ cum rad. maluarum, ana. M.j.ß. helxines M.ß. florum chamæmeli, & meliloti (ista sunt anodyna. Nam quæcunque habent calorem temperatum, anodyna uera sunt: quoniam naturali calori sunt conformia, ipsúmque delectant,) ana. P. j.ß. seminum lini, & fœnog. an. ℥. iiij. Decoquantur in s.q. aquæ, spongiáque in decocto madefacta, & expressa, foueatur renum regio: ut dictum est. Deinde sequenti unguento ungatur. Recipe butyri recentis, olei amygd. dulc. axungiæ gallinæ, uel anseris, ana. ℥. j.ß. olei de lilio (nam emollit.) ℥. j. olei scorpio. ℥. ß. His commistis renum regio calidè post fotum per dies complures ungatur. Peractis his, si dolor

dolor fixus permaneat, cucurbitula super renes affigatur, déinde alia paulò inferiùs, alia, atque alia déinceps paruis interuallis obliquè usque ad inguina, ut sic calculus in uesicam descendat. Postremò perseuerante dolore, calculóque è renibus non emoto, lauetur ægrotans in balneo ex decocto proximè dicto. Mitigato dolore, quod fieri debet priùs, quàm lapidem expellentia, & comminuentia exhibeantur, uentriculus expurgandus, & uiæ, quæ sunt ad renes, ne humores alij unà cum medicamentis lapidem comminuentibus sumptis ad renes descendant. Purgentur igitur & uentriculus, & uiæ hunc in modum. Recipe uuarum passarũ mundatarum, carycarum pinguium, glycyrrhi. ana ℥. ß. adianti recentis P. j. ß. trium flor. cõmunium, ana P. j. quatuor semi. frig. maior. ana ʒ. j ß. mixorum ʒ. ij. Decoquantur in s. q. aquæ usque ad dimidij consumptionem: accipiantur iuris decocti ℥. iiij. cas. recens extractæ ℥. j. serapij uiol. ℥. ß. Commistis omnibus fiat potio, quæ sumatur in aurora. Prandeat ægrotans sumpta potione hora solita, siue operata fuerit, siue non. Ante cœnam autem, si nihil operata fuerit, utatur enemate sequenti. Recipe iuris pulli ℥. x. cas. unc. j. mellis rosa. col. ℥. j. ß. ol. communis ℥. iij. salis parum. Commistis omnibus fiat enema, quod ante cœnam infundatur. Mitigato dolore, uentriculo, & uijs expurgatis, ea exhibeantur, quæ calculum expellunt, & comminuunt hunc in modum. Recipe lithontripontos unc. iiij. sumatur drach. j. ß. manè horis quatuor ante pastum cum iure cicerũ rub. aut uino albo, aut uino aruisio, aut cũ decocto radicis graminis. Similis quantitas de Iustiniano sumpta idem præstabit. Laborans autem si ualde extenuatus sit, renésque siccos habeat, addantur ℥. iiij. lithontripontos seminis papaueris albi, & seminis melonum, ana ʒ. j. Renum regio & calidè, & sæpe ungatur oleo scorp. composito.

De præcautione Calculi. Cap. XXXIII.

CAlculo comminuto, & expulſo, danda opera, ne rurſum in renibus generetur, quod fiet, ſi renum caliditatem augentia, & craſſos, uiſcidos, glutinoſóſque humores generantia uitentur. Sint igitur cibi boni ſucci, cōcoctu faciles, & moderati. Duræ ſubſtantiæ cibi, qui manducando ægrè conteruntur, uitentur. Legumina, frumentacea, caſeus, lac, & quæcunque ex lacte præparantur obſonia, uitentur. Omnia denique quæ ſucci ſunt craßi, nimiúmq; calidi, & acris. Vino utendum tenui, & albo. Exercitium ſit mediocre. Omnia urinam cientia, ſiue ſint cibi, ſiue medicamina, conferunt. Vitentur præterea renes extrinſecus calefacientia, ut culcitra plumea, pelliceæ ueſtes, & alia id genus. His obſeruatis, quos calculus afflixit, ne rurſum affligantur, hunc in modum Vêre & Autumno purgandi.

Recipe ſerapij adianti ℥.ij. oxymelitos ſimpl. ℥.j.ß. ſerapij intybi ſatiui latioris ℥.j. ſtillatitiorū liquorum, lupi ſalictarij, cicho. graminis, ana ℥.iij. Miſceantur, & à ieiuno per tridum diluculò bibantur. Recipe diarrhodi abb. ℥.ß. utatur cum ſerapijs. Recipe pil. aggregat. ℈.ij. pil. de agar. ʒ.ß. Excipiantur ſtillatitio liquore adianti, fingantúrque pil. v. quæ circiter noctis dimidium ſumantur.

AVT SIC.

Recipe caſ. recèns extractæ ℥.ß. diaphœnici ʒ.ij. elect. de ſucco roſa. ℈.iiij. ſerapij adiant. ℥.ß. Excipiantur ℥.iiij. communis medicinarum decocti, fiátque potio, quæ ſumatur ad auroram. Recipe diarrhodi abb. teſſellam unam, ſumatur poſtridie manè. Temporibus intermedijs utendū ſequentibus pil. Recipe pil. de hiera ſimpl. aloe lota in ſtillatitio liquore intybi ſatiui latioris drach. ij. agar. recèns

in pastillorum formam redacti ℨ. j. ß. rhabarb. selecti ℨ. j. Excipiantur serapio rosa. purgatorio, fingantúrq; pil. vj. é drachma, é quibus sumantur tres per horam ante cœnam semel in hebdomada. Aestiuo autem tempore sumat bolum ex cas. ℥. j. cum baccis quatuor oxyacanthæ, loco pilularũ, horis quatuor ante pastum mané. Sumat prætereà semel in mense ℨ. j. ß. terebinth. lotæ in stillatitio liquore halicacabi, æstate excepta, horis quatuor ante pastum. Renum quoque regio ungenda sequenti cerato. Recipe cerati albi Gal. ℥. iiij. ß. ol. uiola. unc. ij. His commistis ungatur regio renum frigidé, in lecti ingressu, bis in hebdomada.

Calculi vesicæ Curatio. Cap. XXXIIII.

CAlculus interdum à renibus in uesicam descendit, ibíq; ob craßitiem retinetur, & temporis progressu augetur, alijs humoribus craßis, & lentis, qui se illi in uesica coniungunt, induratis. Cognoscitur autem à renibus profectus, quando in renibus, ut Capite proximo superiore dictum est, dolores præcesserunt. Generatur & in uesica, sed pueris frequentiùs, quàm ætate prouectis, ob craßitiem urinæ ipsorum, & calorem. Voraces enim sunt, cibis utcunq; oblatis utentes, siue sint utiles, siue noxij, sæpe priore cibo nondum concocto alium ingerentes, hora cibum sumendi neque certa, neque ordinata seruata. Perpetuò prætereà mouentur, efficítque motus eorum uehementior, præsertim à cibo, ut crudus, & incoctus chylus in uenas distribuatur. Cùm autem ob mollitiem eorum corpora facilè cedant, obthuratio circa renes non fit, cæterùm urina in uesicæ amplitudinem craßißima fertur, quæ ibidem ueluti uini fæx, aut aquæ limus subsidit. Quod autem subsedit, ob caliditatem, quæ in pueris multa est, desiccatur, ac lapidescit.

Circa initia generationis lapidis, urina aquæ similis est, in eáque subsident sabulosa quædam, ubi iam genitus est, urina alba est, & tenuis sine sedimine ullo, grauitásque in perinæo, & pectine. Vesicæ calculo laborantes crebrò pruriunt, pudendáque scalpunt, eáque uel laxa, uel præter rationem intenta. Calculus autem nonnunquam in uesicæ ceruicem incidit, repentéque urina supprimitur. Quod ubi contigit, supinus laborans ita figurandus est, ut crura reliquo corpore multò sublimiora sint, déinde multifariàm cõcutiendus, ut lapis ex meatu recedat. Quibus peractis, si nihilominus urina supprimitur, ænea, aut argentea fistula. aut candela cerea demissa, lapis à uesicæ ceruice repellatur, urináque euocetur. Vbi igitur lapide in uesicæ fundum detruso, laborans minxerit, dolórque sedatus fuerit, foueantur pecten, & perinæum sequenti decocto. Recipe maluarum, altheæ cum rad. ana M. iij. anethi, chamæmeli, melil. ana M. ij. semi. lini, & fœnogræ. ana libr. ß. Decoquantur in aqua, eóque decocto partes dictæ frequenter foueantur. Aut in eo decocto ad umbilicum usque irrigetur, & lauetur. Aut embroca fiat ex eo decocto super pectinem. Déinde ungantur partes prædictæ unguento sequenti. Recipe olei amygdal. dulc. axungiæ gall. axungiæ cuniculi, ana ℥. j. ß. ol. de lilio, succi helxines, ana ℥. ij. sang. hirci præparati ʒ. ij. Commistis omnibus ungantur loca prædicta post fotũ calidé. Si in raphanũ cauatum ueretrum immittatur, lapidem, nisi magnitudo obstet, trahet. Quidam in raphano cauato crocum adijciunt. Nec solùm calculi causa hoc fiat: sed etiã in difficultate urinæ ob crassum, uiscidum, & glutinosum humorem, aut sanguinis trombum meatum obstruentem. Sumantur autem sequentia. Recipe cas. recens extractæ unc. j. olei amygdal. dulc. ʒ. ij. Adiecto sacchRaro fingatur bolus, qui mané sumatur horis quatuor ante pastum.

Quoties

Quoties autem aluus, non ut conuenit, excrementa deijciet, utatur emolliente enemate. Sumat & sequentem potionem ad lapidem pellendum. Recipe sanguinis hirci præparati. ℈.ij. uel drachm.j. serapij adianti.℥.j. Excipiantur iure cicerum rubr. aut decocto rad. apij, & graminis, fiátque potio, quæ ad auroram sumatur. Aut loco sanguinis hirci detur.ʒ.j. lithontripontos. Fiat præterea iniectio in uesicam ex oleo scorpionum composito, & oleo de lilio æquis portionibus commistis.

Ardoris urinæ Curatio.
Caput XXXV.

VRinæ ardor interdum est sine hulcere, & sine calculo, fitq; à sola caliditate acri urinæ, ob bilem cum ipsa permistā: ex qua quidem acrimonia sequitur interdum hulceratio & renum, & uesicæ. Priusquàm autem hulceratio fiat, acritudo illa ab urina remouenda tum uictus ratione opportuna, tum medicamentis tam sumptis, quàm admotis. Causæ.

Abstinendum igitur ab aceto, à salsis, à speciebus acribus, ab omnibus denique acres humores gignentibus, ab omnibus diureticis, à uino albo & tenui, à quatuor seminibus frigidis, quæ licet sint frigida, diuretica autem calida, tamen diuretica sunt, & à tota substantia urinam euocant. Vrinam autem euocantia in urinæ ardore nocent, urinam enim multiplicant, atque ita dolor augetur. Victus ratio.

Curandi autem ratio ab humoris biliosi cōcoctione cum urina permisti, & euacuatione auspicanda. Recipe serapij uiolacei simpl.℥.j.ß. stillatitij liquoris intybi satiui latioris.℥.ij. stillatitij liquoris portulacæ.℥.j. Misceantur, & à ieiuno diluculò sumantur. Repetātur autē alijs quinque diebus. Ardore autem uehementi existente sic concoquemus. Recipe serapij de portulaca.℥.j. serapij de ace- Curatio.

tositate citri.℥.ß.stillatitiorum liquorum, oxalidis, nympheæ, intybi satiui latioris, ana.unc.j.Misceantur, & à ieiuno diluculò sumantur. Repetantur alijs quinque diebus. Perseuerante autem ardore, pro serapio de portulaca, substituatur serapium de papauere. Recipe cas.recèns extractæ drach.x.serapij uiolacei unc.j.stillatitiorum liquorum oxalidis, & intybi satiui latioris q.s.fiat potio, quæ sumatur horis quatuor ante pastum.

AVT SIC.

Recipe mannæ granulosi unc.ij.stillatitiorum liquorum oxalidis, & nympheæ.q.s.fiat potio, quæ sumatur horis quatuor ante pastum. Si uerò hæc parùm contulisse uideantur, sequens potio sumatur. Recipe myrobala. flauarum drach.ij.macerentur in decocto uuarum passarum ex stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris, & oxalidis facto, horis xij.deinde exprimantur, adiectisque rhabarb.puluerati drac.j.ß.serapij rosa.de infusione rosa.℥.j.fiat potio, quæ sumatur manè horis quinque ante pastum. Hoc in affectu nõ utendum medicamẽtis fortibus, nec acribus, nec compositis, quoniam maiorem acrimoniã inducunt, sed lenibus, & simplicibus. Vacuato corpore bilis reuellenda fricationibus, & leni uomitu. Fiat igitur lenis fricatio capitis, brachiorũ, & scapularum ad reuellendam bilem ne defluat ad renes. Sudor quoque si fricando excitetur, confert. Vomitus lenis in corpore ad uomendum apto irritetur haustu aquæ tepidæ, & olei cõmunis. Aluus quoque ne astringatur, sed semper mollis sit, excrementa, ut conuenit, deijciens, utendum igitur enemate sequenti semel, aut bis in hebdomada. Recipe maluarum, altheæ, uiolariæ, ana.M.j.pruna.xij. Decoquantur in s.q.aquæ ad tertias: accipiãtur iuris decocti lib. j.ß.cas.recèns extractæ.℥.j.olei uiolacei.℥.iij.fiat enema, quod ante pastum immittatur: ut dictũ est. Poterit & aluus

sumpto

ſumpto medicamento ſequēti loco enematis leniri. Recipe caſ. recens extractæ. ℥. j. baccas oxyacanthæ. iiij. Adiecto ſaccharo fingatur bolus, qui manè ſumatur horis quatuor ante paſtum ſemel in hebdomada.

AVT SIC.

Recipe caſ. recens extractæ drach. vj. diapruni ſimpl. drac. ij. Adiecto ſaccharo fiat bolus, qui ſumatur manè horis quatuor ante paſtum ſemel in hebdomada. His peractis, membra ad calidum lapſa, quæ urinam ad calidum alterāt, præcipuè renes, & hepar, refrigerare oportet, medicamentis tam ſumptis, quàm admotis. Extrinſecus autem hæc admoueantur hepati. Recipe ſtillatitij liquoris intybi ſatiui latioris unc. viij. ſtillatitiorum liquorū roſa. & nympheæ, ana. ℥. ij. ſantali albi, & rubri, corallij albi, & rub. an. ʒ. j. ß. ſeminū oxalidis, & portulacæ, an. ℈. ij. ſpicæ nardi. ℈. ß. caphuræ (ſi inflammatio magna fuerit) gra. ij. aceti. ℥. j. fiat epithema hepati tepidè, manè, & ueſperi ante paſtum. Epithemata, quæ cordi fiunt, aut hepati, & ſi refrigerandi gratia fiant, tepidè tamē admoueri debent. Aut admotis ſacculis hunc in modum paratis, refrigeretur. Recipe roſa. rubrarum, florum nympheæ, & uiolarum, an. P. j. ß. intybi ſatiui latioris quartam partem M. j. ſantal. albi & rubri, ana. ʒ. ij. ſeminum oxalid. portula. & intybi ſatiui latioris, ana. ʒ. j. ſpicæ nardi. ℈. j. Commiſtis omnibus, & in ſericeo panno rubro, & raro impoſitis, ſacculus fiat ſemilunæ inſtar, qui ſtillatitio liquore roſa. & intybi ſatiui latio. irrigatus, tepidè regioni hepatis applicetur manè ante paſtum. Cùm autem frigefieri cœperit, auferatur: rurſumque tepefactum admoueatur. Sequens quoque unguentum ad hepatis alterationem, hoc eſt, ad infrigidandum, uim non modicam obtinet. Recipe cerati ſantalini uncias tres, olei roſacei, ol. nympheæ, ana. uncias duas, ſpicæ nardi ſcrup. ß. Lauen=

tur hæc (excepta ſpica nardi) in ſtillatitio liquore intybi ſatiui latioris, hiſque commiſtis hepatis regio manè ante paſtum tepidè ungatur. Cauendum autem ne ab his infrigidantibus ſeptum tranſuerſum attingatur, etenim immobile redderetur, fierétque difficilis admodum reſpiratio. Si quando tamen id contigerit, infrigidantia hæc omittantur, ſeptum autem tranſuerſum calidis temperatis foueatur, uerbi gratie, chamæmeli, & meliloti decocto. Quòd ſi hoc fotu in priorem habitum non reſtituatur, ei origani, calaminthæ, ſtœchados Arab. an. M. ß. addatur. Septo tranſuerſo curato, ad dicta infrigidantia redeundum. Renes autem extrinſecus admotis hunc in modum refrigerandi. Recipe unguenti Gal. unc. ij. cerati ſantalini unc. j. Subigãtur cũ oleo ex cotoneis, hiſq; regio renum frigidè ungatur, cùm lectum ueſperi laborans dormiturus ingredi uolet. Sumptis autem elect. ſequentibus, tam hepar, quàm renes refrigerabuntur.

Recipe ſantali albi & rubr. ana. ʒ. j. ſantali citrini. ℈. ij. ſacchari diſſoluti in ſtillatitio liquore roſa. aut ſemperuiui (ſi calor intenſus ſit) q. ſ. fiat elect. ſolidum in rhomborum figuram, ſintq; ſinguli ponderis. ʒ. ij. ß. ſumatur unus duabus aut tribus horis ante paſtũ matutinis horis, quo deglutito, parum ſtillatitij liquoris intybi ſatiui latioris bibatur.

AVT SIC.

Recipe conſeruæ roſarum, conſeruæ nymphеæ, conſeruæ florum cichorij, ana. unc. j. ß. ſeminum oxalidis, portulacæ, & intybi ſatiui latioris, ana. drach. j. omnium ſantalorum, ana. drachm. j. ß. trochiſcorum de caphura. ℈. iiij. Excipiãtur ſerapio uiolaceo, aut nymphеæ (ſi inflammatio magna ſit) fiátque elect. molle, de quo ſumatur caſtaneæ inſtar, horis tribus ante paſtum, eóq; deglutito, parũ ſtillatitij liquoris intybi ſatiui latioris bibatur. Porrò quoniam bilis ab hepate cum urina iam ſolita ſit defluere, hepar quoque quan

quantumuis temperatū sit, bilem generet, nec prohiberi possit, quin adhuc cum urina aliquid bilis feratur, medicamentis glutinosis, & muccaginosis uim humorum ad renes, uesicam, meatúsq; urinarios transeuntiū obtundentibus, hunc in modum utendum. Recipe seminis altheæ, seminis maluarum, seminis cotoneorū, ana ℥.j. gummi tragacāthæ ʒ.iij. macerentur in decocto rad. altheæ, seminū papaueris albi, & halicacabi, fiátque muccago, de qua sumatur ℥.j.ß. cum ℥.iij. prædicti decocti manè, per dies octo, aut nouem. Aut bibantur ℥.iij. aut iiij. lactis ouiū acidi, à quo butyrosa pars separata sit, horis quatuor ante pastum. Lac déinde, quodcunq; sit illud, tepidum per catheterē infundatur. Aut aqua albuminis oui diu agitati cum lacte & oleo uiolaceo commista. Aut loco aquæ albuminis oui, in ardore magno, muccago psyllij substituatur. Pudendis quoq; in uas lacte plenū aliquantisper immersis ardor magnus mitigabitur. Perinæum prætereà, & uenter inter umbilicū, & pectinem ungantur ol. nympheæ & rosac. æquis portionibus mistis. Perseuerāte ardore, lauetur atq; irrigetur in balneo ex decocto maluarum, uiolarum, lactucæ, & florum nymphεæ.

Diabetes Curatio.
Cap. XXXVI.

PRoprium hoc malum renum est, sitim multā inducens. Potus autem simul, ut assumptus est, & plerunq; qualis assumptus est, mox redditur. Huius origo mali ex retentricis renum facultatis imbecillitate est, attractricis uerò eorundem immodicè calentium tanto robore, ut uniuersum corpus ob calorem uehementem exhauriat. Hinc in toto corpore ariditas, & tandem mors. Inter initia, si ægrotans iuuenis sit, curabilis hæc quidem est paßio, in sene nequaquam. Curatur autem ijsdem remedijs, quibus urinæ ardor,

Causæ.

Cura.

dor, exceptis muccaginibus, iniectionibus, & unguentis, quæ circa perinæum, & inter umbilicum, & pectinem admouentur, excepta quoq; pudendorum in lacte immersione. Crassa in cibis conueniunt, ut oriza, & caro bubula.

Hulcerum in renibus Curatio. Caput XXXVII.

Causæ. *HVlcerantur renes aut ab acribus, & mordacibus humoribus in ipsos delatis: aut quoniã uenæ, quæ in ipsis sunt, ruptæ sunt: aut propter suppurationẽ inflammationis.*

Signa. *Hulcus autem in renibus cognoscitur ex dolore in lumbis cum grauitate. Pus quoque cum urina miscetur, quod à pure cum urina excreto ab hulcere uesicæ discernitur odore. Nam ab hulcere uesicæ fœtet pus, ab hulcere renum non fœtet. Vesica enim cùm sit exanguis, & nerueæ substantiæ, pus concoquere nõ potest, ut renes. Pus præterea ab hulcere renum urinæ primùm permiscetur, déinde subsidet, & cum urina tantùm exit: pus uerò ab hulcere uesicæ urinæ quoque permiscetur, & subsidet, sed sine urina etiã exit. Pus etiam interdum ab hepate malè affecto defluẽs, cum urina mistum excernitur, quod ab hepate esse deprehendere est facile, tum ex doloribus, qui in eo præcesserunt, tum ex ipso pure, quod cum urina permistum est ualde, nec unquam subsidet. Hulceratis præterea renibus carunculæ paruæ, aut ueluti pili unà cum urina plerunq; exeunt.*

Victus ratio. *Hæc ubi apparuerint, satietas, cruditatésq; uitandæ, ob multiplicationẽ excrementorum. Nihil edendum, quod crudum sit, aut ægrè concoquatur, aut corrumpatur facilè, aut inflationes pariat, aut citò acescat. Vitandus aer calidus, ardorẽ enim urinæ auget. Vitanda acida, acuta, & salsa, & quæcunq; acrimoniã generant. Quare si citranguli apponantur, sine saccharo ne sint, ad tollendam aciditatẽ. Bilem gignentia auersetur laborans,*

borans, ut sitim multam, inediam, laborem, iram, solicitudinem, exercitationẽ uehementem (quæ facit ut humores motu agitati ad renes defluant) uigilias, species acutas. Somnus prolixior uitãdus, quòd plura excremẽta aggreget: sit igitur sex, aut septem horarũ, non plurium. Nec super mollem culcitram plumeã cubet, sed quæ de goßipij lanugine farta sit. Renum quoq; regio leuiter tecta sit. Vescatur pane recenti, & accuratè apparato, carnibus hœdinis, & id genus carnem tenerã habentibus, piscibus saxatilibus, cancris fluuialibus, amylo cum lacte cocto, lacte ouis permisto, iusculis caponum, gallinarũ, pullorum gallinaceorum, ouis sorbilibus, uuis paßis, nucibus pineis, amygdalis decorticatis, & probè mundatis. Oleribus uti potest, sed coctis, intybo, portulaca, lactuca, & quæ simili sunt facultate prædita. Diuretica omnia uitanda, & uehementer dulcia. Insipida leuiter dulcia, & glutinosa, ut animalium pedes, ex usu sunt. Potus sit lac ouillum, aut caprinum, aut amygdalinum, aut uinum rubrum dilutum, si ferre potest, hordei, & glycyrrhizæ decocto. Frigidus autem potus ne sit, cùm sit frigidum hulceribus inimicum. Coitus etiam pernitiosus, præsertim si laborans ætate prouecta sit, aut natura imbecillus. Danda quoque opera, ut aluus lenis sit, & mollis, excrementa (ut conuenit) deijciens: quod fiet sumptis cibis aluum emollientibus, ut prunis, quæ sicut cibi omnes uentrem lenientes per quartam horæ partem ante cibum sumi debent: aut balanis immißis, aut enemate infuso, hunc in modum parato.

Recipe maluarum, altheæ, uiolariæ, acanthi, ana M. j. pruna x. hordei M. ß. Decoquantur in s. q. aquæ ad tertias: accipiantur iuris decocti lib. j. ß. cas. recèns extractæ, sacchari rub. ana ℥. j. olei uiol. ℥. iij. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum infundatur. Hoc autem enemate utetur, quoties aluus astricta uidebitur, Vomitus etiam

irrit

irritandus, potu aquæ tepidæ, & olei cõmunis ante pastum quo solo remedio sæpe repetito hic affectus interdum curatur. Nam uomitus humores ad renes defluentes reuellit, & auertit. Humores deinde, qui cum urina miscentur, concoquantur, & euacuentur. Recipe serapij uiolacei, serapij de portulaca (cuius defectu geminetur serapium uiol.) serapij de glycyrrhiza, ana ℥.ß. stillatitiorum liquorum fumariæ, oxalidis, ana unc. j. Misceantur, & à ieiuno sumantur. Repetantur alijs quinque diebus. Recipe cas. recens extractæ ℥. j. mixorum ʒ. ij. baccas oxyacanthæ (cas. ardorem tollunt) aut oxyphœnicas iiij. aut v. seminis altheæ ʒ. ß. Adiecto saccharo fingatur bolus, qui manè sumatur, horis quatuor ante pastum. Potest etiam sumi per horã unam ante pastum. Hoc bolo utetur laborãs semel singulis hebdomadibus. Cuius aluus si facilè laxetur, exhibeatur cas. ℥. ß. non autem ℥. j. & cas. loco, exhiberi potest ℥. j. ß. mannæ granulosi. Hoc in affectu medicamentum solutiuum lene debet esse: Nam fortia humores agitarent, fierétq; ad renes maior defluxus. Et bolum præstat exhibere, quàm potionem, quòd potio faciliùs ad renes means quàm bolus, acrimoniã auget. His peractis, hulcera à pure purificanda sunt, déinde glutinanda. Purificabuntur autem sumpto manè hordei decocto cum glycyrrhiza, ante pastum. Aut sumptis unc. vj. seri caprini cum saccharo albo. Mundatis autem, & purgatis hulceribus, quod palàm fit, pure nullo cum urina exeunte, aut certè perpauco, & eo subalbo, leni, & æquali, tunc resiccantia, astringentia, & glutinantia medicamenta exhibere oportet. Vtatur igitur ægrotans lacte ouillo, aut uaccino, cum bolo Armeniæ, & sang. dracon. manè horis quinque ante pastum. Trochisci autem sine opio à Gordonio in Capite de Renum hulceribus traditi, ad hunc affectum utiles admodum sunt. Siquis enim hulcus renum purifi

purificare magis, quàm glutinare uelit, trochiscum quotidie manè cum hordei decocto, aut lacte caprino dissoluat, & bibat. Contrà uerò, si glutinare magis, quàm purificare hulcus uelit, trochiscum in lacte ouillo dissoluat. Pus uerò si crassum fuerit, dissoluatur trochiscus in aqua mulsa, cum qua parum decoctum sit spicæ nardi, & hyssopi.

GORDONII TROCHISCI.

Recipe quatuor seminum frigidorum maiorum mundatorum, seminis papaueris albi, seminis maluarum, seminis goßipij, seminis portulacæ, seminis cotoneorum, baccarum myrti, tragacanthæ, gummi Arabiæ, nucum pinearum mundatarum, pistaceorum, penidiarum, glycyrrhizæ mundatæ, muccaginis psyllij, amygdalarum dulcium, hordei mundati, ana. drachm. ij. boli Armeniæ, sanguinis draconis, spodij, rosarum, myrrhæ, ana. unc. ß. Excipiantur hydromelite, & fingantur trochisci, qui sint singuli ponderis. ʒ. ij. qui, cùm uti uoles, dissoluantur, ut dictum est.

Hulceris uesicæ Curatio. Cap. XXXVIII.

HVlcus esse potest, aut in uesicæ profundo, amplitudinéque, aut in eius ceruice, iuxta urinæ meatum.

Cognoscitur autem hulceratio in uesicæ amplitudine, ex dolore perpetuo, qui circa pubem sentitur: in uesicæ uerò ceruice hulcus si fuerit, tẽpore mictionis tantùm, & potißimùm ubi meiere aut cœperint, aut desierint, dolor percipitur. qui quantò urina est acrior, tantò est maior. Hulcerato uesicæ profundo, plerunque pelliculæ tenues instar foliorum, & lanarum cum urina excernũtur. Si hulcus serpendo depascat, præsertim in uesicæ ceruice, subcruẽta ex- Signa.

cernunt

cernuntur, & saniosa, & fœtentia. Accedit urinæ difficultas. pudendorúmq; arrectio, ac petulantia. Si sordidum hulcus fuerit, fæculenta meiendo excernũtur, & muccosa, crassámq; subsidentiã urina instar farinæ habet. Hulcera in uesicæ profundo incurabilia, aut certè sunt curatu difficillima: tum quia uesica neruosæ est substantiæ, tum quia urina, quæ ferè acris est, ea semper contingit, atque erodit, nec glutinari permittit. Nunquam enim uniuersa è uesica euacuari potest urina, cúmq; eius copia meiendo excreta est, uesicæ in sese concidentis partes omnes contingit id urinæ, quod relictum est. Cæterùm cùm uideamus multa aliquando præter spem euenire, huius mali curationem aggredi oportet, ut si non prorsus tolli, dolores saltem unde & febres, & uigiliæ oriuntur, minuantur. Victus ratio eadem sit cum ea, quæ in renum exhulceratione est tradita, lactis potus huic malo remediũ est eximium, asperitates enim lenit, hulcerationes eluit, abstergit, & glutinat. Aluo non (ut conuenit) excrementa, sua sponte deijciente, sequẽs enema infundatur, prono laborante, & in genua reclinato. Recipe caput ueruecis, decoquatur in aqua usque ad oßium separationem, accipiantur iuris decocti lib. j. ß. uitelli ouorum duo, commisceantur, fiátque enema sine sale. Si uerò cum hulcere uesicæ flatus in intestinis contineantur, quod interdum cõtingit, addantur lenia aliqua flatus dissoluẽtia, uerbi gratia, florũ chamæmeli, & meliloti ana. M. j. Decoquantur autem cum capite ueruecis. Prætereà semel in hebdomada sumatur bolus sequens. Recipe cas. recèns extractæ. ℥. j. baccas oxyacanthæ. iiij. mixorũ. ʒ. ij. adiecto sacchāro fingatur bolus, qui manè horis quatuor ante pastũ sumatur. Quo sumpto, ne dormiat. Sumpto enim medicamento leni & debili solutiuo, dormiẽdum non est, ne natura, quæ somni tẽpore intrinsecus est fortior, quàm in uigilijs, tanquã nutrimentum

Victus ratio.

medic

medicamen in suam substantiam cõuertat. Medicamen autem si acre, fortéque fuerit, siue sit potio, siue bolus, siue pil. eo sumpto, dormiat ægrotans. Solutiuum autem medicamẽtum non operatur, nisi reducatur de potentia ad actum à calore naturali, qui intrinsecus in dormiẽte fortior est, quàm in uigilante. Minùs autem dormiendum sumpta potione, quàm bolo: minus uerò sumpto bolo, quàm pilulis. Sed ad institutum reuertamur. Si materia biliosa corpus affluere uideatur, leniatur hunc in modum aluus. Recipe diapruni non solutiui drach. vj. mixorũ drach. iij saccharo albo adiecto fingatur bolus, qui manè horis quatuor ante pastũ sumatur. Si uerò pituita salsa abundet, hunc in modum. Recipe cathol. (respicit pituitam, & bilem) unc. ß. cas. recens extractæ drach. vj. adiecto saccharo, fingatur bolus, qui manè sumatur horis quatuor ante pastum. Præstat huius in mali curatione bolis uti, quàm potionibus. Remedia déinde topica admoueantur, quæ ardorẽ reprimant, pus abstergant, & hulcus glutinent. Fiat igitur hunc in modum.

Recipe trochiscorum Gordonij sine opio unc. ij. dissoluatur unus in lacte caprino, aut hordei decocto, si hulcus purificare quis malit, quàm glutinare, & per catheterem in uesicam per dies aliquot inijciatur. Purificato hulcere, dissoluatur trochiscus unus in lacte cuillo (nam glutinat) & per catheterem in uesicã inijciatur manè, & uesperi. Si uerò pus, quod inhæret, admodum crassum sit, trochiscus unus in aqua mulsa dissoluatur, & per catheterem, ut dictum est, in uesicam inijciatur. Hæc autem magis conducunt, quàm sumpta. quòd ab ore ad uesicam longa sit uia. Dolor autẽ, quem meiendo patitur ægrotans, hunc in modum mitigetur.

Recipe maluarum, radicis altheæ, ana. M. j. chamæmel. meliloti, ana. Manip. ß. radicis nympheæ, & seminis eiusdem, an. unc. j. ß. seminis halicacabi unc. ß. calami aromati-

ci drachm.ij. Decoquantur in aqua, in qua calida madefacto filtro, & expresso fiat fotus super pectinem. Fotus autem spongia non faciendus propter salsedinem, quam à mari habet. Deinde ungatur unguento sequenti. Recipe olei amygd. dulc. unc. j. ß. olei uiolacei, muccaginis altheæ, & fœnogræci, & seminis cotoneorum, ana. unc. j. seminis halicacabi in tenuißimum puluerem redacti, seminis nymphea, ana. drach. j. ß. croci (ingreditur enim omne medicamentum sedatiuum doloris) ℈. j. adiecta cera fiat unguentum, quo ungatur pecten, & perinæum post fotum.

DIONYSII FONtanoni Doctoris Medici Mompessulensis,

DE MORBORVM INTERNORVM CVRATIONE, LIBER QVARTVS.

De Febribus Humoralibus.
Caput I.

N Humoralibus febribus materiæ communes sunt quintuplices, quæ de materia febris quidem non sunt, febrem tamen augent. Sunt igitur euacuandæ. Harum autem aliquæ contingenter, & non semper adsunt, aliæ necessariò & semper. Primùm, sanguinis copia, uenas implens, & meatus obstruens: qui (ut in febre tertiana) febris materia non est, febrem tamen auget, & interdum materiei febris tertianæ, hoc est bili, miscetur. Euacuatur autem hæc materia communis uenæ sectione. Secundùm, humores in uentriculo nauseam excitantes. Euacuantur uerò aut uomitu, si laborans facilè uomat, alioqui non cogendus: aut leniente sumpto pharmaco, putà cassia aut manna, præsertim cùm in ipso uentriculo sentitur grauitas. Tertium, fæces in intestinis, aut superfluitates in uenis meseraicis: enemate autem euacuantur. Quartùm, serosi, & aquosi humores in uenis. Euacuantur autem in morbo à causa calida, ut in tertiana, emulsione quatuor seminum frigidorum maior. Causa uerò frigida existente, stillatitio liquore adianti, aut hordei, & radicis fœniculi

decocto. Quintùm, uaporosæ materiæ, ex humoribus ad superiores partes euaporantes. Euacuantur autem per poros cutis, fricando apertos, aut sudoribus, operimẽtis ægrotantem tegendo, leniter elicitis.

Synochi citra putredinem Curatio. Caput II.

Causa. Fit hæc febris à sanguinis inflammati copia, uenas, & eas maximè quæ cordi propinquæ sunt, replentis, non tamen putris, per quam quidem copiam fit coartatio, debitáq; transpiratio prohibetur. Signa. Hac plerunq; corripiuntur iuuenes corpulenti, & succulenti, ac rubicundi hyeme, aut uerno tempore. Vrina his rubra est, & pulsus fortis, séque ægrotans intumescere putat, ac inflari. Curandi ratio. Curandi ratio à uenæ sectione auspicanda, quæcunque diei hora sit. Metus enim est ne sanguis ad pulmones repat, indéque peripneumonia nascatur: aut in thoracẽ, unde pleuritis oriretur: aut ne putreat sanguis, putrísque fiat febris ex non putri. Antè tamen quàm uena incidatur, si aluus sua sponte (ut cõuenit) excrementa non deiecerit, enemate molliatur potiùs, quàm lenitiuo pharmaco, periculum enim est, ne intereà dum lenitiuum operatur, ab ebullientis sanguinis copia ægrotans, ut dictum est, lædatur. Si tamen in uentriculo crudi humores fuerint, ante sanguinis mißionem uacuandi: ne inanitæ uenæ crudos è uentriculo humores ad se rapiant, mutetúrq; non putris febris in putrem. Vacuabuntur autem crudi illi humores aut lenitiuo pharmaco, aut uomitu, aut inedia, siquidem morbus tantas dederit inducias. Enema autem hunc in modum paretur. Recipe quatuor emollientium herbarum, ana M. j. lactucarum M. ß. pruna decem. Decoquantur in s. q. aquæ ad tertias. accipiantur iuris decocti colati lib. j. & ß. cas. recèns extractæ, sacchari rub. ana unc. j. ol.

uiol.

uiol.℥.iij.ſalis parum. Commiſtis omnibus fiat enema, quod infundatur, eóque effuſo incidatur uena iecoraria dextri cubiti, aut media (ita uult Conſtantinus) ſi laborans ſano, fortíque pectore fuerit. Sit autem ſanguinis miſsio copioſa: præſtabit tamen rurſum ſanguinem detrahere, quàm ſemel ad animi uſque deliquium. Toto morbi tempore, quoties aluus aſtricta uidebitur, utendum enemate prædicto. Materiæ déinde bilioſæ uacuentur hunc in modum.

Recipe corticum myrobalano. flauarum confricatarum ol. amygdal. dulc. oxyphœnicωn, ana ℥.ß. rhabarb. ſelecti ʒ.j. macerentur in ſtillatitio liquore intybi ſatiui latioris horis xij. déinde exprimantur, adiectíſq; ſerapij roſa. purgatorij ℥.ij. fiat potio, quæ manè ſumatur horis quatuor ante paſtum. Satis erit interdum ℥.iij. ſerapij uiolacei ſumi, ad ſanguinis purificationem. Concedatur ægrotāti potus frigidæ multæ, ſi non ante febrem uentriculo imbecillo fuerit: alioqui ſequentibus infrigidationis gratia utatur. Recipe conſeruæ roſa. conſeruæ nymphea, conſeruæ oxalidis, ana ʒ.vj. conſeruæ bugloſsi ℥.ß. trochiſcorum de caphura ʒ.j. pul. diamarg. frigidi, pul. elect. trium ſantalorū, pul. coralij rub. ana ʒ.j. fragmentorum communium precioſorum, ana ℈.j. bracteas auri. vj. ſacchari. q. ſ. Commiſtis omnibus fiat conditum aureis bracteis opertum, quo ſæpe & cum aqua, & ſine ea utatur. Aut electario, quam Chriſti manū perlatam appellant, frequenter utatur. Renum quoq; infrigidanda regio cum dorſo, hunc in modum. Recipe cerati albi Gal. unc. iiij. caphuræ gran. iiij. Miſceātur, & ungatur regio renum, & dorſi frigidè. Porrò quoniam hoc in morbo & cor, & hepar inflammari ſolent, ea hunc in modum refrigeranda ſunt. Recipe ſtillatitij liquoris roſa. unc. viij. ſtillatitiorum liquorum oxalidis, & nymphea, ana unc. iij. omnium ſantalorū, corallij rub, ana ʒ.j.ß. caphuræ gra. v.

croci (ad seruandam naturalem temperiem partis) scrup. j. aceti unc. semissem. His commistis fiat epithema cordi.

Recipe stillatitij liquoris intybi satiui latioris unc. viij. stillatitij liquoris rosæ ℥. vj. omnium santalorum, ana sesquidrachmam, spodij drachm. ij. aceti ℥. ß. spicæ nardi (ad seruandam naturalem temperiem partis) ℈. ß. his commistis, fiat epithema hepati tepidè ante pastum. Prætereà frictiones lenes fiant, ad cutis poros aperiendos, ut per eos, uapores ab humoribus excitati expurgentur.

Synochi cum putredine Curatio. Caput III.

Causæ. SAnguis aliquando putret in uenis solus, alijs humoribus sanis manentibus, & hoc contingit, aut ob nimiam ipsius quantitatem, aut malam qualitatem. Aliquando putret ob permistionem alterius humoris corrupti, ut putà bilis, aut pituitæ, aut melancholiæ. Signa. In hac febre urina aliquantum rubra ad liuiditatem accedere uidetur, fœtétque. Calor autem intensior est, quàm in febre proximè dicta, pulsus ut in illa magnus, sed uelocior, systoléque quàm diastole maior, multi enim fumi eleuantur, qui expulsione indigent. Hæc febris intermißione caret, mitior tamen est matutino tempore, non ratione quidem febris, sed horæ matutinæ frigidæ. Curandi ratio. Curandi ratio in euacuatione consistit; & alteratione. Euacuandæ primùm materiæ communes aut enemate, aut leniente pharmaco. Deinde materiæ propriæ, febrem efficientes. Tertiò, pori aperiendi, obstructionésque tollendæ. Quartò, æquandi humores. Postremò putredo corrigenda. Primùm itaque si aluus excrementa non deiecerit, enemate sequenti eluenda. Recipe quatuor emollientium herbarum, ana Manipul. j. lactucarum Manip. ß. florum nympheæ P. j. pruna x. hordei M. ß. Decoquantur

in

in s.q. aquæ ad tertias, accipe iuris decocti lib.j.ß.caſ. recens extractæ, ſacchari rub. ana.℥.j.ol.uiol.℥.iij. Cõmiſtis omnibus fiat enema, quod ante paſtum, & uenæ ſectionem inijciatur. Si autem in ſuperioribus uentris partibus, grauitas percipiatur, aut in uentriculo humores corrupti contineantur, conſultius erit, aluum leniente ſumpto pharmaco ſubducere hunc in modum. Recipe caſ. recens extractæ. ℥.j. ſerapij uiol.℥.ß. aquæ fructuum Meſuæ.℥.iij.ß. His cõmiſtis fiat potio, quæ ſumatur manè horis quatuor ante paſtum. Si non fuerit copia aquæ fructuum Meſuæ, ſubſtituãtur ſtillatitij liquores intybi ſatiui latioris, & bugloßi.

AVT SIC.

Recipe caſ. recens extractæ.℥.j. baccas oxyachãthæ.iiij. adiecto ſaccharo fingatur bolus, qui ſumatur per horã ante paſtum. Ante enematis iniectionem, aut lenientis pharmaci ſumptionẽ, ſi periculum ſuffocationis eſſet, ſectio uenæ fieri poteſt, poſt quam ſtatim alterum duorum exhibendum. Toto morbi tempore quoties aluus excrementa, (ut expedit) non deijciet, utatur prædicto enemate, aut lenienti pharmaco. Bilis ſi cum ſanguine miſta ſit, hunc in modum concoquatur, deinde uacuetur. Recipe ſerapij de acetoſitate citri, ſerapij ſimpl. oxalid. ſerapij de ziziphis, ana.℥.j.ß. ſtillatitiorum liquorum intybi ſatiui latioris, oxalidis, bugloßi, ana.℥.iij. Miſceantur, & à ieiuno per triduum diluculò ſumantur. Repetantur uſque ad humoris cõcoctionem. quæ ex urina cognoſcitur. Recipe elect. trium ſantalo. ℥.j. utatur cum ſerapijs. Recipe oxyphœnicωn.ʒ.vj. myrobalanorum flauarum.ʒ.iij. rhabar. ſelecti.ʒ.j. Macerẽtur in ſtillatitijs liquoribus intybi lati folij, & buglo. horis.xij. deinde exprimantur, adiectíſque ſerapij roſa. de infuſione roſa. ſine ſcamon. aut de ix. infuſionibus.℥.j. ſtillatitiorum liquorum oxalidis, & bugloßi.℥.iiij.ß. fiat potio purgans,

quæ sumatur ad auroram. Sanguis autem putridus corrigetur serapio de limonibus, & de acetositate citri: pane quoq; intincto in granatorum succo. Vt autē uapores euacuentur, aperiendi sunt pori fricationibus, aut oleo chamæmelino. Postremò febris hæc alterationē, siue infrigidationem requirit, id quod frigidæ potus præstabit, siquidē iuuenis sit, forti uētriculo, nec apostema in uisceribus habeat, & aquæ potui sit assuetus. Galenus uult frigidæ potum ante humoris concoctionem non exhibendum, ne maior inde obstructio nascatur. Si dentur induciæ concoctionē expectare cōducibile est. Febris tamen si uehemens admodum fuerit, non desunt qui uelint ante concoctionem quatuor frigidæ libras posse exhiberi: gloriatúrq; Auerrois multos se frigidæ potu à morte liberasse. At satius erit ægrotantem aliter tam sumptis, quàm admotis infrigidare. Sumatur igitur serapiū acetatum simplex cum muccagine psyllij. Extrinsecus autē admoueātur epithemata & cordi, & hepati in synocho citra putredinem tradita. In principio tamen nō est infrigidandum cum his, quæ stipticitatem habent: in declinatione uerò astringentia non exhibeantur. His peractis, partibus per calorē debilitatis, robur hunc in modum restituendum.

Recipe pul. elect. trium santalo. drach. ij. trochiscorum de spodio, trochiscorū de caphura, an. drach. ß. corallij rubri scrup. iiij. conseruæ rosarum, conseruæ radicis buglosi, ana. drach. ij. sacchari dissoluti in stillatitio liquore rosarū, q. s. Fingatur elect. in rhomborum figuram: è quibus unum sumet manè, & uesperi ante pastum. Quo deglutito, bibat parum stillatitiorum liquorum intybi satiui latioris, & buglosi. Sanguine uerò cum pituita permisto, sequentibus utendum. Recipe serapij acetati simpl. uncias ij. oxymelitos simpl. unc. ij. ß. stillatitiorum liquorū adianti (incidit pituitā) buglosi, intybi lati folij, ana. unc. iij. Misceantur, &

à ieiu

à ieiuno per triduum diluculo sumantur. Recipe diarrhodi abb.unc.ß.utatur cum serapijs. Hæc autem repetantur, donec ex urina completa coctio appareat. Qua apparente hunc in modum purgetur. Recipe agar.recens in pastillorum formam redacti.ʒ.j.medullæ cnici.ʒ.iij. Macerentur in oxymelite simpl.& stillatitijs liquoribus adianti, & intybi satiui latioris, horis.xij. Deinde exprimantur, adiectisque cathol.unc.j.serapij adianti unc.ß.communis medicinarum decocti.q.s.fiat potio purgans, quæ ad auroram sumatur. Recipe corticis citri sacchara conditi, conseruæ rosarum, ana.drach.ij.pul.diarrhodi abb.℈.ß. Misceãtur, & postridie manè sumantur.

De febribus biliosis.
Caput IIII.

Biliosarum febrium alia pura, & simplex, quæ à bile est alij humori non permista: altera notha, à bile cum pituita, aut melãcholico humore mista. Et hæc est multiplex, prout pituita, quæ bili miscetur, aut crassa est, aut aquea, & tenuis: aut prout magis, aut minùs cum bile miscetur. His itaque in febribus Medicum circunspectum esse oportet, & rationem habere euacuandæ pituitæ pro eius natura, quantitate, & qualitate. Febris autem biliosa, à bile simplici & pura, triplex est. Aut enim est intermittens, aut continua, aut causos. Cùm enim extra uenas bilis putret, atque id quod putruit resoluitur, priusquam alia portio putruerit, oritur hæc tertiana intermittens, ideo sic dicta, quod ad infebricitationẽ perueniat. Si autem in uenis bilis putrescat, sintq; eæ uenæ à corde remotæ, cõtinua est tertiana. Si uerò putrescat in uenis pulmonis, aut hepatis, aut alijs cordi propinquis, causos est, siue febris ardens, exiguam habens requiem. Continua maiorem habet requiem, neutra tamen

ad infebricitationem peruenit, sed tertio quoque die exacerbatur, medióque tempore est mitior.

Tertianæ puræ intermittentis, id est, à bile pura factæ, Curatio.

Caput V.

SEptem paroxysmos febris hæc non superat, paucioribus plerunque finitur. Longißimus paroxysmus horarum est duodecim. Hac febre corripi solent iuuenes biliosi, & graciles, cibis calidis, siccis, & bilem generantibus usi, anni potißimùm tẽpore & aere calido, & regione calida. Inuadit cum rigore acuum puncturis simili nõ diu durante, cui statim uehemens succedit calor cum sudore copioso. Si paroxysmi principio nausea ægrotantem infestat, uomitus hunc in modum eliciatur. Recipe serapij acetati simpl. unc. ß. aquæ tepidæ unc. v. Misceantur, & bibantur, uomitúsque digitis in os immißis magis irritetur. Si in intestinis grauitatem, & molestiam ægrotans paroxysmi tempore sentiat, balanus cõmunis ex sale, & melle immittatur. Enemate enim in paroxysmo non est utendum. Cùm incipit calere, corpus leniter fricetur, ut meatibus apertis uapores euacuentur. Nec cibus, nec potus ægrotanti in paroxysmo exhibeatur, nisi fortè in declinatione. Si uerò uehementer sitiat, nec potu abstinere poßit, serapio uiolaceo cum aqua cocta misto utatur. Ægrotans autem si biliosus insigniter fuerit, & corpore gracili, aquæ exucco, ei in ipsa acceßione, si anteà cibum non sumpserit, cibus exhibeatur, cremor uidelicet hordei, hecticæ metu. Corporibus quoque sanguineis texturæ raræ, si anteà non fuerit exhibitus, paulò ante accessionẽ, atque adeò in ipsius acceßionis principio, cibus exhiberi potest, ne nimium dissoluantur. In declinatione, si sudet ægrotus, operiatur leuiter, sudor quoque

abste

abstergatur, ne poros obstruat. Ipsa etiam abstersio sudorem alium elicit. Aqua cocta cum pauco uini albi si tūc bibatur, copiosior sudor elicietur. Febris huius curatio à materiarum communium, quæ febrem nō efficiunt, eam tamen augent, & sunt in uentriculo, intestinis, & uenis meseraicis, euacuatione inchoanda. Iniiciatur igitur aut hoc, aut simile enema. Recipe quatuor emollientium herbarum, ana Manip. j. pruna duodecim. Decoquātur in sufficienti quantitate aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti libr. j. ß. cas. recēns extractæ, sacchari rubr. ana ℥. j. ol. uiolac. ℥. iij. salis parum. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum infundatur. Aut enematis loco sumat potionem sequentem, si nolit enema, aut si materia aliena sit in uentriculo. Enema enim usque ad uentriculum ascendere non potest.

Recipe cas. recēns extractæ unc. j. serapij uiolacei ℥. ß. (caue à melle, quòd calfacit, hìc autem refrigerandi scopus est) stillatitiorum liquorum intybi lati folij, & buglossi, ana ℥. ij. Commistis omnibus fiat potio.

AVT SIC.

Recipe diapruni simplicis, caßiæ recēns extractæ, ana unc. ß. serapij uiolacei ℥. j. communis medicinarum decocti unc. iiij. ß. adiectis oxyphœnicωn drach. vj. fiat potio, quæ sumatur manè horis quatuor ante pastum. Post horas quatuor pascatur ægrotus, siue potio sumpta operata fuerit, siue non, propositum enim est materias communes tantùm uacuare. Materijs communibus euacuatis, propriæ, quæ febrem efficiunt, deinde euacuentur, sed nō ante coctionem, quæ ex urina cognoscitur, nisi materia abundet, metúsque sit ne ab ipsius copia natura suffocetur: aut nisi turgeat, sentiátque ægrotus aliâs in capite, aliâs in pectore, aut alia quauis corpore parte dolorem. Tunc enim periculum est, ne repat ad aliquam corporis partem nobilem, aut ne

ne de intermittente, continua fiat. Cùm enim intermittens in continuam uertitur, plerunque lethalis eſt: arguit enim imbecillitatem uirium, quæ non poſſunt extra uenas putreſcentem humorem depellere. Vbi igitur materia turget, hũc in modum uacuetur. Recipe *rhabar. ſelecti ℈.iiij. myrobalano. flauarum (incraſſant, & adſtringunt turgentem, & diſcurrentem humorem) confricatarum ol. amygdal. dulc. ℥. iij. macerentur in ſtillatitio liquore intybi lati folij, & pauco uini albi horis xij. deinde exprimantur. Adiectis ſerapij roſac. de nouem infuſionibus ſine ſcammonio ℥.ij. ſtillatitiorum liquorum oxalidis, & bugloßi ℥.iiij.ß. fiat potio, quæ ad auroram ſumatur.*

AVT SIC.

Recipe *caſ. recens extractæ ℥.ß. elect. de ſucco roſa. ℥. ij.ß. ſerapij roſa. purgatorij ℥.j. communis medicinarum decocti ℥.iiij.ß. adiectis oxyphœnicωn unc. vj. fiat potio, quæ ſumatur in die quietis ad auroram. Materia turgente, exhibeatur pharmacum eradicans: cùm uerò nõ turget, ſed tantùm abundat, & multa eſt, exhibeatur pharmacũ ipſam duntaxat minuens hunc in modum in principio.*

Recipe *caſ. recens extractæ unc. ß. elect. de ſucco roſa. drachm. j.ß. ſerapij roſa. purgatorij ℥.ß. communis medicinarum decocti. q. ſ. fiat potio, quæ ad auroram ſumatur quatuor horis ante paſtum.*

AVT SIC.

Recipe *rhabar. ſelecti ℥.j. ſpicæ nardi. gra. iiij. macerentur in ſtillatitio liquore intybi ſatiui latioris, & pauco uini albi horis xij. deinde exprimantur, adiectóque ſerapij roſa. unc. ß. fiat potio, quæ ad auroram ſumatur. Si uerò materia nec turget, nec abundat, expectanda concoctio, prohibenda autem interim ulterior humorum putrefactio, iuuandáque natura ad concoquendum hunc in modum.*

Recipe

Recipe serapij acetati simpl. (corrigit putredinem humoris) ℥.ij. serapij uiola. ℥. j. ß. serapij intybi lati folij ℥. j. stillatitiorum liquorum cichorij, intybi satiui latioris, buglossi, ana ℥. iij. Misceãtur, & à ieiuno per triduum diluculò bibantur. Serapium uiolaceum ne sit in febribus biliosis in multo usu, præsertim solum, nam propter dulcedinē facile inflammatur, & uertitur in bilem, augétque calorem. Miscendus igitur cum serapijs de acetositate citri, aut de limonibus, & similibus. Nec etiam his in febribus serapium adiantinum conuenit, quòd humores tenues, ac subtiles reddat. Vtatur autem laborans serapijs prædictis donec perfectæ concoctionis appareant signa, deinde sumat aliquod ex pharmacis prædictis eradicantibus. Vena si incidenda uideatur, id fiat inter primum, & quartum paroxysmum, in die quietis, non autem pòst: tunc enim morbus est in statu, in quo non est dandum medicamentum, neque uena secanda. Quoties aluus (ut conuenit) excrementa non deijciet, utendum enemate superiùs tradito, aut bolo ex cas. aut manna. Calor prætereà febris mitigabitur potu aquæ hordei, aut aquæ coctæ, adiecto serapio uiola. misto cum serapijs, aut de limonibus, aut de acetositate citri. Serapia quoniam ad perfectionem coquuntur, inspissantur, igitur stillatitijs liquoribus miscentur & diluuntur: zulapia non item, quoniam mediocriter tantùm coquuntur. Aqua cocta non nutrit, ideo in paroxysmis, ubi nutriendum non est, præstat aquam coctam bibendam dare, quàm aquam hordei. In ore habenda aliqua, quæ refrigerent, & humectent, qualia sunt hæc. Recipe seminis psyllij integri drachm. ij. seminis cotoneorum drach. j. ß. gummi tragacanthæ drachm. j. sacchari candi. ℥. ß. linteis raris in ligularum modum formatis, acúque interpunctis insuantur, quæ stillatitio rosarum liquori crebrò immersæ in ore habeantur, præsertim

quando

quando nigra est lingua. Refrigerant & mali punici acini in ore habiti, aut saccharum candum: & hæc quoq; compositio. Recipe conseruæ rosar. conseruæ nympheæ, conseruæ buglossi, ana ℥.ß. pul. electar. trium santal. pul. diamargar. frigidi, ana ʒ.j.ß. coral. rubr. ʒ.j. trochisco. de caphura ʒ.ß. sacchari. q.s. his cõmistis fiat conditum auro coopertum, quo utetur ægrotans cum aqua cocta, & sine ea tempore sitis. Accessionis uerò tempore nihil est prorsus foris admouendum, ne admotis quibusdam frigidis calor febrilis intrò pellatur, atque tunc accessio multò quàm esset longior fiat. Verùm extra accessionem epithemata sine periculo præscribi poterunt. Symptomatibus post hæc occurrendum, & primùm dolori capitis. Recipe olei rosa. ℥.iij. aceti ℥.j. Misceantur, & applicentur fronti tepidè in hyeme, in æstate uerò frigidè, deinde uigilijs. Recipe serapij de papauere ℥.j.ß. stillatitij liquoris lactucæ unc.iij. pul. diamargar. frigid. ℈.j. Misceãtur, & appetente somni tempore ab ægroto sumantur.

AVT SIC.

Recipe seminum papaueris albi, & melonum mundatorum, ana ℥.ß. inuoluantur in panno lineo raro, fingantúrq; frustula auellanarũ instar, déinde cum iure pulli fiat emulsio, quæ somni, ut dictum est, appetente tempore sumatur. Postremò tollenda inflammatio, si qua in toto corpore, aut aliqua eius parte post febrem, & humorum euacuationem, à quibus febris erat, remanserit: ne illa inflammatio alios aut corrumpat, aut generet humores, febrem rursum excitaturos. Recipe electa, trium santalo. duplicato rhabarb. unc.iij. in rhomborum figuram formatas, è quibus sumatur unus manè horis tribus ante pastum: quo deglutito, parum stillatitij liquoris intybi satiui latioris bibendum. Hepatis quoque regio sequenti unguento ungenda.

Recipe

Recipe cerati santalini.℥.iiij.olei nympheæ,ol.uiolacei, an.℥.j.ß.Lauetur hæc accuratè aqua frigida,aut stillatitio rosarum liquore,ne poros obstruant, & unguentum penetrare prohibeant,déinde adde spicæ nardi.℈.ß.ad seruandum naturalem temperiem partis. Misceātur,& tepidè manè ante pastum hepatis regioni applicentur. Post euacuationem humorum, febrem efficientium, qui tamen omnino euacuari non potuerunt,ut reliquiæ euacuentur,eliciantur sudores fricationibus,& operimentis nō grauibus.Eliciantur & urinæ potu uini albi,& emulsionis quatuor seminum frigidorum maiorum in iusculis positæ.

Tertianæ nothæ, siue non puræ intermittentis,Curatio.

Caput VI.

DVplex hæc febris est.Aut enim fit à bile mista cum pituita,aut aquea, aut crassa, & hæc frequentiùs accidere solet,quæ dicitur cholera maioris famæ:aut à cholera mista cum atra bile,& hæc rariùs accidere solet,quæ dicitur cholera minoris famæ.Cholera autē maioris famæ duplex est,citrina,& uitellina.Quādo enim bilis cum pituita tenui,& aquea miscetur,appellatur bilis citrina:quando uerò cum crassa pituita miscetur, uitellina bilis appellari solet, quòd uitellis ouorum sit similis. Et hæc quidem uitellina rursum duplex est, sicuti uitellorum ouorum duplex est color. Quidam enim magis alijs albicant, alij rufiores uidentur. Bilis autem quæ rufioribus est similis, per assationem fit. Minoris quoque famæ cholera duplex est. Aut enim cholera naturalis miscetur atræ bili ex bilis naturalis assatione facta: aut miscetur bilis naturalis cū humore melancholico naturali,qui in hepate cū alijs humoribus generatur.Dicemus igitur primū de tertiana notha quæ fit à bile maioris

maioris famæ, at prius de ea, quæ fit à bile citrina. Hæc autem non multum differt à tertiana pura, nõ enim multò longiores habet paroxysmos, suntq; excrementa, & urinæ citrini coloris. Victus ratio sit in hac febre plenior, quàm in pura, quòd hæc aliquantò longior esse soleat. Cæterùm ijsdem penè præsidijs utraque curatur. Curandi itaque ratio ab euacuatione materiarum communium auspicanda, quæ fiet aut leniente pharmaco sumpto, aut enemate infuso. Debet autem enema propter materiam pituitosam, quæ in intestinis, & uenis meseraicis continetur, esse acre, cui rei plurimùm cõuenit. ℥. ß. hieræ picræ, hunc in modum. Recipe quatuor emollientium herbarũ ana. M. j. helxines M. ß. quatuor seminum frigidorum maiorum, ana. ʒ. j. seminum anisi, & fœniculi, ana. drachm. j. ß. florum chamæmeli, & meliloti, ana. P. j. Decoquantur in sufficienti quantitate aquæ ad tertias. Accipiãtur iuris decocti libr. j. ß. cas. unc. j. hieræ picræ simpl. unc. ß. mel rosac. col. unc. j. ß. ol. commun. unc. iij. salis communis drach. j. ß. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum inijciatur. Aut si nolit enema æger, sumat pharmacum leniens hunc in modum. Recipe cathol. cas. ana. unc. ß. serapij adianti unc. ß. propter pituitam. Communis medicinarum decocti. q. s. fiat potio, quæ sumatur manè horis quatuor ante pastum.

Victus ratio.

Curandi ratio.

AVT SIC SI VTRVNQVE RECVSET.

Recipe cathol. ʒ. vj. cas. ℥. ß. adiecto sacchar o fingatur bolus, qui horis quatuor ante pastum sumatur, & prandeat non expectata ampliore eius operatione. Nam si differretur prãdium, natura, quòd benignum est medicamentũ, illud in alimentum mutaret. Confert plurimùm quotidie in hoc febris genere uti aut enemate, aut leniente pharmaco, cùm ad materias cõmunes educẽdas, tum ad muccositates intesti

norum abstergēdas, & præcipuè die quietis. Vomitus probatur in febre tertiana pura, & exquisita, ieiuno uentriculo, in hac uerò post cibum, aut initio accessionis. Faciliùs enim educitur materia pituitosa pleno uentriculo, quàm uacuo, & ieiuno: propterea quòd unà cum cibis pituita mista uacuatur per uomitum, qui sic elicietur. Recipe oxymelitos simpl. ℥. j. ß. aquæ pluuiæ tepidæ. ℥. v. Misceantur, & sumpto cibo bibantur, aut in ipsius accessionis principio, si uomendi cupiditas incesserit. Turgente materia in principio medicamentum eradicans potest exhiberi hunc in modum. Recipe cathol. ℥. ß. diaphœnici, electar. de succo rosa. ana. ʒ. ij. serapij adianti. ℥. ß. communis medicinarum decocti. q. s. fiat potio, quæ ad auroram sumatur.

AVT SIC.

Recipe diaphœnici, elect. de succo roso. elect. indi maioris, ana. ʒ. j. ß. Adiecto sacharo fingatur bolus, qui ante diluculum sumatur. Bolus maturiùs sumendus quàm potio, seriùs enim operatur.

AVT SIC.

Recipe rhabar. selecti. ʒ. j. cinnamomi gr. v. turpeti selecti. ℈. ij. zinzib. ℈. j. sacchari albi. ʒ. ij. Redigantur in puluerem, qui iure cicerum rub. aut pulli exceptus hauriatur.

AVT SIC

Recipe pil. aggreg. ℈. iiij. Excipiantur stillatitio liquore intybi satiui latioris, fingantúrq; pil. vij. quæ circa noctis dimidium sumantur. Deinde lotoriū bibat ex. ℥. ß. sacchari rub. & aquæ hordei. ʒ. vj. cōmistis, siquidem materia ualde sit calida: si mediocriter, & uires sint debiles, misceatur saccharum cum iure pulli: si uerò parùm calida sit, cum iure cicerum rubr. & sacchаro. Recipe conseruæ rosa. conser. adianti, conser. rad buglos. an. ʒ. j. ß. Misceatur, & postridie manè sumantur. Si materia nō turgeat, multa tamen sit,

exhibebitur medicamentum materiam propriam minuens. Talia autem erunt superiùs tradita medicamenta, si de singulis aliquid demas. Materia autem neque abundante, neq; turgente, naturam, ut eam celeriùs concoquat, hunc in modum iuuabimus. Recipe serapij acetati simpl. ℥.iij. mellis rosa. col. ℥.j.ß. stillatitiorũ liquorum absinth. intybi satiui latioris, lupi salictarij, ana. ℥.iij. (aperit enim leuiter, quæ autem ualenter aperiunt initiò non conueniunt.) Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò sumantur. Recipe diarrhodi abb. ℥.ß. utatur cum serapijs. Repetãtur hæc tribus alijs diebus, si cõcoctionis signa nondũ appareãt, quæ ubi apparuerint, purgetur aliquo ex prædictis medicamentis. Cæterùm quoniam materia hæc contumax est, nec semel tota coquitur, nec uacuatur, igitur ubi ægrotus dies quinq;, aut sex quieuerit, rursum materia & coquatur, & uacuetur, utendo in morbi progressu serapijs magis aperientibus hunc in modũ. Recipe serapij acetati de duabus rad. ℥.ij. mellis rosa. col. unc. j.ß. serapij adianti. ℥.j. stillatitiorũ liquorum absinthij, adianti, intybi satiui latioris, ana. unc. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum diluculò sumantur. Déinde uacuetur sumpto aliquo ex prædictis medicamẽtis solutiuis. Vbi dies aliquot quieuerit, perseuerátque febris rursus materia coquatur serapijs magis aperientibus, hunc in modum. Recipe serapij intybi lati folij compositi, serapij acetati de duabus radicibus, serapij adianti, ana. ℥.ij. stillatitiorum liquorum, apij, absinthij, buglossi, ana. ℥.iiij. Misceantur, & à ieiuno per quatriduum diluculò sumantur.

Recipe diarrhodi abb. ℥.j. utatur cum serapijs. Déinde purgetur aliquo ex prædictis medicamentis solutiuis. Vbi etiam post hæc dies aliquot quieuerit, rursum materia & coquatur, & uacuetur hunc in modum. Recipe serapij byzantini (nam in declinatione conuenit) ℥.iij. serapij intybi

tybi ſatiui latioris compoſiti uncias duas, ſerapij adianti unciam unam, ſtillatitiorum liquorum, apij, fœniculi, pimpinellæ, cichorij, ana drachm. iij. Miſceantur, & à ieiuno per quatriduum diluculo appetente ſumantur.

Recipe diarrhodi abb. ℥. j. utatur cum ſerapijs. His peractis, ſi febris perſeueret, tædeátq; ægrotũ & ſerapiorum, & ſolutiuorum medicamentorum, hoc apozemate utatur.

Recipe quinque radic. com. macer[illegible]um in uino albo, ana ℥. ß. v. herbarum capill. pimpinellæ, piloſellæ, intybi lati folij non loti, bugloſ. cum rad. eupatorij, ana M. j. quatuor ſeminum frig. maior. ana ʒ. j. ß. ſeminum aniſi, apij, fœniculi, ana ʒ. ij. cicerum rub. M. ß. uuarum paſſarum detractis uinaceis ℥. ß. polypodij quer. (melancholiam, & pituitam educit) foliorum ſennæ orientalis mundatæ, ana ℥. j. (quoniam multæ partes bilis in melancholiam uertuntur à calore febrili) medullæ cnici ʒ. vj. agarici in paſtillorum formam redacti ℥. ß. trium florum com. ana P. j. Decoquantur in ſ. q. aquæ donec dimidium abſumatur: accipiatur iuris decocti libr. j. ß. adiectóque ſaccharo dulcedo inducatur, fiátque ſerapium mediocriter coctum, in quo depurato macerentur ʒ. ij. rhabarb. ſelecti, ſpicæ nardi, cinnamomi, ana drachm. ß. horis xij. déinde exprimantur, & utatur diebus quatuor, aut ſi malit quinque, matutinis horis. Poſtremò ſymptomatibus occurrendum, & primò ſiti.

Recipe ſerapij uiolacei, ſerapij adianti, ana unc. ij. Miſceantur cum aqua cocta, aut aqua hordei tempore ſitis extra paſtum. Imbecillitati autem uentriculi hunc in modum ſuccurrendum. Recipe olei abſinth. ℥. iij. ol. maſtich. ol. cotoneorum, ana unc. j. ß. menthæ ſiccæ, caryophyllorum, galangæ, corallij rubr. ana drach. j. roſa. rubr. ℈. ij. adiecta cera fiat unguentum, quo uentriculi regio ungatur manè, & ueſperi ante paſtum ſed nõ in acceßione. Dolori autem

capitis hunc in modum medendum. Recipe olei rosa. ℥.ij. olei chamæmeli unc.j.ß.aceti unc.ß. His commistis ungatur frons tepidè.

Tertianæ non puræ à bile vitellina, quæ fit per adustionem pituitæ crassæ, Curatio. Cap. VII.

SImili modo, ut in proxima superiore traditum est, & coquendi, & euacuandi humores, nisi quòd in hac, serapia humores magis tenuantia esse debent. Febris hæc longior, quàm antè dictæ, esse solet, longioréque habet paroxysmos, pleniore igitur uictu utetur ægrotus, ut diutius durare poßit. Tres plerunque menses febris hæc superat, atq; ad horas triginta paroxysmus nonnunquam extenditur. Sunt qui præcipiunt ægroto cibum dúntaxat exhibendum die quietis, altero uerò non. Si paroxysmus horas triginta occupet, cibus ægroto exhibeatur horis sex ante acceßionem. Vtatur uino tenui, albo: aut rubro claro, tempore pastus. Extra pastum autem, & die acceßionis utatur aqua hordei, in qua fœniculi radix decocta sit, cũ serapio adiantino. Cum cibis misceantur humores attenuãtia, ut ius cicerum rubrorum. In rigore acceßionis lapides calidi pannis inuoluti pedibus apponendi, cùm in alijs febribus panni calidi dúntaxat sint admouendi. Vbi autem caluerit, fricetur ægrotus & quidem ualidè, quoniã & uapores, & humores craßiores sunt. Curandi ratio à materiarum communium eductione exordienda, quod fiet enemate infuso, aut leniente medicamẽto sumpto, hunc in modum. Recipe maluarum, helxines, altheæ, betæ, ana M.j. seminum anisi, & fœniculi, ana ʒ.ij. quatuor seminum frigid. maior. ana ʒ.j.ß. furfuris frumenti (ad abstergendas muccositates intestinorum)

[Margin: Victus ratio.] [Margin: Curandi ratio.]

norum) florũ chamæmeli, & meliloti, ana P. j. Decoquantur in ſ. q. aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti libr. j. & ß. caſ. recens extractæ, ſacchari rub. ana ℥. j. mell. roſar. col. ℥. j. ß. ol. com. ℥. iij. ſalis ʒ. j. ß. Commiſtis omnibus fiat enema, quod ante paſtũ inijciatur. Si enema diſpliceat ægro to, aut in uentriculo, & partibus ſuperioribus grauitas, & plenitudo percipiatur, ſumat ſequens medicamentũ leniens.

Recipe caſ. recens extractæ, cathol. an. ℥. ß. ſerapij uiolacei ℥. j. (ad leniendum) ſtillatitiorum liquorum intybi lati folij, & abſinth. q. ſ. aut communis decocti ℥. iiij. ß. adiecto adianti recentis (ad incidendum) P. j. & ß. fiat potio, quæ manè horis quatuor ante paſtum ſumatur. Si urina rubra ſit, adſitq; ſanguinis copia, ſecus nõ incidatur uena media, uel iecoraria, fiátque lata uenæ diductio: nam materia craſſa eſt. Materia deinde ſi multa ſit, quæ febrem faciat adeò, ut eam natura uincere non poßit, in principio ipſam hunc in modum minuere licebit. Recipe diaphœnici ʒ. ij. (educit utranq; materiã, ſed pituitam magis) elect. de ſucco roſa. ʒ. j. (bilem purgat) cathol. ℥. ß. ſerap. uiola. ℥. ß. com. deco. ℥. iiij. ß. cõmiſtis omnibus, fiat potio, quæ ad auroram ſumatur horis ſex ante paſtum. nam materia eſt fortis.

AVT SIC.

Recipe rhabarb. ſelecti ʒ. j. cinnamomi gran. v. agar. in paſtillorum formam redacti ℈. ij. Macerentur in ſtillatitijs liquoribus intybi ſatiui lati folij, & abſinth. ac pauco uini albi horis xij. deinde exprimantur, adijciantúrque ſerap. roſ. laxat. ℥. j. ß. diacnici ʒ. j. quibus omnibus com. decocti unc. iiij. ß. exceptis fiat potio, quæ ad auroram ſumatur.

AVT SIC.

Recipe pil. aggreg. ℈. iiij. excipiãtur ſtillatitio liquore bugloſ. fingantúrq; catapotia ſeptẽ, quæ circa noctis dimidium ſumantur. Facta operatione ſumat lotorium ſequens.

Recipe saccha. rub. ℥. ß. iuris cicer. rub. decoctorum, aut aquæ hordei (si febris cum intenso calore fuerit) ℥. vj. fiat lotorium, quod hora post sumptum medicamentum purgans sexta, bibatur. Recipe cortic. citri sacchar. conditi. ʒ. iij. (non tantùm daretur in tertiana à cholera citrina, quoniã non est tanta debilitas uentriculi.) conseruæ ros. ʒ. j ß. Misceantur, & postridie manè sumantur. Humores deinde concoquantur, sumptis primùm serap. tenuantibus, & abstergentibus, deinde magis aperientibus, fiátq; ut dictum est in febre proxima superiore. Vtendum autem serapijs per multò plures dies ad materiã concoquendam. Prætereà per sesquihorã ante pastũ sumat sequẽtis electarij tessellam unam.

Recipe specierũ diarrho. abb. ʒ. ß. specierum arom. ros. maio. Gabriel. ʒ. j ß. (harum parum detur propter febrem, quia calidæ sunt) conser. adianti, & buglos. ana ʒ. ij. saccha. dissoluti in stillatitio liquore absinth. & rosa. q. s. fingatur elect. solidum in rhomborum figuram, sintq; singuli ponderis ʒ. ij. ß. hæc roborãt membra, & uentriculum, cuius magnoperè soliciti esse debemus. Nam si is imbecillior fiat, malè concoquet: atq; ita multam pituitam generabit. Tempore autem paroxysmi utatur condito sequenti, cum aqua hord. aut sine ea. Recipe conser. bugl. conseruæ ros. conser. adianti, ana ℥. ß. pul. diarrh. abb. ʒ. ij. corallij rub. ℈. iiij. conser. florum rorismarini (propter pituitam, calida enim est) ʒ. iij. saccha. q. s. fiat conditum auro coopertũ. Post usum serapiorum, apparentibus cõcoctionis signis, utendum medicamentis solutiuis iam dictis. Perseuerãte febre utendum & apozemate suprà proximè tradito. Medicamẽta autem solutiua, & serapia prædicta non solùm semel danda sunt, sed repetitis uicibus, partem humorũ, qui non facilè cõcoquuntur, coquendo, & eam euacuando. Humoribus autem aliqua ex parte euacuatis, roboretur uentriculus unguẽto sequenti.

Recipe

Recipe olei absinthij, olei nardini, ana. ℥. ij. olei ex cotoneis, olei mastichini, an. ℥. j. menthæ siccæ, cardamomi, caryophyllorum, galangæ, corallij rubri, ana. ʒ. ij. styracis calamitidis drach. j. ß. coriandri præparati. ℥. iiij. rosa. rubrarum. ℈. ij. ceræ flauæ. q. s. fiat unguentũ, quo ungatur regio uentriculi manè, & uesperi ante pastum. Aut unguenti loco utatur sequenti emplastro. Recipe emplastri de mastich. emplastri pro stomacho. an. ℥. j. galangæ. ʒ. iij. corallij rub. ʒ. ij. Subigantur cum oleo ex cotoneis, fingatúrque emplastrum in scuti (ut Medicorum uulgus loquitur) stomachalis figuram, quod regioni uentriculi, uitato hepate, nam calidum est nimium, admoueatur. Cibi autem tempore auferatur, nam propter uim astringentem, quam habet, prohiberet cibum in fundum uentriculi descendere. Inunctio autem non item, ut quæ iam sit tempore pastus imbibita.

Tertianæ non puræ, à bile mista melancholico humori Curatio.

Caput VIII.

Bilis melancholiæ bifariàm miscetur. Aut enim miscetur melancholiæ, quæ ex ipsius bilis assatione fit, quæ propriè atra bilis dicitur, & simul miscentur bilis usta, & nõ usta. Aut miscetur melancholiæ naturali, quæ propriè melancholicus humor appellatur. Si quispiã tertiana intermittente laboret, sitq; is iuuenis, biliosus ualdè, & gracilis, qui cibis, & speciebus acribus sit usus, sint præterea tempus anni, regio, cæli constitutio calida, urina ignea cum aliqua obscuritate, iudicare licet febrem illam ex mistione bilis & melancholiæ per bilis assationem factæ consistere. Si uerò usus fuerit cibis melancholicum humorem gignentibus, febrem ex bilis mistione cum melancholia naturali consistere existimabimus. Non multum hæ febres

Causæ.

Signæ.

à tertiana pura differunt, nisi quòd in his rigor quidã fortior percipitur, ut ægrotanti ossa frangi uideãtur, & dentes tremant, ob grauitatem materiæ, quæ in tertiana pura leuis est: & propterea in ea rigor breuior, in hac uerò in qua bilis cum melancholia miscetur, longior est. Humectãtia in hac febre magis cõueniunt, in tertia pura magis infrigidantia. Curandi ratio à materiarum cõmunium euacuatione auspicanda hunc in modum. Recipe maluarũ, betæ, buglos. (propter melancholiam) uiolariæ, ana. M. j. (ualde humectat) pruna. xij. ficus pingues. x. (pruna & ficus humectant) Decoquãtur in s. q. aquæ ad tertias: accipiatur iuris decocti lib. j. ß. cas. recens extractæ. ℥. x. dosis maior esse debet, nam humectandi scopus est, sacchari rubr. ℥. j. mellis uiol. (est enim melãcholia in se genita.) ℥. j. ß. ol. com. ℥. iij. salis parum (ad irritandum.) Fiat enema, quod ante pastum infundatur. Aut utatur medicamẽto lenienti ob causas sæpe superius dictas hunc in modum. Recipe cas. recens extractæ, ℥. ß. mannæ. ℥. j. serap. uiolacei. ℥. ß. stillatitiorum liquorum intybi satiui latioris & bugloss. q. s. fiat potio, quæ sumatur horis quatuor ante cibum, post quas prandendum, siue operata fuerit, siue non. Materia autem si turgeat exhibeatur in principio medicamentum eradicans, hunc in modum. Recipe cathol. drac. vj. elect. de succo rosa. (propter choleram) compositionis hamech. ana. drach. j ß. serap. uiolac. unc. ß. communis decocti. ℥. iiij. ß. adiectis polypod. quer. foliorum sennæ, ana. ℥. j. & ß. fiat potio, quæ sumatur diluculò, sex horis ante pastum.

Curandi ratio.

AVT SIC.

Recipe rhabar. selecti. ℈. iiij. cinnamomo. gr. vj. myrobalano. cærulearum confricatarũ ol. amygdal. dul. ʒ. iij. macerẽtur in sero caprino, & pauco uini albi, uel in stillatitijs liquoribus intybi satiui lati folij, & buglos. horis. xij. deinde

de exprimantur, adiectisq; serapij rosa.laxat.℥.j.ß.elect. de succo rosa.elect.diasennæ,(hoc adijcitur loco cõpositionis Hamech ad uariandum) an.℥.j.ß.communis decocti.℥. iiij.ß.fiat potio,quæ ad aurorã sumatur. Recipe pul.sacchar.rub.℥.ß.cum iure pulli,aut aqua hord. fiat lotorium.

Recipe conseruæ ros.conseruæ radic. bugloss. ana.ʒ.ij. Misceantur,& postridie manè sumantur.Si uerò bolus,aut pil.magis placeant,hunc in modum parẽtur. Recipe cõfectio.Hamech.elect.de succo ros.ana.ʒ.ij.adiecto sacchar o fingatur bolus,qui ante lucem sumatur. Recipe pil.aggregat.pil.indarũ,an.ʒ.ß.Excipiantur stillatitio liquore buglos.fingantúrq; pilul.v.aut vij.quæ circa noctis dimidium sumãtur.Si materia nõ turgeat,ante quàm euacuetur, cõcoquatur hunc in modum. Recipe serap.uiol.(ad humectandum)sera.acetati simpl.(propter bilem)serap.buglo. (propter melancholiam) an.℥.ij.stillatitiorũ liquorum fumariæ,lupi salictarij,cichorij,intybi satiui lati folij,an.iij. Misceantur,& à ieiuno per quatriduũ diluculò sumantur. Plures doses sunt dandæ,nã materia est crassa:ideo tam facilè nõ educitur,quàm pura bilis in tertiana pura. Recipe diarrhodi abb.unc.j.utatur cũ serapijs. Euacuetur deinde aliquo ex prædictis medicamẽtis solutiuis sumpto.Si febris perseueret,repetantur & serapia,& medicamenta solutiua prædicta.Fricationibus fortibus & in paroxysmo,& tempore quietis aperiẽdi pori ad uaporum,qui sunt craßiores, quàm in tertiana pura,euacuationem,uacuo tamen uentriculo,ne aliquid in ambitum corporis trahatur.In declinatione utendum pharmacis mẽbra roborantibus,hunc in modum. Recipe specierum diarrhodi abb.drachm.iij.(& in bile usta pul.elect.trium santalorum drach.j.ß.)pul. elect. de gemmis (propter melancholiam) scrup.quatuor.conseruæ rad.bublos.conseruæ rosarũ an.drach.ij.sacchar.disso-

luti in ſtillatitio liquore roſarum, (quia adſtringit, & eſt odorata) & bugloſſ. quantitate ſufficienti, fingatur electar. ſolidum in rhomborũ figurã, ſintque ſinguli rhombi ponderis drach. ij. ß. è quibus ſumat unum manè, & ueſperi horis tribus ante paſtum. Quo deglutito, bibat parum uini, quod in melancholia plurimùm confert, diluti ſtillatitio liquore bugloßi.

Tertianæ continuæ Curatio. Caput IX.

FIt interdum hæc febris à bile pura in uenis, quæ cordi, ſed non adeò, ut in cauſo propinquæ ſunt, putreſcente: interdum à bile miſta pituitæ, nonnunquã à bile miſta melancholiæ. Quarũ omniũ ſigna, ex his quæ dicta ſunt, colligi poſſunt. Principium huius febris eſt ſine horrore, ſine tremore, nullus ſudor, niſi in criſis die, linguæ aſperitas cũ citrinitate, & nigredine, ſitis, & alienatio maior, quàm in tertiana intermittente, urinæ rubræ intenſæ, ualde ſubtiles, ſubrufæ cum quadam liuiditate. In hac calor nõ tam intenſus quàm in cauſo, & maiorẽ habet hæc quietem, quàm cauſos. Criſis in hac, & in ſynocho non ſuperat diem xiiij. Et quoniam bilis diebus imparibus mouetur, diebus imparibus ſi criſis fiat, aut per alui deiectionem, aut urinas, aut ſudorem, bonum: ſi paribus, malum. Quòd ſi uiſis ſignis perfectæ coctionis natura nihil expellat, poſtridie detur ſolutiuum medicamentum modò non ſit dies exacerbationis. Petatur autem ſolutiuum medicamentum ex his quæ habentur in febribus intermittentibus ſuperiùs traditis. Conueniunt in hac febre magis infrigidantia, quàm in intermittente.

Signa.

Curandi ratio.

Curandi ratio exordienda ab eductione materiarum cõmunium hunc in modum. Recipe maluarum, uiolariæ, lactucæ, ana. Manip. j. ß. florum nymphæ, florum uiolarum, ana.

tna. P. j. quatuor seminorum frigidorum maiorum, ana ʒ. j. pruna decem. Decoquantur in sufficienti quantitate aquæ ad tertias. Accipiātur iuris decocti libr. j. ß. cas. recens extractæ, sacchari rubr. ana unc. j. olei uiolacei ℥. iij. salis parum: fiat enema, quod infundetur ante pastum die minoris afflictionis. Si uerò grauitas in uentriculo fuerit, aut superioribus intestinis sumatur medicamentum leniens.

Recipe cas. recens extractæ ʒ. vj. diapruni simpl. ℥. ß. serapij rosa. laxatiui ℥. j. stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris & buglossi excipiātur, fiátq; potio, quæ manè horis quatuor ante pastum sumatur. Curandum ut aluus quotidie excrementa deijciat, si nō sua sponte ob nimium febris calorē, certè enemate infuso, aut sumpto leniēte medicamento, aut balanis immissis. Vomitus in hac febre nō adeò, ut in tertiana intermittēte cōuenit, nisi nausea urgeat, & ægrotans facilè uomat, tūc eliciatur aqua tepida, & pauco aceto. Vrina si rubra fuerit, aut ad ruborē tendens, incidatur uena iecoraria, nisi si quid aliud obstet, sanguísq; pro ægrotantis uiribus detrahatur. Si materia turgeat, detur in principio medicamentū eradicans: aut si multa est, detur medicamentum minuens propriam materiam: quæ omnia petenda sunt ex his quæ tradita sunt in febribus tertianis intermittentibus. Si uerò concoctio expectari potest, iuuanda est natura, ut ipsam celeriùs perficiat, hunc in modum. Recipe serapij acetati simpl. oxysaccharæ, ana ℥. j. ß. stillatitiorum liquorū oxalidis, bugl. ana ℥. ij. Misceantur, & à ieiuno per biduū sumantur diluculó. Repetantur autem donec materia appareat perfectè cōcocta. Vtatur electar. triū santalorum cum serapijs. Vti quoq; licebit emulsione quatuor seminum frigid. cum serapijs, loco stillatitiorū liquorū in progressu febris, cui summa caliditas inesse uidetur. Deinde materia concocta, detur aliquod solutiuum ex dictis in tertianis intermittentib

termittentib

termittentibus. Succurrendum etiã symptomatibus, & primò siti. Recipe serapij de limonibus, serapij uiolacei, ana ℥. ij. Misceantur cum aqua frigida, si sit robustus, aliâs cum aqua cocta frigida, aut aqua hordei frigida, & utatur tempore sitis. Conueniunt etiã serapia de succo uuarum acerbarum, & de acetositate citri. Vtatur etiã manu Christi perlata, tempore sitis, & sine siti quando libuerit, & hoc condito. Recipe conseruæ rosarum, conseruæ oxalidis, conseruæ nympheæ, ana ℥. ß. pul. diamargar. frigid. ℥. j. ß. fragmentorum cõmunium lapidum preciosorum, corallij rub. ana ℈. j. bracteas auri. x. fiat conditum auro coopertũ, quo utendum cum aqua cocta, & sine ea cùm uolet.

AD NIMIAS VIGILIAS.

Recipe serapij de papauere ℥. j. ß. stillatitij liquoris lactucæ ℥. iij, pul. diamarg. frigid. ℈. j. semper enim sunt admiscenda quædam corroborantia propter narcotica. Misceantur, & bibantur appetente somni tempore.

AVT SIC.

Recipe foliorum lactucæ, foliorum salicis, foliorum cucurbitæ, ana M. iij. florum nympheæ, florum uiol. rosa. rub. ana P. ij. corticis papaueris albi unc. j ß. seminis papaueris albi contusi unc. ß. Decoquantur in aqua, qua & brachia, & crura lauentur.

AD CAPITIS DOLOREM.

Recipe olei rosa. unc. iij. olei nympheæ unc. ij. aceti ℥. j. Misceantur, & fiat oxyrrhodinon: in æstate frigidè, in hyeme tepidè.

AD NIGREDINEM LINGVAE.

Recipe muccaginis psyllij extractæ in stillatitio rosa. liquore libr. j. madefiant in ea panni linei, qui uicißim linguæ superponantur. Curata febre, calor ab hepate hunc in modum tollatur. Recipe cerati santalini ℥. iiij. olei nym-

pheæ,

pheæ, olei rosa. ana ℥. ij. lauentur hæc accuratè ad tollendam uiscositatem, ne obstructionem pariat, in aqua frigida, aut in stillatitio rosarum liquore, deinde adiecto spicæ nardi ʒ. ß. misceantur, & hepatis regioni admoueantur tepidè.

AVT SIC.

Recipe rosa. rub. florum nymphea, florum uiolarũ, ana ʒ. j. ß. omnium santalorum, ana ʒ. j. ß. seminis oxalidis, seminis portulacæ, seminis intybi satiui latioris, ana ℈. ij. spicæ nardi ℈. ß. insuantur in sindone rubra, fingatúrq; sacculus in semilunæ speciẽ, qui stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris & rosarũ irrigatus, hepatis regioni admoueatur tepidè manè ante pastum. In morbi progressu tutius est cordi quàm hepati refrigerantia apponere, quoniam gibba pars hepatis uenas multas habet, quas metus est propter frigiditatem obstrui. Fiat igitur cordi hunc in modum.

Recipe stillatitij liquoris rosa. lib. ß. stillatitiorũ liquorum oxalidis, & bugl. ana ℥. iiij. omnium santalorũ, utriusq; corallij, ana ʒ. j. ß. pul. diamargar. frig. ʒ. j. fragmentorum communium preciosorum, ana ℈. j. croci (ad seruandam naturalem temperiem partis) ℈. ß. aceti ℥. ß. fiat his commistis epithema cordi tepidè, si uideatur intensus calor.

Causi Curatio.
Cap. X.

FEbris hæc biliosa & continua est, cum maximo & ardore, & dolore, nullam, aut certè perquàm exiguã habens requiem, nisi (ut synochus) in aurora, non à se quidem, sed à tempore, quod tunc est frigidius, & eo tempore cibus laboranti præbendus. Symptomata longè sunt grauiora, quàm in tertiana continua, ut sitis, cui tußicula superuenit, linguæ ariditas, & nigredo, sed quæ non tantùm apparent, cùm aliquid humoris qui linguam humectat, à cerebro in os defluit, Signa.

defluit, mordicatio circa uentriculum, uel regionē hepatis, uel pulmonis, in quorū uasis plerunq; putret bilis, quæ hāc febrē facit, aut in uenis cordi magis propinquis. Et quoniā uapores aliqui nō cutem, ubi fieret rigor, subeunt, sed musculos oßibus uicinos, ideo percipitur quasi quædam oßium fractura, nō tamen cū grauitate, ut in quartana, quia leuior, & tenuior est eorū materia. Delirium etiā solet cōtingere, propter uapores biliosos cerebrū ascēdentes, propter quos oritur interdum phrenitis uera. Accidit etiā nonnunquam conuulsio, propter nimiā cerebri exiccationē à uehementi ardore. Præterea uigiliæ, & inquietudo. Potest & hæc febris à sola bilis incensione sine putredine, ut synochus à sola sanguinis inflāmatione sine putredine, fieri. Victus ratio sit humectans, & refrigerās, aer ad frigidum, & humidum alteretur, præsertim si à bile in pulmonibus prodeat febris. Potus aquæ frigidæ detur etiā ante concoctionem. Admoueantur epithemata ad infrigidandum in ipsius febris augmento, & statu, non expectata declinatione, capiti, cordi, hepati, & testiculis. Cæterùm quoniā excremēta alui propter uehementē calorem plerunq; sicca sunt, igitur curandi ratio ab enematis molliētis, & infrigidantis iniectione inchoanda. Recipe caſ. recens extractæ ℥. x. sacchari rubr. ℥. j. ol. uiol. ℥. iiij. Commista hæc excipiātur lib. j. ß. decocti quatuor emollientium herbarū, adiecto foliorū lactucæ & cucurbitæ, ana M. j. cum prunis x. fiátq; enema, quod ante pastum sine mora infundatur. Aut ob causas superiùs frequenter cōmemoratas sumat laborās medicamentū leniens, quod sequitur. Recipe caſ. recens extractæ ℥. j. serap. uiol. ℥. ß. excipiantur communis decocti ℥. iiij. ß. adiectis oxyphœnic. ʒ. vj. fiátque potio, quæ ad auroram sumatur.

Victus ratio.

Curatio.

AVT SIC.

Recip. pruna damaſ. x. uuarū passarū detractis uinaceis

℥. ß

.ß.iij.flor.com.an.P.j.quatuor ſemi.frigid.maior.ana.ʒ.
.ß.oxyphœnicωn.ʒ.vj..Decoquātur in ſ.q.aquæ tātiſper
um dimidium abſumatur,colo déinde expreſſa trāſfundan
ur. Accipiantur iuris decocti colati.℥.iiij.ß.mannæ.℥.j.
aſ.recèns extractæ.℥.ß.ſerap.uiol.℥.j.Cōmiſtis omnibus
iat potio,quæ ſumatur ad aurorā.Quādo autē aluus ægrè
oluitur,lenientiū quantitas eſt augenda. Quæ quidem le=
ientia aucta nō ſolùm materias cōmunes,ſed & aliquid de
nateria propria educunt.Quòd ſi leniente medicamēto na
tura non iuuari uideatur,eodē die glandes in hunc modum
paratæ immittantur. Recipe mel.uiol.℥.ij.ſalis triti.ʒ.j.
ß.fingantur balani iuſtæ quantitatis,hoc eſt longitudinis
quinque aut ſex digitorum.Si uerò ex urina rubra aut alijs
ſignis plenitudinis ægrotus ſanguine abūdare uideatur,aut
bilis uideatur ſanguini miſta,poterit fieri uenæ ſectio,ſed
in ipſo ſtatim principio poſt enematis eiectionē. Raro hac
in febre fit ſanguinis miſſio,ne bilis nimium efferueat,ma=
ioréſque uires minuto ſanguine acquirat, ac morbus au=
geatur.Itaque uitanda,niſi nos aliæ circunſtantiæ cogant,
tuncque nō ultra quatuor uncias ſanguis detrahendus.Ad=
uerſus ſitim detur aqua frigida,aut aqua hordei etiam fri=
gida,aut aqua cocta, ſed quoque frigida. Dentur autem in
magna quantitate cum modico de ſerapijs aut de acetoſitate
citri,aut de limonibus,aut omphacio,aut de ſucco oxalidis.
Déinde fiant epithemata primùm cordi hunc in modum.

Recipe ſtillatitij liquoris roſati libram ß.ſtillatitij li=
quoris oxalidis,ſtillatitij liquoris nymphéæ,ſtillatitij li=
quoris bugloſſi,ana.uncias iij.omnium ſantalorum,utriuſ=
que corallij,ana.drachmam unam ß.margaritarum drach.
ß.(roborant enim)caphuræ gran.iij.aceti unciam ß.croci
ſcrupul.ß.Commiſtis omnibus fiat epithema cordi tepidé,
hepati uerò ſequens epithema paretur.

Recipe stillatitij liquoris intybi satiui latioris. ℥. viij. stillatitij liquoris rosarum, stillatitij liquoris cichorij, ana. ℥. iiij. omnium santalorum an. ʒ. j. ß. caphuræ gra. iiij. aceti. ℥. ß. spicæ nardi ℈. ß. Cōmistis omnibus fiat epithema hepati tepidè per dies complures. Si magra quoque partium pectoralium exiccatio appareat, utendum unguento sequenti.

Recipe olei uiolacei, olei nymphea, ana. ℥. ij. muccaginis psyllij in stillatitio rosarum liquore extractæ. ℥. j. ß. ceræ albæ. q. s. fiat unguentū, quod lauetur ter, aut quater in stillatitio liquore plantag. eo déinde pectus ungatur. Conferet etiā renes, & dorsum sequenti unguento ungere, licet in eis nullus percipiatur dolor. Recipe unguenti Gal. ℥. iiij. olei uiolacei, olei nympheæ, ana. ℥. j. ß. caphuræ gra. iiij. his omnibus cōmistis, actu frigidis ungantur renes, & dorsum. Sequens quoque epithema testiculis fiat. Recipe uini aromatici unc. j. stillatitij liquoris plantaginis, stillatitij liquoris nympheæ, an. unc. iiij. His commistis, linantur testiculi, quoniam magnum habent consensum cum toto corpore. Si materia biliosa febrem faciēs in principio multa appareat, metúsq; sit eam à natura uinci nō posse, detur medicamentum materiam propriam minuens, quod minoratiuum proprium Medicorum uulgus appellat. Ea autem, quæ dantur leniendi uentris gratia, ad materias communes educendas, si maiore quantitate exhibeantur, propriam materiam, ut dictum est, minuent. Materia uerò si turgeat, in principio detur medicamentum eradicans. Porrò neque in morbi incremento, neque in statu dandum medicamentum propriam materiā minuens. Itaq; diligenter est utrunque cognoscendum, & considerandum. Quibus autē signis morbi tempora discernantur, uidere est apud Galenū libro de Crisibus. Sumpto autem medicamento materiā minuente iuuetur natura ad humorē morbum facientem cōcoquendum serapijs,

infrigidantibus, & humectantibus hunc in modum. Recipe serapij de acetositate citri, serapij nymphea, serapij uiolacei, ana. ℥. j. ß. stillatitiorum liquorum oxalidis, intybi satiui latioris, buglos. ana. ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduũ diluculò sumãtur. Recipe elect. ex tribus santal. ℥. ß. utatur cum serapijs. Hæc autem repetantur, donec materia planè concocta uideatur. Causos exquisitus septimum diem nõ excedit, quò dum peruenerit, animaduertendum an natura moueatur ad crisim, & humorum morbum facientium expulsionem. Quæ si moueatur quidem, sed imperfectè, iuuanda est, per eam quidem uiam, qua euacuationem tentat. Si per fluxum sanguinis è naribus, iuuetur setis porcinis. De locis itidem alijs dicendum, per quos se natura expurgare consueuit. Quòd si natura nihil moueatur, remittatur tamen febris, aut octauo, aut nono die detur medicamentum eradicans, hunc in modum. Recipe rhabarb. selecti. ℨ. j. ß. cinnamomi gra. v. oxyphœnicωn. ℨ. ß. macerentur in stillatitio liquore intybi satiui latioris, & pauco uini albi horis. xij. deinde exprimantur, adijciantùrque serapij rosa. laxatiui. ℥. ij. rhabarb. puluerati. ℨ. ß. hoc in declinatione est addendum, ut membra roborentur. Excipiantur stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris & buglossi, fiátque potio, quæ hora quarta matutina sumatur.

AVT SIC.

Recipe decocti communis. ℥. iiij. ß. in quibus maceretur horis. xij. corticum myrobalanorum flauarũ cõfricatarum oleo amygdalarum dulc. ℥. ß. lento deinde igni fricẽtur, & colentur, adiectisq; cas. recèns extractæ drach. vj. electar. de succo rosa. drach. ij. serapij uiolacei unc. ß. fiat potio.

Recipe conseruæ rosa. conseruæ radicis buglos. ana. ℨ. ij. Misceantur, & postridie manè sumantur. Febre soluta, ad morbi reliquias educendas, fricationibus leuibus eliciatur

ſudor, & potu uini albi diluti. Eliciantur & urinæ hunc in modum. Recipe emulſionis quatuor ſeminum frig. maiorum. ℥. ij. ſtillatitij liquoris intybi ſatiui latioris. q. ſ. fiat potio, qua diebus aliquot utendum. Aſperitati autẽ, & nigredini quoq; linguæ proſpiciendũ. Fricetur lingua panno lineo molli leniter, qui aliquando immergatur muccagini pſyllij, aliquãdo uerò malorũ Punicorum ſucco. Habeatur interdum in ore nucleus pruni carnis non expers. Os quoq; hordei aqua colluatur frequenter, nonnunquam & frigida.

AD VIGILIAS.

Recipe ſerapij de papauere. ℥. j. ß. ſtillatitij liquoris lactucæ. ℥. iij. pul. diamargar. frig. ℈. j. (ut corrigatur mortificatio papaueris) his commiſtis fiat potio, quæ ſomni appetente tempore bibatur. Cõfert & crurum, brachiorúmq; lotio hunc in modum. Recipe foliorum lactucæ, foliorum cucurbitæ, foliorum nymphee, & florum eiuſdem, an. M. j. foliorũ ſalicis, & uitis, an. M. j. ß. Decoquãtur in aqua, qua crura, & coxæ ueſperi lauentur: habẽt enim hæ partes magnum cum cerebro cõſenſum. Prohibendũ prætereà magnũ cerebri incendiũ, ne in phrenitidem incidat ægrotans, hunc in modum. Recipe olei roſa. unc. iij. olei nymphee. ℥. j. ß. aceti. ℥. j. Miſceantur, & fronti, & temporibus applicẽtur, in æſtate quidem frigidè, in hyeme uerò tepidè. Quæ ſi nõ contulerint, fiat hunc in modum. Recipe unguenti popul. unc. ij. ol. nymphee. ol. roſa. ana. ℥. j. Miſceantur, & fronti, & temporibus applicentur, déque his in aures aliquid immittatur. Prohibenda etiã nimia exiccatio partium pectoralium, ne inde reſpiratio impediatur, & ſuffocetur laborãs, hunc in modum. Recipe ol. uiolacei, ol. amygdal. dul. olei nymphee, an. ℥. j ß. his cõmiſtis inungatur pectus frigidè frequenter, fiant & epithemata hepati, & cordi ſuperiùs tradita. Si cõtigerit hac in febre naturã criſim per fluxum ſanguin

sanguinis è naribus facere, & sanguis plus quàm par sit fluat, sistatur inijciēdo in nares bolū Armeniā cū stillatitijs liquoribus rosa. & plātag. aut admouēdo cucurbitulas hypochondrijs, utrisq; quidē, si ab utraq; fluat nare sanguis: aut illi tantùm quod est eiusdem lateris cū nare è qua fluit sanguis. Laudant quoq; practici succū stercoris asinini, & porci. Plurimùm ualet etiā succus lysimachiæ, si inueniatur. Sed hæc fusius sunt tradita Libri primi Cap. xxxj.

De Febribus Phlegmaticis. Caput XI.

FEbris phlegmatica duplex est, continua, & intermittens. Continua frequentior est intermittente, quartana non item.

Quotidianæ febris phlegmaticæ intermittentis Curatio. Cap. XII.

HAec febris quotidiana dicitur, quia quotidie inuadit, & ferè totum diem occupat. Longißimus paroxysmus durat horas xviij. quietis uerò horas sex habet, quæ tamen uera quies non est, nam non perfectè quiescit, semper enim fit aliqua effumatio, cùm materia sit crassa, & lenta. Paroxysmi nonnunquam breuiores sunt, & tunc maior apparet quies. Signa autem uniuersalia, quibus hæc febris Signa. cognoscitur, & distinguitur à tertiana duplici, aut à quartana triplici, hæc sunt. Nam febris hæc cum rigore nō incipit, ut tertiana, sed principiò sentitur in extremitatibus frigiditas quædam, quæ deinde per totum diffunditur corpus, perinde ac si glacies quædam cōprimeret. Nulla est, aut certè minima horripilatio, quoniā materia nec pungēs est, nec acuta, nisi fortè esset à phlegmate salso. Frigiditati succedit calor mitis propter pituitam, non autem uehemens, ut

in tertiana à bile. Nulla, aut perquàm pauca ſitis eſt, quæ alijs in febribus multa eſſe ſolet. Os habent hac febre laborantes inſipidum cum muccagine quadam uiſcoſa. Colorem uerò liuidum, pallidum, aut plumbeum. Debilitas uentriculi hanc febrem comitatur ob pituitam, hinc mala cõcoctio, & uomitus phlegmaticus. Splenis quoq; dolor, unde nonnunquam illi Hydrops ſuccedit. Pulſus eſt mollis, debilis, tardus, & in principio paroxyſmi inæqualis, & inordinatus. Quantò phlegma aquoſius, tantò mollior pulſus eſt. Quantò uerò magis eſt uarium, & è diuerſis phlegmatibus compoſitum, tantò pulſus inæqualior, & inordinatior. Cùm uerò febris eſt à phlegmate ſalſo, pulſus non tam inæqualis, ac inordinatus, nec tam mollis, ac tardus. Vrina in hac febre principio alba, & tenuis propter materiã crudam, ubi autem materia concoqui incipit, colorata, & turbida euadit. Cùm autem cõcocta eſt, maior eſt eius quantitas, & ſpiſſitudo, frigus minuitur, calor augetur, acceßio prolixior fit. Nam materia concocta, natura facta fortior maiorem materiæ copiã mouet, hinc fit paroxyſmus longior. Sudor in hac febre nullus, niſi in ſtatu uniuerſali morbi, & declinatione: nam principij uniuerſalis tẽpore materia nimis adhuc craſſa eſt, & uiſcida. Huius febris principiũ uniuerſale longũ eſt, durat enim interdum dies xviij. declinatio quoque longa eſt, ſtatus uerò breuis, omnium uerò longißimum eſt augmentum. His igitur ſignis omnibus, aut pluribus ex eis apparentibus, nõ dubitabit quiſquam febrem phlegmaticam appellare, præſertim ſi in corpore humido fuerit, ut in puero, aut ſene, aut muliere, aut ocioſo, & comedone, aut eo qui ſe uehementer poſt cibum exercet, aut qui cibis pituitam generantibus uictitauit, & hyeme, quo quidem tempore febris hæc potißimum inuadit. Aeſtate enim raro cõtingit, niſi à forti cauſa. Tam autem uictus, quàm curandi ratio ſit

Victus ratio.

ad

ad humores incidendos, & attenuandos idonea, magis quidem, aut minus pro humorum natura. Adnitatur hoc in affectu Medicus magis morbi causam, quàm morbũ tollere, quod non fit in biliosis febribus. In huius febris principio per dies septem, aut octo, uictu utendum tenui. Vtatur itaq; iure pulli cum modico panis, potúsq; sit aqua cocta cum saccharo rubro, quod magis ad mellis naturã accedit. In progressu morbi utatur uictu paulò pleniore, quoniam febris hæc longa est. Poterit igitur uti oliuis, capparibus, ouis sorbilibus, iure cicerum rubr. buglosso, betis. Quæ comedet obsonia condiantur cinnamomo & croco. Vino quoq; licebit uti, sed tenui, & oligophoro. Cibus sumatur horis quatuor ante paroxysmum. Vigiliæ, & exercitium magis ex usu sunt, quàm somnus, & quies. In accessionis principio somnus uitetur. Ad iram quoque ægrotum concitare, non est inutile. Curandi ratio potius ab enematis iniectione auspicanda, quàm à lenientis pharmaci sumptione, potissimum si aluus (ut conuenit) excrementa non deijciat. Nam stercus magis abundat in craßioribus intestinis, quàm in alijs, impellitur enim deorsum à materia biliosa, quæ ad duodenum intestinum non fluit. Recipe maluarum, betæ, linozostidos, ana M. j. furfuris frumenti (ad abstersionem muccositatum intestinorum) in panno ligati. M. ß. florum chamæmeli, & meliloti, ana P. j. Decoquantur in s. q. aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti lib. j. ß. cas. recens extractæ, sacchari rub. ana ℥. j. mellis uiolacei ℥. j. ß. olei com. ℥. iij. salis ʒ. j. ß. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum infundatur. Postridie uerò detur medicamentũ leniens ad tollendas muccositates uentriculi, & superiorum intestinorum hunc in modum. Recipe cas. recens extractæ ℥. j. serapij adianti ℥. ß. excipiantur ℥. iiij. ß. stillatitiorum liquorum buglossi, & graminis, fiátq; potio, quæ sumatur

manè horis quatuor ante pastum. Prandeat deinde ægrotans siue potio operata fuerit, siue non, hora non insolenti. In morbi progressu nō utendum lenientibus medicamentis ex cas. nam hac febre laborantes uentriculo imbecillo esse solent, cas. autem, si quis ea frequentiùs utatur, ipsum nimis emollit. In febris progressu, quoties aluus excrementa (ut expedit) non deijciet, utendum enemate prædicto, additis hieræ picræ Galen. ʒ. vj. quod tamen in principio fieri non debet. Hoc etiam enemate, adiecta hiera picra uti licebit solutiui medicamenti loco, si contigerit laborantē adeò debilem esse, ut nō citra periculum solutiuo pharmaco uteretur. In hac febre non est timendum materiā turgere posse, cùm frigida sit, & immobilis, tanta tamen esse potest, ut eam natura non poßit uincere, metúsque sit, ne ab ea suffocetur. Tunc igitur dandum medicamentum materiam propriam minuens, hunc in modum. Recipe turpeti selecti ʒ. j. zinzib. ℈. ß. (quādo materia ualde crassa est, ut est pituita uitrea, zinziberis quantitas augenda, aliàs minuenda, ut cùm est pituita aquea) sacchari ℥. ij. fiat puluis, qui cum stillatitijs liquoribus adianti & buglossi ad auroram sumatur.

AVT SIC.

Recipe elect. indi maioris ʒ. ij. serapij adianti ℥. ß. communis decocti. q. s. fiat potio, quæ ad aurorā sumatur. Horis sex post utrumuis horum medicamentorū sumptum, sumatur lotoriū ex. ℥. ß. sacchari rubr. & ℥. vj. iuris cicerum rubrorum. Nisi materia ualde multa appareat, minuens pharmacum ante coctionem exhibendum non est: nam per medicamentū minuens sumptum materia agitata intumescit, & maiores obstructiones parit. Neque unquam ferè in hac febre fit crisis, neq; materia ad unicam criticā expulsionē seruatur: est enim crassa, lenta, ob id ualde tarda. Quāobrē morbi potiùs solutio fit, ut ait Gal. Dato igitur medicamē-

to

to minuente, aut non dato, quia non fuerit necesse, iuuanda natura ad humorem concoctionē attenuantibus, & incidentibus in principio quidem debilibus, progressu uerò fortioribus, & ualentioribus, gradatim ascendendo, hunc in modum. Recipe mel rosa. ℥. j ß. stillatitiorū liquorū, adianti, buglossi, an. ℥. j. ß. Misceantur, & à ieiuno diluculò sumantur. Repetantur alijs quinque diebus. Recipe Aromatici rosa. ℥. j. ß. utatur cum serapijs. Die septimo sumat ægrotus alterum ex medicamētis solutiuis paulò antè traditis. Debemus enim partim conquoquere, partim euacuare. Déinde ubi dies aliquot quieuerit, materia rursum hunc in modum concoquatur. Recipe oxymelitos simpl. mel. rosa. colati, ana. ℥. j. serapij de duabus radic. ℥. ij. ß. stillatitiorū liquorū fœniculi, intybi satiui latioris, buglossi, an. ℥. iij. Misceantur, & à ieiuno per triduum sumantur diluculò. Recipe aromatici rosa. ℥. ß. utatur cū serapijs. Repetantur hæc tribus alijs diebus. Déinde uacuetur. Recipe turpeti selecti ℈. iiij. zinzib. ℈. j. sacchar. ʒ. ij. puluerata iure cicerū rub. excipiantur, & ad aurorā sumantur. His factis, & nō ante, sit Medicus solicitus de robore cerebri, uētriculi, & cordis tuendo hunc in modum. Recipe cōseruæ adianti, cōseruæ rof. ana. ℥. ß. aromatici rof. in mollis elect. formā cōpositi. ℥. ij. pul. elect. de gemmis (propter cor) pul. diarrhodi ab. an. ʒ. j. coralij rub. ℈. iiij. sacchar. q. s. fiat conditū auro coopertū, quo frequenter utatur. Aut unguēto sequēti ungatur uentriculi regio. Recip. ol. absinth. ol. nardini, ol. mastichini, ol. ex cotoneis, an. ℥. j. ß. coralij rub. galāgæ, caryophyllorū, mēthæ siccæ, cardamomi, an. ʒ. j. ß. rof. rub. ℈. ij. ceræ parū, fiat unguentū, quo uētriculi regiò ungatur manè & uesperi ante pastum. Aut uentriculo sequēs admoueatur emplastrum. Recipe emplastri de mastich. emplastri pro stomacho, an. ℥. j. coral. rub. galāgæ, an. ʒ. j. subigātur

cum oleo nardino, fingatúrque emplastrum in scuti stomachalis figuram, quod uentriculi regioni ante pastum applicetur. Cæterùm dum cibus ingeritur auferatur, ne prohibeat cibum in uentriculi fundum descendere, propter uim astringendi, qua præditũ est. Aut hunc in modum paretur sacculus, qui uentriculo admoueatur. Recipe mēthæ siccæ, absinthij sicci, sisymbrij, ana. M. ß. rosarum rubr. florũ rorismar. ana. P. j. coriandri præparati. ℥. ß. caryophyllorũ. ʒ. ij. maceris. ʒ. j. insuantur hæc puluerata in panno sericeo raro, & rubro, fingatúrque sacculus acu interpunctus in scuti (ut loquuntur) stomachalis figurã, qui super uentriculi regionem deferatur. Rursum ubi ægrotus dies aliquot quieuerit, humores hunc in modum concoquantur, morbus enim est diuturnus. Recipe serapij byzantini, serapij de rad. serapij adianti, an. ℥. ij. stillatitiorum liquorum, absinthij, fœniculi, buglossi, ana. ℥. iij. Misceãtur, & à ieiuno per quatriduũ diluculo sumantur. Recipe electar. diamoschi dulc. ℥. j. utatur cum serapijs. Repetantur hæc alijs quatuor diebus. Hac in febre rarò fit sanguinis missio, nisi laborans sanguine admodum abundare uideatur, sitq; urina rubra, tunc poterit sanguis in exigua tamen quãtitate mitti, cũ lata diductione uenæ. Probatur in huius febris curatione uomitus, sed non ante septimũ, aut octauum diem, nam ante hos dies materia ualde cruda est, quæ non euomeretur sine magno & dolore, & labore. Tutò autẽ potest prouocari uomitus, signis concoctionis apparẽtibus. Post igitur septimũ diem, præsertim si facilè uomat laborans, atque adsit nausea, aut apparentibus coctionis signis prouocetur uomitus, ante paroxysmũ, leuat enim ipsum, & minuit, uel in augmẽto paroxismi circa ipsius principium, non autẽ in principio paroxysmi, nam tunc est magnum frigus. Hunc autem in modum eliciatur. Recipe seminis atriplicis, seminis anethi,

seminis

seminis raphani,ana.unc.j.Decoquantur in s.q.aquæ usque ad dimidij cõsumptionem. Accipiatur iuris decocti.℥.vj. oxymelitos simpl.aut scillini, si ualde sit crassus humor, unc.j.ß.Cõmista hæc bibantur tepida,ante paroxysmũ,ut dictũ est. Quòd si uomitus temporibus illis elici non potuerit,cibetur æger raphanis & piscibus salitis, & sumantur prædicta post cibum. Vrina quoque eliciẽda, per quam aliquid de materia propria morbum faciente euacuari potest, id quod efficiet asarum, nam aperit. His omnibus peractis, perseuerãte febre, si tædeat ægrotantem tot pharmacorum, & serapiorum, utatur sequenti apozemate. Recipe quinque radicum com.maceratarum in aceto,ana.unc.ß.quinq; herbarũ capil.pimpinellæ,cassuthæ, ana.M.j.pentaphylli, filipendulæ, absinth.ana.M.ß.buglossi cum rad.M.j.uuarum passarum detractis acinaceis.℥.j.seminũ apij,anisi,fœniculi,ana.drach.ij.quatuor seminum frigid.maiorũ, ana. ʒ.ß.cicerum rubr.M.ß.trium florum com.an.P.j medullæ cnici,agar.in pastillorum formam redacti, ana.ʒ.vj.turpeti selecti.℥.ß. zinzib.ʒ.j.polypodij quer.℥.j.foliorum sennæ oriental.℥.ß.Decoquãtur in s.q.aquæ tantisper dum absumatur dimidium. Accipiantur iuris decocti lib.ij.adiectisque sacchar.& melle, dulcedo inducatur, fiátq; in zulapij modum, quod depuretur, deinde adiectis cinnamomi selecti.ʒ.iij. iucundiore & odore, & sapore reddatur. Eo utatur laborans dies sex appetente diluculo. Propter longitudinem morbi debilitantur uentriculus, & hepar, hinc & prima & secunda cõcoctio male perficiuntur, quo fit, ut & pedes, & crura intumescere uideantur, immineátque aquæ inter cutem periculum, cui hunc in modum occurrendum. Recipe corticũ radic.cappar.℥ j.quinque rad.com. maceratarum in aceto,an.℥.ß.eupatorij, pentaphylli, filipendulæ, absinth.ana.M.ß.quinque herbarũ capil. pimpi-

nellæ, an. M. j. asari, casiæ ligneæ, an. drac. ij. cicerum rub. M. ß. seminũ anisi, apij, fœniculi, an. drach. ij. quatuor seminum frigid. maiorum, ana. drach. ß. florũ sambuci, & genistæ, an. P. j. ß. trium florum com. ana. P. j. medullæ cnici (ducit aquosum humorem, ob id in maiori quantitate ponendum est) unc. j. polypod. quer. foliorũ sennæ orientalis, an. drach. vj. agar. in pastillorũ formã redacti unc. ß. corticum myrobalanorum, cepularum, & empeliticarum, cõfricatarum oleo amygdalarum dulc. an. ℥. ß. Decoquantur in s. q. aquæ donec dimidium absumatur. Accipiantur iuris decocti libr. ij. adiectísque saccharo, & melle fiat serapium mediocriter coctum, quod depuretur, in eo deinde macerentur rhabar. selecti drach. iij. quæ horis pòst duodecim exprimantur. Postremò adiectis cinnamomi selecti drach. ij. spicæ nardi, & iunci odorati, an. ʒ. ß. suauiore & odore, & sapore reddatur. Eo utetur laborans diebus v. appetente diluculo. Porrò quoniã appetitus hac in febre deijcitur, eum hunc in modum excitabimus. Recipe serap. de absinth. ℥. iiij. sumantur ante pastum per horam manè, & uesperi duo aut tria cochlearia: aut uinum absinthile bibatur: & id potissimùm in in declinatione. Cùm autẽ ægrotus debilis relictus est, & conualescit, ut maturiùs reficiatur, utatur aromatici ros. ʒ. ij. ß. horis ante prandium & cœnam duabus. Vtatur & pilul. sequentibus. Recipe pil. alephang. ʒ. iij. agarici in pastillorum formã redacti. ʒ. j. ß. mastich. ℈. ß. Excipiantur mel. rosa. finganturque pil. vj. è drac. de quibus sumantur tres per horam ante cœnam bis, aut ter in hebdomada. Et non solùm his pilul. utantur, qui ab his febribus reualescunt, sed & ab alijs omnibus. Si uerò uideatur aliqua caliditas in hepate relicta, quod raró in febribus phlegmaticis cõtingit, sæpe autem in biliosis, addatur prædictis pilul. rhabarb. & oxyphœnicωn, ana. drach. ß.

De febre Phlegmatica, in qua Melancholia admista cum Pituita est. Caput XIIII.

FEbris hæc inuadit cum frigore, putátq; ægrotans ossa sibi frangi, quod propter melancholiæ grauitatẽ contingit. Materiæ communes & enematibus, & lenientibus medicamentis in febre superiore proxima traditis uacuentur. Serapia autem, & solutiua pharmaca non solùm pituitam concoquant, & uacuent, sed & melancholiam, procedendo gradatim à minùs incidentibus, ad magis incidentia & aperientia. Materia igitur hunc in modum concoquatur. Signa.

Recipe oxymelitos simp. ℥.iij. stillatitij liquoris buglossi (propter melancholiam) ℥.iiij. stillatitij liquoris fœniculi unc.ij. Misceãtur, & adiecto cinnamomo ori gratiora reddantur, quibus per biduum ægrotus diluculò utetur. Repetantur & alijs quatuor diebus. Recipe cathol. drach. vj. confect. Hamech ʒ. j. ß. diaphœnici ʒ.ij. (plura sunt, quæ pituitam respiciunt, nam nos ponimus eam dominari alijs) mellis rosa. col. ℥. j. communis decocti ℥. iiij. ß. adiectis in eo cassuthæ, florum buglos. & cirsij, ana P. j. sennæ, thymi, & epithymi, ana ʒ. j. fiat potio, quæ hora quarta matutina sumatur. Recipe conseruæ rad. buglos. ℥. ß. pul. diamoschi dul. ℈. ß. Misceantur, & postridie manè sumantur. Cùm autem dies aliquot ægrotus quieuerit, rursum materia hunc in modum concoquatur. Recipe oxymelitos compositi ℥. ij. serapij de bugloss. ℥. j. stillatitiorũ liquorum, fumariæ, absinthij, fœniculi, ana ℥. j. Misceantur, & adiecto cinnamomo sapore suauiore reddantur, quibus ægrotus per triduum diluculò utetur. Repetantur hæc altero triduo. Vacuetur deinde sumpto medicamento solutiuo prædicto.

AVT SIC.

Recipe pilul. de agar. ℈. ij. pil. indarum ʒ. ß. Excipiantur stillatitio liquore buglossi, fingantúrque pilul. vij. quæ circa noctis dimidium sumantur. Postridiè sumatur bolus paulò antè traditus. Intereà augmenti uniuersalis præsertim, & status tempore cor hunc in modum roborandum.

Recipe conseruæ rad. cirsij, conser. buglossi, corticis citri saccharo conditi, ana ℥. ß. conseruæ rosarum, conseruæ uiolarum, (propter febrem, neq; enim est tantopere negligenda, ut nihil non, quod eam respiciat, addamus, quod tamen in minori quantitate esse debet) ana ʒ. j. ß. pul. elect. de gem. pul. electarij diamoschi dulc. (quod si desit, eius loco pliris cum moscho) pulueris diarrhodi Abbatis, ana ʒ. j. fragmentorum pretiosorum communium, ana ℈. j. margaritarum ℈. ij. bracteas auri x. sacchar. quantitate sufficienti fiat conditum, quo sæpe utatur. In declinatione uerò, & non ante, cor hunc in modum roboretur.

Recipe pul. diarrhodi abb. pul. diamoschi dulc. ana ʒ. j. ß. pul. aromatici rosa. maior. ℈. iiij. conseruæ rosa. corticis citri sacchar. conditi, ana ʒ. j. ß. sacchari dissoluti in stillatitio liquore buglossi, quãtitate sufficienti fingatur electar. solidum in rhomborum figuram, sintq; singuli rhombi ponderis ʒ. ij. è quibus sumatur unus duabus, aut tribus horis ante pastum. Quo deglutito, bibatur parum uini diluti. Post declinationem, ubi reualescere cœperit, ut maturiùs reficiatur, utatur pil. sequentibus.

Recipe pil. alephang. ʒ. ij. agar. in pastillorum formam redacti ℈. iiij. foliorum sennæ orientalis ʒ. j. Excipiantur serapio de buglosso, fingantúrque pilul. vj. è drach. de quibus tres sumat per horam ante cœnam alternis diebus. Robur autem uentriculo hac in febre addatur, præsidijs in febre proxima superiore traditis.

Febris

Febris phlegmaticæ quotidianæ à pituita mista cum bile, hoc est, à phlegmate salso Curatio. Caput XIIII.

HAc in febre materiæ communes uacuentur, & enematibus, & lenientibus medicamentis traditis in febre à bile uitellina proueniente. Concoquant autem serapia, & uacuent solutiua medicamenta non solùm pituitã, sed & bilem, magis quidem aut minùs, prout ipsa cum pituita miscetur. Nam si solam pituitam uacuaremus, ferueret, furerétsque bilis, & quoddam aliud febris genus longè periculosius excitaret: Si uerò sola bilis educeretur, pituita incrudaretur. Itaq; danda sunt mista medicamenta. Materia autem si multa appareat, non expectata coctione, detur medicamentum utranque minuens hunc in modum.

Recipe rhabar. selecti ʒ.j. cinnamomi gra.v. agarici in pastillorum formam redacti ℈.iiij. propterea quòd superat pituita bilem, datur agaricus in maiori dosi. macerentur in oxymelite simpl. & stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris, & buglossi horis duodecim: déinde exprimãtur, adiectísq; cas. recèns extractæ ʒ.iij. mellis rosa. col. ℥.j. communis decocti ℥.iiij.ß. fiat potio, quæ sumatur ad auroram horis sex, ante lotorium superiùs sæpe commemoratum.

AVT SIC.

Recipe cas. recèns extractæ ℥.ß. diaphœnici ʒ.ij. electarium de succo rosa. ʒ.j. pro bilis copia possumus aut augere, aut minuere doses. mellis rosa. col. unc.j. Excipiantur com. decocti ℥.iiij.ß. fiátq; potio, quæ ad aurorã sumatur.

AVT SIC.

Recipe pil. aggreg. respiciunt utranq; materiam, magis

tamen

tamen pituitosam ℈.iiij. Excipiantur stillatitio fœniculi liquore, fingantúrque pil. vij. quæ circiter noctis dimidium sumantur. Dato medicamento materiam minuente, aut non dato, si forte dari non expediebat, materiã hunc in modum cõcoquemus. Recipe serapij acetati simpl. ℥.ij. mellis ros. col. ℥.j. stillatitiorũ liquorum absinth. intybi satiui latioris, fœniculi, ana ℥.j.ß. cinnamo. parũ, saporis gratia. Misceãtur, & à ieiuno per triduũ sumantur diluculò. Repetantur & alijs quatuor pòst diebus. Vacuetur déinde sumpto aliquo de solutiuis medicamẽtis prædictis. Intereà in augmẽto, & statu uniuersali, partes principes hũc in modum roborẽtur.

Recipe conseruæ rosarũ, conseruæ buglossi, conseruæ adianti, ana ℥.ß. pul. diarrhodi abb. respicit utranq; materiã ʒ.ij. manus Christi cũ unionibus ℥.ij. pul. elect. de gem. pul. diamoschi dulc. ana ℈.ij. fragmentorũ communiũ pretiosorum, ana ℈.j. bracteas auri, si sit diues x. sacchar. q.s. fiat conditum auro coopertũ. In declinatione uerò hunc in modũ robur eisdem addemus. Recipe pul. diarrhodi abb. pul. diamoschi dulc. ana ʒ.j.ß. corallij rubr. ℈.ij. sacchari dissoluti in stillatitio liquore rosa. q.s. fingatur elect. solidum in rhomborum figurã, sintq; singuli rhombi ponderis ʒ.ij. é quibus sumatur unus duabus, aut tribus horis ante pastum manè, & uesperi. Cùm autem ægrotus dies aliquot quieuerit, materia rursum hunc in modum concoquatur.

Recipe serapij intybi lati folij compositi ℥.ij. mell. rosa. col. ℥.j.ß. serapij adianti ℥. j. stillatitiorum liquorũ absinthij, fœniculi, cichorij, ana ℥.iij. Misceãtur, odorísq; & saporis gratia parum cinnamomi adijciatur, & à ieiuno per triduum sumantur. Repetantur & altero triduo. Vacuetur déinde sumpto aliquo ex prædictis medicamentis solutiuis. His omnibus peractis, si perseueret febris, & denuo materiam concoquere opus sit, utendum serapijs proxi-

tè dictis, mutato dúntaxat ſerapio de intybo lati folio cõ=
poſito in ſerapium byzantinum. Poſt declinationem febris,
ubi reualeſcere ægrotus cœperit, ut maturiùs reficiatur,
utatur pil. ſequentibus. Recipe pil. alephang. drach. ij. ß.
agarici in paſtillorum formam redacti drach. j. rhabarb.
electi, oxyphœnicon, ana. ſcrupul. ij. Excipiantur ſerapio
roſa. laxatiuo, fingantúrque pil. vj. è drachma, de quibus ſu
mantur tres alternis diebus per horam ante cœnam.

Lipiriæ, & Hepialæ febriũ (ex Arabum magis, quàm Galeni ſententia, ut etiam multa antè dicta) Curatio. Cap. XV.

HAe quoque febres de genere quotidianarũ intermittẽ=
tium ſunt. Verùm in Hepiala interiora in toto paro=
xyſmo, excepto corde frigent, exteriora uerò calent. In Li=
piria contrà eſt. Fit Hepiala à phlegmate uitreo, quod uel Cauſæ
in uentriculo, uel in hepate, uel in liene, uel aliquo alio ui= Hepialæ.
ſcere interiore, puta in aliquo interiore muſculo putret pro
parte aliqua ſui, pars uerò altera non putret. Vapores au=
tem à parte putreſcente in exteriores corporis partes ela=
ti, in illis calorem excitant. Pars autem, quæ nondum pu=
truit, agitata, frigoris in interioribus cauſa eſt. Antè quàm
autem à natura agitaretur, non infrigidabat, quòd ei loco
in quo quieſcebat, aſſueta, & familiaris foret.

Lipiria fit à phlegmate quoque uitreo, in interiore ali= Lipiriæ
quo uiſcere putreſcente: ſed phlegma illud craſſum non cauſæ.
eſt, ſed aqueum, & bili permiſtum, quod in interioribus
putreſcens, ibi calorem excitat: uapores autem, qui exte=
riùs feruntur, quoniam ſunt debiles, nec multi, citò frige=
ſcunt: quo fit, ut exteriora frigeant, interiora uerò caleant.

Materiæ communes & enematibus, & lenietibus medicamentis traditis in superioribus febribus phlegmaticis uacuentur, dictis quoque ibidem medicamentis solutiuis utendum. Concoquatur autem materia & uacuetur, ut dictũ est, incipiendo à minus incidentibus, & attenuantibus, ut ab oxymelite simpl. stillatitijs liquoribus fœniculi, buglossi, & absinthij, adiecto cinnamomo odoris, & saporis gratia, ascendendo gradatim ad magis incidentia, attenuantia, & aperientia, ut ad serapium de duabus radicibus, postremò ad oxymeli compositum, cum stillatitijs liquoribus prædictis. Intereà sollicitus sit Medicus de robore partium internarum, hunc igitur in modum roborandæ.

Recipe corticis citri saccharo conditi. ℥. j. conseruæ rosarum, conseruæ adianti, ana. ℥. ß. aromat. rosar. maior. in elect. mollis formam cõpositi. ℥. ß. pul. diamoschi dulc. ʒ. ij. pul. elect. de gem. ʒ. j. ß. Excipiantur serapio cõseruationis corticis citri, fiátque cõditum auro coopertum, quo utatur sæpe laborans & in paroxysmo, & extra paroxysmum. Extrinsecus autẽ uentriculus roboretur, admotis præsidijs in superioribus febribus phlegmaticis dictis. Porrò quoniam pituita hæc uitrea in intestina nonnunquam decumbit, dolorémque efficit colicum, id si hac in febre cõtigerit, ei hunc in modum medebimur. Recipe maluarum, helxines, florum chamæmeli, braßicarum rubrarum, ana. M. j. medullæ cnici drac. vj. cẽtauri minoris M. j. seminũ anisi, aneti, fœniculi, ana. ʒ. ij. Decoquãtur in s. q. aquæ, aut iuris omasorum coctorum ad tertias. Accipiantur iuris decocti, libr. j. cas. sacchar. rubr. an. ℥. j. mel. anthosati. ℥. j. ß. hieræ Gal. aut diaphœn. ʒ. vj. olei chamæ. unc. iij. salis foßilis, drac. j. ß. Cõmistis omnibus fiat enema, quod ante pastũ inijciatur. Agaricus in colico dolore nõ miscẽdus enematibus, intestina enim lædit. Conferet & plurimũ sequẽs enema.

Recipe

Recipe gallum unum annosum, fatigetur, sæpéque uer=
eretur, tandem caput abscindatur, sanguísque effluere sina
ur. Déinde in s.q. aquæ decoquatur, adiectis medul. cnici,
olypod. quer. ana ʒ. vj. semin. anisi, anethi, fœnic. an. ʒ. ij.
orum chamæmel. & meliloti, ana. P. j. ß. accipiatur iuris
decocti lib. j. adiectísque sacca. rub. mel rosa. col. ana. ℥. j.
ieræ Gal. ℥. ß. ol. anethi. ℥. iij. fiat enema, quod ante pastũ
iijciatur. Intereà uerò dum parantur enemata, si laborans
ngenti dolore afficiatur, sequenti fotu foueatur. Recipe
lthea, florum chamæmeli, & meliloti, ana. M. j. ß. semi=
um lini, & fœnogræci, an. ℥. ij. Decoquãtur in aqua, qua
alida foueatur uenter. post fotum ungatur ol. chamæm. &
neth. æquis portionibus mistis. Hoc quoque mox inijciatur
nema: Recipe olei chamæmeli, ol. aneth. ana. libr. ß. fiat
nema, quod post fotum, & unctionem inijciatur, post hoc,
uprà dicta ad perfectam curationem addatur.

Quotidianæ febris continuæ Curatio. Cap. XVI.

IN hac febre humor intra uenas putret. Victus ratio sit tenuior, quàm in intermittente, minúsque ad calidum, & siccum declinet. Vino igitur non utatur, nec odoramẽtis. Cibus autem exhibeatur ægroto, quo tempore minus affligitur. Id autem tempus accuratè obseruãdum. Materiarum communium eductio, materiæ propriæ minutio, concoctio, & eradicatio, remedijs in Febre quotidiana intermittente traditis fiant, aucta in serapijs concoquentibus serapij intybi satiui latioris quantitate. In conditis quoque diarrhodi abb. & conseruæ rosa. quantitas augeatur. Pilul. alephang. quæ reualescentibus, ut maturiùs reficiantur, exhibentur, addantur refrigerationis gratia, ad reprimendam aromatum caliditatem myrobalani, aut aliud eadem facul=

Victus ratio.

tate præditum.

Febris Syncopalis ab humore phlegmatico Curatio. Cap. XVII.

HAec febris sic dicta est, quòd in paroxysmo soleat superuenire Syncope, & maximè circiter uesperam pituitæ accommodam, si quidem febris intermittens sit: si uerò continua fuerit, in exacerbatione Syncope cōtingere solet.

Causæ. Sunt quoque hæ febres de phlegmaticarum genere interdum, à multa pituita uenenata, à qua putrescente uenenati uapores ad cor efferuntur, à quibus spiritus læduntur. Hæ autem febres magna ex parte lethales sunt, quoniam medicamento solutiuo materia uacuari sine periculo non potest.

Medicamentum nanque solutiuum materiam illam uenenatam magis agitaret, quàm in paroxysmo agitari soleat, quare & grauiorem Syncopen induceret. Non sunt igitur danda neque minuentia medicamenta materiam propriam, neque eradicantia, sed tantùm lenientia aluum, atque enemata ad materiarum cōmunium uacuationem. Duo traduntur huius febris curandæ modi. Primus à Gal. qui iubet ægrotantem fricationibus ualidis panno aspero per triduum fatigari, excepto somni tempore, qui quidem somnus breuis esse debet. Primùm fricentur pedes, & crura, deinde reliquum corpus ascendendo usque ad brachia, & manus, quæ etiam fricentur, deinde collum, dorsum denique, & pectus, Fricentur autem, & dorsum & pectus obliquè, latera uersus, ut à corde uapores auertantur: cæteræ autem partes rectè deorsum uersus. Pannus autē, quo fricatur pectus, suffiatur caryophyllis, agallocho, & cortice citri super prunas incensis. Toto autē hoc triduo, quo fricatur, utatur solùm aqua mulsa cum hyssopo: huncque tenuißimum uictum, si uires permittant, ad septimum

mum uſque diem ferat. Secundus modus ab Auerroe, & Alexandro traditur, iubentibus hanc febrem curari ſerapijs incidentibus, attenuantibus, aperientibus, & medicamento ſolutiuo debili, & forti: quale eſt turpetum, quod cum zinzibere forte eſt: ſi uerò in pauca quantitate detur, debile eſt. In ſumma, ægrotantis cubiculum ſit lucidum, moderatè autem calidum, ac frigidum. Nam ſi calidius fuerit, uires reſoluet: ſi uerò frigidius, per ipſum obſtructio fiet. Si calidius fuerit, alteretur infrigidantibus ſuperiùs ſæpe commemoratis: ſin frigidius, temperetur igne facto ex roremarino, iunipero, & id genus alijs aromaticis lignis. Fiat & hic ſuffitus in cubiculo.

Recipe thuris, maſtichis, ana unc. j. corticis citri ſicci unc. ß. ſtyracis calamitidis, agallochi, caryophyl. ana drachm. iij. ex his leniter contuſis ſuffitus fiat paulò antè paroxyſmum. Aegrotantis cubiculum ne ſit in loco humido, aer enim humidus illi obeſt. Vtatur uino albo oligophoro à principio, quamuis in alijs febribus non detur, niſi apparentibus concoctionis ſignis. Cibus ſit paucißimus, ſed qui ſæpe exhibeatur, ſitque concoctu facilis, ut ouorum uitelli, pulli parui, pulli contuſum, aut ſtillatus liquor ex pullo conciſo in fruſtula, & contuſo, ſtillatitio roſarum liquore rigato, ac uino albo, caryophyllorum, ſantalorum, & cinnamomi puluere conſperſo. A principio, aut certè poſt fricationes, cor ſequenti epithemate roborandum.

Recipe ſtillatitij liquoris buglosßi, ſtillatitij liquoris cirſij, ſtillatitij liquoris meliſſophylli, ana libr. ß. agallochi drachm. ij. corticis citri ſicci drachm. j. ß. croci drachm. ß. His commiſtis, fiat epithema cordi panno in chermes tincto immerſo, & admoto. Deinde fingatur ſacculus, qui cordis regioni ſemper adhæreat hunc in modum.

Recipe melissophylli, florum buglossi, florum cirsij, ana P. j. ß. caryophyllorum, cinnamomi, agallochi, ana ʒ. j. ß. santalorum omniũ, ana ʒ. j. rosar. rubr. ʒ. ß. croci ℈. ij. cocci infector. drachm. j. moschi, ambari, ana ℈. j. Insuantur hæc puluerata panno serico rubro, & raro, fingatúrque sacculus acu interpunctus, in cordis figuram, cuius pars angustior infrà, latior suprà dum cordi admouetur, collocetur. Materiæ communes sequenti enemate uacuentur. Recipe iuris decocti hordei, & furfuris libr. j. uitellos duos ouorum, sacchari rub. ℥. j. olei com. ℥. iij. His cõmistis fiat enema, quod ante pastũ infundatur. Hac febre laborantes neq; meiendi, neque alui exonerandæ causa surgant è lecto, ne motus moueat humores, syncopéque mox sequatur. Prohibeantur à somno syncopes tempore. Materia eiusmodi serapijs concoquatur. Recipe oxymelitos simpl. ℥. iij. stillatitiorum liquorum buglossi, fœniculi, hyssopi, ana unc. ij. Misceantur, & à ieiuno per biduum sumantur. Repetantur autem & alijs quatuor diebus. Déinde utatur sequenti medicamento solutiuo. Recipe turpeti selecti drach. ß. zinzib. gra. vj. sacchari ʒ. ij. Puluerata hæc stillatitio buglossi liquore excepta ad auroram sumantur. In morbi progressu, perseuerante febre, & constante uirtute, utendum serapio de duabus radic. & stillatitijs liquoribus fœniculi, & buglossi, sicq; déinceps ascendendo à minùs incidentibus ad magis incidentia, attenuantia, & aperientia, ut in superioribus febribus phlegmaticis dictum est.

Febris syncopalis à bilioso humore Curatio. Cap. XVIII.

Causæ. FIt hæc febris à bile supra modum tenui, & uenenata in corpore iuuenili, macro, raræ texturæ, & bilioso. Si igitur quispiã in paroxysmi principio syncopen patiatur, &

& talis fuerit, qualem descripsimus, certò à bile esse, non à phlegmate possumus affirmare, idq; maximè si tempus anni, aut Aestiuũ, aut Autumnale fuerit, quibus quidem temporibus in eas temperaturas grassari solet. Adde quòd si sit intermittens, tertio quoq; die paroxysmũ facit: sin continua, exacerbationem. Plerunque lethalis est, & uix ad quartum paroxysmum peruenit, quin iugulet. Aer cubiculi, in quo decumbit ægrotans, ad humidum, & frigidum declinet aut natura, aut arte. Probibeat Medicus quãta poterit diligentia, nimiam euaporationem, quæ multa contingere solet in corporibus raris, uirésque exoluit. Immergatur igitur ueluti in balneo, in stillatitio rosarum liquore, aut linteo in stillatitio rosarũ liquore madefacto inuoluatur: aut, quod conducibilius uidetur, inuoluatur linteo, puluere è rosis siccis consperso. Cibum sumat ægrotans paulò ante paroxysmum. Quòd si tunc non licuerit, in ipsius paroxysmi principio. Cibus autem sit uitelli ouorum cum omphacio, panis in minutißimas partes, ueluti in scobem redactus & coctus (panatam uulgò appellant) hordei cremor cum malorum Punicorum succo, aut ius stillatitium ex carnibus pulli irrigatis stillatitijs liquoribus rosarũ, oxalidis, & buglossi. Vinum bibatur acerbum, & ponticum, dilutum aqua frigida, aut iure decocti cirsij radicis. Extra pastum utatur aqua hordei cũ zulapio rosa. In primis, quanta poterit Medicus maxima diligentia syncopæ occurrat, eique hunc in modum medeatur. Recipe manus Christi cum unionibus, & santalis unc. ij. utatur frequẽter. Vtatur & sequenti condito. Recipe conseruæ rosa. conseruæ rad. cirsij, ana unc. ij. corticis citri sacchAro conditi drachm. ij. fragmentorum comm. preciosorum, margaritarum, ana ʒ. ß. scobis auri, & argenti, ana scrupul. j. sacchari quantitate sufficienti fiat conditum, quo sæpe utatur laborans.

Signa.

Curandi ratio.

Vtatur & potione ſequenti cor mirificè iuuante.

Recipe *pul. diamargar. frig. ſcrupul. ij. corallij rubr. drachm.ß. compoſitionis alchermes, compoſitionis de hyacintho, ana ſcrupul. j. ſerapij de acetoſitate citri unc. j. excipiantur ſtillatitijs liquoribus oxalidis, & bugloßi, fiátque potio, quæ ſyncopes tempore ſumatur.* Non *fiant hac in febre fricationes, quoniã humores nimiùm ſubtiles ſunt, & tenues.* V*acuentur autem materiæ communes aut balanis, ut ſuperiùs ſæpe dictum eſt, immißis, aut enemate, aut medicamento leniente ſumpto hunc in modum.*

Recipe *maluarum, uiolarum, altheæ, betæ, ana* Manipul. *j. pruna xij. foliorum lactucæ* Manip. *ß.* Decoquantur *in ſufficienti quantitate aquæ ad tertias.* Accipiantur *iuris decocti libr. j. caſ. recèns extractæ, ſacchari rub. ana unc. j. olei uiolacei ℥. iij.* Commiſtis *omnibus fiat enema, quod ante paſtum inijciatur.* Leniens *autem medicamentũ huiuſmodi ſit.* Recipe *pruna damaſc. x. zizipha. vij. uuarum paſſarum detractis uinaceis ℥. ß. oxyphœnicωn ℥. j.* Decoquantur *in ſufficienti quantitate aquæ donec dimidium abſumatur.* Accipiantur *iuris decocti ℥. iiij. mannæ ʒ. x. aut caſ. recèns extractæ ℥. j. ſerapij de acetoſitate citri ℥. ß. his commiſtis, fiat potio, quæ manè horis quatuor ante paſtum ſumatur, aut per horam dúntaxat, ſi diutiùs inediam ferre nequeat.* Cor *déinde refrigerare, & corroborare ſequenti epithemate plurimùm conferet.* Recipe *ſtillatitij liquoris roſa. unc. viij. ſtillatitiorum liquorum oxalidis, nympheæ, bugloßi, ana unc. iij. omnium ſantalorum, utriuſque corallij, ana drachm. j. ß. croci ſcrupul. ß. aceti unc. ß. caphuræ gran. iij.* His *commiſtis fiat epithema cordi, in æſtate quidem frigidè, eóque utendum manè, & ueſperi ante paſtum.* Hoc *eodem epithemate teſticulos madefacere, atque irrigare non mediocriter conferet.*

De

De melancholicis Febribus, Caput XIX.

Melancholia multipliciter dicitur. Interdum morbus est, interdum animi symptoma, nõnunquam & melancholicum humorem melancholiam appellamus. Atque hæc duplex est, naturalis, & præter naturam. Naturalis dicitur melancholia fæcalis, & propriè humor melancholicus, aut melancholicus sanguis. Cùm enim chylus in hepate in quatuor humores conuertatur, pars subtilior, magísque cocta in bilem, mediocris substãtiæ, & coctionis in sanguinem, minùs cocta, & crassa in pituitã. (Minus quidem cocta dicitur respectu sanguinis, & bilis, non ratione sui, nam ratione sui cõpletè cocta est ad nutritionem partium phlegmaticarum) pars uerò craßior, quæ fæcis instar residet, éstque ueluti fæx aliorum humorum, melancholia fæcalis dicitur. Huius pars humoris ad lienem defertur, pars uerò cum sanguine per uenas ad nutritionẽ melancholicarum partium. Est autem hic humor frigidus, siccus, & crassus. Quare cum ex eo gignitur febris, propter frigiditatem calefactione indiget: propter craßitiem attenuantibus, sed nõ in principio, ut posteriùs dicetur: propter siccitatem uerò, quæ in eo excellit, humectantibus eget. Dum itaque febrem excitat, ad humectandum præcipua Medici cura se conuertat. Melancholia præter naturam, siue non naturalis est quadruplex. Aut enim fit ex adustione melancholiæ naturalis: aut ex adustione bilis: quæ omniũ humorũ facillimè aduritur, unde fit melancholia, quæ atra bilis dicitur, quæ in terrã proiecta feruet more aceti fortißimi. Fit & ab adustione pituitæ, quo fit, ut nonnunquã quotidiana in quartanam uertatur, pituita in melancholiam conuersa. Fit quoque à sanguine adusto, siue putrescente. Cæterùm,

oritur quartana febris interdum à melancholia naturali interdum à non naturali, & ab unaquaque eiusdem specie nempe à melancholia sanguinea, biliosa, pituitosa, & naturali adusta. Et sæpe contingit post tertianam, per bilis adustionem.

Febris quartanæ intermittentis ab humore melancholico Curatio.

Caput XX.

Causæ. CVm enim melancholia naturalis in corpore abundat, siue ratione uictus, siue à temperie ab initio comparata, & putret extra uenas, febris oritur quartana intermittens, quæ pura, & exquisita dicitur.

Signa. Dignoscitur primo ut docet Gal. statim paroxysmo, solo pulsu. Nam cessante paroxysmo, pulsus minor, rarior, ac tardior naturali sentitur, contra aliarum febrium naturam. (Nam in alijs febribus post paroxysmum maior est, ac frequentior, quàm sanitatis tempore) Cuius pulsus ratio est, grauitas humoris arteriam exiccantis. Præterea in huius febris paroxysmo ante calorem superuenit primùm horror, deinde frigus, postremò rigor, & confractio quædam, perinde ac si ossa frangerentur, ob grauitatẽ humoris membra onerantis. Victus ratio. Victus ratio, cùm melancholia sit frigida, & sicca, sed sicca magis, ad humiditatem magis declinet, quàm ad caliditatem: quæ uictus ratio cõmunis est omnibus melancholicis morbis. Elixa itaque conueniunt, non assa. Quòd si carnes elixæ febrienti displiceant, in aqua ad perfectam usque coctionem decoquantur: deinde, ut ægroto satisfiat, parùm torreantur. Si elixæ non displiceãt, illis solis utatur. Sint autem carnes, pulli gallinacei, hœdi, capi, perdices, & similes. A siccantibus omnino abstinendum. In morbi progressu cibis attenuãtibus utendum, cuiusmodi

ſunt cappares, & oliuæ conditæ, at non in principio, ne his craſſa materia agitetur, & agitata magis obſtruat, & febrem augeat. Vuæ quoque aliquantiſper ſuſpenſæ propter humiditatem cōferunt. Rapæ quoque, quoniam humectant, conueniunt: ſed duplici aqua priùs leuiter coquantur, tertia deinde aqua perfecté. Victus tenuis non conuenit, quoniam morbus chronicus eſt. Si tamen ægrotans corpulentus, & ſucculentus fuerit, tribus ſeptimanis prioribus, ſi uictu tenui utatur, ei plurimùm cōducet. Liberaliùs deinde nutriatur cibis ſupradictis. Huius febris rigori adhibenda ſunt remedia. Oleo enim aneth. & chamæmel. in rigore ungenda ſpina dorſi ſecundum longitudinem. Aut è pomo colochintid. medulla auferatur, deinde ol. aneth. & chamæmel. impleatur, ac ſuper prunas torreatur uſque ad oleorum feruorem, deinde pomum cum oleis exprimatur, ex oleóque expreſſo, dorſi ſpina ſecūdum longitudinem ungatur. Prohibeatur ſomnus, & potus uſque ad declinationē paroxyſmi. Quòd ſi à potu abſtinere nequeat: aquam coctam cum ſaccharo bibat, aut aquam hordei: aut cum illarum altera miſceatur conditum ſequēs præſertim in declinatione uniuerſali febris. Recipe conſeruæ bugloßi, conſeruæ cirſij ana. unciam unam. pul. lætitiæ Gale. uel diamoſchi dulc. unciam unam, fragmentorum communium pretioſorū, ana. ſcrup. j. bracteas auri. x. His commiſtis fiat conditum, quod ſitis tempore cum prædictis aquis miſceatur, ut dictum eſt. Poterit & eo uti ſine illis aquis extra ſitim ad cordis, & partium internarum roborationem. Medicamētis autem in principio uehementer calidis, aut frigidis abſtinendum, ut compoſitionibus, quas cōfectiones appellant, nam compoſitiones calidæ inflammant, crudáque adhuc materia inflammatur: atque inde febris peßima continuáque ſuboritur. Quare à theriaca, & œnoſaccharo abſtinendum. Ex

Curandi ratio.

usu enim calidorum hæc febris plerunque transit in duplicem, deinde in cõtinuam, quæ ferè lethalis est, ubi de intermittente, continua efficitur. Nimiùm quoque refrigerantia uitanda, quoniã materiam incrassant. Nec sunt à principio danda medicamẽta solutiua fortia, nã hic humor est omniũ maximè expulsioni rebellis, atque ita agitaretur, non educeretur, aliosque humores secum agitaret, magno febrientis malo. Abstinendum quoque in principio à uehementer incidentibus, attenuantibus, & aperientibus, non enim hæc agerẽt in humorem crassum, sed in subtiliorẽ, sicq; crassus humor craßior redderetur. Sint in principio serapia, quæ exhibentur, leuiter & moderatè attenuantia. Prætereà solutiua medicamenta hac in febre magis in forma potionis conueniũt, quàm in forma solida. Si tamen ægrotus potionem auersetur, pil. uti licebit.

Curatio. Curandi ratio à materiarũ communium euacuatione auspicanda, ut in alijs febribus, aut enemate iniecto, aut leniente medicamẽto sumpto hunc in modum, in quartana pura à naturali melancholia.

Recipe betæ, maluarum, linozostidos, ana. M. j. florum chamæmeli. P. j. ß. Decoquantur in sufficienti quantitate aqua ad tertias. Accipiantur iuris decocti libr. j ß. cas. recèns extractæ, sacchar. rub. an. ℥. j. mellis uiol. (magis enim lenit, quàm rosaceum) unc. j. ß. olei communis. ℥. iij. salis drach. j. ß. Commistis omnibus, fiat enema, quod ante pastum infundatur. Aut enematis loco utatur leniente medicamento sequenti. Recipe cas. recèns extractæ. ℥. j. serapij de bugloß. unc. ß. stillatitiorum liquorum cirsij, bugloss. an. q. s. fiat potio, quæ sumatur manè horis quatuor ante pastum. Materijs communibus uacuatis, si melancholia fæcalis cum sanguine mista uideatur, sanguis mittatur, fiátque uenæ diductio lata. Si sanguis niger exeat, sinatur exire, pauca tamen sanguinis quãtitas detrahatur, sin rubicundus, clau

claudatur mox uena. Nonnulli tamen inter medicos nõ postremæ notæ, cenſent ſanguinis mißionẽ in morbi progreſſu, materia iam cocta potiùs, quàm in principio faciendam. His peractis, materia hunc in modum concoquatur.

Recipe oxymelitos ſimpl. ℥. iij. ſtillatitiorum liquorum cirſij, bugloſ. lupi ſalictarij ana ℥. ij. Miſceantur, & cinnamomo ſaporis gratia adiecto, à ieiuno per biduum diluculò ſumantur. Repetantur alijs quatuor diebus. Et quoniã hæc materia concoctu admodum eſt difficilis, ſi per dies uiginti ſerapia cõcoquentia repetantur, multò utilius erit. Vacuetur deinde materia medicamento leui hunc in modum.

Recipe cathol. ʒ. vj. cõpoſitionis Hamech ʒ. j. ſerapij de buglo. ℥. ß. communis decoct. ℥. iiij. ß. adiectis in fine decoctionis epithymi ʒ. ij. (epithymum coctionem multam non ſuſtinet, ſiue in ſerapijs, ſiue in apozemate, ſiue in ſolutiuo addatur, multa enim coctione uis eius exoluitur) fiat potio, quæ ad auroram poſteriore die quietis ſumatur: quo quidem die portio melancholiæ, quæ ſequentem paroxyſmum factura eſt, quodammodo mouetur, quæ ſic mota faciliùs educitur, quàm priore die. Recipe conſeruæ bugloſ. unc. ß. ſumatur poſtridie manè. Tranſactis deinde diebus aliquot, iterum atq; iterum purgandus eſt, præmiſsis tamen ſerapijs concoquentibus. Nam in morbis longis partem humorum concoquere oportet, partem uacuare repetitis uicibus. In morbi igitur progreſſu, rurſum ſic cõcoquamus humorem.

Recipe ſerapij de epithymo ℥. ij. ſerapij acetati ſimpl. ℥. j. ſtillatitiorum liquorum cirſij, bugloßi, lupi ſalictarij, ana unc. ij. Miſceantur, & à ieiuno per biduum diluculò ſumantur, adiecto cinnamomo ſaporis gratia. Repetantur alijs quatuor diebus. Aut utatur apozemate ſequenti.

Recip. cortic. radic. cappar. ℥. j. quinque rad. com. maceratarũ in aceto, ana ℥. ß. bugloßi cũ radice, fumariæ, cirſij,

meliſſ

melissophylli, ana Manip. j. quinque herbarum capill. ana Manip. ß. uuarum passarum detractis uinaceis ℥. j. florum genistæ, trium florũ communiũ, ana P. j. ß. polypodij quer. unc. j. foliorum sennæ oriental. unc. ß. Decoquantur in s. q. aquæ, tantisper dum dimidiũ absumatur. Accipiantur iuris decocti libr. ij. aceti passulati ℥. iij. in fine decoctionis addantur drach. ij. epithymi, adiectisq; saccharo, & melle, fiat serapium mediocriter coctum quod depuretur, deinde cinnamomi selecti drach. iij. & saporis, & odoris gratia addantur. Hoc apozemate utatur ægrotus, sex diebus mané. Deinde in hunc modum uacuetur. Recipe cathol. ʒ. vj. compositionis Hamech ʒ. iij. serapij de buglos. unc. ß. decocti communis unc. iiij. ß. adiectis foliorum sennæ, polypodij quer. ana ℥. ß. fiat potio, quæ die à paroxysmo secundo sumatur ad horam quartam matutinam. Recipe ther. ueter. drach. j. conseruæ rad. cirsij ʒ. ij. Misceantur, & postridie mané sumantur sex horis ante pastum. Apparente concoctione, bis deinde singulis hebdomadibus duabus horis ante paroxysmum, & cibum mané theriacam sumere plurimùm conferet. Ante autem concoctionem materiæ sequenti compositione utatur ægrotus. Recipe specierum diarrhodi abb. specierum elect. ex tribus santalis ana ℈. ij. pul. diamoschi dulc. (calidum hoc est, sed cum frigidis in principio dari potest) pul. lætitiæ Gal. ana ʒ. j. ß. sacchari dissoluti in stillatitijs liquoribus rosa. & bugl. q. s. fingatur electar. solidum in rhomborum figuram, sint autem singuli rhombi ponderis drach. ij. ß. è quibus sumatur unus mané, & uesperi per horam ante pastum diebus quietis, quando aliud non sumitur, aut sumptum est. Post autem materiæ coctionem utatur electario sequenti. Recipe elect. diamoschi dulc. & lætitiæ Gale. ana ℥. ij. capiat. tab. j. mané & sero per horam ante pastum, quando non sumit aliud.

Febr

Febris quartanæ intermittentis à melancholia per bilis adustionem, Curatio. Cap. XXI.

COgnoſcitur hæc febris dupliciter. Primùm ſi tertiana præceßit, quæ in quartanam conuerſa ſit. Secundò, ſi æſtatis tempore, aut Autumni, iuuenis bilioſus, cibis calidis & bilem gignentibus antè uſus quartana laboret. Medicamenta, quæ ad huius febris curationem adhibentur, ad humidum, & frigidum præſertim in principio declinare debent, quoniam multum caloris in principio habet. In progreſſu uerò, minuto calore, calfacientibus utendum. Deinde probibeatur bilis uſtio, & quæ iam uſta eſt, ſi fieri poteſt, corrigatur. Cibus quoq; ſit in principio frigidus. Lactucæ ferculis miſceantur. Melones, cucurbitæ, carnes ſuillæ recentes conferunt. Quies motui utilior. Fiant fricationes leues panno molli. Cibus tribus aut quatuor horis ante paroxyſmum ſumatur, cùm in alijs quartanis die paroxyſmi inedia ferenda ſit. Potus ſit uinũ aqua hordei, aut aqua cocta dilutum. Vitanda & ira, & triſtitia. Curandi ratio à materiarum cõmunium uacuatione inchoanda, aut enemate infuſo, aut medicamento leniente ſumpto hunc in modum.

Signa.

Victus ratio.

Curandi ratio.

Recipe maluarũ, uiolariæ, betæ, linozoſtidos, ana M. j. pruna x. Decoquãtur in ſ. q. aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti lib. j. ß. caſ. recèns extractæ, ſacchari rub. ana unc. j. ol. uiol. ℥. iij. ſalis triti parum. Fiat enema, quod ante paſtũ infundatur. Aut enematis loco utendum medicamẽto leniente ſequenti. Recipe pruna damaſc. x. trium florum com. ana P. j. oxyphœnicωn ℥. ß. Decoquãtur in ſ. q. aquæ, donec dimidiũ abſumatur. Accipiantur iuris decocti ℥. iiij. caſ. recèns extractæ, uel mannæ ℥. j. ſerapij uiol. ℥. ß. Commiſtis omnibus fiat potio, quæ manè horis quatuor ante paſtum

stum sumatur. Materia autem in principio humectantibus & infrigidantibus hunc in modum concoquatur. Recipe serapij uiolacei (infrigidat & humectat) ℥. ij. serapij acetati simpl. ℥. j. stillatitiorum liquorũ intybi satiui lati folij, buglossi, lupi salictarij, ana ℥. ij. Misceãtur, & adiecto puluere santalorum citrinorũ per biduum à ieiuno sumantur. Repetantur quatuor alijs diebus. Vacuetur déinde leui medicamento, forte enim in principio exhibendum non est.

Recipe cathol. unc. ß. compositionis Hamech ʒ. j. ß. serapij uiolacei unc. j. decocti paulò antè scripti ℥. iiij. ß. fiat potio, quæ sumatur die secundo post paroxysmũ manè horis sex ante cibum. Theriaca post solutiuũ in principio huius febris est bona. Quiescat déinde dies aliquot, ac intereà utatur electario sequenti. Recipe diacorallij unc. ij. sumat tessellam unam manè, & uesperi ante cibum. Si uerò magna appareret in hepate inflãmatio, loco diacorallij utatur electar. ex tribus santalis. Fiat & sequens epithema hepati.

Recipe stillatitij liquoris intybi satiui latioris ℥. viij. stillatitiorum liquorum oxalidis, & rosarum, ana unc. iij. omnium santalor. ana ʒ. j. ß. aceti unc. ß. spicæ nardi ℈. ß. Commistis omnibus fiat epithema hepati tepidè ante pastum. Prohibeatur potus in paroxysmo usq; ad declinationem, si tamẽ sitim sustinere non posset, aut aquã coctam, aut aquã hordei utranq; cum serapio uiolaceo bibat, aut cũ sequenti condito. Recipe conseruæ rosa. conseruæ buglos. conseruæ cirsij, conseruæ uiolarum, ana ℥. ß. manus Christi cum unionibus ℥. j. ß. fragmentorum cõmunium pretiosorum, ana ℈. j. corallij rubr. ʒ. ß. sacchari. q. s. fiat conditum adiectis auri bracteis x. Et sine aquis prædictis eo interdum utatur ad partiũ principũ uires roborandas. Vbi déinde dies uiginti, aut ampliùs quieuerit, cõcoquatur humor hũc in modum, præsertim si multus adhuc appareat calor.

Recipe

Recipe serapij de epithymo.ʒ.ij.serapij uiolacei unc.j. stillatitiorum liquorum intybi satiui latioris, buglossi, fumariæ, ana.ʒ.ij.adiecto santalo citrino misceātur, & à ieiuno per biduum sumantur. Repetantur & alijs quatuor diebus. Aut utatur apozemate sequenti. Recipe succi buglos.succi cirsij, ana.lib.j.ß.succi pomorum redolentium libr.j.sacchari.q.s.Decoquātur usque ad consumptionē tertiæ partis, addendo aceti unc.ij.Eo utatur sex diebus appetēte diluculo. Deinde detur solutiuum sequens, quod fortius dari potest, quàm in principio, si materia iam cocta sit. Recipe pruna damasce.decem, uuarum passarum detractis uinaceis, mixorum, ziziphorum, ana.unc.ß.trium florum com.ana. P.j.ß.Decoquātur in s.q.aquæ usq; ad dimidij cōsumptionem, accipiantur iuris decocti unc.iiij.ß.in quibus macerentur myrobalanorum flauarum & cærulæarum cōfricatarum ol.amygdal.dulc.an.ʒ.j.manè lento igni fricentur, & colentur, adiectísque cathol.unc.ß. compositionis Hamech.drach.iij.serapij uiolacei unc.ß.fiat potio, quæ sumatur ad auroram die secundo à paroxysmo. Hic dari potest theriaca hunc in modū. Recipe ther.uet.℈.ij.dissoluatur in stillatitijs liquoribus rosarum, & buglossi, & postridie manè sumantur horis sex ante pastum. Circa statum huius febris, si laborans corpulentus sit, & succulentus, ac iuuenis, incidi poterit aut iecoraria uena, aut saluatella manus sinistræ. Sanguis autem si crassius, & niger appareat, pro ægrotantis uiribus detrahatur: sin tenuis, & minimè melancholicus, statim supprimatur. In statu uerò sequēti elect. utatur. Recipe pul.diarrhodi abb.pul.diamarg.calidi, uel elect.de gem.an.ʒ.j.ß.saccha.dissoluti in stillatitio liquore buglossi.q.s.fingatur electar.solidum in rhomborum figuram, è quibus unum sumat manè, & uesperi ante pastum. In febre quartana à melancholia naturali, & à bile adusta,

quo

quoniam in utraque siccitatis multum est, poterit ægrotans ad humectandum corpus in principio ante coctionem aquæ dulcis balneo uti.

Febris Quartanæ à Melancholia à sanguine adusto Curatio.

Caput XXII.

Victus ratio. *HAec febris si accuratè regatur, alijs quartanis breuior esse solet, ut quæ uix uiginti accessiones superet. Et uictus ratio, & medicamenta ad caliditatem, & humiditatem moderatè declinent: nam hæc melancholia non adeò frigida est, & sicca, quàm aliæ.* Curandi ratio. *Curandi ratio ab eductione materiarum communium exordienda, aut enematibus, aut medicamentis lenientibus hunc in modum.*

Recipe uiolariæ, maluarum, altheæ, ana. M.j. spinæ albæ M.ß. quatuor seminum frigid. maiorum ana. drach.j. Decoquantur in sufficienti quantitate aquæ ad tertias. Accipiantur iuris decocti libr.j. cas. recens extractæ, sacchar. rubr. ana. ℥.j. ol. uiol. ℥.iij. salis parum. Commistis omnibus fiat enema, quod ante pastum infundatur die quietis. Aut enematis loco, sumat sequens medicamentum leniens.

Recipe pruna damasc. x. trium florum com. an. P.j. oxyphœnicωn. ℥.ß. Decoquantur in s.q. aquæ donec dimidium absumatur. Accipiãtur iuris decocti. ℥.iiij. adiectisque cas. recens extractæ, uel mannæ. ℥.j. serapij uiolacei. ℥.ß. fiat potio, quæ die quietis manè horis quatuor ante pastum sumatur. Materijs cõmunibus eductis, incidatur uena interna dextri cubiti, sanguinisq;. ℥.vj. detrahantur, si uires & ætas permiserint. Poterit & mißio sanguinis rursum fieri incisa aut mediana, aut iecoraria sinistri brachij post paroxysmum sequentem priorem sanguinis mißionem, nisi quid aliud obstet. His peractis, materia hunc in modum concoquatur.

uatur. Recipe serapij acetati simpl.unc.ij.serapij uiola=ei unc.j.stillatitiorũ liquorũ,intybi satiui latioris,adian=,lupi salictarij,an.unc.ij.Misceantur,adiecto santalo ci=rino,& à ieiuno per biduum diluculò bibantur.Repetan=ur alijs quatuor diebus.Hac in febre medicamentum solu=iuum debile admodum sit oportet,in hunc modum.

Recipe rhabar.selecti.ʒ.j.spicæ gra.iiij.foliorum sennæ riental.ʒ.ij.Macerentur in sero caprino, & pauco uini lbi horis.xij.deinde exprimantur,adiectisque serapij ros.axat.℥.ij.stillatitijs liquoribus intybi satiui latioris,& ugloss.unc.iiij.fiat potio,quæ die secundo post paroxys=num ad auroram sumatur.Quiescat deinde per dies com=plures,atque intereà utatur elect. diacorall.quotidie ante pastum matutinis horis.Si calor uehemens sit,pro diacoral. tatur elect.ex tribus santalis. Vbi dies aliquot quieuerit, rursum concoquatur materia hunc in modum. Recipe se=rapij intybi satiui latioris unc.iij. stillatitiorum liquorum fumariæ,lupi salictarij,buglosi,ana.unc.ij.Misceãtur, & ieiuno per biduum sumantur. Repetantur & alijs qua=uor diebus.Vacuetur deinde materia sumpto rursum medi=camento solutiuo proximè dicto. In fine augmenti utatur aborans electar.sequenti. Recipe specierũ diarrodi abb. drach.ij.corallij rubri drach.j.margaritarum scrup.ij.sac=chari dissoluti in stillatitio liquore buglosi.q.s.fingatur elect.solidum in rhomborum figuram è quibus unum sumat manè ante pastum usque ad declinationem morbi.In decli=natione autem utatur dúntaxat elect.diarrhodi abb.Paro=xysmi uerò die utatur condito superiùs tradito in Quar=tana à Melancholia à bile adusta.

DE FEBRE QVINTANA, SEPTANA, ET NONANA.

QVINTANA, *Septena, & Nonana, curantur eo modo quo Quartana à melancholia pituitosa.*

Hippocrates in Epidemijs, ponit febrem quintanam, ſeptanam, & nonanam: aſſeritque quintanam eſſe alijs deteriorem, quamuis ſextana & ſeptana ſint longiores, non tamen mortales. At quintana mortalis eſt, nō tamen omnis. Hoc intelligendum de quintana quæ præcedit, uel ſequitur hecticam. Nam febris erratica quæ migrat in quartanam, & ex quartana in quintanam lethalis eſt. Talis igitur quintana quæq; prædictas febres ſequitur, & præcedit hecticam, lethalis eſt corpus incinerando & exſuccando. Quintana quæ ſequitur febres erraticas uel hecticam, periculoſa eſt.

Cæterùm, notandum eſt, quòd in corpore hectici aliquādo ſunt humores, qui incinerantur & paucificati faciunt quintanā, quæ materia à quartana nō differt quamuis materia quintanæ ſit paucior & craßior. Præterea notandū eſt quòd quartana neq; præcedit neq; ſequitur quintanā. Poteſt enim aliquādo ita incraſſari & paucificari pituita ut quintanā incipientē excitet. Gal. exponēs Hippocratē loquentē de Quintana, Septana. & Nonana ualdè frigidè exponit.

Porrò ſextana, quintana & aliæ poſſunt accidere ex errore Medici, uel ægroti, nempe à multitudine cibi. Galenus in Commentarijs quos edidit in Hippocratem ita inquit. Si eſſet ſextana, eſſet ſextus humor, & ſi eſſet ſeptana, eſſet

ſepti

septimus,& si esset nonana,esset nonus humor. Galeno respondere possumus unũ & eundem humorẽ excitare quartanam,quintanam,sextanam,septanã,& nonanam,secundum maiorem & minorem craßitiem: quoniam ut humor moueatur certo die,requiritur certa quædam magna quantitas talis humoris. Proculdubio in aliquibus regionibus quidam morbi dominantur, qui in alijs regionibus non dominantur. Rhasis affirmat se uidisse hominem, qui quintodecimo quoq; die laborabat febre,& alium, qui semel dúntaxat in mense laborabat febre. Has autem prædictas febres certũ est fieri à sola Melancholia pituitosa,propterea quòd humidior est alijs speciebus Melancholiæ, & per consequens sic usta non est quin aliquid de humore retineat.

De febre pestilentiali.

Causæ Febris pestilentialis sunt multæ: nempe aer, qui potest alterari multis modis. Potest enim calefieri, siccari, &c. Item potest putrescere: Putredo est uia ad corruptionem. Putrefactio est paßio misti, per quam quatuor elementa separantur, & tandem sequitur corruptio. Sed elementum purum nullo modo potest putrere. Verum est quod putrefactione propriè dicta, aer & aqua, non possunt putrere. Aer tamen & aqua dicuntur putrere, quòd uapores aliqui putridi eleuati à locis putridis miscentur aeri, & aquæ, & ita aer & aqua dicuntur putrere, non tamen propriè.

Causæ febris pestilentialis.

Item Aristoteles quarto Metheororum asserit omnia elementa præter ignem putrere, quod intelligi debet de putredine per mistionem, & non de putredine propriè dicta. At ignis nulla putredine potest putrere propter insignem caliditatem, quæ potiùs assumit quàm putreat.

Item in problematibus Aristoteles asserit aerem non

putrere, quod intelligi debet de aere supernæ regionis: hic enim non potest putrere propter uicinitatem ignis.

Causæ putredinis elementorum.

Causæ putredinis elementorum non simplicium, aliæ sunt propinquæ, ut delatio uaporum putridorum à cadaueribus, qui deferuntur per uentos, & attrahuntur per respirationem, & ita excitant febrem pestilentialem. Vapores eleuati à cadaueribus corporum humanorũ magis inficiunt homines, quàm uapores eleuati ab alijs cadaueribus.

Item uapores eleuati à cadaueribus equorum magis inficiunt equos quàm alia animalia. Aer secundum diuersas sui alterationes diuersas febres in nobis gignit.

Putredo quid.

Item Putredo est remollitia quædam cum febre in aere & aqua. Aer humidus potest generare febres putridas, non pestilentes. Prætereà causæ putredinis aeris remotæ, sunt influxus cælestis, qui potest etiam causare pestilentiales, quando simul coniunguntur causæ inferiores.

Nota quòd Doctores dicũt hanc febrem pestilentialem fieri posse à solo influxu cælesti, non concurrente inferiori causa, nempe nec putredine aeris, nec aquæ. Hoc tamen rarò fit. Videmus enim aliquando aerem purißimum esse, & tamen febris pestilens est.

Item à profunditatibus terræ aliquando oriũtur uapores qui inficiunt aerem, & pestem generant, & præcipuè si uapores fuerint longo tempore retenti intra terram.

Item nota quod aer putrens causat pestilentialem febrem perueniendo ad cor, cuius spiritus uitales corrumpit & humiditates quæ sunt in corde, & prope cor, quod est pars maximè sanguinea. Plus enim sanguinis in corde naturaliter quàm in alijs partibus est, proptereà igitur aer putridus perueniens ad cor corrumpit temperiem spiritus uitalis & cordis.

Re uera febris pestilens quæ fit à putredine aeris, &

succendit

succendit spiritus cordis est diaria, quamuis spiritus possit putrere, sed statim dissoluitur cùm putret.

Verum quod ut plurimum febris pestilentialis est humoralis ab humore putrido, quia aer putridus putrefacit humores cordis. In febre pestilente illico putret sanguis existens intra cor, secus se habet in alijs febribus in quibus sanguis qui est in corde nõ primo loco putret. Febris pestilens ut plurimum est synochos putrida, ideo sectio uenæ conuenit in febre pestilentiali: potest tamen esse Causos, si sit multa bilis in corde, rarò fit à melancholico humore, & pituita febris pestilens. In febre pestilenti humores & spiritus cordis corrumpuntur & putrefiunt, præcipuè in febre pestilentiali humorali.

Item ut plurimùm febris pestilentialis fit à sanguine, quia sanguis magis abundat in corde quàm alij humores. Corpora ualde imbecilla, ut quæ nimio coitu utũtur, & cacochyma. Item humida quæ utuntur multo balneo, sunt obnoxia pesti. Item corpora pororum dilatatorum sunt obnoxia pestilentiali febri, idque à natura: corpora densa à causa præter naturam, nempe propter humores obstruentes cuiim sunt magis obnoxia pesti, sed corpora densa, naturaliter sunt minus obnoxia pesti, quàm corpora rara.

Signa febris pestilentialis hæc sunt. Febris pestilens est quieta quoad tactum & caliditatem acrem, & est conturbans interiùs, quia humiditates cordis putrent uenenosa putredine. Signa febris pestilentialis.

Item ægri sunt inquieti, & uolunt mutare locum, propter malignam putredinem, quæ est in corpore quando bilis putret.

Pestilens febris habet caliditatem externam exteriús.

Item in febre pestilentiali est eleuatio anhelitus, quia natura conatur euentare cor. Interdum curtatur anhelitus,

quia uires multum debilitantur, & ita symptomata statim à principio fortia apparent. Est etiam sitis magna propter uapores, est nigredo linguæ, & siccitas linguæ, & calor immodicus.

Quartum signum est, quod sæpe nausea accidit, quia aliquæ materiæ pergunt ad uentriculum.

Item est prostratus appetitus ægri. Debent horatim sumere cibum, quia putredo uenenosa corrumpit statim spiritus, qui citò restaurari debent, alioqui moreretur æger.

Item comedunt nolentes ægri, quibus dabimus uinum.

Aliud signũ est quod pustulæ quædã nascũtur in lingua, & partibus oris propter uapores eleuatos acres ad partes oris, tales pustulæ statim hulcerãtur. Dabimus lotiones oris.

Item Pustulæ sæpe accidunt infantibus propter lactis acrimoniam, puluis myrtillorum confert his pustulis.

Item Pustulæ impediunt transglutitionem, & hulceratur lingua, tum folia lauri contusa, & redacta in cinerem, conferunt huic affectui.

Aliud signum, quòd Pustulæ multiplicantur in corpore febricitantibus febre pestil. Pustulas uocant, le rac.

Causantur à uaporibus malignis istæ Pustulæ, quæ sunt nigræ aliquando, nõnunquam uiolaceæ, subalbidæ, & subnigræ: quia subitò liuescunt. Tunc malum signum est, quia tunc materia uenenosa redit ad cor.

Aliud signum est tensio hypochondriorum: nam propter imbecillitatem caloris innati multiplicantur multi flatus circa hypochondria: unde sequitur tensio hepatis uentriculi & aliarum partium.

Aliud signum est, quòd tenditur uenter aliquando, ac si laborarent Tympanite, ídque propter multitudinem flatuum, generaliter propter imbecillitatem caloris natiui.

Item stercus est fœtidum, quia aliqua portio humoris putrid

putridi symptomaticè ui morbi qui excitat naturā eijcitur: aliquando partes corporis aliquæ eliquescunt sic, ut stercus sit oleaginosum. Sunt enim fœtidæ urinæ, propter putredinem. Finis putredinis & ustionis, est incineratio, sudores etiam sunt fœtidi in hac febre, propter malignam putredinem, quæ est in uenenositate. Notandum est, quod omnia prædicta signa statim apparent à principio, quia à principio humiditates cordis putrent. Profectò datur aliqua febris pestilens diaria, quæ citius interimit, quàm alia.

Quædam est febris pestilens, quæ rarò accidit, de qua tractat Gal. tertio de febribus, & est in qua nō sentit æger magnam sitim: neque alterationem pulsus, uel urinarum, & tamen statim æger moritur.

Dubium ocurrit quomodo æger nō sentit multitudinem caloris? dicendum est ægrum sentire calorem acrem sed non plurimū. Item ista febris contingit rarò, eam tamen uidi. Ista febris citò interficit, quia habet uenenositatem, quæ est occulta qualitas. Notandum est, quod in hac febre pestilenti pulsus non alteratur magna alteratione, quia febris pestilentialis est, in qua natura non audet inuadere morbū. Sed hæc ratio non est bona, quia sequeretur naturam agere cum uoluntate. Altera ratio est, ob quā pulsus non alteratur alteratione magna secundum rationē febris, quia uires sunt imbecillæ. Vel dicendum est, pulsus nō alterari, quoniam in humoribus cordis, qui alterantur in hac febre, duo sunt cōsideranda, putredo, & uenenositas. In hac febre aliquando à principio uenenositas magna introducitur antè quàm humores putrescant, & statim symptomata sunt magna, aliquādo uenenositas & putredo simul corripiunt humores, & tunc calor magnus in initio apparet, aliquādo prius putredo incipit in humoribus cordis, aliquādo uenenositas, &

tunc pulsus in initio parum alteratur, quia calor non est uehemens. Calor enim putredinis non est uehemens, & tamen uenenositas corripiens humores interficit ægrum.

Sunt qui asserunt hanc materiam uenenosam posse esse in locis remotis à corde, & tunc materia uenenosa distans à corde parum alterat pulsum. Alij asserũt quod accidit aliquando febris materiam concoqui à natura, quia humor uenenosus mouetur ad cor, & ita interimitur æger, & hoc sæpius accidit in alijs febribus. Nam sæpe quando morbus non est periculosus in initio, moritur ægrotus humore concocto, nempe delata maligna materia ad cor, materia mota, per crisim à natura.

Cæterùm urina est excrementum hepatis, ideo quia hepar parum afficitur in febre pestilente urina bona, cum bona hypostasi potest apparere cùm æger moritur. Hepar tamen fungitur suo officio, adiuuante corde facultate uitali, quæ defertur à corde.

Notandum est quòd licet hepar concoquat chylum beneficio cordis adeò ut facultas hepatis deficiat deficiẽte uitali facultate cordis. Tamen potest esse satis magnum nocumentum in corde non existente proportionaliter nocumento in hepate. Erit tamen aliquod nocumẽtum in hepate, & tamen poterit urina satis esse bona in hac febre. Iudicia Medicorum sunt uera ut plurimùm. In febre omni pestilentiali, quãdo anhelitus fœtet, statim æger moritur, quia talis fœtor anhelitus procedit à putredine magna existẽte in corde, dummodo talis fœtor nõ proueniat ab humoribus putridis, circa pulmones. Aliquando catarrhus putret circa pulmones, & tamen talis humor non est phtisicus.

Sunt nonnulli morbi, ut hectica, in quibus urina est laudabilis, & tamen æger moritur. Hæc abundé de signis febris

bris pestilentialis.

Signa febris pestilentialis ab aere in Autumno, quando apparent in suprema regione aeris ignes diuersimodè propter aerem pestilentialem.

Item isti ignes apparentes in principio Autumni denotant futuram pestem per hyemem & Autumnum. Cometa sequitur influxum alicuius maligni astri præcipuè Martis, ideo cometa mouetur ab Oriente in Occidentem cum Marte, ideo cometa significat pestem & febres biliosas futuras.

Re uera isti ignes apparentes in aere non sunt causa pestis, significant tamen uel influxum malignum syderis, & eleuantur ab infima aeris regione. Ignes isti denotant multos uapores eleuari à terra, & crassi uapores remanẽt in infima aeris regione, & ita putrefaciunt aerem.

Item nota quod pestilentia capitur bifariam, propriè nempe pro ægritudine, quæ multos interficit. Alia est pestilentia communiter pro morbo eueniente uno tempore, non tamen ita interimente homines, & hoc est quando multæ biliosæ febres, uel causi regnant in uno tempore, & in eadem regione.

Item nota quod hyeme, quando Auster multiplicatur, est causa putredinis.

Item quando uentus Subsolanus qui est calidior Austro, flat hyeme, tunc est signum pestis futuræ in hyeme.

Item quando aer turbulentus apparet, & uidetur pluere, & non pluit, tunc est signum pestis hyeme.

Præterea quando uidetur uer siccum esse cum aliquali frigore & nõ pluit uere, tunc futura est pestis æstate. Nam quando uer est siccum, tunc terra generat & eleuãtur multi uapores qui permiscentur cum aere, & sunt cum aere putrefaciente aerem, quia non pluit.

Nota etiam quòd quando non fuerit multum calida, significat aerem pestilentem.

Item quando in æstate uidemus quòd certa hora noctis uiget frigus, & de die est caliditas. Idq; æstate tunc est signum pestis, quia uapores miscentur cum aere, & reducunt se ad frigiditatem.

Item nota quòd quædam sunt signa communia aeris pestilentis. Nam uarietas in calore & frigore in omni tempore significat aerem pestilentem: unde Autumnus inter omnia tempora est tempus maximum propter eius uarietatem in frigore & calore. Hæc enim uarietas est causa uirium imbecillitatis. Alia signa communia quocunque tempore sunt, quando animalia quæ generantur per putredinem maximè multiplicātur, uidelicet, quando ranæ quæ sunt paruæ multiplicantur in terra, & multi uermes miscentur, signum est aerem esse pestilentem, quādo etiam animalia, ut talpæ, quæ uiuunt intra terram, mouentur ad partes externas terræ, tunc est signum aeris pestilentis. Quando pestilentia aeris pendet ab astris, animalia quæ sunt in montibus currunt ad ualles, & partes infimas, & aues mōtanæ relinquunt nidos suos, & contrà quando infectio aeris à partibus internis ut à terra, tunc animalia terrestria à partibus infernis ad supernas fugiunt, & uitant contraria sibi.

Hemitritæi Curatio.

HAemitritæos consideratur multis modis. Nam hæmitritæus uerus est febris composita ex tertiana intermittente & quotidiana continua. Fit ubi putrescens pituita putrefactæ bili admiscetur.

Non uerus fit ex pituitosa intermittente, & tertiana continua, uel ex utraque continua, uel intermittente: idque sem

mper secundum Galenum. Quando igitur paroxysmi quotidianæ, & tertianæ simul & semel incipiunt, talis febris est cognitu difficilis, tunc multi sunt rigores. Sed talis febris cognoscitur, quia paroxysmus tertianæ citiùs finietur quàm paroxysmus quotidianæ, quia paroxysmus quotidianæ est longior.

Interdum prædictæ febres non incipiunt simul, sed paroxysmus unius febris, ut tertianæ incipit post paroxysmum quotidianæ, & hoc potest facilè cognosci.

Porrò notandum est quòd aliquando sunt duæ cōtinuæ: nempe quotidiana continua, & tertiana continua.

Hæmitritæos est de febribus interficientibus, quia natura est aggrauata propter diuersitatem materiæ. Et aliquando extenditur usque ad mensem: quamuis sit aliquando febris breuis, ut quando materia est pauca, & in uijs ductuum. Sæpe hæmitritæus ducit ad becticam propter diuturnitatem sui. Aliquando causat hydropem propter obstructionem. Quidam doctor asserit hanc febrem accidere ecclesiasticis, quibus propter labores magnos initiò, multa bilis fuit collecta, deinde multa pituita. Quidam Medici diuidunt hæmitritæum in maiorem, minorem & medium.

Signa hæmitritæi aliqua sunt quæ significant hæmitritæum absolutè: primum est quod unus dies est intensior alio die, si hæmitritæos est febris composita ex tertiana & quotidiana, quia tertio die est paroxysmus tertianæ & quotidianæ.

Nota tamen quòd istud signum non est necessarium nisi sit cōiunctum cum alijs signis, quia aliquando sunt duæ tertianæ nothæ quarum unius paroxysmus erit fortior paroxysmo alterius uel debilior: & in tali tertiana duplicata materia putret in diuersis locis & corporibus.

Secund

Hæmitritæos non desinit ad infebricitationem.

Secundum signum est tale, quando tertiana & quotidiana sunt intermittentes, quòd rigores & frigus multiplicantur, præcipuè quando simul incipiunt, uel quando principium unius sequitur alterius principium, hoc signum hæmitritæi est uerum. Imò in hæmitritæo quando febres simul ueniunt, una particula manet frigida, & altera calida. Cùm igitur nunc frigus, nunc calor apparet in paroxysmo alicuius febris est hæmitritæos.

Quotidianæ quies nõ est munda.

Tertium signum hæmitritæi absolutè est quòd non remanent sine febre ægroti, etiam quando febres constituentes hæmitritæum sunt intermittentes, quia quotidianæ quies nunquam est munda, etiam si sit quotidiana exquisita.

Signum hæmitritæi secundum diuersitatem temporum uniuersalium & particularium uariatur, quia quando tertiana & quotidiana simul inuadunt, & paroxysmi simul incipiunt, tunc propter choleram & pituitam tardatur & augmentatur calor uicissim propter pugnam duorum humorum.

Item status in paroxysmo prolongatur magis in hæmitritæo quàm in simplici tertiana.

Item citiùs aduenit status in hæmitritæo, quàm in simplici quotidiana: idem dicendum de declinatione. Nam in hæmitritæo, in fine paroxysmi exiguus sudor aduenit, multus sudor aduenit in declinatione tertianæ. Quando sanguis est copiosus phlebotomia conuenit, uomitus conuenit quando plus pituitæ est quam bilis, si bilis dominetur, etiam dabis uomitiuum, sed aliud, in principio.

Prouocantia urinam debent esse debilia, & syrupi in initio debent esse parum aperitiui, in principio mel rosatum coctum cum syrupo de endiuia simplici, dabis in processu oxymeli, & syrupum capilli ueneris, & de duabus radicibus, dabis postremo ordine, syrupos magis aperiti-

uos

-os procedendo ad maiora, ut ad apozemata bene aperiti-a ex asaro facta, quod educunt bilem per urinas. In decli-natione syrupum byzantinum ordinabis. Quæ prouocant -rinas, prouocant sudores.

Primò educendæ materiæ communes cuiuslibet conco-ctionis cum caßia & manna. Materiæ communes sunt edu-cendæ, in processu febris per clysteres, quia materiæ illæ -leclinăt ad partes inferiores, aliquando phlebotomia con-uenit in hac febre, quia est repletionalis, déinde cŏcoquen-da est materia primùm & posteà uacuanda, tandem prouo-candæ sunt urinæ per apozemata, quando apparent signa perfectæ concoctionis sudores sunt prouocandi. Postremò oportet succurrere symptomatibus.

FINIS.

LVGDVNI,

Excudebat Ioannes Frellonius.

1553.